

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 18 / Sayı: 214 / Ekim 1999

Halklarımız için gereken yeni tarihi ve toplumsal sözleşmedir

K‹ML‹K SORUNU VE ANAYASAL ÇÖZÜM

Say›n baflkan ve üyeler!

İmralı'da yargılanma süreciyle birlikte Türkiye'de, yoğun bir demokrasi ve onun anayasasının nasıl olması gerektiğine dair tartışma yaşanmaktadır. İkisi arasındaki bağların çok güçlü olduğu kanısındayım. Cumhuriyetin demokratik yönde evrimleşememesi ve bunun hukukuna anayasasına yol açamaması nası l ki, önderi olarak yargılandığım "Son Kürt İsyanı"na temelde yol açmışsa ve neredeyse 75 yıllık cumhuriyet tarihinin büyük bir kısmı benzer tarzda geçmişse; isyan, bastırma ve tenkil yönteminin artık büyük yetmezliğini, çözümsüzlüğünü ortaya koymakta ve gittikçe davayla birlikte yoğunlaşan demokratik anayasal tartışma gerçek bir aydınlanmayı ve çözümü aramakta ve dayatmaktadır. Acı ve kayıpları ne kadar büyük de olsa, çağın "demokratik uygarlık" esprisi yakalanamadı mı, hele hele bunu demagojik bir yaklaşımla halka sahte bir demokrasi biçiminde yansıtınca, başta "Kürt Kimlikli" ayaklanmalar olmak üzere hukuk sistemini zorlayan oldukça kapsamlı ve tüm gelişmeleri artık objektif tartışmak "anayasal bir devletin" hukukunu göz önüne getirmek ve kerhen uygulamakla birlikte, evrensel ve oldukça demokratikleşmiş hukukun temel felsefesine en azından inancın ve ne kadar sınırlı da olsa bu "davam" üzerine gölgesini düşürmek anlamlı bir beklenti idi. Bağımsız yargının bir gereğiydi.

Devamı 4. sayfada

PKK gerçekliğini doğru kavrayalım ve uygulayalım

Geçmiş sürecin olağanüstü bir süreç olması itibariyle böyle bir tartışma aynı zamanda zorunluluktur ve bunu yoldaşlarımızın katılımıyla geliştirmek hem dönemin kavranması, hem de görevlerimizi anlayıp gereklerini yerine getirmek açısından özel bir öneme sahiptir.

Kürdistan Devrimi'nin durumu en çok tartışılan konuların başında geliyor. Diyebiliriz ki, '99 yılı Önderliğimizin etrafında Kürdistan Devrimi'nin en çok tartışıldığı yıldır. Bu tartışmaların sınırlı bir kesimi kamuoyuna yansımaktadır. Dünyanın bölgeyle ilgilenen güçleri başta olmak üzere, Ortadoğu'nun tüm güçleri ile Kürdistan ve Türkiye'de herkes, PKK Önderliği etrafında Kürt devriminin geçmişini, bugününü ve geleceğini tartışmaktadır. Bu tartışmalarda çok farklı yaklaşımlar sergilenmektedir. Herkes devrimimizin nereden geldiğini, ne durumda olduğunu ve nereye doğru seyrettiğini çözmeye, buna göre bölge ve Kürdistan'a ilişkin politikalarını yeniden belirlemeye çalışıyor.

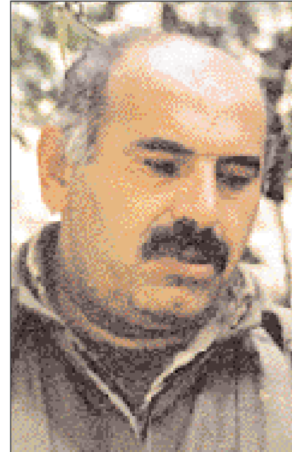
Tabii üzerinde bu kadar tartışma yürütülen bir hareket olarak kendi durumumuzu tartışmamak, günümüzde de geleceğimizi netçe belirlememek kabul görecek bir durum değildir. En başta tartışması gereken parti yönetimi, kadro yapısı, komuta ve savaşçı gücüdür. Eğer yeterli tartışmayı yürütmezsek dünya, bölge ve ulusal çapta güçlerin bizi yoğun olarak tartıştığı, politika belirlemeye çalıştığı bir dönemde irademiz zaafa uğrayacaktır. Çeşitli güçlerin müdahaleleri ortamımızı etkileyecek ve devrimimiz bundan zarar görecektir.

Devamı 2. sayfada

Yeni dönem halkın siyasal örgüt ve eylemiyle kazanılır

Genel kabul gören bir tanım ve slogan olarak, devrim kitlelerin eseridir denilir. Kuşkusuz her devrimci hareket halkın ve kitlelerin çıkarlarını esas almak ve o temelde kendini gerçekleştirmek durumundadır. En azından amacı ve iddiası budur. Toplumun, halkın daha ileri bir yaşam düzeyine ulaşmasını hedefler. Yine bunun halkın eylemiyle olmasını ve bizzat halkın kendi çabasıyla gelişme sağlamasını içerir. Devrimlerle farklı biçimlerde iktidar değişiklikleri arasındaki fark, esas olarak buradadır. Devrimler halkın gelişimine bağlı, halkın kendi eylemiyle gelişen ve gerçekleşen hareketlerdir. Devrim, dışı dar ve benzeri biçimlerdeki değişiklikler, kuşkusuz belli gruplar, örgütler ve güçlerin kendi eylemleriyle, kendi istemleri doğrultusunda iktidar değişikliklerini gerçekleştirmeler anlamına gelir. Onlar kuşkusuz devrim olarak anılmazlar. Tarih içerisinde, siyaset bilimi çerçevesinde, devrimle bu tür hareketler birbirinden ayrıştırılırlar.

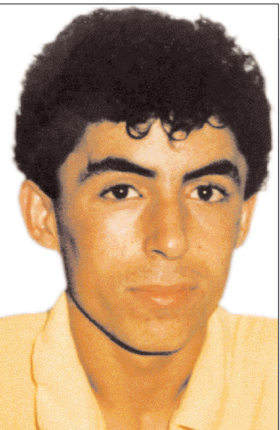
Devamı 18'de

PKK Demokratik Değişimin Öncüsüdür

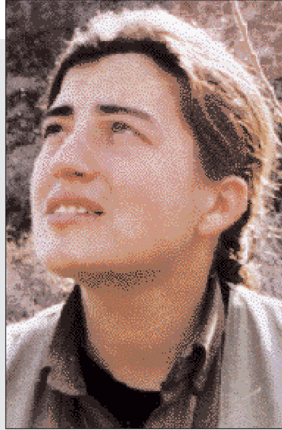
"Demokratik gelişme sürecinin öncüsü ve motor gücü PKK'dir, önderlik ettiği kurtuluş hareketidir ve esas süreci nasıl ki biz başlatmışsak; kapsamlılaşmasını, derinleşmesini ve sonuç vermesini de sağlayacak olan partimizdir."

Osman Öcalan'la yapılan röportaj 32'de

"Şehitlerin her biri bir bahar tomurcuğudurlar, açılmalıdır bunlar. Toprağa serpilen tohumlardır, onları yeşertecek olan bizleriz."

Parti Önderliği

*Şehit **Volkan** (Ali SÖYLEMEZ) ve Şehit **Jiyan** (Zeynep ERDEM)'ın anı yazıları* *29 ve 30. sayfada*

21. Yüzyıl sosyalizminin arifesi: EKİM DEVRİMİ

PKK Merkez Komite Üyesi Mustafa Karasu'nun değerlendirmesi

8. sayfada

Serxwebûn'dan

PKK gerçekliğini doğru kavrayalım ve uygulayalım

Baştarafı 1. sayfada

Devrimimizin ilk başladığı yıllarda olduğu gibi, bugün de halkımızın kaderinin bir başkası tarafından belirlenmesi, kabul edeceğimiz bir durum değildir. Böylesi bir duruma olanak vermemek için de bu hareketin yönetim, komuta ve kadro yapısı durumu tartışmak, geçmişe yeniden dayanarak geleceği çizmek durumu ile karşı karşıyadır. Tartışmalar devletler düzeyinde olduğu gibi, muhalefet konumunda bilinen sağ, sol tüm güçler tarafından da yürütülmekte ve bunlar devrimimizi etkileme çabasını sürdürmektedir. Bu nedenle partimizin kadro ve savaşçı yapısı her zamankinden çok devrimimizin geçmişini ve geleceğini tartışmalı, kendi görevlerini belirlemeli ve yürütmelidir. Bunun böyle ele alınması kaçınılmazdır. Partimizin bütün yönetim yapısı, kadro ve savaşçı gücü Önderliğimizin perspektifleri doğrultusunda tartışmalar geliştiren Konsey'le birlikte bu tartışmayı zenginleştirerek sürdürmelidir.

Bu noktayı böyle belirlerken, önemle üzerinde durulması gereken ve tartışmalarda zorlayıcı olan bir husus da; değişiklik karşısında şoke olmadır. Şunu unutmamalıyız ki, PKK'nin gelişimi kendine hastır. Hiçbir zaman ne egemen ülkelerdeki devrimci hareketlerin ölçülerine sığdırılabilmiştir, ne de sömürgeci egemenlik altında olup da kurtuluş savaşı yürüten halkların ölçüleri PKK'nin gelişim çizgisiyle karşılaştırılabilir. Bu tümüyle ülkemizin özgünlüğünden kaynaklanan bir durumdur.

Çok iyi biliyoruz ki, '70'lerin başlarında halkımız ulusal imhanın zirvesinde yaşıyordu. Yani ulusal imha halkımız üzerinde gerçekleşmiş, bu halkın varlığıyla yokluğu tartışılır hale gelmişti. Bırakalım başkasının bizi tartışmasını, bir ulus olup olmadığımıza dair halkın kurtuluşu adına yola çıkma iddiasında olan birçok güç bile '*biz bir ulus muyuz, değil miyiz*' tartışması içindeydi. Dünya açısından Kürt sorunu gündemde değildi. Egemen ülkeler sorunu gündemin dışına çıkartmışlardı. Bu da dünya tarafından kabul görmekteydi. Yani onlar bırakalım ulus olup olmamayı tartışmak, kesin sonuca vardıklarına inanarak, bunu dünyaya da kabul ettirmişler, böylece gündemden çıkarmışlardı. Ulus adına hareket etme iddiasında bulunan birçok grup ve şahsiyet sorunu gündeme almak istediğinde, ilk yürüttükleri *'Kürtler bir ulus mudur, değil midir'* tartışmasıydı. Yani böylesine ölü bir noktada seyreden bir ulusun bu konumdan çıkarılması, açık ki normal yöntemlerle olamazdı. Başka ulusların esas aldığı tedavi yöntemleri, sıra Kürt halkına geldiğinde tam bir çözümsüzlüğe dönüşmekteydi. Normal tedavi yöntemi değil, şok tedavi yöntemi gereklilik haline gelmişti. Bundan dolayı PKK çizgisindeki şok tedavi yöntemini her bakımdan doğru kavrayalım. Yani başkasının sorunlarını çözen ölçüler yerine, özgürlüğü esas alan ölçüler hep uygulanmıştır. Bu ruhta, felsefik, örgütsel ve ideolojik çalışmaların tümünde kendisini göstermiştir. '70'lerin başlarında ve daha sonraki tüm süreçlerde de bu gerçeği görmemiz mümkündür.

İşte daha kapsamlı değişikliklerin gündemde olduğu bugünkü koşullarda da, bu gelişim çizgisinin bir başka örneğini görmekteyiz. Herkes *'PKK'nin attığı adımlar karşısında şoke oluyoruz'* diyor. Bu doğrudur. Herkes şoke oluyor. Beklenmedik gelişmeler yaşanıyor. PKK'nin dönemsel olsun, bir bütün olarak sürece ilişkin olsun her adımı ilgili güçlerin tümünü şoke etmiştir. Bundan dolayı da her zaman dışımızdaki güçler tarafından PKK Önderliği ile kadro ve savaşçı gücünün anlaşılmasının üzerinde bir sorun olarak durulmuştur. Zaman zaman kadro ve savaşçı yapımız da atılan adımları anlamakta zorluk çekmiştir. Bundan dolayı Önderliğimiz tartışmaların odağına PKK gerçeğini doğru kavrama ve uygulamayı koymuştur. Kadro ve savaşçı yapımızın da sürekli böyle bir görevle karşı karşıya olduğunu belirtmiştir. Yeni dönemde stratejik, taktik ve güncel mücadele tarzında köklü değişikliklere gidilirken, bir kez daha uluslararası, bölgesel ve ulusal güçlerin bir şoke olma durumu var. Sorunu doğru kavrayabilmek için kapsamlı bir tartışma söz konusudur. Dışımızdaki güçlerin bu denli etkilenmeleri tabiidir.

Ne var ki, içimizde de dönemi anlamakta ve kavramakta, onun gereklerini yerine getirmekte ciddi zorlanmalar yaşanıyor. PKK'nin bünyesi şok tedavilere alışkındır. Bu nedenle değişiklik ne denli kapsamlı olursa olsun şoke olunmamalı, hızla durumu tartışarak bir kavrayışa varmalı ve oradan da çıkaracağı görevlerin pratiğini geliştirmelidir. Belki de geride bıraktığımız süreçlerde her zaman ciddi değişiklikler gündemleşirdi. Biz bunlara hazırdık. Gelişim çizgimizin gereği olarak kavramakta gecikme olsa da, çok sorun olmazdı. Ama yeni dönemin stratejik, taktik ve çalışma tarzında daha derinlikli ve kapsamlı değişiklikler gündemleşti ve bu bizi zorlayabilmektedir. Bir yere kadar hak verebiliriz, ama herkes gibi biz de şoke durumunu yaşayamayız. Hızla bunu aşmamızın gereği vardır. Bu açıdan da yoğun bir tartışma süreciyle dönemin özellikleri ve görevleri kavranmalıdır. Yönetim, komuta ve savaşçı yapısının bu gücü, bu yeteneği göstermesi hayati önemdedir.

Dönem o kadar hızlı değişiklikleri gerektiriyor ki, bizim bekleyip görme, dönemin özelliklerini ve görevlerini süreç içerisinde kavrama hakkımız yoktur. İşin sahibi olarak bu hakkı kendimizde göremeyiz. Dışımızdaki uluslararası, bölgesel ve ulusal güçler uzun süre tartışabilirler. Kürdistan devriminin yaşadığı değişikliğe uygun olarak, kendi çıkarları açısından politika belirlemede kendilerine zaman tanıyabilirler; ama bizlerin böyle bir hakkı kendimize tanımamız olmaz. Bu önemlidir. Bunu şunun için belirtiyoruz; dönemin gerektirdiği değişiklikleri ulusal, felsefi, ideolojik ve örgütsel açıdan derinliğine kavramamak, önümüzde duran politik görevleri kavramakta yetersiz bir konum yaşandığı içindir. Her alanda bu farklı bir biçimde görülüyor ve tehlikelidir. Bu tehlikeli konumu bir an önce bertaraf edip aşmak gerekiyor.

Çok açık ki, şu konuda iyi netleşmemiz gerekiyor: Biz taktik bir değişiklik yapmıyoruz, yani stratejik, taktik ve günlük eylem boyutuyla attığımız adımlar kesinlikle sonuca götürecek adımlardır. Bizim artık adım atıp atmama diye bir sorunumuz yoktur. Adımlar atılmış, süreç başlatılmıştır. Bu derinliğine geliştirilecektir. Burada gerçekleştirilen değişikliklerin başarıyla tamamlanması, yenilgiye uğratılmadan sonuçlandırılması için bu sürece yoğunluklu katılmak, herhangi bir muğlaklık ve tereddüt içine girmemek hayatidir. Bu değişiklikler taktik boyutla sınırlı olmadığı gibi sadece süreci kurtarmaya yönelik de değildir. Değişimin nedeni gerçekleşen olaylardır. En başta da Önderliğimizin esaretidir. Önderliğimizin esareti gerçekleştirdiğimiz değişikliğe çok farklı anlamlar yüklemeye götürüyor. Ama bizim açımızdan Önderlik olayı önemlidir. Onun bulunduğu alan da önemlidir. Güncel koşullarda gelişmeler üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilerde bulunmaktadır. Ancak gelişmeleri tümüyle Önderliğin içinde bulunduğu koşullar noktasında ele almak doğru değildir. Unutmayalım ki, bu değişiklikler daha 1993'te gündemdeydi. En belirgin biçimde 1993'te gündeme girdiği söylenebilir. Ancak bir farkla: Daha önce girdiğimiz yöntem önce bazı adımların atılması, onun ardından değişiklikler gerçekleştirilmesi yöntemi seçilmişti.

> 1 Kürtler her zaman başkasının politikalarına göre hareket etme gerçeğini yaşamışlardır. PKK'yi klasik Kürdün aşılması olarak görüyoruz. Yani başkasının belirlediği politikaya tepki vermek, PKK'nin tarzı değildir. PKK, kendini bir irade olarak, ideolojik ve siyasal bir çizgiye dönüştürmüş, kendi ideolojik-politik çizgisine göre tutum belirlemiştir. Apocu diyalektiğin sorunları çözmedeki yaklaşımı budur.

1998'de Önderliğin diyalog arayışları, '93, '95, '98 ateşkesleri ve yönteminin yeni bir sürecin önünü açmayı; bu gelişmelerin önü açıldığında ise gereken stratejik, taktik, günlük eylem boyutunda değişiklikleri gerçekleştirmeyi hedefliyordu. Yani dünyada benzer sorunlarda izlenen yöntem bizler tarafından da izlenmek istendi. Ancak bunun fazla sonuç verdiği söylenemez. Yararlarıyla birlikte iyi sonuçlar vermediği açıktır. Kürdistan ve Türkiye gerçeğine uygun düşmedi. Uluslararası komplo sonucu Önderliğin esareti, yöntemi değiştirmeyi gerekli kıldı. Yöntem değişikliği tıkanan sorunların önünü açmak açısından zorunluluk arzetti. Önderlik bunu mahkeme sürecinde başlattı: Önce stratejik, taktik ve günlük çalışma tarzında gereken değişikliğin yapılması ve bu değişikliğe dayanarak sorunun çeşitli düzeylerde çözüme kavuşturulması. Yani burada tersten bir yöntemi görmek gerekir. Dünyada benzeri sorunların çözüme kavuşturulduğu yöntemden farklıdır. Önce kapsamlı değişiklikler, bu değişikliklere dayanarak sorunun çözümü yönünde pratik adımlar atılması. Bir kez daha Kürdistan sorununun kendine has özellikleri ve PKK'nin buna göre şekillenme gerçeğini ortaya koyuyor. İşte bizde anlaşılamayan budur.

Unutmayalım ki, Parti Önderliğimiz, Türk devletinin askeri ve siyasal yetkililerinin en ufak bir olumlu değişim çabasına değer biçiyordu. Ve o noktada sorunun çözümünü açmak istedi. Ancak bundan gereken sonuçlar alınamamıştır. TC içerisinde şekillenen bizim ulusal imhamıza dayalı düzeni buna olanak tanımamıştır. Devlet birçok değişikliği tümüyle gerçekleştirmiş olsa da, konumu buna olanak tanımamıştır. İşte bu nedenledir ki, yeni dönemde yöntem değişikliğine gidilmiştir. Yöntemde bir farklılık var ve bu köklü bir farklılıktır. Bunu görmek gerekiyor. Eğer '93'te tam bir yanıt verilebilseydi, kanımızca bugünkü uygulamalarımız; yani ateşkes değil de savaşı durdurma, güçlerimizi savaş alanlarından çekme ya da belli yerlerde, farklı alanlarda yoğunlaştırarak çatışma konumundan çıkarma, yine diyalog yolunu açmak için birçok girişim daha o zaman gelişirdi. Önderliğimizin o zaman da dediği gibi, yeterli ve hazır olunmadığı gibi, biz de aslında bunun için yeterli çaba gösteremedik. Bazı yerlerde provokasyonlar gerçekleşti. Şayet '93 süreci biraz gelişseydi, bugünkü değişiklikler o zaman gündeme gelecekti. Parti buna hazırlanıyordu. Ancak bilindiği gibi bu başarılamadı. Süreç dünyadaki ulusal çatışmaların çözüm biçimi ile daha da zorlandı. '95 Ateşkesi ardından '98 Ateşkesi gündeme getirildi. Bunlardan da -olumlu etkilenmelere rağmen- gereken yanıtlar alınamadı. Biz şimdi ülkemizin özgünlüğüne denk düşen ve Türkiye gerçeğini de dikkate alan bir yöntemle sorunu çözümlemek istiyoruz.

Bunu kavramadan işin özü kavranamaz. Kimisi "*PKK zaman kazanmak istiyor, acaba takkiye mi yapıyor*" diyor. Hayır! Ne biz takkiye yapıyoruz ne de sorun taktik boyutta ele alınıyor. Sorunun çözüme kavuşturulması için ihtiyaç duyulan büyük adımlar atılıyor.

Yöntem farklıdır, bu yöntem farklılığını görmemiz lazım. Dönemin özelliklerini ve görevlerimizi kavramak açısından bu gereklidir. Bunu biz böyle ele alırsak, sadece içimizde değil, dışımızda da tereddütler kalmaz. Yani devlet üst düzey böyle muğlaklık içerisinde, *"acaba bu süreç işlemez ve PKK eskiye dönmek zorunda kalır mı?"* diye düşünüyor. Hayır, artık eskiye dönmek pek mümkün değil ve dönülemez de. Bu değişiklikleri gerçekleştirmek zorundayız. Bizim bunda acelemiz olmalıdır. Yani dünyada ve bölgedeki durum, ulusal gerçekler, Türkiye ve Kürdistan açısından değişiklik gündemleşmiştir.

Kürtler her zaman başkasının politikalarına göre hareket etme gerçeğini yaşamışlardır. PKK'yi klasik Kürdün aşılması olarak görüyoruz. Yani başkasının belirlediği politikaya tepki vermek, PKK'nin tarzı değildir. Çok sınırlı olsa bile, PKK başkasının politikasına tepki vermenin ötesinde, kendini bir irade olarak, ideolojik ve siyasal bir çizgiye dönüştürmüş, kendi ideolojik-politik çizgisine göre tutum belirlemiştir. Apocu diyalektiğin, sorunları çözmedeki yaklaşımı budur. Yani burada şu önemlidir; Türkiye içte değişiklikleri yadsıyor. *"Yeni politikalar belirlensin, -bu demokrasi konusunda olur, Kürt sorunu konusunda olur- ondan sonra tepki gösterelim"* deniliyor. Bu çok geri bir yaklaşımdır, PKK'nin özüne aykırıdır, klasik Kürt tutumudur. Nitekim devrimin dışında olanlar, yani ilkel milliyetçilik sorunu böyle ele alıyor. *"Devlet size ne verdi ki, savaşı durdurup güçlerinizi geri çekiyorsunuz?"* veya *"diyalog yönünde son bir grup yönetici yoldaşın gelişi yönünde adımlar atıyorsunuz?"* diyor. Bu klasik, yani feodal kaynaklı bir yaklaşımdır. Feodal sınıf başkalarının politikalarına angaje olur. Onun hizmetine koşar. Kürk egemen sınıflarının tarih boyunca böyle yaptıkları çok açıktır. Dikkat edelim; feodal önderlikli Palu-Genç-Hani, Ağrı, Zilan, Dersim, Güney'de Mahmut Berzenci ve Mustafa Barzani, Doğu'daki Kadı Muhammed isyanı gibi birçok irili ufaklı harekette her zaman gerçekleşen duruma karşı tepki verilmiştir. Bu tepki ne yazık ki bazen yenildiğinde tümüyle egemen ülkelerin hizmetine girme biçiminde olmuştur. Özellikle ilkel milliyetçiliğin içinde şekillenenler veya onun ağır etkisi altında olanlar, *"devlet politika belirlesin. Bize az veya çok ne verecekse, o kadar önemli değil, bunları ortaya koysun; biz de buna göre adım atalım"* diyorlar. Bu klasik Kürt yaklaşımıdır. PKK Önderlik gerçeği hepsine zıttır.

Biz daha grupken bile *kim ne diyecek* diye hareket etmedik. PKK'nin güçler dengesini esas alarak ideolojik-politik çizgisini belirlemediğini bilmek durumundayız. Buna imkanı da yoktu. PKK, Kürt halkının içinde bulunduğu durumu değiştirmeyi esas almış ve ideolojik-politik çizgisini buna göre belirlemiştir. Kimin hangi konuda ne söylediğine bakmaya gerek görmemiştir. Buna karşılık bazı ulusal kurtuluş hareketleri değişik güçleri yoklamışlar, yine birçok güce başvurmuşlardır. Koşullar elveriyorsa, ona göre ideolojik-politik çizgilerini şekillendirip mücadeleye başlamışlardır. Ancak bizim böyle bir olanağımız da yoktu. Olmadığı için de kimseyi yoklama ve onların vereceği desteği görerek adım atma durumuna düşmedik. *Birileri bir şeyler geliştirsin de, biz de ona angaje olalım, onun hizmetine girelim* diye bir anlayışa düşmedik. İdeolojik-politik çizgimizi belirledik, başkaları buna olumlu ya da olumsuz tepkiler gösterdiler. PKK'nin önderlik gerçeği, onun çizgisinin özü budur.

Mevcut dönemde de devlet bize ne verdi ne vermedi, az mı verecek çok mu gibi bir hesaba girmedik. Adım atmaktayız. Bu, PKK'nin özüne uygundur, önderlik gerçeğine denk düşüyor. Nitekim Önderliğimiz, devleti kastederek, *"kimse bize söz verdiği için adım atmıyoruz; biz ulusumuzun, Kürt halkının çıkarlarını esas alarak, gereken değişiklikleri yapıyoruz"* diyor. Bu noktadan hareket ediyor. Doğru olan da budur.

Bütün bunlar PKK'nin gelişim çizgisinde, özünde vardır. Bir de bazıları hala *"devlet bize ne verdi, ne verecek, ne zaman verecek? Buna göre adım atalım"* diyorlar. Hayır! Bu ilkel milliyetçi bir yaklaşımdır. PKK'nin özüne terstir. Kesinlikle bundan uzak durulmalıdır. PKK ideolojik-politik çizgisini şekillendiriyor, diğerleri buna tepki gösteriyor. Bu devlet olur, ulusal güçler olur, örgütler olur. Bölge ve dünya çapındaki ilgili güçler bizim geliştirdiğimiz çizgiden etkilenmelidirler. Geride bıraktığımız değişiklik sürecinde de bunun böyle olduğu açıktır. Nitekim herkes ilk başta çok farklı ele alırken, süreç biraz ilerlediğinde Önderliğimizin, dolayısıyla partimizin süreci belirlediğini itiraf etmişlerdir. Bunun gizlisi saklısı da yoktur. PKK herkesin şoke olduğu değişikliği yaparken, kendi özüne ters düşmemiştir. Kendi özüne göre hareket etmiştir. Bunu kavramayanlar ilkel milliyetçilerdir. Bundan dolayı hayretlerden hayretlere düşüyorlar. Ama bizim açımızdan bu anlaşılırdır. Çok açık ve nettir.

O zaman şöyle bir şey söyleyebiliriz: Değişiklik gerekli midir? Önderliğimiz ve partimiz, *değişiklik gereklidir* diyor. Unutmayalım; Kürtler ve Türkler ikiyüz yıllık bir çatışma pozisyonundadır. Bu çatışma 19. yüzyılın başlarında başlamış ve çeşitli zamanlar kesintilere uğramışsa

da günümüze kadar sürmüştür. Niye bu çatışmalı konum yaşanmıştır? 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun artık eski biçimde varlığını sürdüremeyeceği bir dönemdi. Reform hareketi gerekiyordu. Şimdi bunun karşısında çeşitli eğilimler, Osmanlı İmparatorluğu'nun feodal yapısını olduğu gibi korumak istediler. Müslüman halkların birliğine dayalı Panislamizmle İmparatorluk yaşatılmak istendi. Ancak bunun gerçekleşmeyeceğinin görüldüğü yerde, bu sefer devreye giren Pantürkizm oldu. Bununla Türkün gücüne dayalı, Türkleşerek, Türkleştirerek İmparatorluk yaşatılmaya çalışıldı. Bunda da başarı sağlanamadığı görülmüştür.

Birinci Dünya Savaşı koşullarında İmparatorluk dağılma süreci ile karşı karşıyaydı; savaş bunu hızlandırdı ve Osmanlı İmparatorluğu dağıldı. Bunun yerine Cumhuriyet kuruldu. Cumhuriyet Türkün varlığının tehlikeye girdiği koşullarda kurulduğu için demokratik karakterli olamadı. *"Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur"* sloganı böyle bir ruhsal durumdan kaynaklanıyor. Böyle Cumhuriyet korkular içerisinde daha çok savunma pozisyonunda kendini biçimlendirdi. Bu kaygılardan dolayı, işin başında Kürtten söz edilse de, sonuçta Kürde yer verilmedi. Kürdün cumhuriyetin asli öğesi olma gerçeği inkar edildi. Bundan dolayı daha sonraki süreç hep Kürtlerle çatışmalı geçti. En son çatışma da partimizin geliştirdiği isyan hareketidir.

Partimizin geliştirdiği isyan hareketi 19. ve 20. yüzyılın isyanlarının toplamıdır. Daha ileri düzeyde ve çağdaş olanıdır. Kürt sorununu çözemeyen Cumhuriyet şimdi zorlanmanın zirvesini yaşamaktadır. Bunun sonucu olarak cumhuriyetin askeri ve siyasal otoriteleri de artık böyle devam edilemeyeceğini görmüşlerdir. Böylesi bir süreçte cumhuriyet kendisini değiştirir mi, değiştirmez mi? Değiştirme gücünü gösteremezse, Osmanlı İmparatorluğu'nun başına gelen TC'nin de başına gelecektir. Gerekli toplumsal ve siyasal reformları gerçekleştirmeyen ve Kürt sorununda çözüm üretmeyen Osmanlı İmparatorluğu nasıl dağıldıysa, demokratik yönünü geliştiremeyen cumhuriyet de artan değişim ihtiyacına cevap veremez ve eskide diretirse, ömrü fazla uzun olmaz. Yüzyıllık çatışma, 21. yüzyılda şu veya bu biçimde cumhuriyetin varlığının sona ermesiyle sonuçlanabilir.

Partimiz ve Önderliğimiz, Türkiye'nin sorunlarının ağırlaştığı bu dönemde, Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde Cumhuriyetin dönüştürülmesi gerektiğini gündeme getirmiştir. Cumhuriyetin yönetiminde yer alanlar da bir değişim ihtiyacından söz etmektedirler. Bunu gerçekleştirirler mi, gerçekleştirmezler mi? Yeni bir düzen içerisinde, Kürdün de kendi özgürlüğünü kazandığı *-ki buna demokratik cumhuriyet diyoruz-* bir sistemde cumhuriyet dönüşerek varlığını sürdürür. Değişmemekte ısrar ederse, hem kendi iç sorunlarının baskısı, hem de uluslararası ve bölgesel düzeyde gelişen yoğun baskılar altında kalır. Bu baskılar altında, cumhuriyet varlığını bu biçimde daha fazla sürdüremez.

Cumhuriyet şimdi böyle bir yol ayrımında bulunmaktadır. İkinci cumhuriyet tartışması bu açıdan isabetli bir tartışmaydı. Önderliğimiz şimdi bunu demokratik cumhuriyet biçiminde somutlaştırmıştır. Önderliğimizin demokratik cumhuriyet projesi bu değişim ihtiyacına hız kazandırmış, süreci derinleştirmiş ve kapsamlılaştırmıştır. Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu bir proje olduğu için, çerçevesini doğru koymasalar da, çeşitli çevreler bu tartışmalara katılmışlardır.

Demokratik Cumhuriyet gerçekleşir mi gerçekleşmez mi? Bu, Demokratik Cumhuriyetin dayanacağı dinamiklerin çabalarına bağlıdır.

PKK'nin kuruluşu ve geliştirdiği mücadele TC'nin baskısının yoğunlaştığı, soğuk savaşın sürdüğü ve rejimin kendisini üretemez duruma düşürdüğü koşullarda gerçekleşti. Bugün gelinen koşullar, cumhuriyetin değişiklik ihtiyacının zirvede olduğu koşullardır. Bu koşulları, dünyadaki gelişmelerin yanısıra, daha çok da bizim mücadelemiz ortaya çıkardı. Türkiye'yi değişime zorlayan PKK, bu değişimi yaratmak için kendini değiştirme ihtiyacı duymuştur.

Biliniyor; bir devrimci savaş yürütüldü ve önemli ölçüde kazanıldı. Özgürlük savaşını sonuçlandırmanın olanakları ortaya çıkarıldı. Bugün gelinen noktada artık yeni bir süreci başlatma ihtiyacı doğmuştur. Bu gerçekler ışığında, PKK'nin kendini dönüştürmesi yadırganacak bir durum değildir. Bu, değerlerimizi inkar etmek demek değildir. Değerlerimizi ve kazanımlarımızı yeni bir kalıba dökmektir.

İyi biliniyor, '95'in başlarında yapılan 5. Kongre'ye *Reform Kongresi* denildi. Ne var ki, biz bu reformları gerçekleştirme gücünü gösteremedik, bu yeteneği sergileyemedik. Yalnızca bayrağımızı değiştirdik. Stratejik, taktik ve günlük eylem boyutunda yeni değişiklikleri yapmadık. Bundan dolayı da 5. Kongre ile 6. Kongre arasındaki süreç kendini tekrarlama sürecidir. Dikkat edelim: 5. Kongre sonrasında ne siyasal ve silahlı mücadelede, ne de diplomatik alanda çok önemli değişiklikler yoktur. Her yıl kendisini daha fazla bir biçimde tekrarlayarak 6. Kongre'ye gelinmiştir. 6. Kongre'de bunun için yeniden yapılanma, yani reformlar gerçekleştirme gündemdeydi. Biz yine bunu göze alamadık. Kendimizi tekrarlamak durumunda kaldık.

Önderliğin esareti devrimimizin yaşadığı sorunların ağırlığını zirveye çıkardığında, artık öyle bir noktaya gelindi ki, ya her şeye inat ederek anlamsız bir hale gelinecek, ya da köklü değişiklikler gündeme getirilecekti. İşte mevcut değişikliklerin anlamı burada aranmalıdır. Sorun sadece Önderlik ve onun esareti etrafında tek yanlı ele alınamaz. Bugün Önderlik serbest bırakılsa ve eski çalışma koşullarına kavuşsaydı, yine bu değişiklikleri yapacaktı. Çünkü geçmişte de değişim ihtiyacını çok yoğun bir biçimde tartışıyordu. 1 Eylül 1998 Ateşkesi kadro yapısı tarafından fazla kavranmasa da, Önderliğin bu yoğun arayışının sonucudur. Bunu böyle ele almalı, böyle algılamalıyız.

İşte bu noktada sorun, değişikliğin tarihsel ve güncel gerekliliğini kavramaktır. Yani biz bunu böyle ele alırsak, dönemin özelliklerinin önümüze koyduğu görevleri kavrayabilir ve gereklerini yerine getirebiliriz. Böyle ele alınmazsa, anlamsızlık ortaya çıkar. Bir de sorun salt askeri boyutta ele alınmamalıdır. Yani *"PKK her şeyden önce askeri bir örgüttür"* demek doğru değildir. PKK, doğuşundan günümüze kadar yeni bir yaşam geliştirmek istedi. PKK; ölçüsüz, ölçüleri yok edilmiş bir ulusu çağdaş ölçülere kavuşturma hareketiydi ve bunu önemli oranda başardı.

Açık ki, kitlelerin tartışmaya ihtiyacı var. Bu yeni süreç harhangi bir taktik sürece benzemiyor. Geçmişteki çözüm girişimlerinde ve ateşkeslerde durum farklıydı. Önderliğin özgürlüğü koşullarında tartışmalarda sıkıntı çekilmiyordu. Bunlar hem taktik boyuttaki süreçlerdi, hem de Önderliğin bu tartışmalara karşılık verme, perspektif sunma durumu oluyordu. Şimdi ise hem yeni sürecin kapsamının genişliğinin getirdiği sorunlar var, hem de Önderliğin her an durumu netleştirme ve perspektif sunma imkanları sınırlıdır. Bu nedenle dönemi anlamak, kavramak ve onun gereklerini yerine getirmekte her bakımdan bir zorlanma ortaya çıkıyor. Bu nedenle Önderliğin imkanlar dahilinde sunduğu perspektifleri iyi anlayarak süreci netleştirmek ve gereklerini karşılamak gerekiyor. Bunlar bizim açımızdan değerlidir.

Geride bıraktığımız süreçte belli bir şekillenme aldık. Bu açıdan halk da dönemi kavramada doğal olarak zorluklar çekecektir. Psikolojik, ideolojik ve örgütsel alanda zorluklar yaşanacaktır. Nitekim parti yapısında partiye duyulan güvenle dönemi anlama ve kavrama çabası olsa da, bazı zorlanmalar yaşanıyor. Bu zorlanmalar kendisini şu veya bu biçimde partiye yansıtıyor.

Unutmayalım ki, geçmiş dönemlerde bir süreçten diğerine geçildiği durumda, çoğu kez kendimizi tekrarladık. Yani geride bıraktığımız süreçlerde, siyasi ve askeri tarzımızda da gelişmelere bağlı olarak değişim gösterme yeteneğini pek az gerçekleştirdik. Önderliğin yoğun çabalarına rağmen, zora düşmekten kurtulamadık. Şimdi bu yeni dönem daha köklü değişiklik gerektiriyor. Stratejik değişikliğin gündemde olmadığı eski süreçlerde, Önderliğe zarar verse de, kendimizi tekrarlamak; kırgınlıklara, durgunluklara, belli sorunlara yol açıyordu. Ancak stratejik bir değişiklik olmadığı için, olumsuz etkileri sınırlıydı. Şimdi bu dönemde durum biraz daha farklıdır. Yani eğer söz konusu olan taktik bazı değişiklikler olsaydı, yine sınırlı bir zorlanma olurdu. Ancak yapılan değişiklikler stratejiktir. İçine girdiğimiz yeni süreç ulusal, bölgesel ve uluslararası gelişmelerin de gerektirdiği bir süreçtir. Bu sürece adapte olmama anlamsızlaşmayı gündeme getirir. Yani hem TC devleti hem de devrim cephesi zarara uğrar. Çözüm de olmaz. Biz her zaman gücümüzle uğraşır kalırız. Bunun bizi zorlaması ve büyük zararlar vermesi mümkündür.

Ancak sorumluluğun gereği olarak, görevimiz muhatabımızı zarara sokmak değil, karşıdakini çözüm noktasına getirmektir. Sorun bir intikam alma olayı da değildir. Halkımızın özgürlük özlemi karşısında, karşımızdakini değişebilir hale getirmektir. Savaşımızın temel esprisi, bir çözüm üretmektir. Bu nedenle burada bu kültürü, bu yaklaşımı egemen kılmak gerekir. Kendimizi stratejik anlamda tekrara düşüremeyiz. Taktik alanda tekrara düşmek bazı zararlara yol açsa da, mücadelemizin bütünlüğünü fazla zorlamaz. Ancak stratejik düzeyde tekrar, artık bir halkın kaderi açısından da kabul edilecek bir durum olamaz. İçte ne kadar zorlanırsak zorlanalım, bu zorlanmalar kendisini tekrara düşürme hakkını bize vermez, vermemelidir. Biz değişim yeteneğini gösterebilmeliyiz. Bu noktada yoğunlaşmak durumundayız.

Sadece bizim açımızdan böyle bir sorun yok, devlet açısından da var. Marmara depreminin ardından daha iyi anlaşıldığı gibi, bu devlet sistemiyle fazla bir yere gidilmez. Bununla gelişme değil gerileme yaşanacaktır. Askeri güç kendi başına bir sistemi yaşatmaya yetmez. Kürt sorunu devlet için her ne kadar hala görmezlikten geliniyorsa da, aslında değişim de gündemdedir. Devlet de değişmek zorundadır. Değişmez de kendini tekrarlarsa, o da anlamsızlaşır veya reel sosyalist sistemde olduğu gibi dağılmaya mahkum olur. Devlet de bu açıdan bir değişikliğe gitmek zorundadır. Buna karşı gelinirse, Osmanlı İmparatorluğu'ndan daha farklı bir akıbet beklenemez.

Devlet şimdi bu değişim gücünü gösterecek mi, göstermeyecek mi? İşler o kadar ciddidir ki, artık sözle kimse herhangi bir yere varamaz. Mutlaka değişiklik gereklidir. Devletin de ihtiyaç duyduğu değişim; sosyal, siyasal, idari, askeri ve kültürel bütün alanların yeniden ele alınıp reforma tabi tutulmasıdır. Devlet buna şiddetle ihtiyaç duymaktadır. Devletin de ciddi bazı sorunları var. 76 yıllık bir Cumhuriyet süreci yaşandı. Kadroları, devletin tüm geleneklerini ve yaşamın her alanını buna göre şekillendirmiş, buna göre yerleştirmiştir. Bu köken, alışkanlık düzeyinde yerleşmiştir. Ancak öte yandan Türkiye'de herkes sistemin değiştirilmesi, reforme edilmesi gerektiğini de anlamıştır. Ülkenin bu sistemi ile Türkiye halkı mutluluğa ulaşamaz, gelişme kaydedemez. Bunun zorlanmaları yaşanıyor. Bu açıdan da böylesi bir değişikliğe uğratmak kolay olmayacaktır.

Hem ülkenin belli dinamiklerine dayanarak değişim, hem de başta devrimimiz olmak üzere sistem dışı mücadele yoğun bir biçimde sürdürülürse, sistemde değişiklikler olabilir. Bu da bizim gerçekleştirdiğimiz stratejik değişikliklerin başarıyla sonuçlandırılmasına bağlıdır. Bu sadece kendimizi değiştirme değil, bütün sistemi değiştirme olayıdır. Biz daha avantajlıyız. Her şeyden önce karşı taraf devlet olarak alışkanlık düzeyinde bir durumu yaşarken; bir örgüt olarak bütün alışkanlıklarımıza rağmen, bizim değişme olanağımız daha fazladır. Biz kendimizde değişikliği yaratabilirsek, sistemi değiştirme sürecine sokabiliriz.

Bunun için uluslararası koşullar da uygundur. Bir defa şunu görmemiz gerekir: Türkiye'nin içinde yer aldığı ABD ve AB sistemi, Türkiye'nin bu biçimiyle giderek ağırlık haline geldiğini ve bu sistemin değiştirilmesi gerektiğini her vesileyle gündemleştiriyor. Ortadoğu ülkeleri de Türkiye'nin değişimine sıcak bakıyorlar. Yani ABD ve Avrupa Birliği'ne bir müttefik olduğu için değil, alabildiğine militarist bir güç olarak, Türkiye'nin kendileri için tehdit unsuru olduğunu biliyorlar. Bu devlet, sistemin değişmesi halinde bir tehdit olmaktan çıkacaktır. Yoksa bu tehdit hem Türk devletinin kendisine hem de bölgeye zarar verici hale gelebilir. Yani mevcut tehdidin ortadan kalkabilmesi için, Türkiye'de değişim, bölgesel alanda ülkelerin geliştirdiği bir yaklaşım oluyor. Onlar da farklı bir noktadan hareketle değişim istiyorlar.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan halk da mevcut sistemde sorunlarını çözemiyor ve reformları gündemleştiriyor. Yani iç ve dış koşullar bütünüyle Türkiye'deki koşulları zorluyor, Türkiye hem içte hem de dışta böyle bir baskıyı yaşıyor. Bu baskı artık değişim ihtiyacına dönüşmüştür.

Buradan baktığımızda partimizin gündemleştirdiği değişimlerin anlamı ortaya çıkar. Genel havaya kapılmamak önemlidir. Yine çok dar pratik yaklaşımlarından kurtulunmalı, dar eğilim ve yaklaşımlar içinde olunmamalıdır. Bizim açımızdan da değişim bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu, irademizi aşmıştır. Eğer biz öncülük görevimizi yerine getirirsek, tarihsel değişim ihtiyacına cevap vermemiz gerektiği sonucu ortaya çıkar.

Bu değişimin gerektiği dönemin öncesine bir bakmak gerekir. Yani işin mantığı gereği, 76 yıllık oturmuş bir rejimden anında ilerici adımları atmasını beklemek fazla gerçekçi değildir. Kaldı ki, devrimci karaktere sahip birçok devlet özellikleri var. Ama biz gerici özellikleri olan, fakat değişmesi bir ihtiyaç haline gelmiş bu güçlerden değişim isteyemeyiz. Bu devletçi bir tutumdur, devletten bekleme tutumudur. Türk halkının Marmara depremine kadar içinde bulunduğu durumu, *yani devlet baba yapsın, devlet değişikliği sistemleştirsin* yaklaşımı şu ya da bu biçimde saflarımızda ve Kürt ulusal çevrelerinde de etkisini gösteriyor. *Devlet bize neyi verecek, neyi verdi, ne zaman verecek*, deniliyor. Kuşkusuz ancak devrimciliği derinliğine anlamayan bir yaklaşım böyle söyleyebilir.

Devletten dönüşüme öncülük etmesi beklenmemelidir. Buna düştüğümüz an, bir devrimci olmaktan çıkmış oluruz. Bu nedenle de değişimi başlatma şerefi PKK'nindir. Kimileri *"bu bir teslimiyet midir, acaba yenildiler mi?"* diyecek. Bu tür propagandalar çok olur. İşte burada devrimci kişiliğin devrimci dirayetle ortaya çıkması, bu öncülüğün temel bir yasasıdır. Bunu ta '93'te geliştirmek gerekiyordu. Biz o zaman daha kendimizi yeterince hazırlamamıştık. Bu değişimi aslında o süreçte başlatabilmeliydik. Birçok koşul o dönemde hazırdı. Ancak biz fazla hazır değildik. Biz siyasal, askeri ve örgütsel bakımdan yeni yeni oluştuk. Ancak bu süreç içinde bizde her bakımdan bir bilinçlenme, gelişme, yeniden sağlamlaşma oldu. Varolan bazı sorunlara rağmen bu böyledir. Belki bu durumda değişikliklere öncülük etmek durumundayız. Kimse bizim öncülük hakkımızı elimizden alamaz.

Sürece tamamıyla katılım göstermeyenler, hiç olmazsa süreç önünde engel olmamalıdır. Bir de pratik içinde herhangi bir varlık gösteremeyen ve bir düzey tutturma yeteneğini sergileyemeyen kadrolar, bunların her ikisi de PKK'nin özüne terstir. PKK'nin özü dönüşümdür.

Yine şunu özellikle vurgulamak gerekiyor: Bu, devletin de kullanmak istediği bir noktadır; içimizde değişim gücünü kendilerinde göremeyen, şu veya bu düzeyde pratik içinde belli konumlar kazanmış olan kadrolarımız, hareketi kendi sığlıkları içinde boğmak istiyorlar. Partimizi o meleyip süt vermeyen koyun misali, Kürt sorununu kendi anlamsızlıklarına düşürmek istiyorlar. Bu nedenle 'ben bu değişim gücünü gösteremedim' biçiminde davranmak, PKK'nin öncülük rolünü reddetmektir. Savaş alanındayken bir etkinlik göstermeyen deyim yerindeyse en kurnaz tipler partinin demokratik çözüm yaklaşımına tepki gösteriyorlar. Oysa daha anlamlı bir sürecin içine girebiliriz. Sürece tamamıyla katılım göstermeyenler, hiç olmazsa süreç önünde engel olmamalıdır. Bir de pratik içinde herhangi bir varlık gösteremeyen ve bir düzey tutturma yeteneğini sergileyemeyen kadrolar, bunların her ikisi de PKK'nin özüne terstir. Bu, savaş içinde etkili olamayanların sistemsizliğidir. Dar pratik çabaya mahkum olmuş kimseler, bunun dışında kendini yaşama olanağı bulamayanlar da PKK'nin özüyle çelişirler, çelişmektedirler. PKK'nin özü dönüşümdür.

Bir değişim ve dönüşüm sürecine girdik. Siyasal mücadelenin esas olduğu, diğer mücadele biçimlerinin de buna tabi olduğu bir süreçte, en iyi yaklaşımla mücadeleyi ilerletebilmek, öncülük rolümüzü oynamak ve devrimimizin değişimini bu biçimde sürdürebilmek önemlidir. Doğru olan da, PKK'nin özü de budur. PKK'nin özü silahlı veya silahsız oluşunda değildir. PKK'nin özü, onun yarattığı gelişmedir. Eğer gelişme silahla yaratılıyorsa bu doğrudur, eğer silahlı mücadele fazla dönüşüm doğurmuyorsa diğer mücadele biçimleri esas alınır, silahlı mücadele tali plana düşer, PKK'nin özü budur.

PKK'nin özüne ulaşamayan, bu bilinç ve yeteneği gösteremeyen ya çorak topraklar gibi kupkuru olan ya da bataklık gibi hastalıklı olanlardır. Açık ki bunlar verimli olamaz ve PKK ortamında varlık gösteremezler. Bunlar verimsizliği dayatırlar. Bu tür yaklaşımlar çok zarar verici olur, partinin dönüşüm çabalarını zayıf kılar, olumlu hiçbir katkısı olmaz. Bunlar kayıplara yol açar. Bunlar daha etkili bir geri çekilme ve yeni süreci başlatmayı engelliyor. Buna bir son vermek gerekir.

Sonuç olarak şunu belirtmek isteriz: Bizim öncülük görevimiz var, biz değişikliğin öncülüğünü devletten bekleyemeyiz. Devletten beklemek aslında işbirlikçiliktir ya da işbirlikçiliğin başka bir biçimidir. Biz değişimi kendimiz yaratacağız. Artık siyaset belirleyen ve değişimi gerçekleştiren konumu yakalayıp gelişmeleri biraz da o yönüyle geliştireceğiz. Bu bizim tarihsel görevimizdir, rolümüzün gereklerini yerine getirmektir. Devletin de kendisini reforme etmesi ve dönüştürmesi için yapabileceğimiz en büyük katkı budur.

10 Ekim 1999
PKK Başkanlık Konseyi

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan YoldaşınYargıtay Başkanlığı'na ve 9. Ceza Dairesi'ne sunduğu savunması:

Halklarımız için gereken yeni tarihi ve toplumsal sözleşmedir

Yargılama Bilimsel Kriterlere Dayanmalı

Baştarafı 1. sayfada

Gerek savcılık iddianameleri, gerekse mahkeme kararı ile bu konuda klasik yaklaşımı uygulamakla her ne kadar Cumhuriyet yasalarına bağlılığı tam sergilendiyse de ve bu onların görevi idiyse de, önlerinde resmi hukuku bu kadar aşmış, aslında bir ***"savaş hukuku"*** çerçevesinde ele alınması gereken bir dava; sosyolojide temelleri kadar, benzer sorunlar da yaşanan, yasal olmasa bile bazı evrensel hukuki yaklaşımları veya en azından kararlarını etkilemese de, dile getirmeliydiler. İleriye yönelik çözüm yolunda bir aydınlanmaya katkıda bulunulabilirdi. Bu kadar acı ve kanın, maddi ve manevi kayıpların cumhuriyetin etiği ve temel siyasetleri üzerinde olduğu kadar demokratikleşmesi üzerinde de olumlu veya olumsuz yöndeki etkilerine dikkat çekilmeliydi. Sadece olayların fotoğrafı ile yetinmek ve klasik ceza maddeleri ile hal yoluna gitmeye çalışmak, bu tür büyük olaylardan hukuk açısından da büyük ders çıkarabilme şansının kullanılamamasına yol açar. Bir hukuk sistemi; oldukça kapsamlı, yıllarca süren ve tüm toplumu hatta dünyayı sarsmış bir olayı, isyanı önleyememiş ise, bunun da sorumluluğunu görmeli ve gerektiğinde özeleştirisine cesaret etmeliydi. Bu mutlaka gözden geçirilmesi gereken resmi hukuk kadar, yenisinin kaçınılmaz olduğu; çözümleyici hukukun da oluşumuna büyük katkıda bulunulabilecekti. Birçok ülke tarihi bunun sayısız örnekleri ile doludur.

Savunmalarımı bu temelde geliştirmeye çalıştım. Adına hareket ettiğim örgütün çıkış döneminin ideolojik ve program yanı kadar, geliştirdiği eylem yapısına ilişkin olarak da objektif ve eleştirel yaklaşmaya özen gösterdim. Yine örgüt adına; son yıllarda geçirilen dönüşüm kadar, artık anlamsız bulduğum, bunu da siyaset bilimi ölçüleriyle ortaya koyduğum şiddetin sona ermesi gereği ve demokratik ölçülere dayalı bir dönüşüm çabasını verileriyle birlikte ortaya koyduğum halde, fazla dikkate alınmadı. Hem reel sosyalizmden oldukça etkilenen ideolojik ağırlıklı, hem de neredeyse son iki yüzyıllık geleneksel Kürt isyanlarının bu sonuncusunun; gerçekten sonuncusu olması için çözüm olarak gördüğüm demokratik sistem dışında başka yöntemlerin geçersizliğini, olumsuz sonuçlardan kendini kurtaramayacağını net bir biçimde ortaya koydum.

Evrensel zaferini 2000 yılına dayanırken kanıtlamış demokratik uygarlığın temel ölçülerini, oldukça tarihi bir temelde kazanmış Türkiye Cumhuriyeti'ne uygulamanın tüm temel inanç, düşünce, kültürel kimlik ve ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların çözümünde tarihi gereğini ve anlamını ortaya koymaya çalıştım. Kürt sorununda da genel çözümün bir parçası olarak ***"Demokratik Çözüm Manifestosu"*** adı altında yaptığım savunmamı kitap olarak yayınlattım.

Yargıtay'da da bu savunmaların ve ilgili bazı belgelerin, birlikte, daha derinlikli değerlendirileceğine inanıyorum. Avukatlarımın bizzat katılarak, son gelişmeler ile birlikte savunma yapma durumunda kalmalarına rağmen; yine de bu İmralı davasıyla Demokratik Cumhuriyet ve anayasa tartışmalarına katkıda bulunur inancıyla, daha demokratik anayasal çözüme ilişkin yaklaşımlarımı ortaya koymanın tarihi gereğine inandım. Gerek Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın, gerekse Yargıtay Başkanı'nın cumhuriyetin ve hukukunun demokratikleşmesine ilişkin yaptıkları yıldönümü ve açılış konuşmaları karşısında, yargılanmamın öneminden dolayı bu konuda sorumluluktan da öte kendimi görevli buluyorum. Yargılamada söylediğim: Demokratik Cumhuriyete barış ve kardeşlik temelinde hizmetin, herkese yüklediği görevlerin benim için çok daha ağırlıklı olduğu inancımı koruyor ve gereğini yerine getirmeye çalışıyorum. Yargıtay'daki savunmam da kitapçık haline getirilmiş mahkemedeki savunmalarım temelinde olacaktır. Ayrıca sürece ilişkin gerek *"silahlı mücadeleyi sona erdirme"* ve gerekse PKK örgütünün *"yasal demokratik dönüşümüne"* ilişkin yapılan çalışmaların belgelerini de sunuyorum. Avukatlarım bu konularda daha kapsamlı savunmayı yapabilecek durumdadırlar. Fakat, mahkeme kararı ile birlikte; gerek kamuoyundaki büyük tartışma, gerekse bu davanın Demokratik Cumhuriyet ve anayasal ifadesi üzerindeki etkisinin ne olması gerektiği konusuna aydınlatma getirmeyi görev bilmekteyim. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve Yargıtay Başkanı'nın yıl açılış konuşmalarının bu yönlü herkese yükledikleri görevlerin daha ağır sorumluluğunun üzerime düştüğü yönünde kanım güçlenmiştir. Yargılanmada söylediğim *"Demokratik Cumhuriyete barış ve kardeşlik temelinde hizmet edeceğime"* dair sözümün gereklerini kısmen yerine getirmekle birlikte, önümüzdeki dönemde tam gerçekleştireceğime de inanç ve kararlılığımı belirtmek durumundayım.

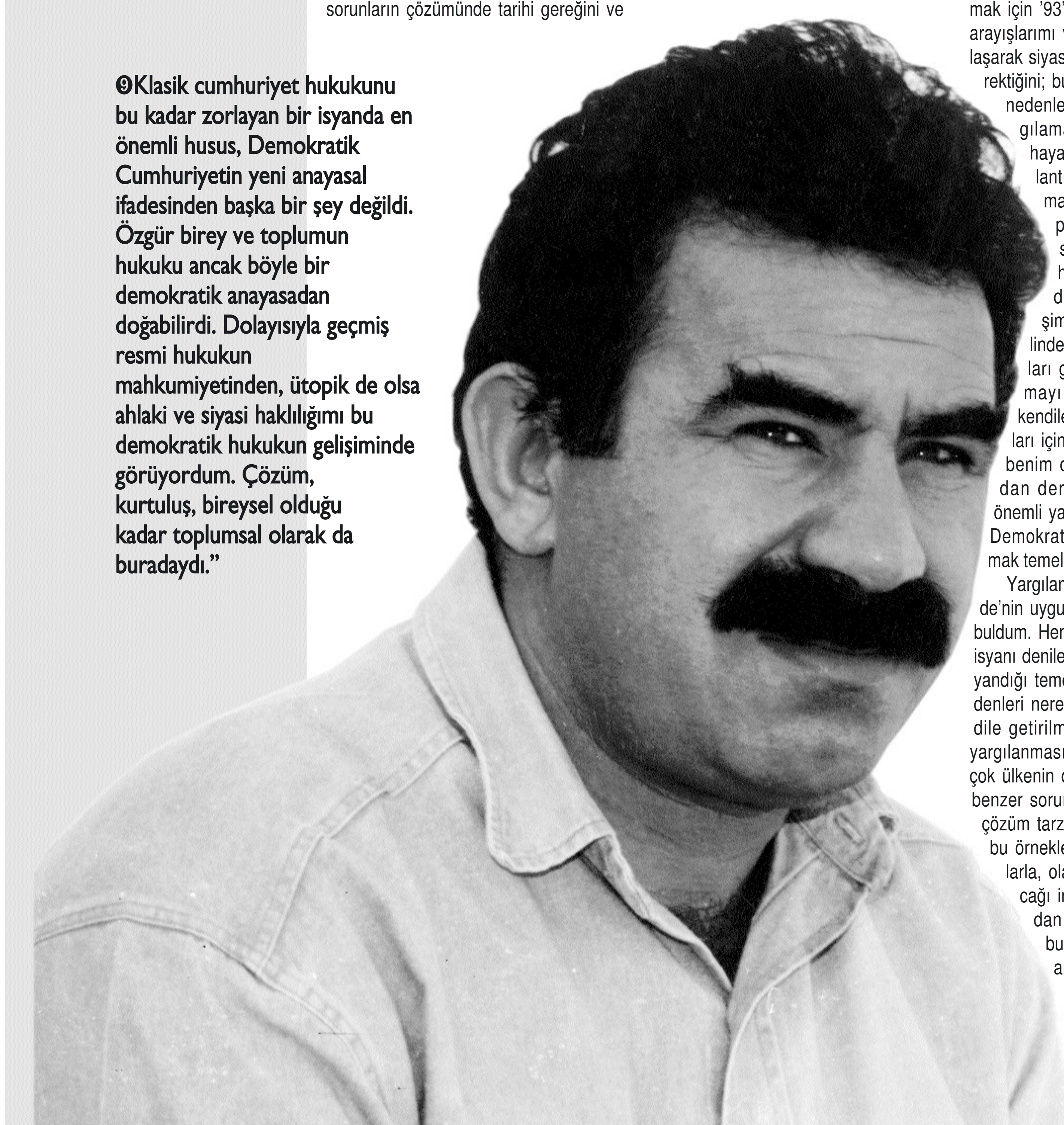
"Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın, Yargıtay Başkanı'nın cumhuriyetin ve hukukunun demokratikleşmesine ilişkin yaptıkları konuşmalar karşısında, yargılanmamın öneminden dolayı, bu konuda sorumluluktan da öte kendimi görevli buluyorum. Söylediğim 'Demokratik Cumhuriyete' barış ve kardeşlik temelinde hizmetin, herkese yüklediği görevlerin benim için de çok daha ağırlıklı olduğu inancımı koruyor ve gereğini yerine getirmeye çalışıyorum."

Yargılanmamın temelinde uluslararası hukukun çiğnenmesi önemli bir rol oynar. Türkiye'ye teslim edilişim de başta Yunanistan olmak üzere, birçok Avrupa ülkesinin ulusal hukuklarını gözardı etmeleri ve açıklığa kavuşturulması gereken devlet ve hükümet çıkarlarını esas alarak komplocu yöntemleri temel almışlardır. Bunu İmralı'daki duruşmada mahkeme başkanlığına sunduğum bir mektupta *"1925 Kürt İsyanı'nda"* İngiltere'nin yürüttüğü politikanın günümüze uyarlanmış bir versiyonu olarak değerlendirdim. Kendi payıma bunun kullanılanı olmamak için '93'ten beri Türkiye ile diyalog arayışlarımı ve sorunun şiddetten uzaklaşarak siyasal bir kanala dökülmesi gerektiğini; buna ihtiyaç duyulduğunu bu nedenle açıklamaya çalıştım. Yargılama sürecine yaklaşımım bu hayati gerçeklikle yakından bağlantılıydı. Kanımca hiçbir hukuk maddesi, bir ülkenin en temel politik gerçeklerinden bağımsız olamazdı. Mahkeme bu husus üzerinde layıkıyla durmadı. Benim teslim edilişimdeki hukuk dışılığın temelinde Türkiye'nin dostluğu, çıkarları gözetildiği için değil; çatışmayı çıkmaza sürüp daha çok kendilerine bağlamayı amaçladıkları için gerçekleştirilmiştir. Burada benim duruşmamın yanlışlıklarından ders çıkarmak kadar, diğer önemli yan özgür vatan birlikteliği ve Demokratik Cumhuriyete sahip çıkmak temelinde olmalıdır.

Yargılanmamda TCK'nın 125. Madde'nin uygulanmasını da dar ve tekniki buldum. Hem cumhuriyetin en kapsamlı isyanı denilecek, hem de bu isyanın dayandığı temel tarihi, sosyal, siyasal nedenleri neredeyse yok denilecek kadar dile getirilmeyecek. Dar resmi hukuk yargılanmasıyla yetinilerek, çağdaş birçok ülkenin de tarihlerinde ortaya çıkan benzer sorun ve olayların ele alınış ve çözüm tarzının hayati olduğu; tarihteki bu örneklerden yapılacak kıyaslamalarla, olaya daha objektif yaklaşılacağı inancındayım. Yine en azından cumhuriyet tarihi boyunca bu nitelikte kapsamlı olayların artık bilimsel ele alınmayı zorunlu kıldığı, salt resmi hukukça yaklaşımın çözüme katkıda bulunmaktan ziyade, çıkmazı daha da derinleştireceği temel endişe kaynağımdı. Buna karşın, bu isyanı gerçekten yüzyılın son kapsamlı olayı olarak tarihe bırakıp, bundan çıkaracağımız kapsamlı derslerle yeni yüzyılı özgür birey ve toplum oydaşlığına, konsensüsüne dayalı, demokratik çözüme, cumhuriyetin demokratik evrimine dayanmak en doğru yaklaşımdı. Klasik cumhuriyet hukukunu bu kadar zorlayan bir isyanda en önemli husus, Demokratik Cumhuriyetin yeni anayasal ifadesinden başka bir şey değildi. Özgür birey ve toplumun hukuku ancak böyle bir demokratik anayasadan doğabilirdi. Dolayısıyla geçmiş resmi hukukun mahkumiyetinden, ütopik de olsa ahlaki ve siyasi haklılığımı bu demokratik hukukun gelişiminde görüyordum. Çözüm, kurtuluş, bireysel olduğu kadar toplumsal olarak da buradaydı Bu yaklaşımım da fazla ciddiye alınmadı Hukukun somut, maddi olguya göre hareket ettiğini biliyorum. Ama bitmemiş hareket halinde bir olaylar silsilesi devam ediyordu. Halen de devam ediyor. Bu durum bile mevcut hukukun yetmezliğini çok açı k gösteriyor. Cumhuriyet tarihinin hiçbir dönemi ile kıyaslanmayacak bir insan hakları ve demokrasi tartışması var. Mevcut anayasanın bırakalım demokrasi ile ilişkisini, bir hukuk devletinin bile önünde engel olma durumu; önde gelen hukukçular tarafından da tartışılıyor.

Savunmamdaki temel iddialarımdan biri, ulusal kurtuluşta olduğu kadar, cumhuriyetin kuruluşunda da Kürt varlığının inkar edilmek şurada kalsın; gerçek olan Kürtlerin temel bir kuruluş öğesi olarak rol oynadığıdır. Cumhuriyetin kurucusu Atatürk'ün demeç ve yönergelerinde bunu görmek zor değildir. Birinci TBMM'deki temsilde de bu durum kendisini açıkça gösterir. Ama ne zaman ki, o dönemde henüz kuruluş aşamasında olan cumhuriyet; İngiltere'nin Musul-Kerkük petrolleri nedeniyle hem Kürtler üzerinde oynamaya çalışması, hem de içte saltanat ve hilafet tabanına dayalı isyanların cumhuriyeti tehdit etmesi sonucu tüm dikkatleri cumhuriyetin korunmasına yöneltmişti. Bütün isyanlar tasfiye edilirken, demokratik olduklarından dolayı değil; cumhuriyet karşıtlıklarından, cumhuriyeti tehlikeye düşürmesi kaygılarından dolayı hedefleniyordu. Kürt etnik ve dini tabana dayalı isyanların üzerine de bu amaçla yürünüyordu. Burada amaç cumhuriyetin korunmasıdır. Uygulanan şiddetin azlığı-çokluğu tartışılabilir. Yine tasfiye sonrası yaklaşımlar da eleştirilebilir. Ama cumhuriyetin kuruluş sürecindeki isyanlar ve burada Kürtlerin iki yönlü rolü önemle göz

"Klasik cumhuriyet hukukunu bu kadar zorlayan bir isyanda en önemli husus, Demokratik Cumhuriyetin yeni anayasal ifadesinden başka bir şey değildi. Özgür birey ve toplumun hukuku ancak böyle bir demokratik anayasadan doğabilirdi. Dolayısıyla geçmiş resmi hukukun mahkumiyetinden, ütopik de olsa ahlaki ve siyasi haklılığımı bu demokratik hukukun gelişiminde görüyordum. Çözüm, kurtuluş, bireysel olduğu kadar toplumsal olarak da buradaydı."

önüne getirilmelidir. İsyan bahanesi ile aşırı bir ulusçuluk anlayışını tüm Cumhuriyet tarihine yaymak, en büyük yanlışlık ve talihsizlik olmuştur. Asli bir kurucu öğenin tarihte bir benzeri daha görülmeyen *'dil yasağına'* kadar varan uygulamaya tabii tutulması trajik bir durumdur.

Cumhuriyetin kurucusu olarak Atatürk'ün temel bir amacının bu olduğuna inanmıyorum. Kuruluşta cumhuriyetin bekaası sorunu temel bir kaygıdır. Tüm sorunlara bakışta bu vardır ve anlaşılırdır. Atatürk'ün demokratikleşmeye adım atmaya yönelik iki demokratik deneyimi vardır. Bu denemelerde başarılı olamaması otoriterliği ile izah edilemez. Başarılı olamamada sosyal gelişme düzeyi ve yetersiz kadro daha objektif bir rol oynamıştır. Kaldı ki, cumhuriyetin kendisi bilime verdiği şansla, özgür bireyin ortaya çıkışında fidelik rolünü oynamıştır. Demokrasinin alt yapısında en temel bir gelişmedir bu. Atatürk'ün çağdaş medeniyet hedefinin de, en iyi ifadesini uygarlıkta bulduğu açıktır. Cumhuriyet nesillerine bırakılan görev buydu. Yerine getirilmeyen en temel görev de budur. Cumhuriyeti yoz bir oligarşiye dönüştürenler bundan sorumludur.

Savunmamı özce böyle bir cumhuriyet değerlendirmesine dayandırmaya çalıştım. PKK hareketinin oluşumunda cumhuriyetin yoz bir oligarşiye dönüşümü temel bir rol oynar. Çıkış döneminde ***"Kürt"*** sözcüğünün ağızdan çıkması ya cezaevi ya da dağa çıkışla sonuçlanıyor. Burada demokrasi yoksunluğunun çok ötesinde, ürkütücü bir inkar durumu vardır. Dolayısıyla örgüt adına hem programatik, hem de eylemsel bazda atılan her adım beraberinde çok fazla radikalliği getiriyordu. '70'ler Türkiyesi'nin aşırı kutuplaşması ve şiddet ortamı, yine dünya çapındaki *"soğuk savaş"* kutuplaşması herkesi, her hareketi etkilediği gibi beni ve temsil etmeye çalıştığım örgütü de şiddetle etkileyeceği açıktır. Hareketin ortaya çıkışında yetersiz tarih ve siyasi bilinç durumu, bunun yanında yanlışlıklarla dolu değerlendirmeler neredeyse o dönemin her hareketini, çağdaş mezhep durumuna düşürüyordu. Yine cumhuriyet, demokrasi ve hukuk kavramlarına ulaşmak şurada kalsın; genel bir devlet kavramına bile ulaşılamadığı herkes için acı bir gerçektir. Sözde, ideolojilerin savaşı veriliyordu. Ama şimdi geriye dönüp bakıldığında birçok yönden cehaletin savaşının verildiği acı bir gerçektir. Bundan yalnız bireyin, örgüt mensuplarının sorumlu tutulamayacağı, tüm bir dönemin, Türkiye söz konusu olduğunda dar çıkarcı oligarşinin en başta sorumlu tutulması gerektiği de açıktır. Burada kastım suçlu aramak değildir. Kastım, yakın tarih ve çıkış koşullarına objektif bir anlam vermektir. Hukuk ne kadar resmi, somut olsa da bu gerçeklikten bağımsız olamaz. Hukukun en azından hüküm verirken belli bir objektifliği göz önüne getirmek durumunda olduğu inancındayım.

Dönemin tüm bu temel özellikleri göz önüne getirildiğinde, PKK programındaki hedeflerin en ayrılıkçı propaganda döneminde bile cumhuriyetin özüne karşı olmadığı gibi; aradığı birliğin ancak demokratik cumhuriyetle gerçekleşeceğine, esas amacının da bu olduğuna kuşku duymuyorum. Savcılık iddianamesine karşı, böyle bir cumhuriyeti savunmamın hem bilimsel, hem de hedeflerimin özünü teşkil ettiğini vurguladım. Savunmalarımın bunu yeterince kanıtladığı kanısındayım. '70'ler dünyasında özgürlük ve eşitlik için oldukça yaygınlaşan, ister sınıf temelinde, ister etnik-ulusal veya dini temelde olsun, tüm hareketlerin bir benzerini yaşadığımız açıktır. Düşünce ve inanç alanlarında olduğundan çok daha fazla, yasadışılığın da ötesinde, bir kültür-kimlik inkarının tepki doğurmaması anormaldir. Dolayısıyla ben, PKK'nin ve önderlik ettiğim insanın en büyüklerinin, bizzat mensuplarının yaşadığı ve yol açtığı acıları ne kadar büyük olursa olsun resmi yasal düzene radikal bir başkaldırı da olsa ahlaki ve demokratik siyaset açısından zorunlu, bilimselliğin gereği meşru bir çıkış biçiminde değerlendirdim. Savunmamın önemli değerlendirmesi de budur. Bununla görünüşte resmi hukuka karşı en ağır davranışlardan birine öncülük ediyorum. Bu kadar aşırı bir kimlik inkarı başka bir ifade tarzına da imkan vermiyor. İnsan benliğine saygılı ve onurlu olmak istiyorsak, yalnız da olsak direnmenin meşruiyetine inandım. Başka tür insanlığımı koruyamayacağım endişesini hep taşıdım. Savcılık iddianamelerinde bu yan hiç görülmek istenmiyor. Ama, yarın eğer demokratik cumhuriyetimiz ve anayasamız olacaksa, bu meşru direnmenin de önemli bir rol oynadığı teslim edilecektir. PKK'nin yanlışlıklarını hiç kimse benim kadar görüp, üzerine gitmemiştir. Ama temel bir özgür kültür, kimlik arayışında olduğu da görülmelidir. Resmi hukuk açısından tümüyle suçlanma tarzları geleneksel dogmatik dini suçlamalardan farksızdır.

İddianamelerde görülen temel bir yanlışlık da eylem yapısı hakkındaki değerlendirmedir. Kapsam ve süre bakımından düşük yoğunluklu bir savaş olarak değerlendirilen bu isyanda, kamuoyunda yaratılan etkilenmelerin de bir sonucu olarak eylemlerin düz değerlendirilmesini, bana maledilmesini, olayı en yoğun yaşayan biri olarak fazla gerçekçi bulmadım. Örgüt içinde adeta hergün bir karşı savaş durumunu yaşadım. Meşru savunma düzeyinde tutmak için olağanüstü bir çaba harcadım. Kime, hangi meşru savunma dışı eylem anlayışlarına karşı nasıl mücadele verdiğimi PKK'nin içini biraz inceleyenler göreceklerdir.

Eğer dünyanın birçok bölgesinde; örneğin Cezayir, Filistin, İran, Bosna, Kosova vb. yerlerde yaşanmış eylem yoğunluğuna ve kayıplarına karşın, bizim eylemlerimiz çok sınırlı kalmışsa, bunda birey olarak konumum, rolüm daha iyi görülebilirdi. Bu hususta kendimi ceza maddesinden korumak için değil, yine gerçekliği olduğu gibi görmenin, hukuk açısından vazgeçilmez olduğu inancındayım. Sonuçta doğru bir çözüme gidilecekse, hukuksal yapılanmanın bu yönü önemli etkide bulunacaktır.

Savunmamın temel ağırlık noktalarından biri de, yüzyılın sonlarına doğru dönüşen dünya ve Türkiye koşullarında PKK'nin, dolayısıyla Kürt sorununun da önemli dönüşümlerle karşı karşıya olduğunu ve bu yönlü ortaya çıkan gelişmeleri açıklamaya çalıştım. Bu husus da hem iddianamede, hem kararda fazla göz önünde bulundurulmadı. Gelişmelerin hukuki bağlantısı kurulmadı. Bunu, özellikle geleceğe ilişkin öneminden ötürü açma gereğini buluyorum.

Burada kastım suçlu aramak değildir. Kastım, yakın tarih ve çıkış koşullarına objektif bir anlam vermektir. Hukuk ne kadar resmi, somut olsa da bu gerçeklikten bağımsız olamaz. Hukukun en azından hüküm verirken belli bir objektifliği göz önüne getirmek durumunda olduğu inancındayım.

1990'larda Sovyet sistemindeki çözülme, etkileri açısından en azından II. Dünya Savaşı sonrasına benzer etkilenme ve sarsılmalara yol açtı. Sosyalist sistemin demokratik evrimi gösterememesi; buna karşılık kapitalizmin kendi otoriter faşist rejimlerini aşma ve demokrasisini yaygınlaştırma yeteneğini göstermesi; çözülüşün temel nedeni olduğu gibi, demokratik sistemin dünya çapında gelişme göstermesine yol açtı. Bunda şüphesiz bilimsel-teknik gelişmelerin rolü belirleyicidir. Çözülüşle birlikte soğuk savaş dönemine ait kutuplaşmalar anlamsızlaştığı gibi, buna dayalı sağ-sol ayırımlarının şiddet anlayışları da anlamını yitirmeye başladı. Öne çıkan ve yükselen temel değerler; insan hakları, demokratikleşme, kültürel kimlikleri sahiplenme, benzeri ana konularda yoğunlaştı. Mücadelelerin dili de şiddet olmaktan çok, barışçıl biçimlere evrildi. Son bir-iki yüzyılın; sınıfsal, ulusal kavgaları, savaşları artık ağırlığını ve anlamını yitirmesine; yani yüzyılın barış ağırlıklı sınırların meşruiyetini esas olarak, içte insan haklarına, demokratikleşmeye ve bununla kültürel özgürlüklerine kavuşmaya bıraktı.

Gelişmelerin bu yönlü olacağı genel bir kabul gördü. Birçok ülke pratiği de bunu doğrularcasına önemli gelişmelere tanık oldu. Günümüz dünyasının halen yaşadığı dönüşümün sarsıntıları, bu temelde olduğu gibi, gelişme şansının da bu tür gelişmeleri bünyelerinde en kapsamlı yaşayan ülke, örgüt ve bireylerden yana olacağı açıktır. '90'lı yılların Türkiyesi'nde de hem kendi tarihi, toplumsal, ekonomik, kültürel-siyasal gerçekleri; hem de güncel dünyanın, özellikle Ortadoğu'da yaşanan bu gelişmelerden şiddetle etkileneceği açıktı. İmparatorluğun kalıntılarından bir cumhuriyet yaratmakla birlikte, Atatürk döneminin iç ve dış koşulları, sorunların çözüm dili olarak demokratik yönde evrime fırsat tanımamıştır. Kaçınılmaz bir otoriter dönem yaşandı. II. Dünya Savaşı koşulları, güvenlik kaygısıyla daha da içe büzülmeye yol açtı. Dönemin daha çok faşizme karşı demokrasinin zaferi ile sonuçlanması nedeniyle, dışta yaşanılan etkiyle; sorunun çözümü için, üstten bir demokratikleşme çabasına girişildiyse de, devlet ve toplum yapısında, hukukta yeterince yansımasını bulamadı. Gelişme, daha çok oligarşik karakterde oldu. Cumhuriyetin kuruluş felsefesi ve dengelerini dikkate almayan bu yönlü oligarşik gelişmeler, 27 Mayıs askeri müdahalesiyle yeni bir sürece yol açtı. Bu süreç, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980 darbeleriyle derinleşerek sürdü. Giderek artan bir ekonomik ve toplumsal bunalıma yol açtı. Yeni anayasalar yapılmasına karşın, devletin hukuk niteliğinden daha fazla uzaklaşması , keyfi rejimlere yol açmaya götürdü. Toplum; hukuka, özellikle de demokratik hukuk esaslarına göre değil; iktidar erki, güç hangi taraftaysa o tarafın çıkar ve kurallarına göre idare edilmeye çalışıldı. Cumhuriyetin başlangıç dengelerinden ve yapısından giderek daha da uzaklaşıldı. Rejimde yozluk gün geçtikçe daha da arttı. Kapitalizmin vahşi döneminin de ötesinde hiçbir sistemle izah edilmeyecek gelişmeler ortalığı kapladı. Herkes başının çaresine bakmaya, "gemisini kurtaran kaptan" rolüne soyundu. Temel moral ve hukuk değerlerinde aşınma daha ileri bir boyuta vardı.

Darbeler, çözümden ziyade bunalımın daha da derinleşmesine yol açtı. Yapılan anayasalar, adeta toplumu kefene sarmaya benzer roller oynadı. Sağ-sol şiddet durumu, sorunları daha da içinden çıkılmaz kıldı. Şüphesiz bu durumlar, kendiliğinden güncel gelişmeler olarak değerlendirilemez. Tarihi temel karar, çağa olumlu yanıt verememe, dar çıkarcılık, birçok benzer toplumda görülen oligarşinin gelişme zeminine yol açtı . Hakedilmediği halde, yaşanan bu oldu. Türkiye, '90'lı yıllarda bu durumu, dünyadaki demokratikleşmenin de etkisiyle yoğun tartışmaya başladı. Tartışma kapsamlıydı. Bazı demokratik adımlara niyetlenildi. Tam da bu noktada PKK önderliğindeki düşük yoğunluklu savaş çözümlenemediği için, ön görülen bu adımlar atılamadığı gibi, devleti daha da içinden çıkılmaz hale sokan; halen yoğun yaşanılan, tartışılan çeteleşme tehlikesi ile karşı karşıya bıraktı. Şiddette kilitlenme durumu, Türkiye tarihinin en kapsamlı faili meçhul cinayetlerine, neredeyse hukukun çetelerin insafına bırakılması gibi olumsuz gelişmelere yol açarken, devletin raydan çıkma tehlikesi açıktı. PKK içinde de buna benzer gelişmeler söz konusuydu.

Ana hatlarıyla ortaya koymaya çalıştığım bu durum, PKK'nin ortaya çıkışından '90'lı yıllara kadar olan dönemiyle, sonrası açısından önemli bir dönüşüm nedeniydi. "1993 ateşkes denemesi" PKK'nin içinde yoğunlaştırdığı mücadele, bu tehlikeli sürecin önüne geçmek kadar, dünya ve Türkiye'deki yeni gelişmeleri anlamak ve yanıt vermek endişesini de taşıyordu. Fazla derinlikli ve hakim olunmasa da bu yönlü çabalarım çok açık ve önemlidir. İstenilen sonuca o dönemde yol açmadıysa da, bu yönlü ortaya çıkan gelişmelere karşı, daha duyarlı ve olumlu olmaya çalıştım. Bu yıllarda savunmamda da belirttiğim gibi, Cumhurbaşkanı, Başbakanlık, Genelkurmay'ın her birinin kendi misyonlarınca dolaylı da olsa yansıttıkları önemli mesajlar sözkonusu oldu. Bu mesajlara karşı, tek taraflı iki defa ateşkes denemesine giriştim. Bu tutumumun altında yatan temel nedenler, şüphesiz dünya ve Türkiye'deki gelişmeler kadar, PKK'nin eski program ve eylem yapısının artık kilitlenmesi, çözümsüzlüğe yol açacak kadar derinleşmesi, çözüm yeteneğini gösterememesi, dolayısıyla yeni anlayış ve yöntemlere ihtiyaç duyulmasından ötürüydü. Her geçen gün, bunun etkisi daha da hissediliyordu. Daha dışardayken kontrol ve denetim yanı ağır bassa da, '96'lardan itibaren MGK konseptlerinde payıma düşeni TV programlarında yoğunca işleyerek yanıt vermeye çalıştım. Örgütü bu yönlü hazırlamaya çalıştım. Çünkü karşılıklı tırmanış, çözüm şurda kalsın çıkmazı derinleştiriyor, acı ve kayıpları dayanılmaz boyutlara taşıyordu. Suriye'den çıkarken, dağı değil de Avrupa'yı tercih edişimin nedeni siyasi bir kanalı yaratarak, şiddete kontrollü son verme niyetimdir. Bazı kişiler aracılığıyla mesaj kanallarını işletmeye çalıştım. Teslim edilişim bu koşullarda oldu. İçerideyken de zaten İmralı yargılanma sürecinde bunu açıkça dile getirdim. Savunmamı, bir şiddet dönemini sona erdirme ve sorunların köklü dönüşümünün dünya çapında olduğu gibi Türkiye'de de ancak kapsamlı bir demokratik dönüşümle mümkün olacağı, Kürt sorununa da bireysel dönüşümün bir parçası olarak çözüm bulunabileceğini bir manifesto olarak sunmaya çalıştım.

"Savunmamı özce böyle bir cumhuriyet değerlendirmesine dayandırmaya çalıştım. PKK hareketinin oluşumunda cumhuriyetin yoz bir oligarşiye dönüşümü temel bir rol oynar. Çıkış döneminde "Kürt" sözcüğünün ağızdan çıkmasıyla ya cezaevi ya da dağa çıkışla sonuçlanıyor. Burada demokrasi yoksunluğunun çok ötesinde, ürkütücü bir inkar durumu vardır."

Duruşmalarda silahlı çatışmaya son vermeye yönelik çağrılarıma, PKK Merkezi'nden gelen olumlu yanıtlarla, olaylarda belirgin bir düşme yaşandı. 1 Eylül silahlı mücadeleye son verme çağrıma; örgütün katılmasıyla, hem güçlerin sınır dışına çekilme, hem de eylemlerde Genelkurmayın tespitlerinde de dile getirildiği gibi, yüzde doksanlık bir düşüş yaşandı. Hem stratejik karar, hem uygulamalarda yıllarca istenen bu yönlü gelişmeler, kamuoyu üzerinde de olumlu etkilere yol açtı. Bu gelişmeler beraberinde yoğun olarak demokratik adımlar tartışmasını getirdi. Şüphesiz bu yönlü tartışmalarda Yargıtay Başkanı'nın yeni adli yılın açılışında yaptığı tarihi konuşma, bir dönemin kilometre taşı rolünü oynayacak önemdeydi.

Yargıtay'daki duruşma ve nihai karara bu gelişmeler ışığında gidilmelidir. Verilecek karar ne olursa olsun; Türkiye'nin 2000'e girişinde önemli gelişmelere yol açacağı açıktır. Üzerinde önemle durma, dar hukuki ceza kanunu ötesinde yaklaşım gösterme, Türkiye'nin geçmişine sağlıklı yaklaşım kadar, geleceği aydınlatmada da büyük rol oynayacaktır. Özellikle klasik isyan süreçlerinin tekrarına benzer yaklaşımlar, benzer isyanlara yol açacağı gibi, bilimsel ve çözümleyici yaklaşım, yaşanan bu isyanı son isyan olarak tarihteki yerine bırakabilecektir. *Bu dava, cumhuriyetin özgür toplumsal sözleşme yoksunluğunun sonucudur.*

Türkiye, günümüz toplum ve devlet yapısını tarihinde belki de ilk defa yoğun bir eleştiriden geçirmektedir. Bu eleştiriler devletin en üst düzeyinden geldiği kadar, Türkiye'nin içinden ve dışından da gelmekte, köklü çözüm arayışlarını kaçınılmaz kılmaktadır. Çağla ilişkilerin evrensel demokratik ölçülerle kavranmamış olması, günü kurtarmacı anlayışlarla temel toplumsal sorunları örtbas etmenin akıllı politika sanılması, bu anlamda gelenin gideni aratması, II. Dünya Savaşı sonrasının tipik özelliğidir. Cumhuriyetin kuruluşu, tarihi bir ihtiyaç ve ileri bir adımdı. Bilimsel temellere dayanmayı sürekli gözetmesi doğruydu. Bunun için alt ve üst yapı reformları ön açıcıydı. Özgür birey ve toplum yaratma doğrultusu, demokrasiye doğru evrim gösterebilirdi. Fakat yeni bir dünya savaşının gelişi ve şer alan kutupların şiddetli zıtlıkları, daha çok güvenliği ön plana almayı, toplum ve devlet yapısından uzaklaşmayı beraberinde getiriyordu. Otoriter cumhuriyet kendini kaçınılmaz kılıyordu. Savaş sonrası tarihi bir demokrasi şansı vardı. Bu şans, daha çok ticaret ve toprak sahiplerinin artan ağırlığını oligarşik yapıya damgalarını vurmalarında fırsat olarak kullanıldı . Geriye çeken bir adımdı. Bir türlü gelişmeyen orta sınıf ve milli sanayi kesimleri, yine emekçi kesimin bu kesimle birlikte mevcut zayıflığı demokratikleşmenin toplumsal bel kemiğini zayıf ve çarpık kılıyordu. Demokratik kurumlaşmaya en çok sahip çıkması ve geliştirmesi gereken bu kesimler, gelişen oligarşikleşmenin yedeği olmaktan kurtulamadılar. Verilen kavga, kaosun derinleşmesinden başka temel bir gelişmeye yol açmıyordu. Ordunun müdahaleleri toptan dağılmayı önlemekten, vidaları daha sıkmaktan öte bir rol oynamıyordu. Birçok toplumsal proje kağıt üstünde kalıyor, günübirlikçiler kendileri için bu ideal ortamı, devlet ve toplumu daha çok soymayı giderek bir yarış haline, yağmalamayı da politika haline getirdiler. Bu süreç artık temel hukuk değerlerinden bahsetmenin anlamsızlaştığı bir süreçtir.

Bu süreç şimdi köklü yargılanıyor. Son Marmara depremi ve yıllardır düşük yoğunluklu bir savaşın ortaya çıkardığı gerçeklik; devlet artık değişmelidir tarihi yargısı oldu. Devletin en temel kurumları, bu hususları her geçen gün biraz daha derinleştirerek seslendiriyorlar. Sivil toplum, tarihinde ilk defa özgücüyle rolünü belirlemeye çalışıyor. Burada cumhuriyetin iflası değil, özellikle son 40-50 yıllık bir yönetim zihniyeti ve yöntemlerinin işlemezliği, sınıfta kalması söz konusudur. Dolayısıyla tartışmanın derinliği ve çare arayışının köktenliği, eğer ciddi bir çıkış ve çözüm bulunacaksa şarttır. Eski zihniyet ve dar çıkarcı günü birlik yaklaşımlar, en önemli tehlikeler olarak görülmelidir. Artık burada sağ-sol, iktidar-muhalefet, asker-sivil ayırımı yapmanın ve suçlamalarla kendini aklamanın doğru olmaması kadar, sonuç veremeyeceği de bilinerek, dönemin yargılanması ve çözüm olanaklarının ortaya çıkarılması gerekmektedir. Herkes rolünü görmeli ve yeni çağdaş devlet ve toplum yapısında yerini doğru belirlemeye çalışmalıdır. Gerçek ve tarihi bir toplumsal sözleşme aranmaktadır. Herkesin çabası burada gerekli olduğu kadar, yapıcı da olmalıdır.

Şunu olanca açıklığı ile bilmek, gereğine inanmak ve yerine getirmek ile karşı karşıyayız. 200 yıldır çağdaş anlamda her tür sınıfsal, ulusal, dinsel, etnik kavgalar yaşandı; darbeler yapıldı, iktidarlar değişti. Hükümetler ortaya çıktı. Fakat günümüzün her kesimin şikayetine yol

açan durumuna yol açmaktan kurtulamadı. Bu şunu kanıtlıyor: Temel toplumsal sözleşme imzalanmamıştır. Üst yapıdaki kavganın sonuçsuzluğu ve tüketiciliğinin temel nedeni burada görülmelidir. Bir tarafın üste çıkması, hakim olup hatta ezmesi çözüm olmuyor. Tam tersine dengesizliği, toplumsal uyumu daha da bozuyor. Cumhuriyetin yaşadığı ve hak etmediği en temel noksanlık buradadır. Cumhuriyet belki çağdaş bir devlet oldu, ama toplumsal sözleşmesi olamadı. Onu geliştiremedi, hatta göremedi. Anlamaya yanaşmadı . En tehlikeli noksanlığımızın bu olduğunu görmekten ve bunu gidermekten korkmamak gerekiyor. Bu yapılamayan toplumsal sözleşme kendisini birçok temel alanda gösterdi ve günümüzde şikayet ve eleştiriden de öteye eyleme de geçirerek; geçmişi adeta boşa çıkararak gösteriyor. Düşünce, inanç özgürlüğünden tutalım; temel kültürel kimlikler, toplumsal kesimlere kadar uzlaşmanın evrensel hukuk değerlerine göre kurulmadığı, burada büyük bir noksanlık yaşandığı açıktır. Tersine mevcut siyasi ve hukuki; resmi ideoloji ve kurumlaşmalar, en ciddi engel konumunda olduklarını bu yargılama sürecinde göstermekten kurtulamamışlardır. Toplumun travmalı durumu, deprem gibi temel olaylarda da kendini gösteriyor.

Daha da açık anlaşılması için yargılandığım dava konusunu da açmakta tarihi yarar görüyorum. Kürt diye seslendirilmek istenen olguya ne ad verirsek verelim, öncelikle bilimsel tanımını yapamamaktan tutalım, hem sorunlara çağımızın gösterdiği yaklaşımlardan hiç sonuç çıkarmama ve yararlanmama, sürekli bastırma ve yok sayma; buna yönelik tepki söz konusu olduğunda da en eski aşiret mantığı ve ruh ilkelliği ile bunu en büyük tehlike ilan edip üzerine gitme, dili yasaklamaya varan ve giderek çözeceğini sanma anlayışıyla felsefe, hukuk, siyaset, ahlak, din, tamamen bir tarafta bırakılıyor; fiziki çözüm dediğimiz son karşı kişi kalıncaya kadar tasfiyeyi esas alma, elde tek yöntem olarak kalıyor. Daha sonra yapılan yargılamalar ve uygulanan siyasetler ne anlam ifade edecekler? Fiziki çözüm için artık hukukun ve siyasetin gereği var mıdır? Olsa bile ayıbı örten asma yaprağı kadar değeri olur mu? Karşı taraf bunu, bu acımasız çözüm tarzını gördükten sonra karşı tepkide sınır tanımaz duruma; dolayısıyla çözümsüzlüğü derinleştiren karşı kutup olmaktan kendisini alıkoyabilir mi?

Türkiye'de sorunların tahrik tarzıyla kendini böyle ortaya koyması aşiret sisteminin örfi hukukunun bile gerisine düşmeye yol açıyor. Halbuki çağdaş demokratik çözüm tarzının, en kapsamlı toplumsal sorunlara bile son yüzyılımızda başarılı birçok uygulamayla çözüme götürdüğüne tanık olunmuştur. Savunmalarımda bunu ortaya koydum. Avrupa'da çekirdek bir ülke olan İsviçre'de dört temel ulusun dil, kültür, din farklılığını en kapsamlı yaşamasına rağmen, en güçlü demokratik birlikte yaşamayı gerçekleştirebilmiştir. Afrika'da; Güney Afrika deneyimi çeşitli ırk, dil, din, etnik farklılıklarını, uzun mücadelelerden sonra demokratik sistemin zaferiyle çözüme götürebilmiştir. Asya'da; Rusya gelişkin bir federasyonla din, dil, etnik farklılıklarını çözmüştür. Avustralya kıtasında Yeni Zelanda, hatta Amerika kıtasında ABD'nin kendisi neredeyse tüm dil, din ve ulusların ortaklıklarından oluşmuş bir dünya federal sistemi; güçlü devlet olmanın en gelişkin düşünce, inanç kültür farklılıklarının en kapsamlı özgür ve eşitliği doğru yaşamasıyla gerçekleştirebileceğinin dünya çapındaki örnekleridir.

Farklılıkların özgürce yaşanması zayıflığın, bölünmenin değil; güçlenmenin, zenginleşmenin zemini olabileceği, dünyamızın giderek hakim bir özelliği olmuştur.

Tarihte bağnaz din, ulus, aşiret şovenizminin, faşist totaliter rejim deneyimleriyle, insanlıkdışı yüzü ortaya çıkmış ve yüzyılımızın savaşlarında iflasları kesinleşmiştir. Tersine, demokratik sistemin zengin çözümleyici özelliği dünya çapındaki başarısını kanıtlamıştır. Çağdaş uygarlığın, demokratik uygarlık olduğu tartışmasızdır.

Türkiye'nin güncel somutunu tarihi ile kıyasladığımızda toplumsal sorunlarda birçok yönden geriye düştüğü, kendisini çözümsüzlüğe mahkum ettiği görülecektir. Burada amacımız Cumhuriyeti, imparatorlukla ilericilik anlamında kıyaslamak değildir. Fakat toplumsal sözleşme kavramının ne kadar önemli olduğu, devlet olarak ne kadar güçlü de olunsa toplumsal mukavelenin vazgeçilmez olduğunu çok iyi görmek gerekir. Bugünlerde basına da yansıyan sayın Başbakan Ecevit'in hediye olarak ABD'ye götürdüğü Fatih Sultan Mehmed'in Balkanlar'da savaşla elde ettiği yerlerde din, kültür yaşamlarından halkların özgürlüğüne ne kadar önem verdiğini gösteren fermanı takdim etmesi ve özü itibarıyla günümüzde de aradığımız bir anlayıştır. Osmanlı'nın bu kadar farklı kavim, din, dil, aşiret, ırk toplulukları arasında en uzun süreli yaşayan bir imparatorluk olmasında, toplum felsefesinde bugün de örnek alınabilecek sağlam bir toplumsal sözleşmeye sahip olmasının belirleyici bir yeri vardır. Zorla asimilasyon yoktur. Sosyal yapıların kendi içinde ve dışında zora dayanmayan, özgür tercihe dayanan farklılıklarını korumaları ve yaşamlarının ayakta uzun süre kalmasının en temel nedenidir.

> “Üzerinde önemle durma, dar hukuki ceza kanunu ötesinde yaklaşım gösterme, Türkiye'nin geçmişine sağlıklı yaklaşım kadar, geleceği aydınlatmada da büyük rol oynayacaktır. Özellikle klasik isyan süreçlerinin tekrarına benzer yaklaşımlar, benzer isyanlara yol açacağı gibi, bilimsel ve çözümleyici yaklaşım, yaşanan bu isyanı son isyan olarak tarihteki yerine bırakabilecektir. *Bu dava, cumhuriyetin özgür toplumsal sözleşme yoksunluğunun sonucudur.”*

Cumhuriyet çağdaş bir devlet olarak kurulmuştur. Kurumsal açıdan imparatorluğu çöküşe götüren nedenleri aşmıştır. Aynı başarıyı toplumsal alanda da göstermesi özellikle son 40-50 yılın baştan çıkarıcı özellikleri neredeyse diyalektik bir hal almıştır: Kargaşanın, kaosun diyalektiği. Hiçbir toplum bu kadar uzun bir süre bu kaos diyalektiği ile normal yaşayamaz. Bu çılgınlaştırıcı bir rejim anlamına gelir. Bu tip rejimlerin siyasi ve hukuki sistemi de olamaz. Hukukun devlet ve toplum yapısından giderek dıştalanması bu gerçeklikle yakından bağlantılıdır.

Bugün yargılandığım, bu davanın konusu olarak Kürt orjinli bir toplum kesimini anlamaya çalıştığımızda bu acı gerçeklerle kıyaslamadan bir karara gitmek bu nedenlerle vahim bir hata ve yanlışlık olacaktır. Ben bu gerçekleri kastediyorum.

Bugün yargılandığım bu davanın konusunu gerçekliklerin ışığında anlamaya çalışmak büyük önem taşır. Cumhuriyetten ayırmakla suçlandığımız Kürt kökenli toplumun, Osmanlı'nın bile gerisinde bir toplumsal inkarcılık cenderesinde yaşanmaya zorlandığı bir gerçektir. Bir kez daha belirtiyorum, cumhuriyetin kuruluş sürecinde asli bir kurucu üye olduğu resmen tanınmıştır. En azından gerçekliği kabul edilmiştir. İsyanlara önderlik eden ve cumhuriyetle ters düşmüş toplum kesiminin yol açtığı sorunlar anlaşılırdır. Ama Atatürk sonrası özellikle normalleşme sağlandığında ve cumhuriyete yönelik ciddi bir tehlike kalmadığı nda artık Osmanlı'nın toplumsal sözleşme statüsünün gerisinde olmaktan da öte inkara gitme, bunu dil yasağına kadar vardırma ve anayasaya da taşıma, toplumsal meşrutiyeti ortadan kaldırır ve her tür isyanın kanuni olmazsa da ahlaki ve siyasi gereksinimini ortaya çıkarır. Öncülük etmekten yargılandığım olayın temelinde bu gerçekliğin görülmesi şahsım için olmasa da, en azından yakın geçmişi doğru anlamak ve geleceğin toplumsal sözleşmesini, anayasasını doğru yapmak açısından hayati önem taşır. Başta Kürt toplumsal yapısı olmak üzere, ağırlıklı olarak Türk kökenden oluşan Türkiye (Türk demek dar kalıyor) ulusal yapısı içinde tüm farklı kesimlerin çağdaş toplumsal sözleşmesini bilimsel temellerde düzenlemek artık kaçınılmazdır. Cumhuriyetin kuruluşunun devrimci niteliğiyle, sonrasında gelişen kaosu ayırt etmek gerekir. Birincisine ne kadar bağlı ve saygılıysak; ikincisini de aşmayı bu bağlılığın ve saygının gereği olarak bilmek o kadar gerekli ve doğru olur.

Bu yargılanmanın somutunda bazı hususlar, çarpıcı ve tarihi açıdan çözüm arar biçimde karşımıza çıkmıştır. Birinci husus, cumhuriyetin kuruluşunda Kürtlerin payı küçümsenmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundaki bu pay küçümsenirse, bu küçümsenemez bir halk gerçekliğinin çağdaş hakları uzun süre gözardı edilir, zorla asimilasyona kalkışılırsa bununla sağlıklı bir siyasi ve hukuki sistemin kurulamayacağı, kurulsa bile bu politikalarla yaşatılamayacağıdır. Ama politikaya ve hak eşitsizliğine karşı meşru da olsa bir isyanın ayrılıkçılık temelinde başarıya gidemeyeceğidir. Yeterince yaşanan isyanlar, bu gerçeği büyük acı ve kayıplarıyla fazlasıyla ortaya koymuşlardır. Ayrıca isyanların ara dönemlerinde ister zorla, ister kendiliğinden uykuya yatma tarzında olsun, yaşamanın çözüm olamayacağı artan birikimlerle, daha ağır patlamalara yol açacağı anlaşılan diğer bir temel husustur. Bu isyanların siyasi gerekçesini ortaya çıkarır.

Cumhuriyet tarihi bu anlamda eksik ve yanlışlığını görerek ancak doğru yola girebilir ve hak ettiği başarıya ulaşabilir. Onun için diyorum ki; bu yargılanma resmi hukukun dar ceza maddeleriyle kendini yeterli, haklı bir yargılama kararıyla sınırlandırmamalıdır. Bu bakış açısı cumhuriyetin özüne yeterince cevap vermeyecektir. Şunu bir slogan olarak her zaman dile getirmekten kendimi alıkoyamam: Ben cumhuriyetin özüne değil, oligarşik saptırılmasına karşı savaştım. Bunu yeterince ifade edememe veya isyan sürecinde bazı eylemcilerin asla kabul edilemez eylemlilikleri, mücadele gerçeğimin bu yönünü ortadan kaldıramaz. Daha da genelleştirirsem, PKK öncülüğünün program ve eylemlerindeki ütopik ve yanlışları, gerçeğimin bu asli özelliğini ortadan kaldıramaz. Kaldı ki içinde milyonlara varan kitlenin, kültürsüzlüğün ürünü birçok kuralsız bireyin ve bizzat savaşan tarafların tüm eylemlerinde bu kadar abartmalı yargılanmam, kapsamı bu kadar olan bir sorunda sorumluluğun bilimselliğini epey aşan bir biçimde bana yığılmasını evrensel hukuk ilkeleriyle, temel siyaset ve ahlak felsefesiyle bağdaştırmak mümkün değildir.

> “Türkiye Cumhuriyeti'nin geç kavramaya başladığı ve sırf batıya yaranmak için şekli şartlarını yerine getirmekle demokratikleşilemeyeceği de artık açığa çıkmıştır. Kurnazca, temel kavramlarla oynamak belki demagoji ustalarını ortaya çıkarabilir. Ama çok gerekli olan demokratik önderleri ortaya çıkaramadı. Demagoji ile adına hareket ettiği demokrasi arasındaki ilişki en tehlikeli ihanetlerden biri haline gelmiştir.”

Bu dava demokratik cumhuriyet ve anayasasıyla sonuçlanacaktır

Cumhuriyet olarak kurulan devletin çok sözü edilmesine rağmen özü, en az anlaşılan kavramlardan biridir. Atatürk, şüphesiz kuruluşunda temel rolü oynadığı eseri tanıyordu ve onu ulusa biricik armağan olarak bırakıyordu. Anlaşılması için bilim ve eğitime başta gelen bir yer veriyordu. Bu konularda gerçek ve büyük bir devrimci rol oynuyordu. Ama bu eserin tamamlanmaya ihtiyacı olduğunu, özellikle toplumsal zeminin yenilenmesi en temel sorundu. İki demokratik deneyim Terakkiperver ve Serbest Cumhuriyet Fırkaları başarısızlıkla sonuçlanmıştı Üst yapıdaki reformlar toplumsal dokuyu fazla derinliğine değişikliğe uğratamıyordu. Doğu'da isyanlar nedeniyle durum daha da geriye gitmişti. Dünya savaşı tehlikesi iç değişime fazla imkan vermiyordu. Bu hususlar imparatorluktan kalan enkazdan, devlet yenilenmiş olarak çıkıyordu. Ama ona göre yeni toplumsal sözleşme kurulamıyordu. Yeni bir ekonomik sosyal gelişme bunun maddi zeminini henüz yaratmışken, eski feodal yapıya dayalı toplumsal uzlaşma cumhuriyet ile çekişmeyi aşamıyordu. Birçok yönü zayıf ve tecrübesizliğinden dolayı yaratıcılıktan yoksun olur. Eski statükoyu aramasından ötürü cumhuriyetin toplumsal zemininin giderek ağırlaşacak sorunlarıyla yüzyüze geliyordu. Kurulan siyasi rejimler bu iki yapı arasında gereken köprü rolünü oynamak şurada kalsın, daha da yobazlaşmalarına yol açıyordu. Bir kısım siyasi yapı cumhuriyetten nasiplenirken, karşı bir kısım da bu haldeki çelişkili toplumu istismar ediyordu. Siyasette yozlaşmanın diyalektiği de böyle gelişti. Dünyada çağdaşlaşma sürecini yaşayan birçok toplumda da benzer sorunlar yaşanıyordu. Fakat öncülük düzeyinde olan bazı ülkeler demokratik sistemin ölçülerini geliştirerek başarılı çözümlere yol açabildiler. Demokrasi belki de tarihte ilk defa kapsamlı bir biçimde toplumsal sorunların daha başarılı çözüm dilini yakalıyordu. Şiddete dayalı hakim ve otoriteryan yaklaşımların başarısızlığı kadar, yol açtığı tahribat ve gerilikler de ortaya çıkıyordu. Demokrasi ile mukayesede üstünlük ve başarının hangi sistemden geçtiği belli oluyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nin geç kavramaya başladığı ve sırf batıya yaranmak için şekli şartlarını yerine getirmekle demokratikleşilemeyeceği de artık açığa çıkmıştır. Kurnazca, temel kavramlarla oynamak belki demagoji ustalarını ortaya çıkarabilir. Ama çok gerekli olan demokratik önderleri ortaya çıkaramadı. Demagoji ile adına hareket ettiği demokrasi arasındaki ilişki en tehlikeli ihanetlerden biri haline gelmiştir. Türkiye toplumu, bu ihaneti hak etmediği halde en tehlikeli biçimlerde yaşayan toplum haline gelmiştir. Her yüce kavramın içi boşaltılıyordu. İnsanlığın uğruna yüzyıllarca kavga verdiği, özellikle büyük düşünselliğin ürünü olan kavramların fetişleşmesi, fahişeleşmesi söz konusuydu. Aydın hastalıkları derinleşiyordu. Batı rönesans ve aydınlanma ile demokratikleşirken, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırlı bazı olanakları da bu aydın ve politik cambazlıkları nedeni ile en içi boş, düşünmeden konuşan, pratik gereklerine yanaşmayan entelektüel ve politik ahlaksızlığın derinliğinde kulaç atıyordu. Hukukun bu gereklilik karşısında fazla bir düzenleyici gücü olamazdı. Anayasa ve yasaları raflarda gittikçe tozla boğulan metinler olmaktan kurtaramazlardı. Günümüzde yargının en zayıf kurumlardan biri olmasının nedeni de bu yapılardır. Halbuki yargının üçüncü bir güç olduğu tanımı yapılırdı. Günümüzde cumhuriyeti numaralayarak tartışmanın fazla değeri yoktur. Ama içeriğinin demokratikleştirilmesi ekmek-su kadar gerekli ve vazgeçilmezdir. Cumhuriyet demokratikleşmeden ilerlemesi şurada kalsın, zaten korumakta zorlandığı, yapıyı da, bu haliyle fazla koruyamayacağı anlaşılmıştır. Bu durum kurumların zayıflığı ve tecrübesinin eksikliğinden ileri gelmiyor. Yine asker-sivil kadro zayıflığından ileri gelmiyor. Fazlasıyla bu yanları var ve güçlüdür. Ayrıca ekonomik ve sosyal temel zayıflığı da artık söz konusu değil. Gelişkin bir demokratik cumhuriyette, el verecek olgun bir ekonomik sosyal yapı oluşmuştur. Kültürel birikim bütün yoz ve çarpıklığına rağmen yeterlidir. Eğitim kurumları ve eğiticiler fazlasıyla mevcuttur.

Ama bütün bu veriler, tarihin en ağır sorunlarını yaşamaktan kurtulma şurada kalsın, bizzat iradeleri dışında da olsa sorunun kaynağına dönüşmekten kendilerini alıkoyamamışlardır.

Büyük demokrasi tartışmasının altında yatan Türkiye gerçeği özce böyledir. Bu tartışmayı artık bir konsensüse, toplumsal sözleşmeye dönüştürmeden ileriye yönelik atılacak her adım, şimdiye kadar olduğu gibi ters tepmekten alıkonulamayacaktır. Temel halkaya eklenmeyen tüm halkalar boşa sallanır. Cumhuriyetin Atatürk zamanından beri eksik kalan toplumsal sözleşmesinin yerine geçirilmeye çalışılan bütün zoraki anayasalar uygulanamaları şurada kalsın, sık sık lağvedilmekten kurtulamamışlardır. Hakiki demokrasinin uygulandığı ülkelerde yüz yılda yapılabilecek bir değişiklik on yılda bir, o da gayrimeşru yollardan yapılmaktan kurtulunamamıştır. Neden yine gönüllü özgür düşünce ve inanç savunmasına dayanmak kadar, tüm toplumsal gerçekliği olan kesimlerin çıkarlarını, oydaşlığını vazgeçilmez kılan toplum, sözleşme yoksunluğudur.

Bunun altında yatan temel neden de yeterince özgür birey ve toplum gerçeklerinin oluşamaması, buna fırsat tanınmamasıdır. Bazı çıkar odakları hak etmedikleri boyutlarda kendilerini ifade etmektedirler. Bu kesimler düzenden veya düzensizlikten yararlandırılırken, diğer kesimlere anti-demokratik ve hukuk dışı yaklaşımlarla yaklaşırlarken, alabildiğine de yasaklamacı güce erişmişlerdir. Özde bir ulusal ve toplumsal hukuk yakalanamamıştır. Var olan da oligarşik çıkar gruplarının istismarına uğramaktan kurtulamamışlardır.

Bu anlamda tanınmayan hukuk veya hukuksuzluk, affetmiyor. Ektiğini biçersin. Tüm toplum kesimleri bu temel nedenlerle çarpık da olsalar aslında ayağa kalkmışlardır. Toplum, genel bir isyan halini kendine göre yaşamaktadır. Burada kavgayı savunmuyorum. Kavga fazlasıyla yapılmıştır. Nedenine inilmediğine ve amaçlarına yanıt verilmediğine karşıyım. Gün belki de hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar hem zorlayıcı; hem de olanakları açısından eşsiz bir biçimde bu büyük kavga, toplumunun hak nedenlerine inmek ve gereklerini yerine getirmek zorunda bırakıyor herkesi. Çözmezsen çözüleceksin aşamasını herkes iliklerine kadar yaşıyor.

Bunun adı, tarihi toplumsal sözleşme hakkı ile geçiştir, bu geçişin gerçekleştirilmesidir. Yaşananlar, bu anlamda herkesi ve yasal, anti-yasal her kurumu özeleştiriye zorluyor. Başka çıkış, kurtuluş yolu bırakmıyor.

Toplumsal sözleşmenin diğer adı demokratik toplum sistemi, onun alt ve üst yapısıyla kuruluşu, anayasal tartışmalarının da özüdür. Bazı şekilsel madde değişiklikleri, hastalığı daha da ağırlaştırır. Toplumsal sözleşmeye geçerken, başta özgür birey ve toplumunu temel almak gerekir, bu tam gerçekleşmemişse bile bu varsayımla başlamalıyız.

Özgür birey ve toplum kesimlerine dil, din, ırk, ulus, etnik farklılıkları ne olursa olsun hepsine düşünce, inanç ve kültür değerlerini özgürce yaşama hakkı tanınmalıdır. Sayıları ve varlık durumları burada söz konusu olmayan ancak burada geçerli olacak ilke eşitliktir. Geçmişte yapılan en temel hata, bu temel kategoriler arasında zorlayıcılıkla birini diğeri aleyhine kullanmak olmuştur. Bu tutum baskı, totaliter ve faşist rejimin özüdür. Ne ulusal, ne sınıfsal çıkarları adına özgür ve

eşit uygulanması gereken düşünce, inanç ve kültürel yaşam farklılıklarına fazla müdahale edilemez. Edilirse daha başlangıcında demokratik uzlaşmaya temel darbe indirmiş olunur. Burada azıçoğu, gereklisi-gereksizi tartışılamaz, ilke söz konusudur. Bunda demokratik rekabet en iyi işleyebilecek durumdadır. Özgürlük ve onunla birlikte eşitlik, adil rekabetin de özüdür. Bunu da tüm özgür birey ve oluşturdukları her tür topluluğa tanımak gerekir. Demokratik sistemin bu özde kuruluşu, anayasa ve yasaların ruhuna işlendi mi demokratik toplumun büyük yaratıcı gücü ortaya çıkacaktır. Düşünce, inanç ve kültür farklılıklarının yasal güvenceyle rekabete açılması halinde müthiş bir toplumsal zenginlik olacağı görülecektir. Burada yararlı, değerli olan her şey anlamını bulacak, toplumdan alıp fazlasıyla vermesini bilecektir. Değersiz ve zararlı olan da hak ettiği yeri bulmaktan kurtulamayacaktır. Burada her şey bilinçli ve yasaların güvencesinde olduğundan ne devletin babalığına, ne dinlerin ilahına sığınılmayacaktır. Para ve güce de dayanılamayacaktır. Burada hukuk gerçek kaynağını teşkil edecek ve en adil dağıtacaktır.

Demokratik anayasa ve yasaların bu eşsiz gücü bir toplumun temel gücü ve kıvancıdır. Zorbalara ve kurnazlara yer olmadığı gibi, haksızlığın güç mihraklarına da yer yoktur. İster sınıfsal, ulusal; ister dini, etnik baskılara da yer yoktur. Her şey ve herkes kardeşçe, adilce paylaşır ve yaşar: *"Tek bir ağaç gibi hür, bir orman gibi kardeşçesine!"*

Ben böyle bir Türkiye'de doğmadım. Uzun yıllar neden şehirli bir Türk gibi doğmadığıma da pişmanlık duyardım. Bu tehlikeli bir anti-demokratizmin saçtığı bir zehirdi. İçinde her tür isyan tohumunu da barındırıyordu. İnsanlar kimden nasıl doğarlarsa doğsunlar, buna pişman edilmemeliler. Bir düzen buna yol açmışsa en büyük suçlu o düzendir. Çünkü sürekli isyancıyı; o da acıyı, ölümü doğurur. Onun için büyük bir isyanın sonunda bellediğim temel ders; isyanlara yol açmayacak bir düzendi. Bunu çağımızın en değerli nesnesi veya anlamı olarak demokratik sistem ölçülerinde yakaladım. Bir isyanın, tüm isyanların ister zaferi, ister yenilgisi, hiçbir demokratik eylemin yerini tutamaz. Sınırlı bir demokratik çözüm imkanı en başarılı isyana tercih edilmek kadar; en yetersiz bir demokratik düzen de, en oturmuş otoriter düzenlere tercih edilmelidir. Mücadele bunu öğretti. Herkese öğretiyor. Tüm kurumlara ve devlete de öğretiyor.

Adına yargılandığım Cumhurbaşkanı'nın deyişiyle "bu en son Kürt isyanı" aslında demokrasinin sınırlı gereklerine bile yanıt veremeyen Türkiye düzenine bir isyandır. Çok acımasız ve kayıplara yol açmadan bahsediyor.

Hayvanlara bile uygulanmayacak, belki tarihte de örneği görülmeyen -çünkü Ezop'un da bir köle dili vardı, utanmadan konuşuyordu- sınırsız baskının sembolü dil yasağını, tüm yasal sistemin özüne içireceksin ve vatandaştan kalkıp düzene uymayı bekleyeceksin. Bu büyük bir anormalliktir. Bu Kürt isyanının anormalliği de bu nedenledir. İki anormalliği aşmaktan başka çaremiz yoktur. Ne kendini, ne eğitimsizlikten ötürü Türkü, Arabı, Acemi yaşayabilen bir Kürt; büyük bir problem kaynağıdır. Ölüp öldürmesi de hiç çare olmuyor. Bu bir insanlık trajedisidir. Ben cumhuriyetin Kürt karşıtı olduğuna inanmıyorum. Cumhuriyet belki de bir Türk'ten daha çok Kürt için bir nimettir. Bunu çok iyi bildikleri için kendi egemenleri Türkçe eğitilmesini de engellemiş, istememişlerdir. Katmerli geriliğe mahkumiyet çıkarlarına daha uygun olmuştur. Bu Kürdün, Türkçe veya başka bir dil öğrenmesi zenginliktir. Özgür birey olarak cumhuriyetin vatandaşı olması bir onurdur. Bunlar tartışılmıyor. Tersine bu zenginliğin sistemi demokrasisi, anayasası niye kurulmadı deniliyor. Bunlar olsaydı PKK olur muydu? İsyan olur muydu? Apo olur muydu?

Bu isyanın meşru temelinin bilimsel izahını savunmamda yaptım. Hata ve yanlışlıklarını da ortaya koydum. Her yeni düzenin daha öncekinin yaşadığı çatışmaları ürünü olduğu sıkça gözlemlenen bir toplumsal gerçekliktir. Uzun süredir, genelde olduğu gibi, Kürdün düzenle yaşadığı çatışmanın da anlamsızlığı artık anlaşılmalıdır. Yakın geçmişteki çatışma düzeninden, önümüzdeki barış düzenine geçiş yaparken, bunun içerisinde her toplum, her grup gibi Kürt de kültürel özelliklerine onun özgür ifadesine göre yer almalıdır. Burada ayrıcalıklı bir yer istenmiyor. Çok sözü edilen ne ayrı devlet, ne federasyon, ne otonomi. Bunlardan bahsedilmiyor. Demokrasi uygulandığında gerek de görülmüyor. Cumhuriyetin demokratik içeriğinde, demokratik bir halk olarak yer almak isteniliyor. Cumhuriyetle en sağlam demokratik birliktelik içinde yaşamak isteniliyor. Zorlansa da ayıramayacak kadar güçlü ve zengin bir birlikteliktir bu. Neredeyse iki yüzyıldır çağdaş anlamda süren bu Kürt sorunu, isyanları artık böyle bir cumhuriyetin, demokrasi taban olunsun isteniliyor. En doğru çözümün bu olduğuna inanılıyor. Bu kavgadan çıkarılacak en doğru sonuç da budur diyorum.

Sonuç olarak, cumhuriyetin demokratikleşememesinin ürünü olan bu sorun, doğurduğu son PKK öncülüklü isyanla birlikte, çözümünü de aynı platforma, demokratikleşmeye bağlamış bulunmaktadır. Kördüğüm olmuş Kürt sorununun, kapsamlı bir demokratikleşme dışında uygulanabilir bir çözümün gerçekçi olamayacağını tüm taraflara göstermiştir. Yirminci yüzyılın sonunda bastırma, zoraki asimilasyonla; buna karşı tepki ve isyan dönemini tekrarlamanın bilimsel olarak da hiçbir anlamı kalmamıştır. Yani topluma da, devlete de bu yöntemlerin acı ve artan kayıplardan başka vereceği bir şey yoktur. Tarihin artık görmezlikten gelinemeyecek dersi budur.

Dünya çapında eşsiz çözümleyici gücü kanıtlanmış demokratik sistemin temel ölçülerinin sıradan bir uygulanmasının bile, bizi çözüme götürebileceği de anlaşılmıştır. Türkiye, devlet ve toplum olarak tüm sorunlarında olduğu gibi bu sorunun en kapsamlı demokratik tartışmasıyla birlikte, demokratik anayasa hazırlıklarını yaşamaktadır. Artık ciddi ve demagojiye kaçmadan bunu yapmalıdır. Bu temelde cumhuriyetin demokratik içeriğe kavuşması kadar, bunun anayasasına sahip olması dışında ne bir çaresi, ne de bir tercihinin kaldığı bir tarihi dönemeç geçmektedir. İnancım bunun başarıyla gelişeceğidir.

Bu gelişmelerde hem PKK, hem kişi olarak rol ve sorumluluğumun bilincindeyim. Geçmişe ilişkin değerlendirmelerimin bilimsel ve samimi olduğundan zerre kadar kuşkum yoktur. Daha önemli olan ve yapmam gereken bundan sonraki görevlerim ve çalışmalarımdır. Yaşadığım müddetçe, öncelikle PKK'yi şiddet yönteminden arındırma ve Türkiye'nin içine girdiği demokratikleşme sürecine, yasal dönüşümüne hazırlamadır. Silahlı mücadeleyi bırakmaya ilişkin PKK Merkezi, kararlılığını açıklamış bulunmaktadır. En yakında 2000'e ulaşmadan tüm örgüte bir kongre ile bu tavrımın resmileştirme kararlılığına da sahip olup, başaracaklarına da inanıyorum. Türkiye demokratik yasal sürecine dönüşme ve dönme temelinde devletin de artan bir duyarlılıkla kolaylık sağlayacağına dair umutluyum. Buna ilişkin üst düzey kurum ve yetkililerin cesaret verici yaklaşımları vardır. PKK'nin değerlendirilmesi gerektiği kanısındayım. Buna katkı için bizzat yaşadığım süreci zemin olarak sunmaktan, en zor koşullarda bile barış ve kardeşlik çözümüne dair söz ve pratiğimle yanıt vermekten geri durmadım. Bu tutumum kişisel endişelerin çok ötesinde, içinden geçilen tarihi aşamanın bilincinde olmak, demokratik sistem içinde, evrensel hukuk ölçülerinin çözüm için en uygun yol olduğuna inanmaktan kaynaklandığını belirtmeliyim. En ahlaki tutum kadar, doğru siyasal tavrın böyle olması gerektiği inancını korudum, iradem sürdürdüm.

> “Sayın Yargıtay Başkanı, Türkiye'deki hukuk sisteminin evrensel hukuk değerlerinden uzaklığını veciz biçimde ortaya koydu. Anayasa'nın meşruluk debisinin sıfıra yakın olduğunu da söyledi. Bu arada düşünce, inanç, kültür değerlerine göre özgürce yaşamanın çağdaş demokratik hukukunun özü olmak kadar, uzun süre yasaklarla önünde bent teşkil etmenin, meşru isyan gerekçesi olacağının da savunucusu durumundaydı. Ama görevde olduğu müddetçe resmi hukuka bağlılığını da ekledi. Trajedimizi karşılıklı katmerleştiren gerçekler bu sözlerde gizlidir.”

Sayın Başkan, değerli üyeler!

Savunmalarımın sonuncusunu özce sizlerin şahsında en yüksek hukuk kurumuna çok kısa bir mektup biçiminde sunuyorum. Fazlasının gerekmediğine, ihtiyaç da duymadığınıza da eminim.

Bu hukuk yılının açılışında 2000'e girişte sayın Yargıtay Başkanı bana göre Demokratik Hukuk Manifestosu niteliğindeki konuşmasını yaptı. Kendi eylemimi ve sonuçlarını, bu manifestonun dipten zorlayan en temel etkeni olarak değerlendiriyorum. Bu temelde bir yargılanmayı ise trajik buluyorum. Yargıtay Başkanı 2000 yılına Sokrat'sız girmenin büyük bir eksiklik olduğunu söyledi. En büyük korkum, eylem yönüne ilişkin suçlamalar ne kadar kapsamlı olursa olsun, düzenin yerleşik tanrılarına inancı yıkmak kadar, özgürlüğün meleklerine yol açmamdan ötürü Sokrat'tan daha trajik yargılanmam ve karar konusu olmam söz konusudur. Böyle bir başkanın ve onun yargıçlarının bu davada taraf olmamalarını dilerim. Buna üzülürüm.

Sayın Yargıtay Başkanı, Türkiye'deki hukuk sisteminin evrensel hukuk değerlerinden uzaklığını veciz biçimde ortaya koydu. Anayasa'nın meşruluk debisinin sıfıra yakın olduğunu da söyledi. Bu arada düşünce, inanç, kültür değerlerine göre özgürce yaşamanın çağdaş demokratik hukukunun özü olmak kadar, uzun süre yasaklarla önünde bent teşkil etmenin, meşru isyan gerekçesi olacağının da savunucusu durumundaydı. Ama görevde olduğu müddetçe resmi hukuka bağlılığını da ekledi. Trajedimizi karşılıklı katmerleştiren gerçekler bu sözlerde gizlidir.

Umudum, yine de vereceğiniz karar aslında çoktan aşılması gereken TCK 125'e göre olacaksa da, bundan alınacak derslerin çarpıcı bir biçimde evrensel hukuk değerlerinin Türkiyelileşmesinin artık engellenmeyeceğidir. Bu yargılama, tarihe anayasasıyla birlikte resmi hukuk sisteminin hiçbir zaman bağımsız erk olamamasıyla birlikte, bağımsız yargının önünün açılacağının bir platformu olmuştur. Bununla birlikte cumhuriyet içindeki hukuksuz güç kaynaklarının, artık bundan dolayı sistemlerini fazla sürdüremeyeceklerinin de bir dönüm noktasını teşkil etmiştir. En doğru çözüm kadar, adil güç kaynağının yine de başka hiçbir yerde değil, hukuk içinde, onun evrensel demokratik ölçülerinde bulmanız, bağlı olmamız gereğini de öğretici kılmıştır. Resmi hukuk maddesine göre kararı ne kadar adil bulmasam da, evrensel hukuk bilincinde ulaştığı bu en temel, hem güç kaynağı, hem de en adil dağıtan ilkesine sürekli bağlı kalacağım.

Ülkemizin ortak ve özgür birlikte yaşayacağımız bir vatan olması için, cumhuriyetin de bu temel ve demokratikleşmesi için en büyük çabayı harcadığıma inancım kesindir. Boşa gitmediğine de inanıyorum. Yaşanan çatışmalı ortam büyük acılara ve kayıplara yol açarken, bunun en büyük acısını duymak kadar, tüm insanlarımızdan özrümü dilemenin de en doğru ifadesinin bir daha asla bu koşullara düşmemeye, en sağlam biçimde önünde durmak ve engellemekten geçtiğine inanıyorum. Bunu temel yaşam gerekçem sayıyorum.

Bu mücadele, bu yargılama yaşanacak bir geçmişimin olmadığını kanıtlamıştır. Halkım için de, sınırlı da olsa özgür kimliğim ile bir yer bulamadım. Ama geleceğin Demokratik Türkiye Cumhuriyeti içinde bu mücadelenin de katkısıyla özgür birliktelik içinde yaşamanın hem en doğru yol, hem de onur teşkil edeceğine inanıyorum.

Bir kez daha bu temelde kararlılığımı belirtirken, herkesi ve tüm toplumsal kurumları barış ve kardeşliğin düzenini kurmaya çağırıyor, başarılar diliyorum. Selamlıyorum.

ABDULLAH ÖCALAN
21 EKİM 1999- İMRALI

21. Yüzyıl sosyalizminin arifesi: Ekim Devrimi

PKK MK Üyesi Mustafa Karasu

20. Yüzyıl, dünya tarihine devrimler yüzyılı olarak geçmeyi fazlasıyla hak-ketmiştir. Devrimler yüzyılının başlangıcı ise kuşkusuz Ekim Devrimi'dir. 20. yüzyılın tüm değişimlerine, Ekim Devrimi, devindirici ve dönüştürücü güç olarak damgasını vurmuştur.

20. Yüzyıl sömürgeciliğin, sömürünün ve ulusal baskının yoğunlaştığı bir yüzyıldı. Siyasal ve toplumsal çelişkiler çok şiddetli ve çatışmalı düzeyde yaşanmaktaydı. Ekim Devrimi böyle çatışmalı bir dünyada, büyük devletlerin bunalımlarını aşmak için yarattığı Birinci Dünya Savaşı koşullarında gerçekleşti. Dünyanın altıda biri böylece emekçi sınıfların iktidarı altına girdi. İnsanlığın çıkışından beri özlemini duyduğu toplumsal yaşam ilk defa bu kadar geniş bir coğrafyada pratiğe geçmiş oldu.

Bu devrim dünyadaki tüm ezilenleri heyecanlandıran ve geleceğe büyük bir umut ve moralle yönelmesini sağlayan bir etkide bulundu. Ezilenlerin kendine güveni fazlasıyla arttı. Bu temelde kaderlerini değiştirmek için büyük bir özgürlük mücadelesi atılımını gerçekleştirdiler. Dünya nüfusunun önemli bölümünü teşkil eden Çin'in uyanışı ve büyük bir ulusal kurtuluş savaşına girmesi, Ekim Devrimi'nden aldığı bu büyük moral destekle oldu.

Emperyalist-kapitalizmin halkları büyük baskı altına alan sömürgeciliği ve işçi sınıfı üzerindeki sömürüsü 20. yüzyılda halkların tahammül edemeyeceği düzeye çıkmıştı. Öte yandan emperyalist devletlerin dünyayı kendi aralarında paylaşmak için yürüttükleri kıyasıya mücadele söz konusuydu. Yaşamın bu düzeyde yaşanmaz hale getirilmesine karşı halkların devrimci mücadeleye atılmaktan başka çıkış yolu olamazdı.

Sosyal ve ulusal baskının ağırlaştığı 20. yüzyıl, Ekim Devrimi'nin varlığı ile birleşince, sosyalizm ve ulusal kurtuluş mücadeleleri büyük bir hızla yükselişe geçti.

Ekim Devrimi'nin oluşmasında, daha önceki yüzyılda Marks ve Engels'in sosyalizmi, maddi koşullar üzerinde yükselecek sistematik bir ideolojiye dönüştürmelerinin rolü önemlidir. Aydınlanma Çağı'nın, Burjuva Demokratik Devrimi'nin ve Sanayi Devrimi'nin insanlığın düşünce dünyasında nitelik bir dönüşüm yarattığı kuşku götürmez gerçektir.

Nitekim Marks ve Engels'in sosyalist ideoloji ve teorilerini oluşturması üç temel kaynağa dayanmıştır: Bunlar Fransız sosyalizmi, Alman felsefesi ve İngiliz ekonomi-politiğidir. Marks ve Engels bu kaynakları diyalektik materyalizmin süzgecinden geçirerek, bilimsel-sosyalizm dedikleri ideolojik sistematiğe kavuşturdular. 19. yüzyıldaki emekçilerin mücadelesi içinde devrim teorilerini geliştirdiler ve bunu yaygınlaştırmak için büyük bir mücadele içine girdiler. Kurdukları enternasyonalle tüm uluslardan emekçileri dayanışma içine sokmaya çalıştılar.

Burjuva demokratik devrimlerin bayraklaştırdığı demokrasi ve özgürlük mücadelesinin yalnızca mülk sahipleri için demokrasi ve özgürlük anlamına geldiğini gören emekçi sınıflar, bu bayrağı kendi ellerine alarak sömürünün ve baskının olmadığı bir dünya yaratmanın mücadelesi içine girdiler. 1871'de ayaklanıp Paris Komünü'nü yaratarak emekçi iktidarını kuran Paris işçi sınıfı, gelecekte kurulacak sosyalizm iktidarlarının müjdecisi oldu.

Lenin ve Rus işçi sınıfı, 1871 Paris Komünü ve 1905 Rus Burjuva Demokratik Devrimi'nin tecrübeleriyle devrim teorilerini ve örgütlenmelerini yetkinleştirip, 1917 Ekim Devrimi'ni zaferle taçlandırdılar.

Ekim Devrimi Rusya'da sosyalizmi pratikte uygulanabilir hale getirince, sosyalizm fikri dünyada parlak bir yıldız olarak emekçileri etkisi altına aldı. Emekçiler sosyalist ideolojiyle özgürlük mücadelesini her alanda yükselttiler. Sömürge uluslar da dünyanın her tarafında ulusal kurtuluş savaşını geliştirdiler.

Büyük Çin Devrimi, Doğu Avrupa'da sosyalist iktidarların kurulması, Vietnam ulusal kurtuluş savaşının zaferi, Küba'da devrimin gerçekleşmesi ve onlarca ulusal kurtuluş mücadelesinin başarısı, dünyanın çehresini tümden değiştirdi. Halkları sömürü ve baskının karanlığından kurtararak çağla bütünleştiren bu devrimler, büyük ekonomik ve sosyal gelişmeler ortaya çıkardılar.

Ekim Devrimi ve onun etkisiyle gelişen devrimler, yalnız bu ülkeleri değil, emperyalist ve kapitalist ülkeleri de büyük dönüşümlere uğrattılar.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde iki yönlü gelişme yaşanmıştır. Birincisi, bu ülkeler bir taraftan kendilerini sosyalizme karşı savunmak için demokrasilerini geliştirirken, diğer taraftan üst tabakalarla alt tabakalar arasındaki bölüşümde varolan uçurumu sosyal politikalarla hafifletmeye çalışmışlardır. Diğer gelişme ise; faşist diktatörlükleri iktidara getirerek, emekçilerin mücadelesini ezmeye çalışma yönünde olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sosyalist iktidarların hakim olduğu coğrafya daha da genişleyince, sosyalizm ile kapitalizm arasında dünya çapındaki mücadele daha da boyutlanmış; soğuk savaş biçiminde '90'lara kadar bu çekişme ve çatışma her alanda sürmüştür.

Kapitalist ülkeler, faşist iktidarların kapitalizmin bunalımını daha da ağırlaştırdığını görerek, sosyalizme karşı mücadelelerini bir taraftan askeri güçlerini arttırarak, diğer taraftan demokrasilerini daha da geliştirerek yürütmüşlerdir. Bölüşümdeki adaletsizlikleri, emekçilere daha fazla pay vererek azaltmaya çalışmışlardır. Başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere, bazı kapitalist ülkelerin demokrasi ve sosyal adalette başarılı sonuçlar aldıkları rahatlıkla söylenebilir. Bu olumlu sonuçları yaratmada, mal ve sermaye ihtiyaçlarını gerçekleştirdikleri sömürünün payı olduğu söylense de, bunu bu gelişmeyi tam açıklayamayacağı açıktır.

Batı dünyasının kurduğu demokratik sistem ile kendini yenileyen reformları gerçekleştirme kabiliyetini ortaya koyması, bu gelişmelerin esasıdır. Diğer halklar üzerinde önemli sömürüsünün varlığı ve yine halklar üzerinde uyguladıkları çirkin politikalar bu gerçeği değiştirmez.

Bu olumlu değişimde sosyalizmin payı küçümsenemez. Eğer sömürü hafifletilmese ve topluma demokratik haklar vermeseydi, sosyalizm karşısında yenilebilirdi. Sosyalizmin yarattığı özgürlük düşüncesi ve sömürüye karşı mücadele ruhu, emekçilerin eski yöntemlerle idare edilmesini zorlaştırmıştır. Bu nedenle sosyal adalet ve demokrasinin gelişmesinin, sosyalizm düşüncesinin insanlıkta yarattığı değişmeyle doğrudan bağlantısı vardır. Bu kazanımlar önemli oranda sosyalizmin kazanımları olarak da görülmelidir.

Bizim açımızdan önemle değerlendirilmesi gereken, Ekim Devrimi ve onun pratiğidir. Reel sosyalizmin yıkılması gerçeği, bu değerlendirmeyi daha da önemli kılmaktadır.

Ekim Devrimi sonrası Rusya'da ekonomik alanda özellikle ilk yirmi yılda büyük gelişmeler yaratılmış, Rusya büyük bir değişikliğe uğramıştır.

Ne var ki, emperyalist kuşatma ve saldırıların yarattığı savunma psikolojisi nedeniyle halkın yönetime katılması ve kendini ifade etmesinde aynı gelişme yaratılamamıştır. Kaba materyalist yaklaşımla yalnızca ekonomik gelişmeyle sosyalizmin yaratılacağı yanılgısı, sosyalizmi özünden saptıran bir çizgiye götürmüştür. Sosyalizmin her şeyden önce emekçilerin yönetime katılması, yani yönetimin toplumsallaşması olması gerekirken, bu yapılmamıştır.

Sosyalizm, halkı yönetim gücü haline getirmeyi amaçlamasına rağmen, bunun gerçekleşmemesi sonucunda, yönetim tarzı burjuva yönetimlerin kırmızıya boyalı bir kopyası olarak ortaya çıktı. Buna bürokratik yönetim tarzı diyoruz. Halkın demokratik katılımı devre dışı kalınca, bu bürokratik yönetim tarzı burjuva yönetim tarzının daha kötü bir biçimi olarak tarihte yerini aldı. Yönetim tarzının bu bürokratik yapısı ve yönetim erkinin sınırlı ellerde toplanması, ekonomide gerçekleşen toplumsallaşmayı da giderek devlet kapitalizmine dönüştürdü.

Böyle bir sonuca gitmede sosyalizmin ilk defa yaşanmasının rol oynadığı da söylenebilir. Sosyalist devlet, ama bu nasıl olacak sorusu, teoride de yeterince aydınlık değildir. Şimdiye kadar yaşanan devlet biçimleri sömürüye dayanan bir sınıfın egemenliğinde gerçekleşmişti. İnsanın hayalleri bile gerçeğin çok ilerisine gidemez. Hayaller bile bilinenin, görünenin ancak farklı biçimde ifadesi olabilir. Bu nedenle sosyalist devlet eski devletlerin ufkunu aşamamış, bu ufkun sınırları içerisinde kalmıştır. Bu noktanın da bu sapmada etkide bulunduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır.

Sosyalizm kendi demokrasisini yaratamayınca, her alanda tıkanma ortaya çıkmıştır. Toplumsal dinamizmin reformlarla da olsa önü açılamamış, her alanda durağanlığın yaşanması sonucunu doğurmuştur. Toplumla devlet arasındaki yabancılaşma ileri düzeye varmıştır. Emekçilerin bu bizim devletimiz diyeceği bir sistemden çok uzağa düşülmüştür.

Kapitalizme karşı mücadele, ancak halkın yönetime katılması ve ekonominin dengeli biçimde gelişmesiyle mümkün olabilirdi. Ne var ki, her iki alanda da kapitalizm süreç içerisinde kitleleri daha fazla tatmin edince, sosyalizm kapitalizm karşısında zayıf düştü. Ne moral, ne de ekonomik düzeyi kapitalizmle boy ölçüşecek durumda olamayınca, yıkılması gündeme geldi.

Kapitalizmin kendisini sosyalizm karşısında korumaya alması gerekirken, sosyalizmin gerçekleşen biçimi kendisini duvarlarla korumaya alma gibi bir terslikle karşı karşıya kaldı.

Yaşanılan ortak bir dünyadan kendini bu kadar koparmak, mezhepleşme ve onun yaratacağı sonuçlardan, geriliklerden başka bir şey ortaya çıkaramazdı. Ekonominin, kültürün daha fazla evrenselleşme eğilimi gösterdiği bir dünyada, evrensel değerler ve gelişmelerle daha fazla bütünleşmesi gereken sosyalizmin kendini bundan koparması, doğal olarak kendi özüne ters düşmek oldu. Kendini dünyanın büyük bir bölümünden koparmak, birçok konuda gericileşmeyi beraberinde getirdi.

Devrimci ve reformcu yöntemler sosyalizmin özellikleri olmaktan çıkarıldı. Bunun sonucunda reel sosyalizmin tüm pratiğinde çok muhafazakar bir tutum içine girdiği görüldü. Siyasal, toplumsal ve ekonomik sorunlara devrimci ya da reformcu biçimde çözüm aranamayınca, bu durum ister istemez içte bir çürümeyle sonuçlandı. Siyasal çürüme bunun en bariz belirtisi oldu. Ekonomide verimsizlik ve kendini yenileyip üretememe görüldü.

Sosyal ve kültürel düzeyde ise moral değerler bir hiçleşme noktasında seyretti.

Sosyalizmin insanın doğasına ve tarihsel gelişimine en uygun toplumsal proje olduğu tartışmasızdır.

Sosyalizmin, özü gereği, toplumun ve bireyin moral değerleri en yüksek düzeyde yaşaması gerekirdi. İnsanlığın ilk çıkışından bugüne kadar yarattığı tüm güzel değerler sosyalist toplumun bireyinde somutlaşacaktı. Ekim Devrimi böyle bir heyecan ve moral değerlerle başarılmıştı. Ne var ki, sosyalizmin bu özüne sadık kalınamadı. Reel sosyalizm giderek bürokratik devleti tabulaştırarak bireyi hiçleştirdi. Tarihe damgasını vuran ve 20. yüzyılı devindiren Ekim Devrimi'ni yaratan emekçi halkın moral değerleri adım adım tüketildi. Amaçsız, heyecanı kalmayan, yaratılan büyük değerlere yabancılaşan bir kişilik şekillenmesi oluştu. Sosyalizm toplumun amacı olmaktan çıktı. Kuru sloganlar da bu bireyi harekete geçiremezdi.

Gelişme sürekli yeni hedefleri, yeni heyecanları gerektirir. Bireyin kendini büyütmesi ancak böyle olabilirdi. Ne var ki, reel sosyalizmin bireyi de kapitalist bireyin kopyası durumuna düşürerek, yalnızca maddi değerlerle yaşamaya çalıştı. Reel sosyalizmin yıkılmasından sonra, bireyin tüketim esiri olduğunun görülmesi, bu sistemin nasıl birey yarattığının en çarpıcı örneği olarak karşımıza çıktı.

Sorunlar karşısında ilgisiz, özgür duruştan yoksun, dünyası ve hayalleri küçülmüş böyle bir kişiliğin ortaya çıkarılması, sosyalizmin özünden ne kadar uzaklaştırıldığının yanı sıra, sosyalist ideale yapılmış en büyük kötülük olarak görülebilir.

Sosyalizmin en temel özelliği olan enternasyonalist yaklaşım ise çarpıtılmış, yalnızca reel sosyalizmin yanlış politikalarına hizmet eder hale getirilmiştir. Emekçiler arası özgür ilişkiler, bağımlılık ilişkisine dönüşmüştür. İdeolojik olarak da bir tekelleşme ve hakimiyet düşüncesiyle sosyalizmin doğasında var olan dinamizm ve eleştiri ortadan kaldırıldı. Bu durum dünyadaki sosyalist hareketi çözümsüz bırakan ve geriye çeken bir rol oynadı.

Soğuk savaş koşullarında böyle çarpıklaşan ve özüne ters düşen bir düzenin yıkılması veya dönüşmesi kaçınılmaz bir hale gelmişti. Sosyalizm adına çürüyen, bürokratlaşan, gericileşen ve yük haline gelen bu sistem savunulamazdı. Nitekim yıkıldığında, ne içten ne de dıştan bu sistemi savunacak güç ortaya çıkmadı.

Reel sosyalizmin deneyimi ve ortaya çıkan sonuçlar kapsamlı bir biçimde üzerinde durulması gereken bir konudur. Devlet ve yönetim nasıl olacaktır? Sosyalizmin ekonomisi nasıl olacaktır? Kapitalizm ile bir arada yaşaması nasıl olacaktır? Daha birçok alanın geçmiş deneyiminden çıkarılacak derslerle yeniden tanımlanması zorunludur. Bunun da sosyalizmin ve dayandığı felsefenin doğası gereği kalıpçı ve dogmatik biçimde değil, sürekli değişecek bir espiride ele alınması şarttır. Kendi içinde dinamizmi içeren teorik bir yaklaşım olmadan, sosyalizmin geliştirilip yaşatılamayacağı çok iyi görülmüştür.

Sosyalist teorinin ve uygulanışının en temel zaafı, bir din kadar dogmatik hale getirilmesiydi. Sosyalizmin en fazla karşı olduğu bu konuyu, en fazla kendisinin yaşaması onun trajedisi olmuştur.

Burada PKK'nin sosyalizme yaklaşımı da çok kısa ve özlüce belirtilebilir. PKK sosyalizmde dogmatizmin en fazla yaşandığı, sosyalist sistemle kapitalist sistemin soğuk savaş içinde olduğu bir ortamda doğdu. Bunların yanında, Kürt halkı üzerinde acımasız bir baskı ve sömürgeciliğin hüküm sürdüğü bir Türkiye gerçeği vardı. PKK'nin ideolojik ve teorik yaklaşımının bundan etkilenmemesi düşünülemezdi.

Tüm bunlara rağmen Başkan Apo, daha baştan beri dogmatizmden ve kalıpçılıktan uzak durmaya çalışmıştır. Diyalektik materyalizmin dinamik ve özgür düşünme biçimini kendisi için esas almış, sorunları ifade etme ve çözmede yaratıcılığın en çarpıcı örneklerini ortaya koymuştur. Reel sosyalizmin ve o dönemdeki sosyalist hareketlerin dogmatizminden ve kalıpçılığından rahatsız olmuş ve bu durum Başkan Apo'yu oldukça zorlamış; özgür düşünme ve yaratıcılıkta bu kültürü bir handikap olarak görmüştür. Bu nedenledir ki, reel sosyalizmin yıkılması ile Ekim Devrimi'nin değerlerinin çiğnenmesine üzülse de, dogmatizm ve şematizm ortamından kurtulduğu için büyük rahatlamayı yaşadığını da söylemek mümkündür.

Nitekim reel sosyalizmin yıkılması sürecinde yaptığı değerlendirmelerle sosyalizm anlayışının en çarpıcı ifadesini ortaya koymuştur.

Tüm bu değerlendirmeler doğru sosyalizmin nasıl olması gerektiği konusunda çok öğreticidir. 5. Kongre'ye sunulan Politik Rapor'da PKK'nin sosyalist anlayışının nasıl olduğu özlü olarak ortaya konulmuştur. Başkan Apo'nun sosyalizmle ilgili değerlendirmeleri iyi incelenirse, her alan için bir çözüm gücünün olduğu görülecektir.

PKK, hem reel sosyalizm hem de kendi deneyiminden önemli dersler çıkarmıştır. Bilimsel teknik devrimin ve 20. yüzyılın ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal gelişmeler bu deneyimlerle bir arada ele alındığında, 21. yüzyılın sosyalist teori ve pratiğinin 20. yüzyıl pratiğinden çok farklı olması gerektiği sonucu çıkar. Bu sosyalizmde kapitalizmden daha ileri bir demokrasi anlayışının olacağı, kendini dünyaya kapatarak değil, kendine güvenerek kapitalizm karşısında duran bir çizgi izleyeceği söylenebilir. Bunların kapsamlı bir biçimde ortaya konulması ayrı değerlendirme konusu olduğundan, fazla irdeleme gereği duymuyoruz.

Sonuç olarak, insanlığın sosyalizmden vazgeçmesi mümkün değildir. Sosyalizmden vazgeçmek, insanlıktan vazgeçmektir. Sosyalizm dışındaki tüm rejimler ne insanın doğasına ne de özlemlerine cevap verebilirler. Aslında insanlığın tüm mücadelesi, sosyalizmin özüyle ilgilidir. Varacağı nokta da sosyalizmdir. Muhammed'in cenneti de sosyalizmdir, tüm dinlerin ütopyası da sosyalizmdir. Bu dünya mı, ölümden sonraki yaşam mı, bu önemli değildir. Önemli olan ulaşılması gereken yüksek yaşamın nasıl tanımlandığıdır. İsa'nın hayalleri de, cennet kavramını da sosyalizmin farklı biçimde ifadesidir. İnsanlık da sosyalizmi kendi yarattığı objektif koşullarda er veya geç gerçekleştirecektir.

Sosyalistlerin, sosyalizmi kendi yaşam ve pratiklerinde her gün yaratma görevleri zaten vardır.

Ekim Devrimi'ni değerlendirdiğimiz bugünlerde sosyalizmin hala insanlığın hedefi olduğunu söyleyebiliriz. Sosyalizm düşüncesinin insanlığın yüreğine köklü biçimde ekilmesinde, Ekim Devrimi'nin rolü inkar edilemez. Birçok yanlışlığı yaşaması ve yıkılması bu gerçeği değiştirmez. Böyle bir ütopyanın yaratılması ve yaygınlaştırılması bile, başlıbaşına önemli ve değerlidir. Sosyalizm düşüncesi her zaman insanlığın temiz soluğu ve hedefi olacaktır.

20. yüzyılın devindirici gücü olan Ekim Devrimi, demokrasi ve özgürlük bayrağını en yüksekte tutacak 21. yüzyılın sosyalizminin arifesi olarak değerlendirilebilir. Yanlışlıklarından iyi ders çıkarılırsa, 21. yüzyıl sosyalizmin olacaktır. 21. yüzyıl bitmeden de, tüm dünya sosyalist yaşam içine girerek, bu dünyada cenneti yaratacaktır.

Değişim kararlarını önderlikler verebilir

"Önderlik gerçeği, çizgi gerçeğidir. Baştan beri çok duyarlı, doğrultusundan hiç şaşmayan, onu sürekli geliştirip, derinleştiren, ama pratikleştirirken de çok esnek olan, her şeyi değerlendirmesini bilen, bu anlamda kapsamlı bir mücadele ile süreçleri hep geliştiren bir çizgi savaşımı vardır."

Yaşadığımız sürecin başlangıcı böyle hızlı gelişirken, parti yapısı olarak mevcut durumu hızla ve derinlikli bir şekilde tartışma gibi bir çaba içerisine girilmese de, esas olarak temel değerlendirmeler verildi. Fakat bunların ilerletilmesi sınırlı kaldı. Ancak daha sonra görüldü ki, tartışmaya, sürecin derinlikli değerlendirilmesine, bu çerçevede de tüm parti yapısı tarafından özümsenmeye ihtiyaç vardır. Bu anlamda belki zamanında hareket edilemedi. Bu bir özeleştiri şeklinde değerlendirilebilir. Fakat süreç yeni başlayan bir süreç olmakla birlikte, yapılanlar da partinin çizgisine, partinin ruhuna, özüne ters değildi. İdeolojik-politik yaklaşımlar olarak partinin uzun bir süreden beri yürüttüğü çabalardı.

Yapılması gereken buna göre davranmaktır. Sorumluların, görevlilerin bunun zorunlu bilinciyle hareket edip, tartışmaları tüm arkadaş yapısına ulaştırması gereklidir. Onun dışında bir tutum olmamalıdır. Partinin görüşlerinden –Önderliğin birkaç talimatı, yine Merkez adına, Konsey adına hem talimatlar, hem tartışmalar oldu, Karargah da belli tartışmalar yürüttü– her arkadaşın bilgisinin olması, bunlar üzerinde düşünmesi, yoğunlaşması; kendi değişimini, sürece katılımını buna göre yapması gereklidir. Bu olmazsa tartışmalar istenilen sonucu vermeyecektir. Yine tartışmalar bazı çevrelerle sınırlı kalırsa bu, tehlike de yaratacaktır. Özellikle dış çalışmalarda bu görülmüştür.

Süreç ne kadar geniş ve derinlikli tartışılırsa o kadar fazla sonuç alma imkanı vardır. Bu anlamda tartışmalar parti yapısına ulaştırıldığı sürece fazla sorun kalmamaktadır. Bu olmadığında sorunlar çıkmaktadır.

Herkesin bu konuda görevi, sorumluluğu bulunmaktadır. En azından belirtilenleri arkadaş yapısına ulaştırma imkanını elinde bulunduranların, bu görevi yerine getirmeleri gereklidir. Bir süreden beri bir tekrarın yaşandığı; savaşta tekrarın olduğu, değişimin olmadığı belirtiliyor. Parti Önderliği bu konuda şunları belirtmiştir.. *"Hep umut veriyorsunuz, bir şeyler yapacağız diye. Fakat yapmıyorsunuz, yani ya umut vermeyin; neler yapabileceğinizi açık ortaya koyun, ona göre hareket edelim ya da verilen umudun pratik gereği yerine getirilsin."*

"İdeolojik-politik çizgiyi derinliği ne kavrama noktasında herkesin durumu farklıdır. Pratikte oluşan böyle bir alışkanlık durumu var ki, değişimin önünde yeni süreci kavrama ve ona katılımın önünde önemli bir engel oluşturmaktadır. Şunun çok somut anlaşılması gerekir ki, bu yepyeni bir başlangıç, her şeyin yeniden düzenlenmesi sürecidir."

Tabii bu olmadı. Önderlik çok büyük çaba harcadı, ama biz buna göre bir çözümlemeyi geliştiremedik. Pratikte hep tekrarlar yaşandı ve bu tekrarlar bir alışkanlık yarattı. Geçen süreçlerde hep sistem tartışması yürütüldü. Aslında bu, sözü edilen alışkanlıklardan, tekrardan doğan bir sistemdi. Diğer yandan ideolojik-politik çizgiyi derinliğine kavrama noktasında herkesin durumu farklıdır. Pratikte oluşan böyle bir alışkanlık durumu var ki, aslında bu durum, değişimin önünde yeni süreci kavrama ve ona katılımın önünde önemli bir engel oluşturmaktadır. Şunun çok somut anlaşılması gerekir ki, bu yepyeni bir başlangıç, herşeyin yeniden düzenlenmesi, başlatılması sürecidir. Onları daha ileri götürmek, daha kalıcı kılmak amacına bağlı olarak; bu nedenle geçici yaklaşım, dar yaklaşım sergilemek, yine eklektik, hem biraz değişimden yana görünen, hem de eskiyi korumaya çalışan, bir sistemden kopuk düşünce ve dar yaklaşım kesinlikle doğru olmamakla birlikte, bu düşünce ve yaklaşımlarla süreci doğru algılamak veya doğru katılım göstermek mümkün değildir.

Şu oldukça nettir; böylesi değişim kararlarını ancak önderlikler verebilir. Düşünelim; '70'te çıkış kararı verildi. Bu çıkışa birkaç öncü militan karar verdi ve karar doğrultusunda yüründü. Bazıları Türkiye'de kahramanca şehit düştü. Arkasından on yıl tartışma yürütüldü. '80'e gelindi, darbe oldu. Bir yığın lider ve örgüt vardı. Türkiye'deki, Kürdistan'daki oluşan siyasi-askeri duruma karşı bir karar vermek gerekiyordu. İçinde bulunulan siyasi-askeri duruma doğru cevap olacak tek bir karar Parti Önderliği'nin verdiği karar oldu. Tarihi savaş kararı, bu kararı yerine getirmek için de içine girilen yoğun çalışma, savaş seferberliği; on beş yıllık savaşla bir bütün olarak Türkiye ve Kürdistan ile ilişkili olan bütün politikaları yönlendiren, kendine bağlı kılan bir gelişmeyi, mücadeleyi ortaya çıkardı. PKK Önderliği, önderlik gerçekleşmesi böyle ortaya çıktı, böyle şekillendi. Kuşkusuz burada sadece söz söylenmesi değil, söylenenin pratikte yerine getirilmesi, söze uygun hareket edilmesi gerekiyor. Önderlik gerçekleşmesi böyledir, böyle olmuştur.

Bir süreden beri, yeni bir karar arifesindeyiz. Yoğun bir tartışma süreci yaşandı, yaşanmaya devam ediyor. Parti Önderliği'nin parti yapısına sorduğu ve uzun bir süreden beri yoğun bir tartışma yürüttüğü gerçeklik böyle bir karara varma gerçekliğidir. Yani mevcut durum öyle durup dururken yaşanmadı. Yoğun ve uzun bir süre tartışmaların, yine çok çeşitli arayışların içinden bu sürece gelindi.

Büyük karar aslında 1998 yılının 1 Eylül'ünde verildi. Tıpkı '80'lerin başında savaş için verilen karar gibi, bu da barış için, demokratik siyasi çözüm sürecini kesinlikle bütün engelleri aşma temelinde geliştirmek için verilen bir karardı. Fakat bu karar komployla, büyük bir saldırıyla karşı karşıya geldi. Her alanda dirençle karşılaştı. Çeşitli güçler birlik oluşturdular, saldırı yürüttüler. Bu saldırıyı kimi fiili, kimi sözlü yürüttü. Kimi sahte bir şekilde; sözle başka söyledi, arkadan başka şey yaptı. Kimi haince yaptı. Hâlâ da öyle yapılıyor. Bazıları da anlamayarak, işin gereğini yerine getirmeyerek böyle bir değişim sürecine karşı direnç içerisinde oldu.

Süreç köklü bir değişimi içermektedir

Dikkat edilirse; 1 Eylül sürecinden itibaren gerillanın, parti kadrolarının yaklaşımları aslında süreci derinliğine kavrayan, anlayan, ona göre kendini yenileyen, değiştiren bir konumda olmadı. Parti Önderliği, Roma sürecinde, yine Moskova'dayken kesinlikle gündemin doğru kavranması, sürecin doğru anlaşılması ve bunun gereklerinin yerine getirilmesi konusunda derinlikli değerlendirmeler, eleştiriler geliştirdi. Bu anlamda kapsamlı talimatlar, tüm parti ve ordu güçlerimize verildi. O zaman da bunun gereği tam kavranılamadı. Sürece cevap olacak, doğru işletecek politik-askeri tutumlar içerisine girilemedi. Eğer 15 Şubat bu biçimde gerçekleştiyse, bu, talimatların gereği yerine getirilemediği içindir ve bunda bizim de payımız vardır. Bu anlamda 15 Şubat'ı çok köklü bir değerlendirme ve derinliğine anlama gereği ve sorumluluğu vardır.

Şimdi parti dışından gelen saldırılar, sözlü olanı da, fiili olanı da anlaşılıyor. Yine ikiyüzlülük, sahte tutumlar, sahte dostluklar anlaşılıyor. Fakat, kendi durumumuzu da bunun içinde çok iyi anlayıp, çözmemiz gerekiyor. Yani bu kadar önderliksel bir çıkışa karşı (1 Eylül süreci Önderliğin bir çıkışıydı, yeni bir önderliksel çıkıştı), köklü bir durum değerlendirmesinin, herkesin kendi durumunu değerlendirmesinin gereği vardır. Neden bu kadar karşı çıkılıyor, karşı olunuyor? Bunun iyi anlaşılması gerekiyor ve aslında net anlaşılamayan da bu.

Önderliksel gelişme geçen süreçte öyle bir sistem, öyle bir mücadele yarattı ki, çok fazla anlamadan, birçoğu da kendi çıkarı doğrultusunda bununla şu veya bu biçimde birleşti, etrafında kümelendi. Şimdi bu değişim süreci bu konuda köklü bir değişimi ifade ediyor. Parti Önderliği o süreçte bunları çok net ifade etti; "Tümüyle değişim süreci içine giriyoruz. Ben her şeyimi değiştiriyorum, buna göre kendini değiştirenler benimle olur, bundan sonra değiştiremeyenler benimle yürüyemez" dedi. Bunu açıkça ifade etti ve böyle bir değişimi aslında daha o zaman önümüze koydu. Şimdi bunu kavramada yetersizlik vardır.

Aslında 15 Şubat olayı, 15 Şubat'la birlikte geliştirilen değişim, sürecin daha da hızlandırılma olayı oluyor. Süreç ise daha öncesinden geliştirilen bir süreçtir. Bu kararlar, içinde bulunduğumuz çalışmalar yeni ortaya çıkmıyor, önceden çıktı. Bunu boşa çıkarmak için yoğun bir karşı saldırı vardır. Uluslararası komployla birlikte, onu boşa çıkartmak için değişimi, yenilenmeyi kararlılıkla sürdüren bir Önderlik çabası vardır. Alınan kararlar ve içine girilen bu değişim süreci tamamen boşa çıkartmak, komployu başarıya götürmek için de yoğun bir çaba vardır. Birçok güç direniyor, kimi infaz, kimi imha istiyor. Kimi yumuşakça partinin, Önderliğin tasfiye olmasını, bu temelde ortaya çıkan değerlere kendilerinin konmasını istiyor. Bu biçimde mücadele eden, çaba yürüten, ulusal-uluslararası çerçevede güçler vardır.

Alışkanlıkların kölesi olmamalıyız

Şimdi bizde de, çıkar anlayışları denemez ama, geçen uzun mücadele süreci, hele hele tekrarı ifade eden sürecin yarattığı alışkanlıklar çerçevesinde yenilenmeye karşı, değişime karşı bir direnç vardır. Aslında ciddi bir tutuculuk oluşmuştur. Öyle ki, hiç değişmeden, her şey olduğu gibi devam edecekmiş gibi bir anlayış, yaklaşım, yaşam tarzının etkisi çok köklü, çok fazla vardır. Bunu değiştirmek, görmek, çok ciddi bir değerlendirmeden geçirip bu temelde değişimi yaşamak, partimiz, güçlerimiz ve gerillamız açısından kesinlikle bir zorunluluktur. Artık bu konuda 15 Şubat'tan ders çıkartmamız gerekir. Tekrarı, bir mücadele, gelişme yaratıyoruz sandık. Değişime isteksiz yaklaştık, tam anlamadık, gereklerini yerine getirmedik. Karşı saldırılar parti üzerinde bu kadar etkili oldu. Eğer hâlâ eskisi gibi devam edersek; az anlayan, isteksiz yaklaşan, sınırlı bir yenilenmeyi ancak kabul eden bir yaklaşım gösterirsek, bu, kesinlikle komploya karşı güçsüz kalmak, kendini zayıf bırakmak, dolayısıyla komplonun başarıya gitmesine kapıları açık tutmak anlamına gelecektir. Ortaya çıkacak tehlikeye zemin olmaktır ki, en ciddi bir tehlike de budur.

Şimdi bu anlamda, bu değişimin doğru anlaşılması, derinliğine kavranılması gerekiyor. Geçmişte ısrar ve alışkanlıkların kölesi olmamalıyız. Özgür düşünce ve özgür yaşam koşullarının, ortaya çıkan durumun yeterince değerlendirilmesi, anlaşılması; buna göre kendini yenileme, değiştirme, yeni süreçlere, yeni mücadelelere yönelme gücünü gösterebilme olmalıdır. Önderlik bunun önünü açtı. Bu bizim için büyük bir şanstır. Aslında yeni bir önderlik geliştiriminin bütün kapıları açılmış, tarzı, yöntemi ortaya çıkartılmıştır. Parti bu konuda gerekli değerlendirmeleri yapıp, kararlar alabildi. Halk bu süreci iyi kavrayabildi. Gelişmeler, içine girilen süreç bugün kamuoyu üzerinde çok yoğun bir etkide bulunmuş durumda. Şimdi bütün bunlardan yola çıkarak, her birimizin, bunları doğru kavraması, değişimi doğru anlaması, buna göre kendini değiştirerek, yenileyerek sürece doğru katılım sağlaması bundan sonra doğru yürüyebilmek açısından bir zorunluluktur. Yani eskisi gibi başarı kazanma imkanı yoktur.

Ordunun ileriye götürdüğünü biz 15 Şubat'ta gördük. Eğer daha fazla ısrar edersek; 15 Şubat'ın daha ileriye gitmesi, sadece Önderlik'le başlayan bu durumun bütün partiye ve halka taşması değil, ciddi bir imha, soykırım tehlikesi ile yüzyüze gelme ortaya çıkacaktır. Kesinlikle orada başarı değil, katliam, yıkım ve imha vardır. Onun için bazı sözlere veya tutumlara aldanmamak gerekir. Şiddet, savaş veya karşılaşılan bir durumda direnç vb. yerinde olursa, tabii başarı getirir, ilerleme ortaya çıkar. Fakat koşullara denk olmazsa, insanı büyük tehlikelerle, demokratik toplumla yüzyüze getirir.

Nitekim bugün öyle bir tehlike durumu vardır. Bir defa bunun kesinlikle başarı yönü ve onu esas alacak bir durum da yoktur. Diğer yandan, tabii değişimin doğru ve zamanında yürütülmesi, adımların doğru bir biçimde atılabilmesi çok etkilidir. Mücadelenin zamanında örgütlenmelerle yürütülerek başarıyla ilerletilmesi gerekiyor. Onun da önünde tehlikeler, riskler, tehditler vardır. Başarı ve sonuç kesinlikle zayıf bir mücadeleyle kısa sürede kendiliğinden değil, uzun soluklu, derinlikli, kapsamlı, fedakar bir örgütlü mücadele ile kazanılması, sürecin bir mücadeleyle, çabayla, başarıyla götürülmesi gerekir.

Şimdi böyle bir durum olduğu için bu kadar riskler var. Süreci doğru anlamak, yeterince örgütlenme yapmak, başarıyla mücadele etmek gerekiyor. O zaman burada da tehdit, tehlike vardır. Biz geride kalalım demek çok daha büyük bir yanlıştır, daha büyük bir tehlikeyi içeriyor. Bir defa bu mantığın kesinlikle aşılması gereklidir. Tutucu, eskiye, alışkanlıklarına çok bağlı olan durumun aşılması lazımdır. Şimdi bütün bunları değerlendirmek, tartışmak, kavramak her alandaki arkadaşların görevidir. Parti bu konularda kapsamlı bir tartışma açmış durumda ve yürütmektedir.

Sürecin yeniden kararlaştırılması, partinin ulaştığı yeni sürece göre kendini yeniden yapılandırarak mücadeleyi ilerletmesi yapılacak büyük toplantılarla gerçekleştirilecektir. Bütün yapının buna katılması gerekiyor. Bu noktada zayıflıklar veya bu konuda bazı terslikler, anlama zayıflığı oluyor. Bu süreçle giderilebilir fakat buna ters düşmek, bunun karşısında olmak doğru değildir. Bu noktada zamanında ve yeterince tartışmamak yapımızda bir zayıflık yarattı. Özellikle Kuzey hatlarında bazı kararlarla biz arkadaşların sürece katılımını sağlamak istedik. Planlar kurduk, arkadaşların önüne çeşitli hareket planları koyduk. Fakat gördük ki, anlayış yeterliliği olmazsa o zaman alınan kararların pratikleşmesi gerçekleşmiyor, erteleniyor veya işin gereğine göre yürütülemeyip, ters durumlar ortaya çıkıyor.

Bazı gruplarımız bu süreçte yerinde olmayan çatışmalara girdi. Çok fazla kayıp verildi. Kesinlikle bu sürecin gereği olan sonuçlar değildi bunlar. Bu durumlar süreci doğru kavramamaktan, ona doğru katılmamaktan; buna göre gereken duyarlılığı, örgütlenme ve hareketi göstermemekten kaynaklandı. Bu büyük ölçüde bizden kaynaklanan bir durumdu. Başka kimseye bu konuları yükleyemeyiz, sorumlu kılamayız. Onun için doğru kavramak, olanlardan ders çıkararak bir daha böyle olumsuz, bize zarar veren, kesinlikle kabul edemeyeceğimiz durumlara girmemek açısından bu tartışmalar yapılıyor, yararlı oluyor ve buna göre de bir değişim yenilenme kesin gerekiyor.

Çarpıtmaları iyi anlayalım ve mücadele edelim

Bazı arkadaşlarla sınırlı kaldığı müddetçe, bu süreci etkili yürütemeyeceğimiz ortaya çıktı. Bu açıdan; partinin kararları, talimatları, görüşleri bütün arkadaşlara iletilmeli, duyarlı kılınmalı ki; süreç başarıyla yürüsün, herkes yeterli katılım gösterebilsin ve gereksiz olan kayıplar yaşanmasın. Bunu düzenleyen en başta yönetimlerimiz oluyordu, fakat yetersiz bir yaklaşım varlığı da gözükmektedir. Aslında duyarlı bir yaklaşım olmadığından, buna göre de düzenlemeler ve hareket tarzı yetersiz kalıyor, tedbir de alınmıyor. Diğer yandan ise, zayıf ve ertelemeci bir yaklaşım vardır. Bu durumlar doğru değil, kesinlikle zarar vericidir. Bütün yapımızın bunun yarattığı tehlikeyi, tehditi görmesi; bir de tedbiri, çareyi geliştirmesi gerekiyor. Öyle ne çok fazla kendimizi başkalarının hareketine bağlayalım –yani onların yapacağı çalışmalarla yürütelim– ne de böyle sürece duyarsız kalalım.

Bazı arkadaşların süreci kavramasında zayıflıklar, eksiklikler, hatalar görülüyor. O zaman tartışarak bunlar aşılabilir. Yine tedbirlerle bunlar aşılabilirdi. Oysa görünen o ki, arkadaşlar sürece katılamıyorlar, süreç içerisine çekilemiyorlar, ya da yaklaşımlarında ciddi eksiklikler vardır. "Nasıl olsa parti, arkadaşlar her şeyi yapıyorlar" diye, alınan kararların pratikte etkili, başarılı yürütülmesine katılım zayıf kalıyor. İşlerin yürütülmesinde duyarlılık az, denetim yok. Bu da zarar veriyor. Birçok birliğimiz bu noktada zorlandı, zorla-

nıyor. Kesinlikle bunlara düşülmemesi gereklidir.

Şimdi bu konuda düzeltme olmazsa zararlar daha fazla olur. Biraz daha sorunlar nedir, hangi konularda ortaya çıkıyor, neleri derinleştirmek gerekiyor? Bunlar belli olursa, tartışmalar bu temelde gelişirse daha söylenecek şeyler olabilir, daha çok tartışılabilir, görüş geliştirilebilirdi. Şu hususlar önemli; bir sistem var, bu bir önderlik sistemi ve gerçeğidir. Bu noktada bir bilinç kaybı olmamalıdır. PKK gerçeği, PKK'nin önderlik gerçeği, bu noktada doğru anlaşılmalıdır. Örneğin düşman doğru anlamış nereden, neye vurması gerektiğini çok iyi biliyor. Fakat arada bazı çevreler bu gerçeği çarpıtmak için her türlü çabayı harcıyorlar. Türkiye'de bazı çevreler ve yine çeşitli Kürt çevrelerinin şu veya bu biçimde bizim üzerimizde etkilemeleri oluyor. Bir de kendi kavrayış zayıflığımız gereği, bunu yeterince kavrayamama gibi, çevrenin ve sürecin de etkisiyle biraz aşınma, işin özünü kavrayamama, özellikle de karmaşık durumlarda sürecin değişken olduğu dönemlerde, gerekli tutumu hem yön olarak, hem yöntem olarak yeterince göstermeme durumu bizde yaşanıyor, bu olumsuz bir durumdur. Bizim en çok bunun üzerinde yoğunlaşmamız gereklidir.

En az düşman kadar anlayabilmeliyiz. Bu ortadaki çarpıtmaları da kesinlikle iyi anlama ve onlara karşı iyi mücadele eder konumda olmalıyız. Çarpıtma bu tür çevrelerin bir görevidir. Onlar bunun üzerine kurulmuşlardır. PKK de onlara karşı mücadele ederek oluştu. PKK gelişmesi, önderlik gerçekliği, gerçekleşmesi tamamen böyle bir mücadelenin ürünü ve bunları aşan, onları etkisizleştiren bir çabayla ortaya çıkan bir gelişme, bir çizgi, bir gerçekleşmedir. Sadece bir Kürt ulusal gelişimi açısından da değil aslında, insani açıdan emekçilerin mücadele hedefleri ve yöntemleri açısından da yeni bir çizginin gelişimi olan Önderlik gerçeklemesi böyle bir mücadele içerisinde ortaya çıktı. Tamamen onlardan ayrılığı ifade ediyor. Bunu görebilmek önemlidir. Bu açıdan ideolojik, politik, örgütsel çizgi gerçeğini iyi özümsememiz, üzerinde çok durmamız gereklidir.

Önderlik gerçeği çizgi gerçeğidir

Önderlik gerçeği, çizgi gerçeğidir. Baştan beri çok duyarlı, doğrultusundan hiç şaşmayan, onu sürekli geliştirip, derinleştiren, ama pratikleştirirken de çok esnek olan, her şeyi değerlendirmesini bilen, bu anlamda da kapsamlı bir mücadele ile süreçleri hep geliştiren bir çizgi savaşımı, bir çizgi gelişimi vardır.

Başkalarının bunu çarpıtmaya çalışması anlaşılırdır. Ama hareketin mensuplarının çizgiyi özümseyememesi, çizgiye uygun tavırları zamanında gösterememesi, hele hele kritik süreçlerde gösterememesi, bu anlamda önderlik gelişimini, önderlik gerçekleşmesini anlayıp, onun gereklerini daha yeterli, başarıyla yerine getirir hale gelememesi kesinlikle kabul edilemez bir durumdur.

Sistem önderlik sistemidir. Bu sistem 25 yıllık mücadeleyle oluşturulmuştur. En tepeden halka kadar bir gerçekleşme ortaya çıkmıştır. Bunu görmemiz, ne anlama geldiğini iyi idrak etmemiz lazım. Çizgiyi anlamak, çizgi bağlılığını doğru temelde geliştirmek gereklidir. Yine ortaya çıkan gelişmeyi görmek, buna güvenmek, bunun yaşayabileceğine, ilerleyebileceğine inanmak, onunla bütünleşebilmek gereklidir. Şimdi tüm bu açılardan bizde zayıflıklar görülüyor. Böyle kendini abartma, bir yol bulmak ve çizgiyi yeterince kavrayamamak, çizgi gerçekliğinde öncülüğün yol göstericiliğini, yani rehberiyet denilen olgunun yerini, konumunu tam kavrayamama, onu anlamada aşınma durumu ortaya çıkıyor. Diğer yandan rehberliğin bir kurum, bir örgüt, bir halk gerçekleşmesi ve bunun bir sistem haline gelmesi olgusunu kavrayamama, dolayısıyla çok daraltma, kişiselleştirme gibi bir durum da vardır. Bu noktada yeni durumlarla karşılaşınca da bir güvensizlik, inanç zayıflaması, dolayısıyla kendini doğru katamama, öncü olarak, kadro olarak görev ve sorumluluklarına sahip çıkamama gibi durumlar yaşanıyor. Bunlar bu süreçte, çeşitli biçimlerde hep görüldü. Şimdi bu tartışmaları yaparken bunlar üzerinde durmak, yoğunlaşmak bu hususları kesinlikle aşmak gerekmektedir.

Bu sistem, önderlik gerçekleşmesidir. Bu halk, dünya buna göre şekillendi. Şimdi bu sistem kendi özü temelinde yeniden şekilleniyor. Her şey buna göre değişecek. Buna karşı direnmek mümkün değil. Buna karşı çıkıyorum diyen de buna göre, fakat karşıt bir konumda şekillenecektir. Bunu herkesin görmesi, bilmesi kesinlikle gereklidir. Kim böyle olmaz sanıyorsa, bu, ciddi bir yanılgıdır.

Şu anlama geliyor aslında; "PKK gerçekleşmesi zayıf bir gerçekleşmeydi, savaş da çok fazla etkili değildi, şimdi de çok fazla yapılamaz." Bazı aydın çevreler bunu yapmak istediler, tabii biz şiddetle tartıştık, Parti Önderliği de onlara yanıt verdi. "Bizi küçümsüyorlar, biz onları anlıyoruz, savaşta yapamadılar, siyasette de yapamazlar demeye getiriyorlar" diyordu. Dışımızdaki bazı çevreler, bize katılmayanlar bunu yapıyor olabilir ama bizim de böyle bir düşüncede olmak bir yana, ruhsal bir eğilim bile göstermemiz, önderlik gerçeğini kavrama ve ona, parti gerçeğine katılmada bir zayıflık anlamına geliyor. Yani başkalarının bu konudaki zayıflığına, karşıtlığına bir şey denilemez ama, bizdeki kabul edilir bir durum değildir. Kadronun, militanın bu durumda olması, böyle bir ruhsal zayıflık bile hele hele düşünce zayıflığı, tutum zayıflığı gibi yaklaşımların sözünü bile etmemeliyiz.

Şu çok somut bir olgu; önderlik yol çizer, militan onu yürütmek üzere saf tutar, halk şu veya bu biçimde peşinden yürür, katılım sağlar. Sonra bir sistemleşme, gerçekleşme ortaya çıkar. Şimdi Önderlik yol gösteriyor, yıllardır yol açmış ve onda yeni değişiklikler yapıyor. Halk büyük ölçüde bunu özümsüyor. Tabii daha başından beri kin duyarcasına bu önderlik gelişimine karşıt olanlar var, bunlar çok değişik biçimde ya içimize sızarak, ya da dışımızdan bu gerçekleşmeyi çarpıtmaya, bizim bilincimizi bulandırmaya çalışıyorlar. Onları da çok iyi biliyor, tanıyoruz. Şimdi böyle bir ortamda militanın rolü öne çıkıyor. Militanın kendi rolüne sahip çıkması, safını doğru tutması, işin gereğini başarıyla yerine getirir konumda olması gerekiyor. Bizim böyle bir görevimiz, sorumluluğumuz vardır.

Kendi durumumuz açısından bazı şeyleri zamanında kavrayamadık. Bunları aşmak, onların üzerinde daha fazla durmamak, gerekçe yapmamak, o tür şeylere kesinlikle sığınmamak gerekiyor. Biz durumumuzu o biçimde izah edemeyiz. İstediğimiz kadar söyleyelim, kendimizi de inandırmaya çalışalım, pratikte politikada bunun çok fazla değeri yoktur.

Bu açıdan hatamız, eksikliğimiz olmuşsa bunu görmek ve anında aşmak, onu artık tartışma konusu bile yaptırmamak gereklidir. Bir militan topluluk olarak kendi görevimize bu düzeyde sahip çıkıyor olmamız gereklidir.

Militan çizilen yolu gerçekleştirmekle görevlidir

Aslında her şeyi belirleyecek bu olmaktadır. Yani yol çizildikten sonra onu gerçekleştirmek militanın görevi, sorumluluğu dahilindedir. Başartan da odur, başka herhangi bir kuvvet değil. Çünkü onu halka götürme, halkı harekete geçirme, bir kuvvet haline getirmede temel güç militandır, onun yarattığı örgüttür. Bu anlamda mevcut süreçte hem işleri geliştirmek, çizgiyi doğru uygulamak, sistemli, örgütlü kılmak; hem de böyle bir mücadeleyle bu komployu, saldırıları boşa çıkartmak açısından militanın tutumu, onun yarattığı örgüt, kendini ve örgütü yenileme düzeyi belirleyicidir. Aslında her şeyi tayin edici nokta burasıdır. Tabii düşman saldırılarına açık kapı bırakacak, her türlü zayıflığı yaratacak da burasıdır.

Bu açıdan kendimizin ve örgütün durumunu değerlendirmemiz, tartışmamız, bu noktadaki her türlü zayıflığı, engeli aşmamız, kesinlikle zorunlu ve dönem açısından doğru bir çalışmadır.

Burada kavrayış anlamında ileri bir düzey tutturmak kuşkusuz gereklidir. Bilinçle katılım önemlidir. Yani doğru partileşmek, partiye doğru katılmak, önderlik gerçeğini doğru kavramak, ona katılımı doğru göstermek, bilinç düzeyiyle bunu özümsemekle olur. Bu başta gelmeli, bunun üzerinde yoğunlaşmalıyız.

Bir de parti gerçekliğimiz var, yani bilinci ortaya çıkartmak, geliştirmek, özümsemek de bir süreç işidir. Bunu gerçekleştirecek ortamı yaratma, süreç tanıma, sabırlı ve istekli olma gereği de vardır. Yani isteksizce reddetme, hep ters şeyleri düşünme olursa bu katılmayı istememek olur. Bu biçimde de doğru katılım olmaz. Bu, partiyi reddetmek anlamına gelir. Kadronun, militanın böylesi süreçlerde, reddedici konumdan kendisini çıkarması çok önemlidir.

Bu süreç böyle derinleştirilirken çeşitli çevreler kaygılarını, endişelerini belirttiler. Dostça söyleyenler oldu, bazıları da bundan yararlanmak istediler. Halk kavrayamadığı süreçte çok doğal bir biçimde endişe duydu, bunlar anlaşılırdır. Ama militanın bu tutumu göstermesi tabii anlaşılır bir durum değildir. Hele hele militan yapının süreç karşısında bu durumunu uzun süreye yayması, hep endişelerle, kaygılarla hareket etmesi –tabii bu bir çizgi uygulaması değil de çizgiye katılma konusunda–, çizginin geliştirilmesi ve başarısı konusunda, yine her türlü gelişme ve adım karşısında, böyle endişe taşıması, hep onu öne çıkartması doğru değildir. Bu kesinlikle partiyi benimsememek anlamına gelmektedir. Bu biçimde olunduğu sürece çizgiyi, önderlik gerçeğini özümsemek mümkün değildir ve bir defa bu gerçeğe katılmamayı, yani partiye katılmada bir bütün olarak kendinde tam bir tutku, istek yaratmamak anlamına geliyor. Parti böyle olanı ilerletemez tabii. Böyle bir durum partileşme önünde engeldir. Kendimizde bu tür şeylerin izini yaşatmayacağımız gibi, genel değerlendirmede çevremize bakışta da aslında bu durumu değerlendirmemiz gereklidir.

Bir çizgiyi pratiğe uygulama konusunda sorunlar ortaya çıkıyorsa onlar üzerinde kuşkusuz yoğunlaşır, aşmaya çalışırız. Bu tür sorunlar her zaman olur, insan bunları uygulamada endişe duyar, ama parti bir şeyi doğru yapıyor mu, yapmıyor mu endişesini duymak, bunu uzun süre devam ettirmek, katılmamak demektir. Bunu kesinlikle aşabilmeliyiz. Bu ise, partiye katılmak istemiyle aşılır. Denilebilir ki, "Her şeyi bilmiyorsa ne yapsın?" Bilmeyebilir, bilmek için inceleme-araştırma yapar, tartışma yapar ve süreçle özümser. Ama buna açık olmak, partiyi bu anlamda da doğrularıyla, gerçekleriyle benimsemek çok önemlidir.

Parti böyle bir olgudur. Yoldaşlık olgusu, yoldaşlar topluluğu, ortak iş yapma bilinci, ruhu, düşüncesi bunu gerektirmektedir. Parti böyle olursa eksiklikleri çalışmalarla gidermek zor olmaz. Yeni eksikliklerimiz çıkabilir, biz yine çalışır, yine gideririz. Ama, redci tutum olursa, partiyi reddetme biçiminde olursa bu tehlikelidir. Bunun tanımamız gerekiyor. Bu tür yaklaşımları kesinlikle yıkmamız gerekli; böyle reddedici durumları iyi tanıyıp bir taraftan aşmamız lazım. Parti önünde engel olmaktan çıkarmamız, kendimizde öyle bir şey varsa, yine yoldaşımızda varsa aştırtarak, bir de aşmama konusunda ısrar varsa en azından zarar vermeyecek şekilde etkisiz hale getirerek bunu sağlamamız gerekiyor. Bunu bu biçimde geliştirmemiz için tartışmak, yoğunlaşmak, siyasi-ideolojik bilinci geliştirmek, çizgi olayını özümsemek ve bu temelde de tartışma yürütmek gerekmektedir.

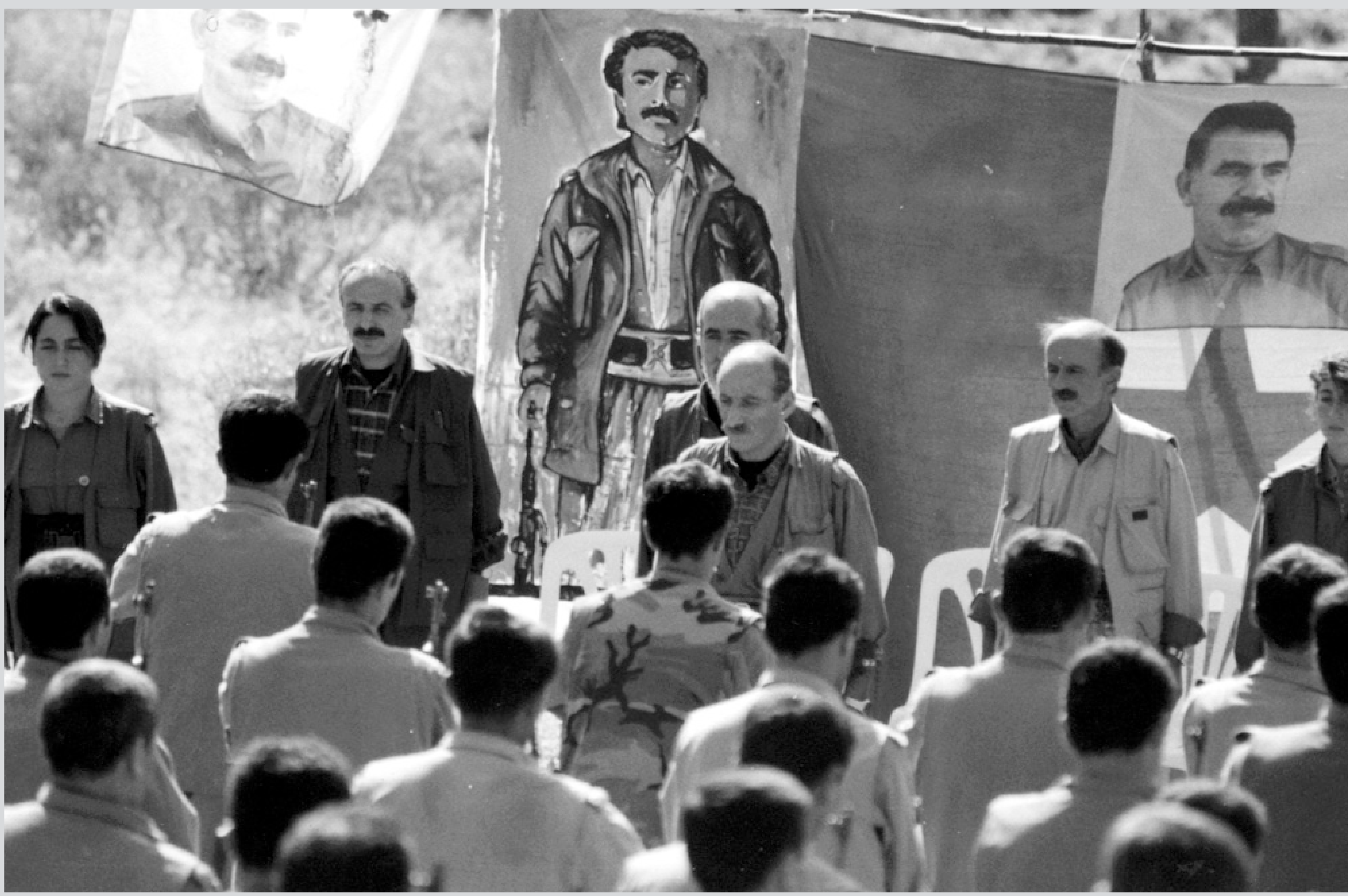
İdeolojik mücadele, en temel çalışmadır

İdeolojik mücadele ve çalışma dönemin en temel çalışmalarından bir tanesidir. Şu anda mücadele bazı bakımlardan şiddetini azalttı ama, bazı bakımlardan da çok ileri düzeye çıktı. Çok şiddetli bir siyasi mücadele yaşıyoruz. Parti mevcut durumda silahlı mücadelenin çok ileri düzeyinde, şiddet ifade eden bir siyasi ve ideolojik mücadele içerisindedir. Günlük olarak böyle bir mücadele başlamış ve gelişmektedir. Dış güçlere, ortam bulandıran, çizgi saptırmalarına karşı gelişmektedir. Sosyal şovenizm ve ilkel milliyetçilik; biri Kürt, biri Türk sağından gelen, sağı gizlemeye çalışan çizgilerdir ki, Türkiye'de de, Kürdistan'da da yurtsever, devrimci, demokratik ve doğru çizginin gelişimini engelleyen yaklaşımlardır. Aslında bunlar çözüm değil, çözümsüzlük çizgileridir.

Sosyal şovenizm Türkiye'de demokrasinin, devrimci mücadelenin, toplumun gelişimi önünde ciddi bir engeldir. Emekçinin bilincini bulandıran ve doğru bir hareketin gelişimini önleyen tek etkendir denilebilir. Bu hakim sınıftan kaynaklanmaktadır. Kürdistan'da Kürt sorunu bu kadar çözümlenmediyse, çıkmaz içinde kaldıysa ve halen böyle çözümü üzerinde saptırıcı şeyler gelişiyorsa bundan sorumlu olan da ilkel milliyetçi çizgidir. Bu, çözümsüzlük çizgisidir. Çünkü bu çizgi orta sınıf ve çok çeşitli küçük burjuva eğilimler üzerinde çok etkilidir. Bazıları sözümona aydın geçiniyorlar, ama gerçekten bütün gıdalarını bu çizgiden alıyor ve bu çizginin çözümsüzlüğünü sözde bilinç olarak topluma yayıyorlar.

PKK bunları aşıp bir çözüm gücü olarak daha '70'lerin başından itibaren kendisini geliştirdi. Şimdi çözüm sürecini derinleştirmek istediği bir ortamda bunlarla çelişmesi çok doğal bir durumdur. Parti, doğuşunu bunlarla şiddetli bir mücadeleyle yarattı. Yine çözümü geliştirmek ve kalıcı kılmak da bunlarla mücadele içinde devam edecektir.

Bu güçlerle, bu çizgilerle yakınlaştığı-

"Bu halk, bu dünya PKK Önderlik gerçekleşmesine göre şekillendi. Şimdi bu sistem kendi özü temelinde yeniden şekilleniyor. Her şey buna göre değişecek. Buna karşı direnmek mümkün değil. Buna karşı çıkıyorum diyen de buna göre, fakat karşıt bir konumda şekillenecektir."

mız, şiddetli mücadele edemediğimiz dönemlerde biz etkili olamadık, kendimizi geliştiremedik. Geçen yıllarda KDP ile savaş içindeydik. Bu, çok dar bir savaş oldu. Askeri olarak '97'den beri yürüttüğümüz yoğun savaştan önce KDP ile daha kapsamlı mücadele ediyorduk. O savaş bizim mücadele kapsamımızı daralttı. Bu net olarak belirtilebilir. Bir yığın KDP çevresi bir taraftan karşımıza geçerken, sözde savaşıyor gibi gözükürken, aslında çoğu etrafımızda toplandı. Türkiye solu açısından da böyle ve aslında biraz da bu nedenle bulanıklığı yaşadık. Komploya geldik. Komploya karşı tedbir geliştiremedik. Onu önceden tam göremedik, tavır alamadık, görevleri yeterince yerine getiremedik. Aslında o çizgilerden kopuk olduğumuz, ayrım çizgilerimizi iyi koyduğumuz; onlarla ideolojik, politik, örgütsel her bakımdan mücadele, eder konumda olduğumuz süreçlerde daha iyi gelişme yaşadık. Süreci etkili götürdük, başarılı gelişmeler ortaya çıktı. Parti tarihinin 25-30 yılına bakıldığında bu çok rahatlıkla görülebilir.

Şimdi çözüm sürecinde de, bu sürecin derinleştirilmesinde de bu hususlar önemlidir. Çizgi mücadelesi, çizgi gerçeği önemlidir. Bunu geliştirmek üzere ideolojik çalışma, ideolojik mücadele önemlidir. Bunu hepimizin görmesi, anlaması gerek-mektedir. Her şeyden önce de kendimizde, örgüt içinde bunu geliştirmemiz, bu temelde kendimizi yenilememiz, bunun önünde engel olan hususları aşmamız lazımdır.

Bunu bu süreçte yoğun olarak yapacağız, arkadaşların buna açık olması, hazır olması, bulunulan yerde elinde olan imkanla bunu yürütmesi, fakat sınırlı oluyorsa, hemen daralmaması, biraz sabırlı olması, önümüzdeki süreçte böyle bir gelişmeyi yaşayacağına inanması gereklidir. Sabırsızlık, kesinlikle doğru değildir. Belki bazı kafakarıştırıcı hususlar olabilir, bunlara karşı net olmak ve kesinlikle itibar etmemek lazım. Böyle kuşku ve güvensizlik yaratıcı ruh hallerine, duygulara, düşüncelere kapılmamak, yer vermemek gereklidir. Kim böyle oluyorsa ona aştırmak, bu tür tutumları bertaraf etmeyi bilmek gereklidir.

Örneğin bazı pratikler yapmak isterken yaşanan kayıplarda bu durumun, tam doğru yaklaşım içerisinde olamamanın payı vardır. Çünkü hareket doğru düzenlenemedi, arkadaşlarda muğlaklık, kafakarışıklığı, güvensizlik yarattı, kendini koyvermişlik ortaya çıktı. Onun için ne yaptıklarını tam anlayamadılar. Büyük bir disiplinle, ciddiyetle işin içerisine girmediler, kendi hareketlerini düzenleyemediler ve böylece de açık kapı bırakıldı, kayıplar verildi. Bunu kesinlikle önlememiz, aşmamız lazım; aşmanın yolu da böyle bir bilinci geliştirmekten geçiyor.

Süreci bulandıranı aşmak gerekir

Kim bu anlamda muğlaklık yaratmak, bulandırıcılık yapmak istiyorsa, partiye en büyük zararı veriyor demektir. Kesinlikle onu aşmak ve bertaraf etmek gerekiyor. Bu konuda herkes sorumlu ve görevlidir. Parti talimat veriyor, Önderlik yaklaşımı, yine Parti Merkezimizin yaklaşımı böyledir. Ve bütün arkadaşlar da bu konuda partili olarak sorumlu ve görevlidirler. Hiç kimse kendini görev ve sorumluluk dışında görmemelidir. Partinin bu kadar net olan ortamını bulandıranlara kulak kabartmak kabul edilemez. Onları aşmama gibi bir durum da olamaz.

Parti Önderliği; *"Düşünce olarak rafine durumdayım"* demişti. Yani Önderlik düşünsel düzeyde en net süreci yaşıyor. Partinin çizgisi, dolayısıyla Kürt ulusal çizgisi şimdi en ileri düzeyde ve en sistemleşmiş hale geliyor. Yoksa böyle bir bulanıklık veya zayıflama yoktur. Önderlik gelişimi, Önderlik gerçekleşmesi böyleyken, onun militanlığı bulanıklık, kafakarışıklığı içinde olamaz veya kafakarıştırıcıları hissedemez, duyamaz, onlara kulak kabartamaz. Ona kulak kabartan, bu anlamda endişe duyan, kulağını biraz başka yöne de veren birinin Önderliğe katılımı zayıftır. Onun için de sorun aslında çizgi sorunu, çizgiye katılım sorunudur. Bu, önderlik gerçeğini benimseme sorunu, doğru partileşme sorunu oluyor. Hepimizin canımızı verme, işin içerisinde olma durumumuz var da, işin özüne katılma, işin özünü özümseme noktasında böyle bulandırıcılıklar var. Başarıyı yaratan işin özüne katılmak, benimsemek o temelde hareket etmektir, yoksa böyle hayatını ortaya koymak anlamında yeterli değildir. Fakat işi tam idrak etmeden de katılma –o da değer ifade ediyor ama başarıyı kazanma anlamında onu yaratmıyor–, gaflete de, başarısızlığa da yol açıyor. Her türlü zayıflık burada ortaya çıkıyor ve şimdiye kadar bizi parti çizgisinin öngördüğü sonuçlara ulaşmaktan alıkoyan, geri bırakan en temel etken de bu olmuştur.

> **"Uluslararası komployla birlikte, onu boşa çıkartmak için değişimi, yenilenmeyi kararlılıkla sürdüren bir Önderlik çabası vardır. Alınan kararlar ve içine girilen bu değişim süreci tamamen boşa çıkartmak, komployu başarıya götürmek için de yoğun bir çaba vardır."**

Bu süreçte herkes sorumlu ve net olmalıdır. Net olmayan, bulanıklık yaratan tutumlar kesinlikle aşılmalı, engel olmaktan çıkartılmalıdır. Bu bütün arkadaşlar için bir çağrıdır. Bunun kavranılmaması veya bu konuda tersliklerin olması durumunda da pratik-örgütsel tedbirler geliştirmek durumundayız.

Her alandaki militanların, örgüt birimlerimizin böyle görev ve sorumluluğu vardır. Yakınma, başka yerden bekleme olmamalıdır. Kuşkusuz örgüt disiplini içerisinde hareket etmek ve önündeki engelleri aşmak gerekmektedir. Bu konuda daha girişken, duyarlı, daha çözümleyici hareket etmek gerekiyor ki, karşı güçleri aşalım, süreci başarıyla ilerletebilelim, bu tür çatışma veya kayıp durumlarının önüne geçelim.

Ya Önderlik takip edilecek ya çözümsüzlük dayatılacak

Tabii süreç çok boyutludur ve ne kadar tartışılırsa, o kadar yararlıdır. Sorunun basite alınacak yönü yoktur. Türkiye'deki tartışmalar derinliklidir. Sadece Türkiye'de değil, dünyada da Kürdistan sorunu tartışılıyor.

Açık ki, bizim engelleyici tutumumuzu kaldırmamızla birlikte Türkiye'nin AB'ye aday üyeliğine kabul edilmesi karar altına alındı. Yani Türkiye'nin Batı ile ilişkilerinde ciddi değişiklikler gündeme geliyor. Bu gelişmeler bölgeye de yansıyacaktır. Türkiye zemini de bir değişim sürecini yaşıyor. Belki bu hâlâ söylem düzeyindedir, ama Türkiye'nin geçmişinde görülmedik kapsamda ve derinliktedir. Bununla birlikte Kürt sorununun çözümü yönünde tartışmalar vardır ve bunları ciddiye almamazlık edemeyiz. Bütün bunlar dikkate alındığında Kürt sorunu da dahil Türkiye'nin yoğun bir değişim sürecine girdiği gözleniyor. Bu da Önderliğimizin yeni dönemde başlattığı demokratik cumhuriyet hareketi ile yakınen ilişkilidir.

Şimdi sorunun esas bir tarafı olarak bizim bu gelişmeleri görmeyişimiz, buna uygun düzenlememizi gerçekleştirmeyişimiz ciddi bir hata ve gaflet olacaktır. Bu kazandırmaz, kaybettirir. Önderliğin başlattığı girişim halkımızın önüne yeni fırsatlar çıkarmış, geleceğe yönelik perspektif yaratmıştır. Bunu karşılamak durumundayız. Sorunu duygusal yaklaşımların ötesinde ele alıp, buna uygun bir pratik de mutlaka geliştirmeliyiz. Süreç çok ciddidir ve bizim hata yapmaya hakkımız yoktur. Bir ulusun kaderi söz konusudur. İkiyüz yıllık bir sorunun çözümü gündemdedir. Türkiye, çözümü gerçekleştirdi diyemeyiz ama, çözüm noktasına getirilmiştir. Bu da, çok yoğun ve büyük mücadeleler sonucu başarılmıştır.

PKK, Kürt kaderini değiştiren harekettir

Tarihteki Kürt ayaklanmalarının en iddialısı bile sonuçsuz bitmiştir. Eğer bir sonuç varsa o da Kürt halkının zayıflamasıdır, güçsüzleşmesidir. Bu bir kader haline getirilmiştir. PKK, Kürt hareketini geliştirmesi ve onu sonuca götürmesi ile bu kaderi değiştirmiştir. Çok farklı gerekçelerle bilinen kaderi yaşamak, ne ulusumuza bir şey kazandırır, ne bizim rolümüzdür, ne de bunu yapma durumumuz vardır. Sürekli ayaklanan, sonuçta bastırılan, hep olumsuz sonuçlanan isyanları yürüten bir halkın öncüsü olarak PKK Önderliği ve partimizin kendisi böyle davranamaz.

Yenilmez diye bir şey yoktur. Çarpışarak yenilme bir yoldur. Ama biz diyoruz ki; bu, Kürtler için bir yol değildir. PKK'nin geliştirdiği bu isyan hareketi, diğer isyanların kaderini paylaşmamalıdır. Önderliğin geliştirdiği çözüm bunu önlemenin en büyük tedbiridir. Demokratik cumhuriyet çözümü, Kürdistan ve onun üzerindeki egemen güçler gerçekliğinin tarihsel ve güncel yönlerinin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan ileri ve alternatifsiz bir çözüm yöntemidir. Ancak ulusumuzun kendisini tekrarlama kültürü vazgeçilmez bir özelliği haline gelmiştir. Yani isyanlar bir tekrarlamanın ötesine geçmemiştir.

PKK'yi de, geride bıraktığımız isyanların bir tekrarı haline getiremeyiz. Bu ulusumuza, davamıza yapabileceğimiz en büyük kötülük olur. İşte Önderliğimiz buna fırsat vermemek için demokratik cumhuriyet projesini geliştirmiş ve Kürdün talihsiz geçmişinde kader haline gelen yenilgili duruma düşmemesi için önlemini almıştır.

PKK diğer isyanların bir tekrarı olmama noktasına göre şekillenmektedir. Ama böyle bir tehlike de her zaman gündemimizde var olmuştur. Bunu kendi pratiğimizde görebiliyoruz. Önderlik 5. ve 6. Kongre'lerin tekrar olduğunu söylüyor. Mücadelemiz '93'ten sonra hep kendisini tekrarlamıştır. Biraz ilerleyerek, biraz gerileyerek esas anlamda bir tekrarı yaşamıştır. Bu, Kürt ulusal kişiliğiyle de ilgilidir. Kürt kişiliğinin parti saflarına yansıması yapısal bir özellik haline gelmiş, mücadelemiz de bir tekrar konumuna girmiştir.

İşte böyle bir bakış açısıyla geçmiş pratiğimiz ele alındığında görülecektir ki, yeni dönemde stratejik ve temel taktik konularda değişikliğe giderken, duygusal hareket etmenin sonucu geri ve dar-pratikçi yanlardan kaynaklanan kendini tekrarlama tehlikesi vardır. Nitekim geri çekilme sürecinde bu tür eğilimleri gözlemleyebiliyoruz. Birlikler biraz da hareket içerisinde eski dönemden kalma eğilimlerini göstermişlerdir. Yani ruhsal, ideolojik ve örgütsel davranış olarak gereken değişimi gerçekleştirememiş, çoğu kez "netleşemedim, zorlanıyorum" demişlerdir. Bunun özünde geçmişte diretme vardır. Bunlar eğer başarabilirlerse sadece taktik düzeyde değil, stratejik düzeyde de partiyi kendisini tekrarlamaya mahkum etmek isteyeceklerdir.

> **"Kim muğlaklık yaratmak, bulandırıcılık yapmak istiyorsa, partiye en büyük zararı veriyor demektir. Kesinlikle onu aşmak ve bertaraf etmek gerekiyor. Bu konuda herkes sorumlu ve görevlidir. Parti talimat veriyor, Önderlik yaklaşımı, yine Parti Merkezimizin yaklaşımı böyledir. "**

Diyoruz ki; '93 sonrası dönemde kendini tekrar etme, bir tür tasfiyecilik olmuşsa, bu dönemde yapılan da tam bir tasfiyeciliktir. Bazı dönemler için kendini tekrarın gerilikle izahı vardır. Bunu ideolojik ve pratik üretkenlik göstermemekle izah edebiliriz. Değişim-dönüşüm acil bir ihtiyaç haline gelmişken, buna rağmen hem stratejik, hem de taktik düzeyde bir tekrar yaşanıyorsa bu tasfiyeciliktir. Bunun başka da bir adı yoktur.

Geri çekilme sürecinde, diğer bir ifadeyle demokratik cumhuriyet çizgisinde değişim ve dönüşüm sürecinde sabırlı olmak gerekir. Gelişmeler şu veya bu biçimde tüm güçlerimize yansımıştır. Yeni süreçte kendisine güvenmeyen, dar-pratikçi yaklaşım sahiplerine kendilerini düzeltmeleri için istenilen zaman verilmiştir. Ama buna rağmen geçmişin tekrarlanmasını çizgiye dayatmak olmaz. Süreç o kadar önemlidir ki, böylesi yaklaşımlara daha fazla sessiz kalınamaz. Örgütsel önlemleri geliştirmek bir zorunluluktur.

Değişim için farklı şekilde hareket edenleri eleştiri boyutunda ele alamayız. Buna karşı örgütsel tedbirler gereklidir. Bu her alanda, askeri ve siyasi alan için de geçerlidir. Nitekim bazı yerlerde örgütsel tedbirler geliştirilmiştir. Gereken sonuçlar da alınmıştır. Bu gereklidir. Önderlik ve partimize ters düşen, halka kazandırmayan, sonuçta kaybettiren anlayışlar, ne olursa olsun bir tasfiyecilik olarak algılanmalıdır. Bunu belirtirken birbirimizi çok netleştirdiğimizi söyleyemeyiz. Netleştirme konusunda, yeni dönemin özelliklerine göre görevlendirmeleri hangi çerçevede yapmamız gerektiği konusunda yeterince bilinçlendiremedik. Bunun bazı objektif veya subjektif nedenleri olabilir. Buna rağmen netleşmeyen kadrolar ve savaşçılar noktasında en doğru tutum, partinin dediğine uymaktır, bir parti militanı gibi hareket etmektir. Eğer partinin değerlendirmelerine rağmen kişi netleşmiyorsa; parti üyeliğinin, militanlığının bir gereği olarak parti ne diyorsa öyle hareket eder. Dediğim dedik bir tutum sürece ayak diretmek daha farklı bir durum yaratır.

Herkes sürece net katılmalıdır

Sürece karşı ayak direten Kemal Burkay, 15 Ağustos tarihsel atılımını başlattığımızda gücünün çok ötesinde bize saldırmıştı. Yine çevremizde leş kargaları gibi kümelenen sözümona bazı aydınların tavrı; "Aman biz kendimizden bunları uzak tutalım, PKK silahlı mücadeleyi yürütürken mesafeli davranalım" biçimindeydi. Bunlar yeni dönemde de savaşın durdurulmasına karşıdırlar. Yani hem savaşa karşı, hem de barışa karşıdırlar.

Bizim hiçbir yoldaşımızın Kürt tarihinin bu tescilli oportünistleri ile aynı konuma düşmemesi gerekir. Yeni sürece adapte olamayanlara şunu sorarız; Sizin, Kemal Burkay'dan, leş kargaları konumundaki sözümona bazı aydınlardan ne farkınız kalıyor? Siz, Önderliği ve partiyi mi, yoksa Kemal Burkay gibi Kürt halkına bir şey vermemiş, ne savaş ne barış konusunda herhangi bir girişimin sahibi olmayan kesimlerin etkisinde mi olacaksınız? Biz bu soruyu sürece ayak direten, sürece girmekten çekinen yoldaşlarımıza soruyoruz. Her arkadaşımız net bir tutum koymalıdır. Önderlik ve parti değerlendirmeleri, çözümlemeleri ve talimatları doğrultusunda mı hareket edeceksiniz, yoksa barışa karşıt duran kesimlerin etkisinde mi hareket edeceksiniz? Ardında Kemal Burkay'ın yer aldığı bu kesimlere şahinler diyorlar. Geçmişte şahin olmadıkları gibi, şimdi de şahin değildirler. Savaştığımız zaman savaşa karşıydılar, barış sürecinde de barışa karşıdırlar. O zaman bu nedir? Bu, Kürdün çözümsüzlüğü, geri özelliklerinin konuşturulmasıdır.

Bu saflarımızda nasıl ortaya çıkıyor? 'Süreci kavramakta zorlanıyorum!' Bir yere kadar haklı olunabilir, adaptasyonda güçlükler çekilebilir. Ama bir partili gibi hareket edilmemesi de bir o kadar anlaşılmazdır. Gelinip dayanılan noktada ya Önderlik takip edilecek, ya da çözümsüzlük dayatılacaktır.

Kemal Burkay da; "savaş durdurulmamalı" diyor. '93'te Güney Kürdistan sahasına geldin, askeri elbise de giydin, sana şu veya bu biçimde destek sunuldu, silah verildi, seksen kadar da adam getirmiştin ama üç ay sonra, "bu iş bana göre değil" dedin ve gittin. Senin savaş karşısında en ileri tutumun budur. Bugün ise "ben barışa karşıyım" diyorsun. Madem ki savaş yapamıyorsun barışa evet de, barış çalışmalarına katıl. Bu, klasik Kürdün, geri Kürdün çözümsüzlüğüdür. Şimdi bizde de bu tür bir eğilim var. Farklı bir siyasal tutum değil, bunu biliyoruz. Ama buna rağmen diretenler var, tek tük çıkıyor. Bunları da tasfiyeci konumda değerlendireceğiz. Buna göre tedbir alacağız. Hiç kimsenin bu süreci anlamsızlaştırmasına ve gelişimini engellemesine fırsat tanımayacağız, tanımamalıyız.

Özgürlük; mücadelemizin sonucu olacaktır

Süreç yeniden ele alınıyor. Belki bazıları partiyi izleyememiş, kendisine göre her zaman bireyci bir konum sergilemiştir. Bundan dolayı belki partiyi derinliğine kavrayamamıştır. Ama parti bu süreci 6 senedir tartışıyor ve gereklerine kilitleniyor. Önderliğin esareti bunu daha da yoğunlaştırdı, hızlandırdı. Bazı olumlu gelişmeler de vardır. Giderek bu gelişmeler hızlanabilir.

Bu süreç karşısında ayak diretmeleri görmek istemiyoruz. Bunun aşılması gerekiyor. Biraz ortamdan yararlanılarak süreç sabote edilmeye çalışılıyor. Biz hiçbir arkadaşımızın Şemdin'in durumuna düşmesini istemeyiz. Yeni sürece karşı gelen, adapte olamayanlar, gerekçeleri ne olursa olsun, Şemdin'in düştüğü konuma düşerler. Eğer diretilirse bilinen ihanet doğar. Bu eğilimleri kırmalıyız. Bir kişide de olsa bu eğilime fırsat tanımamalıyız. Eğer ikna olmuyorsa örgütsel tedbirler geliştirilir. Her parti kadrosu, her parti savaşçısı bu temelde hareket etmek durumundadır. Aksi durumda kendimizi hem stratejik, hem de taktik boyutta tekrar ederiz ki; bu da bizi çok farklı konumlara düşürür.

Mevcut sürecin ruhsal, felsefik, ideolojik, örgütsel reaksiyonunun yaratılması önemlidir. Bunu görmek gerekiyor. Dolayısıyla sürece bir bütünüyle katılıyoruz. Süreci bütünüyle siyasal mücadeleye dayalı demokratik çözüm doğrultusunda ele alıyoruz. Bunun gelişebileceğine de inanıyoruz.

'Türk devletini bekleyelim, ne yapacak' yaklaşımı geri ve tasfiyeci bir yaklaşımdır. Süreç konusunda tereddütlü olmamamız gerekir. Kaldı ki, Türk devletinin bize özgürlük vereceğini söylemiyoruz. Özgürlük geçmişte olduğu gibi bugün de mücadelemizin sonucu olacaktır.

Herkes Önderliğe ve partiye sadakatle bağlı olmalıdır. Bize kazandıracak olan budur. Süreç karşısında ayak diretilmemelidir. Eğer kişi kendisini aydınlatamıyorsa da, partinin dedikleri doğrultusunda hareket etmeli, doğru tutumu sergilemelidir.

Tüm kadro yapısını, savaşçı yapısını bu temelde hareket etmeye davet ediyoruz. Süreç karşısında her şeye rağmen diretenlerin de tasfiyeci konumda olduğunu belirtiyoruz. Ve her alanda, düzeyi ne olursa olsun örgütsel tedbirler geçerlidir. Genel davranış biçimi bu olmalıdır. Buna göre hareket etmeyen tüm yoldaşların bu temelde kendilerini düzenlemeye, düzeltmeye tabi tutacaklarına inanıyor, bunu bekliyoruz.

Süreci boşa çıkaran anlayışlara karşı mücadele edelim

PKK Başkanlık Konseyi Üyesi Nizamettin Taş

Sürece yaklaşım konusunda ilk etapta muhatabımız olan Türk devletinin konumu önem arzediyor.

Türkiye objektif olarak bugün dünyada en çok değişime ihtiyaç duyan bir ülkedir. Aslında bunu dile getirme ve demokratik çözümü benimseme anlamında, Türkiye belki de şu anda dünyada en canlı gelişmelerin yaşandığı ve tartışmaların yapıldığı bir ülke konumundadır. Devletin kendisinde de bu tartışma sürüyor. Bu tartışma boyutu aydın ve halk kesimlerine de yansıdı. Olumlu anlamda aslında ilk defa böyle kapsamlı bir biçimde Türk toplumunu, onun devrimci-demokrat kesimlerini de kapsamına aldı. Bu temelde siyaset yapılmak isteniyor. Bu objektif şartların ve Parti Önderliği tarafından başlatılan sürecin dayatması olarak, şüphesiz Türkiye'yi sonuna kadar zorluyor. İstese de istemese de, Türkiye bu sürece girmiş durumdadır.

Şimdi bu değişiklik kendisini hissettirdiği oranda, Türkiye'de çıkarlar temelinde farklı farklı düşünceler ve çözüm arayışları da gündeme girmiş durumdadır. Fakat bunlar Türk hakim sınıfının kısırlığı, halk muhalefetinin de güçsüzlüğü yüzünden, hâlâ istenilen düzeyde gelişmiş değildir. Amaçta son derece kopuk, çok eklektik, çoğu zaman da demagojik tartışma düzeyinde kalıyor. Bunun Türk hakim sınıfıyla doğrudan bağlantısı vardır. Arayışın kendini evrensel ölçülere, Kürt ve Türk halkının demokratik mücadele dinamizmine tabi kılması zorunlu hale gelmiştir. Ama Türkiye'deki geleneksel düşünce tarzı ve onun resmi söylemi bu konuda halen kaskatıdır ve tekrar süreci boğma temelinde kendisini gösteriyor. Bu açıdan bir olumlu adım atılırken, bir de olumsuz adım atılıyor. Bu, hakim sınıfın kendisini ifade etme özelliği ile de bağlantılı olan bir durumdur. Türkiye'deki hakım sınıf tamamen devletçi düşündüğü için, devlet çözüm üretirse kendisi çözümcü oluyor, üretmezse kendisi de fazla bir varlık gösteremiyor. Önce sanki çözümden yanaymış gibi bir tartışma başlıyor; sonunda ortaya çıkan tartışma düzeyini tekrar boğuntuya getirip, yeniden devleti kurumlaştırmanın hizmetine sokuyor. Bu şu an varolan tartışmalarda da biraz görünüyor.

Türkiye'de demokrasiyi sindirmiş hemen hemen hiçbir parti yoktur. Bunun sözcülüğünü yapan insan da yoktur. Türkiye'de bu anlamda büyük bir liderlik sıkıntısı da var. Geçmişte Özal bunu biraz aşmaya çalıştı. Fakat bu gerçekliğe çarptı ve dolayısıyla girişimi komployla sonuçlandı.

Şu anda mevcut partilerin liderlerinin, hatta Genelkurmay ve Milli Güvenlik Kurulu gibi devleti en üst düzeyde temsil eden kesimlerin çözümleyici olmadıkları görülüyor. Son derece kısırlar, aslında biraz da böyle yaramaz çocuk gibi şımarık bir tavır gösteriyorlar. Çözümsüzlüklerini demagojiyle örtmeye çalışıyorlar. Tartışma düzeyini hiç pratikleştirmiyorlar. Partilerin durumuna bakıldığında, belki de marksistlerden daha fazla birbirlerini eleştirdikleri görülüyor. Fakat bu eleştirileri pratikleştirmedikleri için, bunlar anlamı olan tartışmalar olmuyor. Dolayısıyla dozajı ne kadar sert olursa olsun, pratik anlam ifade etmediği için, birbirlerine küfür etme düzeyinde kalıyor. Türkiye'de şu anda eleştirel düzeyde siyaset yapma gerçekliği, biraz küfür yapma biçimindedir.

Şimdi bunun dışında muhalefet düzeyinde gerçekten demokrasiden yana olan halk kesimleri, halkı temsil ettiğini iddia eden bir sürü kurum ve kuruluş vardır. Ama bunlar hiçbir zaman pratik siyasete girmedikleri için, tartışma düzeyleri geridir ve sonuç alıcı olmuyor. Halkı peşinden sürükleyen, bu anlamda demokrasiyi maddi bir olgu durumuna getiren bir yaklaşımdan uzaktır. Söylem düzeyinde kalıyor, güzel şeyler söylüyorlar, fakat pratikleşmediği için aslında halk tarafından da ciddiye alınmıyor. Rolünü oynaması gereken muhalefet de aslında bu geriliği hâlâ aşmış değil. Pratik anlamda ne öyle bir cesaretleri var, ne de devlet icazetinden fazla kopmuşlar. Kişilikli bir siyaseti, onun demokratik cumhuriyet hedefine giden yaklaşımını Türk aydınında ve onun demokrat kesimlerinde görmek hâlâ mümkün değil.

Biraz halka yakın olan kesim, solun yarattığı boşluğu değerlendirerek halkın somut talebini seslendiren islamcı kesimler oldu. Bu anlamda geçmişte önemli oranda oy da aldı. Böyle olunca, düzene muhalif toplumsal kesimler için de umut durumuna geldi. Fakat onlar da devletten kendilerini koparmadıkları ve devlet güdümlü oldukları için, ordunun yönelimi karşısında sindiler, yozlaşarak dejenere oldular. İlkeli olmadıkları için demokrasi mücadelesinde tutarlılık gösteremediler.

İkincisi de, gerçek anlamda demokratik değiller. Kürt sorunu karşısında son derece şoven, hatta devletçi bir politika izliyorlar. Devlet kendilerine yöneldiğinde, neden yöneliyor diye tepki gösteriyorlar. Devlet yönelimi Kürt muhalefetine, Kürt hareketine karşı geliştiğinde ise buna karşı hiç ses çıkarmıyorlar. Böyle son derece ikiyüzlü, çifte standart türünden bir politika izledikleri için demokrat bir tavır gösteremiyorlar.

Bir de PKK'nin ilan ettiği süreç ve sürecin özellikleri biraz da orduyla islami kesimi karşı karşıya getiriyor. Geçmişte PKK engelini, Kürt engelini veya savaşı gerekçe yaparak devlet daha çok Kürtlere yöneliyordu. Yaratılan boşluktan da İslamcılar faydalanıyordu. Kürt sorununun çözümü doğrudan devletle kendilerini karşı karşıya getireceği için, partimizin geliştirdiği yeni süreçten son derece rahatsızlar. Dolayısıyla bu dönemde demokratik cumhuriyet çözümüne en çok karşı duran kesim oluyorlar. Şimdi Türkiye'deki islamcı kesimlerin durumu aşağı yukarı böyledir.

Görülüyor ki, aslında çözüm için daha çok da objektif şartlar elverişli durumdadır. Şüphesiz subjektif planda da tüm gelişmeleri olumsuz göstermek doğru değil. Henüz böyle güçlü bir örgütlülüğe kavuşmasa da, dağınık ve çeşitli kesimler tarafından amacına uygun tarzda ifade edilmese de, veya söylem düzeyinde kalsa ve pratikleşme düzeyi zayıf da olsa, mutlaka değerli görmek gerekiyor. Ama henüz Türkiye'deki siyasete yön verecek ve ağırlık teşkil edecek bir pozisyonun olmadığını da görmek gerekiyor.

Dikkat edilirse, devletten de, toplumdan da, islami kesinden de, devrimci-demokratik kesimden de şu anda Türkiye'de demokrasi hareketine öncülük etmeyi beklemek doğru değil. Demokrasi mücadelesine katılabilecek kesimlerin gücünü şüphesiz bir cephe ittifakı olarak değerlendirmek önemli. Dolayısıyla cepheye çekmek, ittifak kurmak, onların geliştirdiği her harekete anlam vermek, elbette yerinde bir yaklaşımdır. Ama öncülüğü onlardan beklemek, yani bütünüyle sağı-solu muhalefeti ve iktidarı ile Türkiye'den beklemek gerçekçi bir tutum değil. Türkiye henüz bu düzeyi de yakalamış değil. Şimdi geriye gerçek anlamda Türkiye'de demokratik cumhuriyet projesine öncülük edecek tek güç kalıyor; o da PKK ve öncülüğündeki Kürt ulusal hareketidir.

Biz aynen gerilla savaşını başlatırken, nasıl Kürt dinamiğine ve onun öncüsü olan PKK'nin öz gücüne dayandıysak, herkesin bu en olumsuz şartlarda imha edileceğimizi sandığı ve bu temelde beklenti içinde olduğu bir dönemde, büyük bir kahramanlık hareketi geliştirerek, büyük bir ulusal hareket ve onun gerilla savaşını sürdürdüysek, aynı yaklaşımı şimdi de değişik koşullarda, yeni stratejimiz uğrunda göstermemiz gerekiyor. PKK'nin bu anlamda kendine güvenmesi, öz gücünü konuşturması, çözümü kendisinden başlatması, çözüm için "önce çözüm, sonra mücadele" değil, "önce mücadele sonra çözüm", yani çüzümü mücadele temelinde geliştirme mantığını bu dönemde çok daha güçlü bir tarzda yaşama geçirmemiz zorunludur.

Bu açıdan bizim devletten herhangi bir beklentimiz olamaz. Yani devletin tutumu ister, olumlu ister olumsuz olsun, bu bizim tutumumuzu belirleyemez. Çözüm üretme, ona öncülük etme, çözümü kendimizde yaratma ve onun mücadelesini verme anlamında, yani bunun stratejisini ve taktiğini geliştirme anlamında devletin pozisyonu bizi bağlamıyor. Bizi bağlayan bizim kendi stratejimiz, ona uygun attığımız taktik adımlardır.

Türkiye'deki gelişmeler iki açıdan gözönünde bulundurulmalı. Yani eğer süreci olumsuz yönden etkiliyorsa buna karşı tedbir alma ve savunma mekanizmasını geliştirme açısından, Türkiye'deki durumu gözönünde bulundurmak zorundayız. Olumludan yana gelişme sağlanıyorsa, şüphesiz bu sürece ivme kazandırır, değerlidir ve ittifak gözüyle bakar ve teşvik ederiz. Daha çok da olumludan yana bütün gelişmeleri kendi gücümüzle yaratacağız. Mücadelemiz sonucunda Türkiye'de yaratılan olumlu yönden her değişikliğe sahip çıkacağız; herhangi bir kesimde ortaya çıkan olumlu gelişmeyi doğrudan kendi emek ve çabalarımızın sonucu olarak görüp sahiplik edeceğiz ve değer vereceğiz. Bu anlamda Türkiye'de her olumlu gelişmenin temelinde bizim kanımız, emeğimiz vardır. Bunu akıldan çıkarmamamız gerekir.

Herhangi bir gelişme bizim tarafımızdan ancak böyle değerlendirilebilir. Olumlu bir gelişme görüldüğünde hemen heyecana kapılmak, cesaret bulmak, buna karşılık olumsuz bir açıklama veya değerlendirme olduğunda ya da pratikte görüldüğü gibi operasyon yapıldığında da, "Türkiye komployu devam ettiriyor, demokrasi olmaz, Türkiye imha peşinde, dolayısıyla bu strateji ve taktik adımlar pratikte sonuç alamaz" gibi bir yaklaşım göstermek, kesinlikle PKK'yi ve Önderlik tarzını anlamamaktır.

Demek ki, gerilla nasıl tarafımızdan geliştirilip belli bir hedefe ulaştırıldıysa, demokratik çözüm yönünde de atılması gereken bütün adımlar yeni stratejimizden kaynaklanmaktıdır ve bu taktikleri de biz kendimiz için geliştiriyoruz. Geliştirirken de hem Kürdistan'da, hem de Türkiye'de önümüze koyduğumuz hedeflere varmak için yapıyoruz. Bu adımlarımız öncelikle Kürdistan halkının çıkarınadır. Bunun için biz böyle bir programı esas alıyoruz. Türkiye'deki tüm halkın da, hatta Türk Devletinin de bunda çıkarı vardır. Her iki halkın çıkarları ortak bir programa kavuşturularak, demokratik cumhuriyet biçiminde formüle ediliyor.

Amaç bu kapsamda olunca, bizim değişik tarzda yaklaşmamız son derece sakattır. Bu konuda halen içinde bulunduğumuz şaşkınlıktan kurtulmuş, şoke olma durumunu aşmış ve Önderliğin ufkuyla kendi aramızdaki mesafeyi kapatmış değiliz. Gerilla savaşı döneminde olduğu gibi, hâlâ bizimle Önderlik arasında bir mesafe var. Yeni dönemde de bu sefer yeni sürecin özelliklerine dayanarak, geçmişte olduğu gibi tekrar suni denge kurma gibi bir tehlike gündeme geliyor. Bunu şu biçimde ortaya koymak mümkün. Birincisini, bizzat yönetim düzeyinde sergilediğimiz tavırda görmek gerekiyor. Önderliğin talimatlarını yaratıcı bir tarzda pratiğe uygulamak yerine, kendi yorumumuzdan geçirip anladığımız kadar uygulama, sürece tam cevap verme ve süreci geliştirme yerine; önce kendimizi sağlama bağlama, yani pratik kaygısını öne alıp savunma endişesi ile, ortaya çıkan imkanları değerlendirmeme, yaratılması gereken gelişmelere göz dikmeme, savunmacı ve tutucu davranarak varolan potansiyeli koruma biçiminde bir tavır sergileme hâlâ yönetim düzeyindeki çoğu yaklaşımlarda görülebiliyor.

Bu, tekrar Türk devlet gerçeğini anlamama ve tutumumuzla devleti esas almadır. Yani işte "devlet Önderliğe karşı komplo yaptı, bunu belli oranda başarıya da götürdü veya bir sonuca ulaştırdı." Dolayısıyla sürekli imha edilme endişesi, buna karşı varolan değerleri koruma kaygısıyla çok korkunç bir savunma psikolojisine girme, bu tavrı sergileme hâlâ bizde vardı. Bu da yaratıcı bir pratik sergileyememe, mevcut gelişmelere müdahale etme insiyatifini gösterememe, dolayısıyla süreci geliştirmekten çok dikkatleri tamamen içe yöneltme, içe yöneltirken de temel hatalar üzerinde durmak yerine her türlü eksikliği parti varlığına yöneltilmiş bir tehlike olarak görüp sürekli içe büzülme, kendini daraltma, sığlaştırma ve bunu dogmatik bir tarzda ifade etme biçiminde kendini gösteriyor. Bu yetersizlik şu anda belirgindir ve yeterince aşılmış değildir. Bu yetersizlikleri güçlerimizin geri çekilmesinde, çeşitli alan faaliyetlerimizde ve Türkiye'de doğan imkanlara el atıp değerlendirmede görmek mümkündür. Bizim şu anda en çok aşmamız gereken bir yön budur.

İkincisi de, işbirlikçi ve feodal mantıktır. Devletten bekleme, alma ve verme mantığıdır. Bunu KDP mantığı ile, yani ilkel milliyetçi mantıkla da izah etmek mümkün. Feodal gericiliğe, işbirlikçi ve reformist kesimlere göre devlete yaklaşım dar çıkarlar temelindedir. Devlet bir şey verir, sen bir şey verirsin; devlet büyük olduğu için sen fazladan verirsin; ama karşılığında mutlaka bir kırıntı, bir kemik beklersin. Dikkat edilirse, barış ve demokratik çözüm grubuna ilişkin KDP'nin tavrı ilginç ve çarpıcıdır. Barzaniler, "Türkiye ne verdi de böyle bir grup Türkiye'ye gönderiliyor? Biz böyle bir grubun gitmesini yanlış görüyoruz" diyorlar. Bunu diyen KDP, yıllardır Türk Devleti ve ordusuyla işbirliği yaparak bize karşı savaşan ve ihanette sınır tanımayan bir güçtür; kendisini sınırsız Türkiye'ye satan bu güç, grup karşısındaki tavrını böyle ortaya koyuyor.

hâlâ Türk ordusuyla birlikte Güney'de operasyonlara katılan bu gücün mantığı nedir? Ancak devlet bize bir şey verirse biz verebiliriz. Her şeyi devletten beklemek bir mantık bize de yansıyor. Bizdeki bu aşiretçi, köylü, dar, kendini ancak savaşla ifade edebilen kesim diyelim, yani yıllardır kaba gücüne dayanarak sa-

"Devletten herhangi bir beklentimiz olamaz. Devletin tutumu ister olumlu, ister olumsuz olsun, bu bizim tutumumuzu belirleyemez. Çözüm üretme, ona öncülük etme, çözümü kendimizde yaratma ve onun mücadelesini verme anlamında, bizi bağlayan kendi stratejimiz ve taktik adımlarımızdır."

vaşmış komuta tarzında bunu görmek mümkün. Bunlar da, "süreç ağırdır, kafamız çalışmıyor, biz hastayız, kaldıramıyoruz, anlayamıyoruz" diyorlar. Ayrıca, "Türkiye komplocudur, ne veriyor; bakın her gün operasyon yapıyor, her gün adam öldürüyor" türünden şeyler söyleyerek, güya Türkiye'ye karşı duydukları tepkiyi ve hoşnutsuzluğu ifade eden bir yaklaşım sergiliyorlar.

Tabii aslında özü böyle değil. Peki özü nedir? Bütün bu yaklaşımlar ne anlama geliyor? Bizde süreç bizzat parti tarafından geliştiriliyor ve bu süreç geliştirilirken herkesten fedakarlık bekleniyor. Herkesin en yüksek fedakarlığı göstermesi, yani fedai olma yaklaşımının sürecin özelliği olarak kişilerde kendisini somutlaştırması gerekiyor. Şimdi bunun karşılığında komutanlık isteme yok; tersine karşılık beklemeden kendini tamamen katmak, bireyci, dar, özerk, keyfi, ahbap çavuşça ve gerici bütün özelliklerden arınmak ve kendini tüm bu eksikliklerden kurtarmak gerekiyor. Adam gerillada eylem karşılığında yetki alıyordu; özerk, keyfi, ahbap çavuşça yaşam imkanı buluyordu. Fedailikte, fedakarlıkta bu yaklaşımlar olmaz. Yeni sürecin tamamen bunu istediğini farkediyor, ama karşılığı yok. Esasen bundan rahatsız. Sürece duyduğu tepkiyi partiye karşı duyduğu tepki biçiminde ifade etmiyor; sözde devlete karşı duyduğu tepki biçiminde ifade ediyor. En tehlikeli yaklaşımlardan biri de budur.

Türk Devleti geri çekilmede bu yaklaşıma dayanarak plan geliştiriyor. Türk devleti içinde bazı kesimler bu geri çekilme sürecini ve demokratik çözümü sabote etmek istiyorlar. Çünkü savaşın devamında çıkarları var. Rantçılar Türkiye'de gelişen demokratik süreci sabote ederken de, tabi ki imhayı esas alıyorlar. Buna yönelirken, esasta daha önceki mücadele sürecinde olduğu gibi bu dönemde de bu gerici özelliklere ve alışkanlıklara dayanıyorlar.

Dikkat edilirse arkadaşlar geri çekilirken, tam da sözünü ettiğimiz bu mantığın sonucu olarak, "el altından devletle görüşmeler var, devlet bize güvence vermiş, biz bunu yansıtmıyoruz" diye düşünüyorlar. Yani bunlara göre gizli kapaklı işler yapılıyor. Bundan dolayı bazılarına göre hiç güvence almadan ateşi durdurmak, güçleri geri çekmek akıl alacak bir şey değil. Mutlaka karşılığı var, parti bizden gizliyor deniliyor. Dolayısıyla son derece ilginç, parti yaklaşımı ile hiç alakası olmayan ve devletten beklentili bir yaklaşım gösteriliyor, bu nedenle de duyarlı davranılmıyor. Örneğin bazı eyaletlerden geri çekilen gruplar bu mantıkla yaklaştığı için derhal savaşçı katılımlarını durdurarak geliyor. Orada mevcut değerlerin tümünü, paranın tümünü üstüne alarak geliyor. Ona göre savaş bitmiştir, Türkiye güvence vermiştir. Gelirken tedbir almıyor. "Devlet belki bazı operasyonlar yapıyor, ama ciddi değildir" diyor. Çok duyarsız ve beklentili bir ruh hali ile yola çıkıyor. Grupları üstünkörü örgütlendiriyor, rahat davranıyor. Yani öyle boşalmış, kendini koyvermiş dönemle son derece çelişen, aslında devletin bizi imha etmek isterken dayandığı bir zemin oluyor. Adeta gönüllü zemin oluyor veya bilmeden yapıyor. Onun için gelirken köylere uğruyor, iz bırakıyor. Geçmişte çatışmalarda gösterdiği dikkatin onda birini bile göstermiyor. Gösterse kesinlikle kayıp vermez.

Türk hakim sınıfının o şımarık ve lümpence tavrı ne ise; kendisi de tersinden kendi cephesinden aslında ona benzer son derece lümpen, vurdum duymaz ve ukala bir tavırla hareket ediyor ve grupları imha ettiriyor. Ardından da kendisine yöneleceği ve sonuç çıkaracağı yerde, neredeyse suçu partinin üzerine atıyor; işte "devlet komplocudur, bizi imha etmek istiyor, geçmişten daha fazla operasyon yapıyor" demeye getiriyor. Bu açıdan birçok tekmilde de bunu görmek mümkün.

Aslında devlet operasyonları parça parça süreklileştirmiş. Ama öyle bir operasyon şeması çiziyor ki, sanki gece gündüz bütün alanlar tutulmuş. Sanki düşman nefes aldırtmayacak tarzda her yerde operasyon yaptığı için darbe yiyoruz! O zaman bunun doğal sonucu ne olabilir? O zaman tepki göstermemiz, intikam peşinde koşmamız gerekiyor. Neden sessiz kalıyoruz diye suçluluk psikolojisi yaratıyor. İşte "parti elimizi kolumuzu bağlamış, bırakmıyor cevap verelim; bu, kayıplara yol açıyor" diyor. Yani bu tutumuyla bir taraftan partiye karşı böyle tepki geliştirirken, öbür taraftan da güçleri imha ettirerek, devletin bu süreci sabote etmesine malzeme oluyor. Böyle objektif bir birliktelik var.

Çeteler, ihanetçi KDP, çakal gibi fırsatçı kimi Kürt siyasetçileri ve savaşı sürdürmek isteyen Türk Devleti içindeki rantçılar şimdi birlikte hareket ediyorlar. Çete reisi Osman ağa, "devlet PKK ile anlaşsa da ben anlaşmam" diyor. Bizde de yıllarca çok geri aşiret usulüyla savaşan, bu konuda kendisini dönüştürmeyen, dolayısıyla objektif olarak partiyle bütünleşmeyen bazı kesimler var. Suçu partiye yıkarak, böyle bir suçluluk psikolojisi yaratarak kendisini kurtarma ve devletin çetelerine malzeme olma gibi bir pratik sergiliyorlar. Tabii devlet sonuna kadar bundan yararlanıyor. Israrla üzerimize gele gele, grupları imha ettire ettire, '93'te süreç, o 33 askerin vurulması ile nasıl sabote olduysa, şimdi bize ağır kayıplar verdirerek partinin altından kalkamayacağı ve mutlaka cevap vermesi gereken bir durum yaratmak istiyorlar. Böylece ne olur? Böylece süreç sabote edilmiş olur. Bu durumda Türk Devleti de, "Bakın, biz PKK taktik yapıyor, oyun peşinde, güvenilmez bir parti demedik mi?" diyecek. Bununla da şu sonuca varmak istiyor. Biz Kürt sorununa evet diyoruz, ama PKK ile bu olmaz.

Dikkat edilirse, Türkiye'den dört milletvekili KDP ile anlaşmak için Güney Kürdistan'a gönderildi. KDP desteğiyle '85'te nasıl çetecilik örgütlendirildiyse, şimdi de kimi aşiret reisleri, çeteler ve mücadele kaçkını reformistler örgütlendirilerek sürece müdahale etmek isteniyor. Yani KDP şimdi PKK'nin tasfiye edilmesi üzerinde on beş yıllık savaşın bütün birikimlerini kendi denetimine almak istiyor. Bu amaca varmak üzere sürdürülen çabaların içinde PKK'nin ve Önderliğinin tamamen imhası var. Bunların imhası, yani komployu sonuçlandırma temelinde, Türkiye'de objektif olarak başlayan süreci böyle sabote etmeye çalışıyor. Bunun için de yeniden çatışma ortamı yaratmaya, bize darbe vurarak bu zemine çekmeye zorluyor. Yani hâlâ düşman zemininden kendimizi tamamen kurtarmış değiliz. Bu geri tutum hâlâ ciddi bir tarzda bizi tehdit ediyor. Fedailiğe yatmıyor, sürecin ağırlığı ile hareket etmiyor. Vurdum duymaz ve sorumsuz bir yaklaşım göstererek, adeta süreci sabote etmek istiyor. Bu biçimde en az devletin saldırıları kadar bize kayıplar verdiriyor.

Askeri karargah olarak biz de hassasiyetle takip ediyoruz. Tamam, Türkiye geçmişten daha fazla her tarafı tutuyor, operasyon yapıyor; ama herhalde bir Çelik oparasyonu, bir Murat operasyonu düzeyinde de operasyon yapmıyor. Yani Kürdistan'ın hiçbir tarafında eski düzeyde imha amaçlı bir operasyon yoktur. Mevcut operasyonların bu boyutlarda gösterilmesi bir abartıdır. Karşı cepheden devletin sıkıştırması, bizim cephemizden de buna duyulan tepki, ortamı sabote etmeye yöneliktir. Kendisini bu sürece katmama ve buna duyulan tepki, süreci boşa çıkarmaya yönelik bir girişim olarak kendini dışa vuruyor. Şimdiye kadar bizde varolan gericilik ve sığlık savaşı nasıl yozlaştırdıysa, niyet düzeyinde olmasa bile, şimdi de süreci yozlaştırmaya objektif zemin teşkil eden bir yaklaşımı görmek mümkün. Pratik açıdan bize en çok zarar veren, darbe yememize yol açan ve süreci sabote eden pratik davranış budur.

Bir başka yaklaşım da, şimdilik kendisini çok belirgin bir biçimde ifade etmese de, geçmişte savaşta bir varlık gösteremeyen, şimdi de aslında herhangi bir ifade sahibi olmayan bazılarında görülmektedir. Ancak bu ilerde partiyi tehlikeye çekecek, hatta yozlaştıracak bir tehlike durumundadır. Bu da PKK'yi devrimci özünden boşaltan, tamamen sisteme tâbi kılan, yani Türk devlet sistemine balıklama dalan; devrimci çözümü kendisinden başlatmak ve bunun mücadelesini vermek yerine, bir nevi beklentili, Türkiye'den atılan her adıma neredeyse "tamam, her şey başarıldı" diyerek bakan ve buna kendini yatıran geleneksel Kürt hakim sınıf yaklaşımıdır. Buna ilkel milliyetçi veya burjuva liberal yaklaşım da diyebiliriz. İşte "nasıl olsa süreç böyle gelişiyor, dolayısıyla en kestirmeden ve bir mücadeleye ihtiyaç duymadan bu süreci götürelim" yaklaşımı da uç veriyor. Cezaevinde, Avrupa'da bunun örneklerini görmek mümkün.

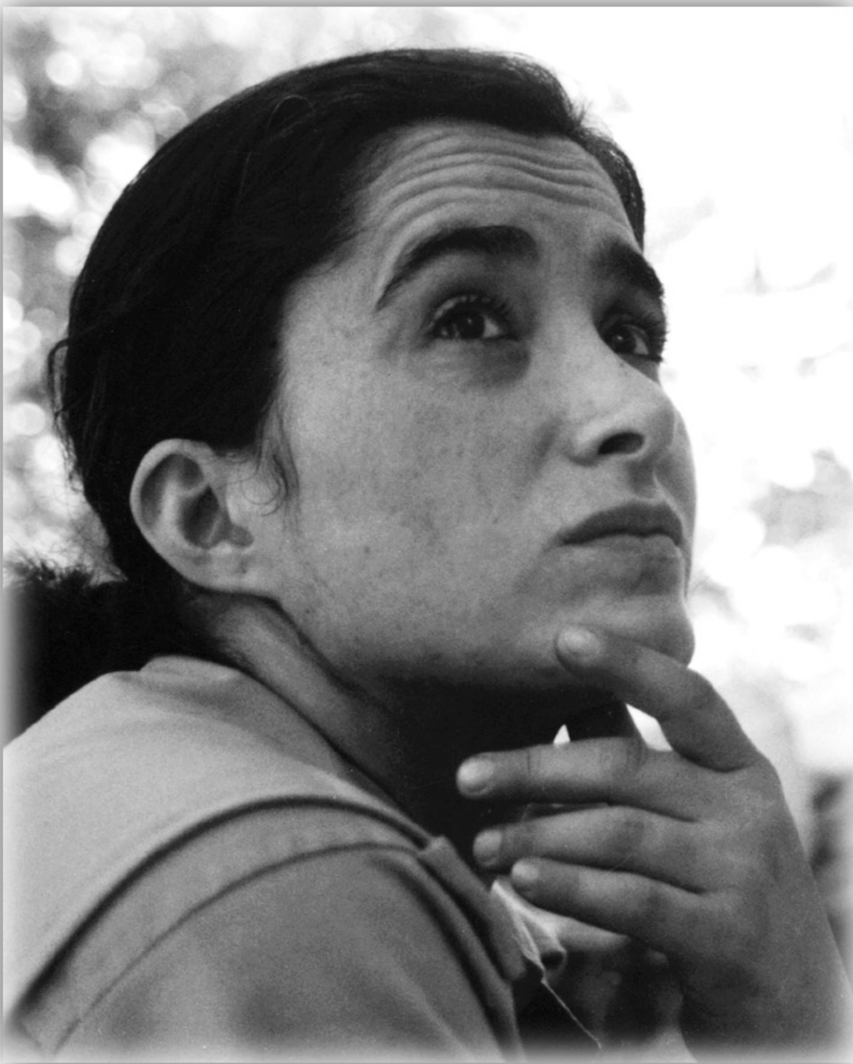
Gerillada da uzun soluklu olmayan, irade göstermeyen, savaşı adeta bir bela gibi gören ve bundan bir an önce kurtulmak isteyen bazı anlayışlar da görülüyor. Bunlar, "bu beladan artık kurtulmak gerekiyor" deyip kendini koyveren, dolayısıyla beyinleri bulanıklaştıran ve süreçle oynayan bir yaklaşım içinde olanlardır. Sürecin en tehlikeli yaklaşımı budur. Bunlara karşı son derece duyarlı olmak ve ödünsüz davranmak gerekiyor. Dolayısıyla yoğun bir ideolojik mücadele ile partiyi devrimci özünden koparmak isteyen bu anlayışlardan sürekli arındırmak, bununla çelişen yaklaşımları deşifre etmek ve bunun için de çizgiyi hakim kılmak, onun ideolojik, politik ve örgütsel bütün boyutlarını tamamen kavratmak, bu temelde gücü çok iyi eğitip hazırlayan bir yaklaşımla mücadele etmek, böylece partiyi yozlaştırarak süreç karşısında zayıf düşürüp tehlike durumuna gelmesine izin vermeden tümden bertaraf etmek zorunludur.

Bu tehlikeli duruşun da geri çekilmeye yansıyan etkileri var. Yani savaş gitti, herşey bitti! Bu liberal tasfiyeci yaklaşımın da yukarda sözünü ettiğimiz aşiretçi-feodal, dar askeri mantıkla bütünleşen yanları bulunuyor. Zaten biri ortamı ve tedbirleri laçkalaştırarak, diğeri de çok kuru feodal ve kabadayı yaklaşımla tedbir almayarak, birçok darbenin yenilmesine götürüyor. Objektif olarak birleşen bu iki yaklaşım, gücün iyi hazırlanmamasına, sürecin çok duyarlı ve fedai tarzında götürülmemesine yol açıyor. Bunlar parti içerisinde görüp üzerinde durmamaz gereken, hatalı tutumlardır. Çünkü bunların pratiğe, eğitime, yaşama ve geri çekilmeye yanlış yaklaşımda ve yenilen darbelerde kesinlikle payı vardır. Örneğin gelen grupların birçoğunda duyarsızlık görülüyor. Bazı arkadaşlar silahsız gönderiliyor, bir ekmek için köye giriyor ve ardından da grup çatışmaya giriyor. Bütün bunlar ya "parti devletle anlaştı" ya da "savaş gitti, her şey bitti" mantığının bir sonucudur.

Bir başkası da biraz hızlı hareket etse ve kendini biraz yorsa, sağlam bir yere ulaşır. Bunu yapacağına, feodal kabadayılık taslayarak, devletin geleceği varsa göreceğine de var mantığıyla intihara yatıyor ve grupları imha ediyor. Dikkat edilirse geri çekilen ve darbe yiyen grupların pratiğinde her iki mantık da var, her ikisi de Önderlik çizgisine karşıttır ve süreci anlamaya yanaşmamaktadır. Bunlar da pratikte yetersizliklere dangasını vuran şeylerdir. Dolayısıyla bunlara karşı yoğun bir mücadele vermek ve tedbir almak gerekiyor.

Anlaşılıyor ki, bütün bu yetersizliklerin, sürecin özelliklerini yeterince kavrayamamadan kaynaklanan bir yanı da var. Yani son derece iyi niyetlidir, çaba göstermesine rağmen böyle duyarsız yaklaşıyor. Bir de sürece kendisini katmak istiyor ama süreci anlamıyor, Önderliği anlamıyor, çabasına anlam veremiyor. Dolayısıyla bu yetersiz, sığ yaklaşımı nedeniyle darbe yemeye açık kapı bırakıyor. Bundan da kaynaklanan bazı kayıplarımız oluyor. Bunu da gidermek gerekiyor.

Biz ancak bütün bu yetersizliklerin aşılmasını sürecin kavranmasıyla bütünleştirdiğimizde darbe yemeyi önler, sürecin sabote edilmesi çabalarını boşa çıkartır ve kendi öz gücümüze dayanarak Kürt halkının özgürlüğünü getirecek demokratik cumhuriyet çözümünü Türkiye'ye dayatabiliriz...

Dinmeyen kan

Ateş altında bir ülke
Her günü bir gün
Gecesi ve gündüzü ile
Kan ve barut
Ölüm ve yaşam
Silahlar öter kuşlar yerine
Ölüm makinaları doluşur gökyüzüne
Birbirine karışır insan çığlıkları
Ve duyulmaz
Çocukların ve anaların feryatları
Kulaklar sağır
Gözler kör olmuş sanki
Ve derelere doldurulurken insanlar
Kan akarken nehirler
Tarih olur insanlık!
Ve yeniden duyulur silah sesleri
Ve ardından çoğalır haykırışlar
Durmak bilmemecesine coşkun

Dinmemecesine engindi
Bu kez yenenler yenilmeliydi.
Ve çoğalır sesleri silahların
Uçtular sonra beş oldular
Ardından yüz, beşyüz, bin
Kimisi yolun başında düştü
Daha ilk adımlarında
Ve çoğaldılar bir bir, an an
Düştükçe çoğaldı kervan
Ve umut oldular
Umutsuzlar ülkesinde
Ve tazelendi inanç, kılıçtan keskin
Adı duyulmaya başladı unutulan ülkenin
Ve umut bir gerçek oldu
Kanla yeşerirken ülke
her biri dinmeyen ırmak olmuş
Akıyor akıyor ve akıyor

Her bahar yeni bir sevdanın tohumu atılır
Benim ülkemin dağlarında
Kucaklaşırken çiçeklerle
Şimdi ayrılık zamanı
Gelip çatmıştır Eylül döneminde
Eylül hüzünlü
hazin
Havası ağırdır zozanlarda
hele taşımak sırtında
gerçeğin yükünü

Ve söyleşmek kara gecelerde yıldızlarla
Daha da ağırdır Eylüllerde
Beklemek umutsa
Umut yalnızlığımsa
Yalnızlık kahrolası varoluşlar da yaşamaksa

Daha da ağırdır
Eylüllerde sevmek
Ve sevdiklerinden
bilinmeyen bir tarihe dek
Sessizcesine ayrılmak.

PKK demokratik değişimin öncüsüdür

● Baştarafı sayfa 32'de

Bunlara söylemek gerekir, sol olsun, Kürt olsun, sağ olsun hangi kesimden olursa olsun, devleti demokratik değişim ve dönüşümün temel gücü olarak gören kesimlerin pratiği irdelendiğinde görülecektir ki, görevlerinden her zaman kaçanlardır, toplum karşısındaki görevlerini yerine getirmemek için hep bahanelere sığınanlardır. Esasta oportünist bir tutumdur. İşte bundan dolayı da şunu diyorlar 'Devlet değişmez, dönüşümü gerçekleştirmez, biz devlete güvenmiyoruz.' Acizlerin hali biraz böyle yani çok iyi biliyoruz. Türkiye solu marjinalleşmiştir, bu marjinalleşen sol mangalda kül bırakmıyor. Söylem devrimcisinin ötesine geçmiyor. Diyebilirler ki zaman zaman bazı eylemler yapıyoruz, öldürüyoruz ve ölüyoruz ama unutmayalım ki devrim olayını böylesi bir çerçeveye koymak onu katletmektir. Devrim ölmek-öldürmek değildir, en geniş kesimlerin eylemidir. Derler ya 'Devrim kitlelerin eseridir' mevcut durumda demokratik gelişme; devrimci bir karaktere sahiptir. Demokratik gelişme ise; kitlelerin yoğun katılımını gerektirir, ancak marijinal sola baktığımızda, bırakalım kitleleri, eylem hücrelerini barındırmak için kiralık ev bile bulamıyorlar. Fazla kimseleri harekete geçirdikleri de yok, ne kitlelerin onlara ihtiyacı var, ne de onların kitlelere ihtiyacı var. Bunlar mangalda kül bırakmama misali her gün söylemle devrim yaparlar ama devrimin pratiğini geliştirmezler, biz bunları iyi tanıyoruz.

Şimdi Kürt tarafında da bunlar var. Savaş alanından fersahlarca uzaklıkta, bırakalım savaşa katılım göstermelerini, savaş için güzel bir türkü, şiir ve yazı bile yazamazlar. Bu konumdakiler diyor ki 'Devlete güvenilmez, biz Türk devletine inanmıyoruz, eğer devlet değişim ve dönüşüm doğrultusunda adım atarsa bunu devrimci güçler kabullenmeli.' Şimdi bu da gösteriyor ki özünde bunlar devletten beklentilidirler. Yani devlete karşı değiller, dolayısıyla da bunlarda söylemin ötesinde toplumsal gelişme içerinde bir rol oymayamazlar. Geçmişte de dikiş tutturamadılar, bugün de tutturamazlar, yarın da tutturamayacaklardır. Mesela bazıları 'Acaba tehlike olabilirler mi?' diyor. Bizce tehlike değillerdir. Sinek bir şey değil ama mide bulandırır misali bir rol oynayabilirler, daha fazla bunun ötesine geçemezler. Yalnız anlayış itibariyle bunlar iyice değerlendirildiğinde, devletçi oldukları görülür. Şimdi bu anlayış açısından devletten fazla bir rol beklenmemelidir. Biz devletten böyle bir rol beklemiyoruz. Böyle bir rol beklemek hayal kırıklıklarına yol açar. Çünkü bir eşyanın tabiatına aykırıdır. Bir sistemin kendi kendini dönüştürmesi görülmemiş bir olaydır. Eğer varsa da istisna kabilindedir. Toplumsal gelişme yasalarına fazla uygun düşmüyor. Bizim anlayışımızda cumhuriyetin demokratik değişim ve dönüşüme uğratılması, geniş yığınların siyasal mücadelesini, diğer mücadele biçimleriyle birleştirme sonucu olacaktır. Bu açıdan bakıldığında Türk devletinin içinde bulunduğu durum, bizce anlaşılır bir durumdur.

Devlet değişme ve dönüşme isteğini söylem düzeyinde de olsa dile getirmiştir. Eğer devlet engelleyici bir rol oynamazsa, çeşitli kurum ve sivil toplum güçlerinin hareketiyle bu değişim ve dönüşüm gerçekleşir. Devletten beklenen rol; değişime ve dönüşüme istem göstermesi, engel olmamasıdır. Yine toplumsal güçlerin siyasal mücadeleyle, demokrasi ve barış istemlerini dile getirmesi, karşılıklı etkileme ve adımlarla sürecin ilerletilmesidir. Ancak eğer toplumsal güçler seyirci konumunda kendilerini bırakır, bunun da ötesinde devletten beklemeye kalkışırlarsa, daha fazla bir gelişme ortaya çıkmaz. Devlet bu tutumunun biraz daha ilerisine geçebilir. Demokratik gelişmenin gereğini söylemde kabul etmiştir. Bunu da şu veya bu düzeyde karara ve pratiğe dönüştürebilir. Atılan adımın güçlendirilmesi, kapsamlı ve derinlikli hale getirilmesi, devlet dışı siyasal güçlerin çabasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle de diyoruz ki, roller iyi kavranmalı ve gerekleri yerine getirilmelidir. Bunun için de marjinal solun ve Kürt tarafında kimin hizmetinde olduğu fazla belli olmayan bu sınırlı kesimin dayatmak istediği anlayışı görmek önemlidir. Demokratik değişim ve dönüşüm çabalarını devrimci bir tarzda kitlelerin eseri haline getirmek için, siyasal mücadele eksenini genişletmek hayati öneme sahiptir. Değişim ve dönüşüm bu temelde gerçekleşecektir. Devletin mevcut konumu bizce böyle bir mücadelenin geliştirilmesi, bunun sonucunda demokratik değişim ve dönüşümün kapsamlılaşması, devrimleşen çalışmanın ortaya çıkarılması zeminine sahiptir.

- Yeni sürece ilişkin olarak resmi olmayan çevrelerin yaklaşımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Her şeyden önce şunu ifade etmek gerekiyor. Türkiye ve Kürdistan'da çeşitli örgüt ve çevreler çözüm üretemediler. Bildiğiniz gibi milyonları kucaklayan Türkiye devrimci demokratik hareketi önemli oranda tasfiye oldu. Birçok devrimci örgüt marjinal konuma düştü. Yani toplumsal gelişmede herhangi bir etkinliği olmayan güçler durumuna geldiler. Kimisinin ismi bile unutuldu. Türk tarafı açısından da böylesi bir süreç yaşandı. Yani birçok örgüt ve çevre güçlerini kaybettiler. Marjinal konumlara düştüler. Biz bunu nesli tükenmeye doğru giden kelaynaklara benzettik. Bugün suni çabalarla yaşatılabilir. Yani korunmaya muhtaç konumundadırlar. Birçok sol örgüt ve sol geçinen örgüt açısından durum böyledir. Bu kadar etkisiz hale gelen güçlerin çözüm üretmeleri de beklenemezdi.

Diyebiliriz ki, bir tarafta devlet, bir tarafta PKK vardı. İki güç her düzeyde çatışıyordu. Bir de arada olan güçler var. Biraz devrimden, biraz da rejimden yana olan, ortada yürüyen, ne sistemi tam savunan, ne de tam muhalefet konumuna geçen güçler diğer bir yelpazeyi oluşturmaktaydı. Bunları bazı durumlarda muhalif, bazı durumlarda ise sistemi destekleyen güçler olarak değerlendirmek mümkündü. Böyle sallanan bir konumu yaşayan güçlerin de bir çözüme gitmeleri olanaklı değildir. Çözüm kimden gelecekti? Ya devletten gelecekti, ya da devletle her düzeyde çatışan muhalif partimizden gelecekti. Devlet kendisini değişim ve dönüşüme uğratma konusunda zayıf bir konumdadır. Yani her şeyden önce 76 yıllık bir alışkanlık süreci vardır. Mevcut sistem oturmuştur. Bu sistem içerisinde yer alanlar, bu oturan sistemden kolay kolay kopamazdılar, dolayısıyla cumhuriyetin güçleri kendilerini dönüştürmek isteseler bile bunu gerçekleştirmekte zorlanacaklardır. Bu niyetlerin de ötesinde kaçınılmaz bir gerçekliktir. Yani bir sefer sistemin yaratıcıları sistemi yıkmayı, değişim ve dönüşüme uğratmayı kolay kolay göze alamadılar. Ve başta alışkanlıkları buna olanak tanımadı. Bu nedenledir ki demokratik değişim ve dönüşüm sürecine öncülük edecek olan güç devlet değildir. Devlet olamazdı da. Bunu devletten beklemek demokratik gelişmeyi ertelemektir, boğuntuya getirmektir. Devlet bunu yapamayacağına göre kimler yapmalıydı. Açık ki çeşitli muhalefet çevrelerinin bu konuda rolü vardır. Bunu sol yapabilirdi ama dediğimiz gibi marjinalleşmiş konumdadır. Bırakalım bir toplumsal gelişmeyi sağlamak, siyasal değişim ve dönüşümü gerçekleştirmek, sesini bile duyuramayacak konumdadır. Seyirci olma konumunun da çok çok ötesindedir. Değiştirici güç değil, etkileyici bir güç bile olamaz. Diğer tarafta arada duran, zaman zaman muhalif konumu sergileyen, çoğu kez de rejimin destekçisi olma konumundan kurtulamayan güçler ise yine böyle bir rolü oynayamazdılar.

Mesela bir CHP'nin durumu. Sosyal Demokrat bir parti olduğu iddiasındadır. Rolünü oynayamadığı için çoğu kez sistemin savunucusu konumuna düştüğü gerçektir. Düşmek durumundaydı da çünkü cumhuriyeti kuran partidir, o partinin cumhuriyetten fazla kopması öyle köklü bir muhalefet yürüterek demokratik gelişmenin önünü açması mümkün değildir. Onun doğuşu, gelişim koşulları buna olanak tanımıyor. Bu nedenledir ki eski kuruluş yıllarındaki politikalarla sistemi sürdüremediği gibi, bunlarla bir ölçüde süreçle bir kopuşu yaşamıştı. Bu nedenle de güç olamıyordu. Tam bir muhalefet yürütemedi. Demokratik gelişmeye öncülük etme gibi bir rolü ve işlevi üstlenemediğinden, toplumsal güçleri de arkasına alamadığından o da giderek bir marjinal konuma doğru yolaldı. Bunu bazen genel başkana, bazen yönetime bağladılar. Aslında bununla ilgili bir olay değil. Onun demokratik gelişme için rol ve işlev görmemesidir. Gerilemesi bundandı. İslami muhalefet yine korkularla hep yaşadı, takıyye yaptı, demokratik gelişmeye öncülük etmedi. Biraz da gerici yapısından dolayı buna soyunamadı. Rejim üzerine geldiğinde söylemini değiştirdi. Küçük bir fırsatı ise esas çizgisini uygulamak için kullanmaya çalıştı. Bu sistemin daha fazla üzerlerine gelmesini ve savunma konumuna düşmesini sağladı. Bu nedenle de önemli bir güç olan İslami karakterli muhalefet de, cumhuriyetin demokratik değişim ve dönüşüme uğramasında çözümleyici güç olamamıştır. Bir öncülük yapamamıştır.

● "Demokratik gelişme sürecinin öncüsü ve motor gücü PKK'dir, önderlik ettiği kurtuluş hareketidir ve esas süreci nasıl ki biz başlatmışsak; kapsamlılaşmasını, derinleşmesini ve sonuç vermesini de sağlayacak olan partimizdir."

O zaman bu dönüşüme kim öncülük edecek? Hiç kuşkusuz bu görev yine partimize düşmüştür. Kimsenin hazır olmadığı koşullarda Başkanımız demokratik cumhuriyet projesini geliştirmiş ve süreci başlatmıştır. Partimiz, Başkanımızın bu girişimini tam bir katılımla destekleyerek, bu öncülük işlevinin gereklerini yerine getirmeye çalışmıştır. Bu çabalar hâlâ da kapsamlılaşarak sürdürülmektedir. Görüldüğü gibi demokratik değişim ve dönüşümün öncüsü partimiz olmuştur. Diğer güçlerin herhangi bir rol oynama durumları yoktur, tam tersine engel olma durumları söz konusudur. Bunu hem muhalif konumunda görünen güçler için, hem de diğer bazı güçler için söyleyebiliriz. Örneğin sistemin içerisinde bulunan MHP'nin konumu böyledir. MHP aslında mevcut sistemi de daha geriye çekerek sürdürmek istiyor. Ancak değişim isteyen güçlerin geniş bir yelpazede olması, devletin diğer kurumlarının kendisini sürdürme, yaşatma konusunda demokratik gelişmeye şu veya bu düzeyde istekli görünmesi, uluslararası koşullar, MHP'nin mevcut sistemi daha da geriye çekerek, demokratik gelişmeyi önleme konumunu zayıf bırakıyor. Onun kendi programını uygulamasına da fırsat vermiyor. Bundan dolayı da pusuda bekliyor diyebiliriz. Yani demokratik dönüşüm sürecine dahil değildir. Onun içerisine girmemiştir, ancak karşısında durmaya da güç yetirememektedir. Bundan dolayı da seyirci konumunu sergiliyor. Ve hep sergilemek zorunda bırakılıyor.

Eğer demokratik gelişme süreci kapsamlı ve derinlikli bir biçimde geliştirilmez, süreç tıkanmayla karşı karşıya gelirse, o zaman MHP harekete geçer ve esas programını dayatır. En riskli konumda bulunan veya tehlikeli diyebileceğimiz güç MHP'dir.

Yine savaş rantı ile yetinen kesimler var. Bunların çoğu MHP'nin uzantıları durumundadır. Şimdi bunlar isteksizdir, hatta isteksiz olmanın ötesinde engelleyicidir. Sürece karşı durmakta ve alttan alta çalışmaktadırlar. Ahmet Taner Kışlalı suikastinin bunlarla bağlantılı olma durumu var. Tabii ki bunu ekonomik cepheden de destekleyen güçler olacaktır. 15 yıllık savaş süreci aynı zamanda savaş sanayisini de yaratmıştır. Yani salt savaş rantı ile geçinenler değil, bir de savaş araçlarının üretimiyle, ticaretiyle uğraşan kesim var.

Şimdi bunlar da diğer bir engelleyici güçtür, ekonomik odaklardır. Bütün bunlar ele alınıp değerlendirildiğinde demokratik gelişmeyi isteyen güçler karşısında zayıf kalıyorlar, bundan dolayı da fazla seslerini yükseltmiyorlar. Ama üstü örtülü bir biçimde de demokratik gelişme sürecine karşı muhalif bir konum sergiliyorlar. Eğer dediğimiz gibi süreç tıkanırsa, bunlar daha aktif bir engelleyici tutum içerisine girer ve baskıcı bir süreci başlatabilirler. Bu tehlike de gündemdedir. Bu noktada meseleye baktığımızda, marjinal solun ve kendisini Kürt yurtseverleri olarak tanıtanların, savaşın durdurulup barış ve demokrasi mücadelesinin verilmesini doğru bulmayanların, MHP ile aynı noktaya, yani onlar gibi demokratik gelişmenin engelleyicisi haline geldiklerini görmek mümkündür. Resmi çevrelerin dışında veya devlet dışı, ister bu sistem içinde olsun, ister sistem dışında olsun güçlerin durumunu böyle özetleyebiliriz.

Sonuç itibariyle diyebiliriz ki; demokratik gelişme sürecinin öncüsü ve motor gücü partimiz PKK'dir, onun önderlik ettiği kurtuluş hareketidir ve esas süreci nasıl ki biz başlatmışsak; kapsamlılaşmasını, derinleşmesini ve sonuç vermesini de sağlayacak olan da partimizdir. Bu böyledir ve böyle görülmek zorundadır. Bu gerçeklik görülmeden ciddi yanılgılar ortaya çıkar. Bu yanılgılar, hayal kırıklıklarına ve yine yakalanan tarihi fırsatın değerlendirilmemesine yol açar.

- Barış ve demokratik çözüm sürecine yönelik parti içerisinde farklı yaklaşımlar var mı?

- Bir gerçeği görmek gerekiyor. Partimiz 15 yıldır silahlı mücadele eksenli bir savaş yürüttü. Yani askeri mücadelenin, askeri yönün ağırlıkta olduğu veya esas alındığı siyasal, kültürel, diplomatik diğer mücadele biçimlerinin de bu temelde sürdürüldüğü 15 yıllık bir savaş süreci yaşadı. Bunun öncesi ise savaşa hazırlık süreciydi. Bu 15 yıllık savaş süreci hem işlerimizi, hem de halk kitlelerini belli bir motivasyona götürmüştür, yani bu, savaşla, askeri yolla sonuç alma gibi bir motivasyondu. Böylesi bir ruhsal, felsefik, ideolojik, örgütsel, pratiksel bir şekillenme ortaya çıkmıştır. Bazen siyasal mücadeleyi öne çıkarma, bu temelde çözüm arama girişimlerimiz olmuşsa da (bu 1993'lerle birlikte başlar), sonuç alınamadığı için askeri yolla sonuç alma anlayışı daha da güç kazanmıştır. İşte böylesi bir süreç geride bırakıldı.

Şimdi gelinen tarihi süreçte tıkanan savaşla işleri ilerletmek, sonuca gitmek mümkün olmuyordu. Ne devlet, ne de devrim askeri yolla sonuç alabiliyordu. Kısaca hem devlet, hem de partimiz açısından savaş bir kısır döngüye dönüştü. Hiçbir taraf diğerinin üzerinde zafer sağlayamadı, diğerinin iradesini kırıp da etkisiz kılamadı. İşte bu noktada bir çözüm arayışı gündemdeydi, zaman zaman yaptığımız ateşkes de sonuç vermedi. Diğer taraftan devlet uluslararası desteklerle saldırılarını yoğunlaştırdı. Bu da bir sonuç alamadı, artık savaş toplumsal dinamikleri tahrip ediyordu, tıkanmaya girmişti, çözüm üretemez durumdaydı. Bu nedenle de yeni bir sürecin başlatılması bir zorunluluktu. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, demokratik yönü son derece zayıf olan sistem, kendisini değiştirmeyi göze alamadı, bunun güç ve yeteneğini sergileyemedi. Dolayısıyla çözümü ilerletecek olan güç devlet değildi. Konumu daha uygun olan partimizdi. Partimiz sorunların en çok yoğunlaştığı bir süreçte, geçmişten beri sürdürdüğü çözüm arayışlarını daha keskin, daha kapsamlı bir çözüm projesine dönüştürdü. Önderliğimizin esareti sorunların büyümesi, çözümsüzlüğün zirvesi oldu. Çözümsüzlüğün zirvesine gelindiğinde, partimiz çözüm arayışlarını daha kesin, kapsamlı, derinlikli bir çözüm projesinde buluşturdu. Önderliğimiz bunu, mahkemeye sunduğu savunmasında *Demokratik Cumhuriyet Projesi* olarak adlandırdı.

● "Bugüne kadar mücadelede herhangi bir iz bırakmayan, mücadelenin sırtında yaşayan kesimler bile 'Devlet ne verdi de savaş durduruluyor, barış ve demokrasi isteniyor' demektedirler. Çok keskin görülen, marjinal solda olduğu gibi, Kürt cephesinde de sınırlı bir kesimi kapsayan böylesi bir yaklaşım vardır. Bu bir sefer barışın ve demokrasinin ruhuna terstir. Burada devrimciliğin katledilmesi söz konusudur."

Şimdi bu proje geliştirilirken açık ki tarafların hiçbirisi tam hazır değildi. Devlet bizden daha uzak bir noktada bulunuyordu. Değişim ve dönüşümde ilkel bir konumu vardı. Onu alıştırmak, onu istekli hale getirmek ancak karşı güçlerin yürüteceği bir çabayla olabilirdi. Yani devletin kendi kendisini demokratik değişim ve dönüşümü gerçekleştirecek noktaya getirmesi çok güç bir olaydır. Bu noktada partimiz süreci başlattı, süreci başlatırken de, 15 yıllık savaş temelindeki motivasyon vardı. Şimdi bu motivasyonu aşmak, onun yerine barış ve demokratik mücadeleyi geliştirebilecek konumda motivasyona ulaşmak, açık ki kolay olmuyor.

Yeni dönem mücadelesi ve partimizin yeni stratejisinin ulusal, felsefik, ideolojik, örgütsel şekillenmesini yaratmak için, 15 yıllık süreç içerisinde savaşla sonuç almaya göre şekillenmiş örgüt yapımızı ve kitle tabanımızı dönüştürme sorunu vardı. Bunun dışında uluslararası güçlerimiz de değişime ihtiyaç duymaktaydı. Biz bu süreci 4 aydır başlattık ve bunu kararlılıkla sürdürüyoruz. Şimdi güçlerimizde esas olarak yaşanan özellikle süreci kavrama sorunudur, kavrasalar bile bunun ruhsal, felsefik, ideolojik ve örgütsel dönüşümünü sağlamak biraz zaman alacak. Çaba gerektirmektedir. Öyle hemen değişim demekle, dönüştüm demekle dönüşülmüyor. Değişim ve dönüşüm, çaba ve zaman işidir. Yok eğer hep sözle bu mümkün olabiliyorsa, o zaman ancak takıyye yapabiliriz.

Unutmayalım ki partimiz bu işte çok ciddidir. Takıyye yap, yani söylemi ayrı eylemi ayrı olsun yaklaşımı partimizde yoktur. Ve söyleminde farklı görünerek, fırsat bulduğunda söylemine ters düşen, ifade etmekte güçlük çektiği farklı bir çizgiyi uygulama konumuna düşmeyecektir. Böyle bir konuma düşerse, buna takıyye deriz. Takıyye yapmakla da toplumsal gelişme yaşanamaz. Mesela Türkiye'deki İslami muhalefetin kendisini bu konuma düşürmesi onu etkisizleştiriyor. Bizce takıyye yapacaklarına, Türkiye gerçeklerine uygun değişim ve dönüşümü yaşamalıdırlar. Bunu yaşamadıkları için zorlanıyorlar. Zorlanma da, süreç içerisinde onları güçlendirmiyor giderek etkisizleştiriyor. Partimiz böyle yapamaz, takıyye konumuna düşemez. Yeni çizgisine uygun ruhsal-örgütsel şekilde yaratmak durumundaydı ve bunun yoğun çabası verildi. Bundan dolayı da biz değiştik

● "Demokratik değişim ve dönüşüm resmi güçlerin dışındaki toplumsal güçlerin çabasıyla gerçekleşecektir. Hiçbir zaman demokratik değişim ve dönüşümü devlet gerçekleştirmeyecektir. Ki bu en zor olan yoldur. 76 yıllık bir sistem ve bu sistemin temsilcilerinden demokratik değişim ve dönüşümü istemek, bunu beklemek deyim yerindeyse deveye hendeği atlatmaktır."

demiyoruz, biz değişimi başlatmışız, bu konuda ciddiyiz ve çok kapsamlı çabalarla bunu gerçekleştirmek istiyoruz.

Bu değişim sorununun zorlukları var, bunu kadromuzda ve kitlemizin tabanında görmek mümkündür. Bunlar doğaldır ve farklı bir anlayış değildir. Farklı bir anlayıştan çok, eğitimle aşılacak sorunlardır. Partinin stratejisini yansıtmadan ziyade onu kavrayıp uygulamanın zorluğu yaşanıyor. Onun gerektirdiği ruhsal, felsefik, ideolojik ve örgütsel biçimlenmeyi sağlamada bir zorlanma vardır. Yeni dönem çizgisinin veya devrimin yeni stratejisinin reddi değil, kabulü vardır, ancak bunun gereklerini yerine getirmede zorlanma söz konusudur.

Esas önemli olan kabullenmeme biçiminde değil, onu daha etkili uygulama sorunu olarak karşımıza çıkıyor. Bunun dışında biraz muğlak olanlar vardı, onlar da aşıldı. Belli bir döneme kadar tam netleşmeyen, şaşkınlığı yaşayan kesimler vardı, bunlar da aşıldı. Bu açıdan da partimiz saflarında ciddi bir sorunun olmadığını söyleyebiliriz. Bireyler bazında ortaya çıkan farklı tutumların yanısıra, cezaevinde vardır. Avrupa'da çok farklı bir biçimde ortaya çıkmasa da, dönemi anlama zorluğu içerisindeyken şu-bu çevreye fazla kulak verenler, onların etkisi altında kalan tek tük kadrolarımız oldu.

1990'dan sonra mücadelemiz yükseliş sürecine girince, şu veya bu güçlerin saflarından gelenler oldu. Ki bunların bir kesimi olumludur. Vedat Aydın'dır ve yine bugün zindanda olan, dışarıda olan birçok değerli yoldaşımız var. Bunlar olumlu katkılar sundular, ulusa hizmet için geldiler. Bunlar esas ifadesini Vedat Aydın yoldaşta bulur. Cezaevinde Hatip Dicle, yine dışarıda olanlar var. Bunlar gerçekten de katılım için gelirken, bazıları da katılım için gelmediler. Ulusa hizmetten çok, artık başka yerlerde dikiş tutturamayanlar, etkisiz kalanlar vardı. Devrim yükseliş sürecine girince, fırsat doğdu diye kapımızı çaldılar, Önderliğimiz tarihi sorumluluğunun gereği olarak hizmet etmek isteyen, hizmet için devrimin kapısını çalan hiç kimseyi geri çevirmedi. Bunları kabul etti, hepsine büyük saygı da gösterdi, önemli roller ve konumlar da atfetmek istedi. Nitekim Sürgünde Kürdistan Parlamentosu olsun, çeşitli ulusal kurumlarımızda yer aldılar. Ancak öyle özlü katılımlar sağlamadılar, PKK'nin geliştirdiği devrimin saflarında samimi, özlü bir katılım göstermeyerek her zaman onu sorgulayan konumunda kaldılar. Bunlar devrimin sırtında yaşadılar.

Ne zamanki Önderliğimiz esaret konumuna düştü, bunlar leş kargaları gibi kanatlandılar. 'Olan değerleri biz tasarruf edelim, tasarruf ederken de gemi su almaya başlıyor, biz erkenden terk edelim' dediler. Yani bir tarafta tasarruf, bir tarafta da kaçışı yaşadılar. Bunlar daha çok diğer örgütlerden gelenlerdi. Bir kesimi çok özlü bir katılımla ulusal hizmete yönelirken, bu temelde bir katılım sağlarken, bir kesimi de leş kargaları misali, ne zaman zorlandıysak, o zaman bir tarafta kendilerince 'gemi su almaya başlamış bu gemiden kaçalım' dediler. Ama kaçarlarken de fırsat bu fırsattır mantığıyla, devrimin kazanımlarını, binlerce şehidin kanıyla ve halkımızın fedakarlığıyla elde edilmiş değerleri tasarruf etmek istediler. Bunu da çok küstahça yaptılar. Bize gönderdikleri yazı vardır, diyor ki; 'Artık siz gelin emrimize girin.' Böylesi bir hareketin öncülüğüne, Konsey'ine; 'Sizin gözünüz bizde olsun, iki dudağımız arasından çıkan lafları dinlersiniz, siz de podyuma çıkmış manken gibisiniz, biz de sizi izliyoruz, size not vereceğiz. Dünya alemin gözleri sizin üzerinizdedir, yine bizim gözlerimiz sizin üzerinizdedir. Biz bir orkestra şefliğini yapalım, biz nasıl hareket edeceksiniz dersek ona göre hareket etmelisiniz' diyor.

Bunlar sınırlı kesimlerdir ve sınırlı bir sayıyı oluşturuyorlar. Bunların çok ciddi siyasal amaçları yok, savaşın sürdürülmesini istiyorlar, yani ısrarla bize diyorlar ki 'Savaşı durdurmayın sürdürün, barış ve demokrasi için mücadele doğru değil, devlete güvenilmez, bundan dolayı da barış ve demokrasi uğruna siyasal mücadeleyi yürütmenin gereği yoktur, daha fazla savaş daha yıkıcı bir savaş yürütün' diyorlar. Bunlar geçmişte de bize söyledikleri farklı şeylerdi: 'Siz savaş yürütüyorsunuz, biz Avrupa'da diplomasi yapamıyoruz, bu savaşı durdursaydınız ne olurdu' vb. birçok sefer savaşı durdurma istemiyle partimize geldiler. Ne zaman ki partimiz savaşı durdurdu bu sefer de yazdıkları raporlarla, mektuplarla diyor 'Savaşı durdurmayın, şidletlendirin.' Hatta diyorlar ki, 'Kitleleleri hedefleyen eylemlere yönelin.' Şimdi bu bizi tabii ki düşündürüyor. Hani siz bir zamanlar savaşa karşı dururken şimdi niye savaşçı kesildiniz, bundan amacınız nedir? Biraz ele alınıp değerlendirildiğinde bunların esasta farklı bir anlayış değil, şu veya bu gücün piyonu konumunda oldukları anlaşılır.

Çok iyi biliniyor, uluslararası alanda da bazı kesimler Türkiye'de demokratik bir çözümün gelişmesini istemiyor. Hele Avrupa Birliği'ne girmesinden yana olmayan çevreler var. Bu çevreler uşak Kürdü bulmuşlar, bu uşak Kürtleri harekete geçiriyorlar. Bunları farklı bir anlayış ve tutum olarak değerlendiremiyoruz. Bunları basit piyonlar, provokatörler, barış karşılığında, ya da bazı kişisel çıkarlar temelinde ajanlık konumunda olan sınırlı kesimler olarak değerlendiriyoruz. Bunları fazla bir anlayışın temsilcileri olarak değerlendirmek güçtür. Daha 2 sene önce 'savaş durdurulursa, barış ve demokrasi için siyasal mücadele yolu tercih edilirse daha iyi olur' deyip de, bu önerilerle gelenler ne oldu da bu 2 sene içerisinde şahin kesildiler. Bir de savaşın en şiddetli bir şekilde geliştirilmesinin gerektiğini söyleyebiliyorlar. Burada isimlendirmek istemeyiz. İsim verirsek herhalde herkes onlara gülüp geçecektir. Çünkü bunlar kişi olarak da fazla savaşı benimseyecek kesimler değildirler. Bunlara tek söyleyeceğimiz, eğer dedikleriniz de samimiyseniz, savaşla Kürt halkının sorunları çözüme kavuşturulacaksa, bunu bizden istemeyin, buyrun kendiniz gelin. Toplanın, en rahat yerde halkımızın mücadelesinin sırtında yaşayacağınıza, gelin PKK Kuzey Kürdistan dağlarını boşaltıyor, siz o dağlarda savaşı geliştirin. Fazla savaş da istemiyoruz. Bir sene, yalnız bir sene o dağlarda eylem de yapmasınlar, silahlı dursunlar, biz onların samimiyetine inanalım. Bunu şunun için ifade ediyoruz, daha çok '90'lar sonrası, eskiden farklı grupların saflarında bulunanların mücadele saflarına gelmesi vardı. Bunlar her zaman mesafeli durdular, devrimin sırtından ucuz siyaset yapmaya çalıştılar. Bunların içerisine girdiği tutum, partimizde farklı bir görüş ve anlayış olarak değerlendirilemez.

Ancak bizde de tek tük kişiler bazında farklı anlayış içerisinde olanlar yok mudur? Vardır. Cezaevlerinden örnek verebiliriz: M. Can Yüce, Meral Kıdır denilen iki öğe partimizin yeni çizgisine karşı savaş açmışlardır. Şimdi bunların aslında geçmişi biraz araştırıldığında, rahatlıkla bazı sonuçlara ulaşmak mümkündür. Partinin yeni çizgisine gerçekten de ideolojik ve örgütsel bir temelde mi karşı çıkılıyor, yoksa provokatif bir çaba mı

● "Ahmet Taner Kışlalı'nın katledilmesi süreci olumsuz yönde etkilemeyecek, demokratik gelişmeden yana olan güçlerin daha aktif olmasını sağlayacaktır. Demokratik değişim ve dönüşüm mücadelesi güçlendirilerek bu suikaste cevap verilecektir. Herkes bu temelde görevini daha derinlikli kavrama çabasına girecektir."

olduğu rahatlıkla görülecektir.

Sema Yüce yoldaşımız vardı. Ki o iki şahsın ortamında bulunuyordu, yoğun dayatmalar altındaydı, daha bu yeni durumda yaşanmamıştı. *"Benim iki güneşim olamaz, bir güneşim olur"* şeklinde Önderliğe bağlılığını ortaya koyarak yaşamına son verdi. Bu da gösteriyor ki, o iki öğe farklı güç odaklarının etki alanları içerisindeydi. Ve provokatif bir konumu sergilemişlerdir. Bu iki öğe yeni değil, yeni dönemle bir farklılığa düşmeden çok, önceden hazırlanmış kesimlerdir. Yedekte tutulan kesimlerdir. Bunlar bir tarafta marjinal solun yoğun etkilerini yaşıyorlar, devrimciliği söylem düzeyinde ele alma gibi partimizin anlayışıyla çelişen bir şekillenmeyi yaşıyorlar.

Diğer tarafta ise savaşı sürdürmek isteyen devletin rantçı kesimlerinin yönlendirmesini kabul etmiş kesimlerdir. Zaten marjinal solun çabalarıyla devletin savaşta çıkar sağlayan ve bundan dolayı da savaşı sürdürmek isteyen kesimlerin çabaları örtüşüyor. Bu iki öğe de çoktan partiden koparak, bir tarafta marjinal solun yoğun etkisini ve yönlendirmesini yaşıyor, diğer taraftan ise savaşın rantçı kesiminin içerisine girmektedirler. Çoktan beri böylesi bir eğilimi yaşamaktadırlar. Bu eğilimlerini de cezaevi yapısı içerisinde yersiz çekişme ve sürtüşmeleri yaratarak, suni cepheleşmeler oluşturarak başarmak istiyorlar. M. Can Yüce ve Meral Kıdır uzun süreden beri hazırlanmaktadırlar. Meral Kıdır kendisi de Demokratik Halk Partisi grubunun, böylesi bir oluşumun daha ilk aşamasında partimize yazdığı mektuplarla ayrılığını ilan etmişti. Kendisini önderlik gibi lanse etmeye çalışmıştı. Partimiz o dönemde de bunu ciddiye almamış, ama aynı zamanda yanlış bir yaklaşım olarak görmüştü.

Bu kişi Devrimci Halk Partisi'ni geliştirmediği gibi, tasfiyeyi yaşattı; cezaevlerinde tasfiye etti, ulaşabildiği kadarıyla yurtdışında tasfiye etti. Yani tartışmalarla, yine yoldaşları birbirine karşı çıkarıp, çatıştırarak tasfiyeci bir konum yaşadı. Şimdi bu kadın bir de Kürt erkeğinin zaafını iyi görerek, onu tahrik ederek parti karşıtı bir konuma getirmiştir. Can Yüce bu temelde bu kadının uzun süredir üzerindeki çalışmalarıyla öyle karanlık çevrelerin hizmetine girebilecek bir konumdadır. Bunu kendisi görerek mi yapıyor? Zannetmiyoruz ki görüyor. Çok dogmatiktir, yaşamın gerçeklerini göremeyecek konumdadır. Bizce devlet ve marjinal sol tarafından yönlendirilen bir kişiliktir.

Bunun mücadele içerisinde öyle bir etkinliği de olmamıştır. Düşünceler dünyasında yaşayan biridir, yaşamın gerçeklerinden uzaktır. Partimizin yeni çizgisi ise bütünüyle yaşamsaldı. Her bakımıyla daha fazla yaşama hükmetme, yaşamla bütünleşme ve yine bu temelde değişim ve dönüşümü yaratarak, halkımızın temel özgürlük istemlerini yerine getirmenin mücadelesini veriyor. Dogmatik konumda olan, bir taraftan devletin yönlendirmesiyle, diğer taraftan ise marjinal solun etki altına almasıyla ortaya çıkan böyle öğeler vardır. Şimdi bunların mücadele içerisinde etkileri olamaz. Yalnız ilgi çekici görülmesi ve değerlendirilmesi gereken bir husus oluyor. Bunun dışında partimizin kadroları yeni dönem çizgisine tümüyle evet demişlerdir. Şimdi çabalarının temeli bu çizginin daha etkili bir biçimde nasıl pratikleştirilebileceğidir.

Partimizin tüm kadroları, Konseyi'nden tutalım, en yeni kadrosuna kadar, yine Kürdistan'ın dört parçasındaki ve yurt dışındaki kitle tabanı yeni çizgiyi benimsemiştir. Tek bir sorun varsa o da bu çizginin gereklerinin daha fazla nasıl yaşama geçirileceğidir. Bunu belirtirken, biz birkaç kişiyle sınırlı olduğu için karşı çabayı küçümsemiyoruz. Bunu da görmek gerekir, ama provokatif niteliktedir. Farklı bir çözüm projesini oluşturmuyorlar. Yaptıkları şey 'şunu yapın bunu yapmayın' demektir. Yani akıl vermektir. Ama kendilerinin de bir çözüm projesi oluşturarak ortaya çıkması sözkonusu değildir. Şimdi sen PKK'nin barış ve demokrasi mücadelesini kabullenmiyor, farklı değerlendiriyorsan, o zaman buyur sen savaşla sonuç alma projesini geliştir ve bunun için de savaş alanına çık. O zaman biz buna saygı duyarız, hatta biz buna psikolojik-siyasal destek de veririz. Kaldı ki böyle bir şey de yok. Savaş diyorsun ama savaşmıyorsun. Barışa ve demokrasiye karşı çıkıyorsun çünkü farklı bir projen yok.

Buradan hareketle diyebiliriz ki, farklı döneme farklı bir bakış açısıyla yaklaşma ve yine bir çözüm üretme olarak değerlendiremiyoruz. Bunlar provokatif çabalar olur, şunun bunun hizmetinde olur. Kimisi uluslararası bazı güçlerin ajanı olur, kimisi ise devletin ajanı konumuna düşmüştür. Ve gördükleri işler de provokatiftir, provokasyondur. Yani olumlu bir katkısı olmayacaktır. Türkiye'de barış ve demokrasiden yana olmayanlar, onları kullanabilirler. Kitlelerin moralini bozmak için kullanmak isteyeceklerdir, ancak diyoruz ki geç kaldılar. Partimizin yeni çizgisi hem parti yapımız tarafından, hem de kitle tabanımızca kabullenilmiştir. Her geçen gün daha fazla anlaşılmaktadır. Bunların kafaları bulandırma çabaları beyhudedir, fazla geçmeden pişman olacaklardır ve devrimin affına sığınmaktan kaçınamayacaklardır.

Bununla birlikte bunlara diyoruz ki, çok tehlikeli bir konumda bulunuyorsunuz. Eğer iyi bir niyetiniz varsa hâlâ kendinizi tümüyle başka güçlerin ağına düşürmemişseniz, ki düşmüşlerdir, kurtulma olanağınız bulunuyorsa bu beyhude çabadan vazgeçin, yeni devrimci sürece katılmıyorsanız bile zarar verici konuma düşmeyin. Bunlara bu vesileyle de böyle bir çağrımız vardır.

● "Devlet, demokratik gelişmenin gereğini söylemde kabul etmiştir. Bunu da şu veya bu düzeyde karara ve pratiğe dönüştürebilir. Atılan adımın güçlendirilmesi, kapsamlı ve derinlikli hale getirilmesi, devlet dışı siyasal güçlerin çabasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle de diyoruz ki, roller iyi kavranmalı ve gerekleri yerine getirilmelidir."

- Önümüzdeki süreçte bu yeni yönelim çerçevesinde ne tür gelişmeler olabilir? Yine Ahmet Taner Kışlalı'nın öldürülmesinin bu döneme, yani Yargıtay sürecine denk gelmesi bir tesadüf mü yoksa süreci boşa çıkarmak isteyenlerin bir tavrı mı?

- Bu sorunuza cevap verirken, yaşanan süreçle geçmişteki gelişmeleri biraz birbirinden ayırt etmek gerekir. Ahmet Taner Kışlalı'nın katledilmesi meselesiyle yaşanan tartışmalarda, bu cinayet Uğur Mumcu olayı, Muammer Aksoy, Bahriye Üçok olayı gibi geçmişte yapılan suikastlere, provokasyonlara benzetiliyor. Bu tür eylemler, yine provokasyonlara farklı sonuçlar doğurabilir. Geçmişte gerici kesimlerin etkili olması ve yine demokratik değişim ve dönüşüm çabalarının sabote olmasına yol açtı. Bu dönemde ise daha farklı bir durum çıktı. Demokratik güçleri ağır sorumlu, ciddi ve atak davranmaya zorlayacaktır. Bundan dolayı diyoruz ki, bu tür provokasyonları düzenleyenler, yanlış hesap içerisindedirler. Çünkü mevcut süreç her bakımdan farklıdır, geçmişte de demokratik gelişme konusunda tartışmalar yaşandı ama bugünkü gibi içeride ve dışarıda ortak bir konsensüs yaratılmamıştı. Sınırlı çevrelerin istemi durumundaydı, o da yeterince formüle edilmemişti. Demokratik gelişme hangi çerçevede ele alınacak, bunu gerçekleştirecek araç ve yöntemler nelerdir, bu geliştirilmemişti. Ancak sınırlı bir demokratikleşme istemi de bulunuyordu. Daha dönüşümü istemeyen, sistemin olduğu gibi sürdürülmesini savunan güçlerden yanayken demokratik değişim-dönüşüm istemini dile getirenleri bastırmak, geriletmek ve etkisiz kılmak için bu tür provokasyonlar düzenlendi ve etkileri de oldu. Süreçlerin kesilmesini getirdi. Ancak içinde bulunduğumuz koşullarda durum farklı. Demokratikleşme istem ve çabaları belli bir projeye dayanıyor. Önderliğimiz bunu *Demokratik Cumhuriyet Projesi* olarak adlandırdı. Bu toplumun birçok kesiminden olumlu yanıt gördüğü gibi, uluslararası alanda da yanıt gördü ve ortamı derinden etkiledi. Bunun sonucundandır ki çok çeşitli güçler demokratik cumhuriyet projesini benimsetmişlerdir. Yetersiz de olsa bu yönlü bir çaba içerisinde bulunmaktadırlar. Süreç başlangıç itibariyledir. Ama bu başlangıç diğer başlangıçlar gibi zayıf değildir. Çok geniş kesimleri içerisine alıyor, artık söylemin ötesinde kararlı eyleme dönüşme noktasındadır.

Bu nedenle Ahmet Taner Kışlalı'nın katledilmesi süreci olumsuz yönde etkilemeyecek, demokratik gelişmeden yana olan güçlerin daha aktif olmasını sağlayacaktır. Yani demokratik değişim ve dönüşüm mücadelesi güçlendirilerek bu suikaste cevap verilecektir. Herkes bu temelde görevini daha derinlikli kavrama ve yerine getirme çabasına girecektir. Süreç kesintiye uğrar endişesini taşımamak gerekir. Süreç kesintiye uğramayacak, daha da hızlanacaktır.

Tartışma düzeyi yeterli derinlikte ve kapsamdadır. Şimdi bu söylemin karara ve eyleme dönüşmesi gerekiyor. Uluslararası çabaların da bu yönlü geliştiği dikkate alındığında, 2000 yılı demokratik değişim ve dönüşüm mücadelesinin zirvelendiği, zirvedeki sonuçlara gittiği yıl olacaktır. Bunu 2000 yılının tümüne yaymak mümkündür. Yapılan başlangıç 2000 yılında en geniş kesimlerin katılımıyla oturacaktır ve bazı sonuçlar da ortaya çıkacaktır. Ancak şunu görmek gerekir; her şey 2000 yılı içerisinde tamamlanamaz, demokratik değişim ve dönüşümün tam ve derinlikli olabilmesi için mücadelenin sürdürülmesi gerekiyor. Tabii bu mücadele siyasal karakterde ve yapıcı olmalıdır. Dolayısıyla 2000 yılının sürecin tüm boyutlarının ortaya çıktığı kendisini pratikleştirtiği bir yıl olacağını söyleyebiliriz. Bazı sonuçlar alınsa da onun ardındaki yıllarda sürdürülecek mücadele ile demokratik cumhuriyet projesi uygulama alanı bulacaktır. Önemli olan bu noktada mücadeleci olmaktır. Yani sorun sürece girdik mi, girmedik mi, değildir. Bizce sürece başlangıç itibariyle girilmiştir, 2000 yılında bunu en geniş bir biçimde oturtmak mümkündür.

İşte bu da kitlelerin mücadeleye çok çeşitli biçimlerde katılmasıyla mümkün olacaktır. Bu açıdan demokrasiden yana olan, demokratik cumhuriyetin yaratılmasını çıkar yolu olarak gören resmi, gayrı resmi en başta da sivil toplumsal güçler mücadeleci bir konumu yakalamalıdırlar. Mücadele geliştiğinde 2000 yılında alınacak kısmi sonuçları daha sonraki yıllarda tam bir demokratik cumhuriyetle tamamlamak mümkün olacaktır. Bizim öngördüğümüz bunlardır. Partimiz bu temelde hazırlanıyor. Demokrasi mücadelesini geliştirecektir, siyasal mücadeleyi esas alırken, diğer mücadele biçimlerini de bunun hizmetinde değerlendirecektir. Bu nedenle de siyasal mücadeleyi her alanda geniş bir kapsamda yürütecektir.

Yine basın-yayın çalışmasını yoğunlaştırmak, bu siyasal mücadelenin gereğidir. Demokratik değişim ve dönüşüm için uluslararası destekler ve katılımlar ortaya çıkarmak önemlidir. Ve biz diyoruz ki, tekrar silahlı mücadelenin gereği ortaya çıkmadan süreç siyasal mücadeleyle ilerletilebilir. Partimiz bu konuda attığı adımları daha geniş eylem sahası içerisinde yeni adımlarla devam ettirecek ve demokrasi mücadelesinde oynadığı öncülük rolünü yerine getirerek 2000 yılının Newroz'unu demokrasi mücadelesinin hamle yaptığı ve yer yer sonuçlara gidildiği bir başlangıç haline getirecektir. Bu yönlü gelişmelerin hızlanacağını görmek ve söylemek mümkündür.

Son olarak belirteceğimiz şudur; nasıl ki 15 Ağustos tarihsel atılımını başlattığımız dönemde kimse bizi olumlamadı, ama buna rağmen biz bunun tarihsel bir çıkış olduğunu gördük, inandık ve gereklerini yerine getirerek, Kürdistanlının kaderini değiştirdiysek, yani köle bir halktan, özgürlüğü için mücadele eden, boyun eğen bir halktan direnen bir halk, ulus ve yine parçalanmış Kürt gerçeğinden ulusal birliği ortaya çıkardıysak, bugün de bazı kesimler yeni hamlemizi, yani siyasal mücadeleyi esas alan barış ve demokrasi hamlemizi farklı biçimlerde yorumlayıp karşı çıksalar da, biz bunun tarihsel nitelikte olduğunu, 15 Ağustos tarihsel atılım örneğinden de hareketle giderek gelişeceğini ve halkımızın özgürlüğünü ortaya çıkaracağını belirtebiliriz.

Bu konuda partimizin kadroları, çalışanları ve halkımız partisine güven duymalıdır, partisini iyi izlemeli, onu dinlemeli, kavramalı ve bu temelde kendisinden istenen pratiği ortaya koymalıdır.

Bu yolda zafer vardır. Zafer için de mücadele gerekiyor. En kötü şey kararsızlık ve mücadelesizliktir, kararlılık mücadeleyi kazandıracaktır. Herkesin bu temelde hareket etmesi, 15 yıllık savaş sürecinin mutlu bir sona ve bizi özgürlüğe götürmesini sağlayacaktır. Bu görülmelidir ve gerekleri yerine getirilmelidir.

Bu temelde selam ve saygılarımızı sunuyoruz.

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan yoldaştan
değişim sorunları ve görevler üzerine perspektifler

Demokratik birliği sağlam kılmak temel görevdir

Başkanlık Konseyi'ne

Değerli Arkadaşlar!

Uygulama sorunlarının büyük hassasiyet taşıdığı, saptırmaya müsait olduğu, ortamın provokatif niteliğinden ötürü çarpık, sonuçsuz bırakma tehlikelerinin çok olduğu bilinmelidir. Basit bir taktik yapılmıyor. Çok köklü ve başarılı olursa, etkisi gün geçtikçe büyüyecek tarihi bir hamle söz konusudur. Hazır çözüm olmadığı gibi, dünyadaki pek benzer yönleri de fazla yoktur. Peşinen şunu belirteyim ki, ne tutumumu klasik direnme ve klasik biçimde değişiklikler gibi anlamakla, ne de alışageldik teslimiyetçi tavırlarla sonuç alınamaz. Tarafların bu biçimde ısrarı, çıkmazı derinleştirir ve yıllardır yürüttükleri çabaları boşa çıkarır. Yeni yaratıcı yaklaşımlar gerekiyor. Bu temelde tekrar da olsa bazı hususlara açıklık getirmeye çalışacağım.

1- Geri çekiliş ile birlikte kongre sürecine ilerlediğiniz kanısındayım. Tarihi bir hamle söz konusudur. Gelişirse büyür. Tehlikeleri çoktur. Kongre için fırsatım olursa, belki yeni bir yazı yazarım. Mümkün olmazsa da savunmalarım var. Savunmalarım ve sizlere yazılan değerlendirmelerin düzenlenmesi, bu rolü rahatlıkla görebilir. Yani ayrıca beklemeye gerek yok. Çok özce belirteyim; çözeceğiniz en temel iki sorun, program ve eylem, şiddet yapısına ilişkindir. Program konusundaki anlayışımız teorik-ideolojik olmak kadar, siyasi çizgi halinde de ana hatlarıyla açıklığa kavuşmuştur. İdeolojik özümüze de ters ve çok zorlayan anlamsız ayrımcılığın aşılması sorun olmadığı gibi, doğruya çekilme olacaktır. Türkiye gerçekliği temelinde bütünlüklü değerlendirme ve her konuda sonuç çıkarma doğru tutumdur.

2- Parçadan bütünü değil, bütünden parçayı derinliğine değerlendirmek, pratiğin başarısı için şarttır. Ütopik yanı ağır basan formülasyonlar pratiği zorlar. Bu açığa çıkmıştır. Sosyalizmin demokratik açılımı bizim için zor olmadığı gibi temelimizdir. Eksikliği oldu ve saptırmalar ortaya çıktıysa, onu gidermek de sorumluluğun gereğidir. Hem yaşanan somut Türkiye, bölge ve hatta dünya gerçekliği, hem de ideolojik krizden kurtulmak ve çözümleyici olmak, Kongre'nin en temel görevidir. Dünya çapındaki değişiklik kadar, Türkiye'deki dönüşüm ihtiyacının bunu oldukça zorlaması, çözüm olanaklarının olgunlaştığını gösterir. Bunu sağlayacak güçte olduğumuza olan inancımı belirtirim. Bu ideolojik sorunlar iç içedir.

Diğer en önemli sorun şiddet konusudur. Baştan beri PKK adına geliştirilen şiddete karşı, şiddetli mücadele tavrımı biliyorsunuz. Aslında daha '86'da Agit ve diğer bazı arkadaşların büyük ihtimalle bir komployla gitmeye dayalı şehit edilmesi, yine dörtlü çete diye tabir ettiğim (Şemdin, Metin, Hogır, Kör Cemal vb.) kişilerin yaklaşımı, bu şiddete damgasını vurdu. Bir türlü de bu aşılamadı. Korkunç tahribata, acı kayıplara yol açtı. Savaş teorisi ve askerlikle hiçbir ilgisi olmayan, örgüt imkanlarını haince ve komplocu olarak kullanan bu çete mensuplarının, bunu insanlık dışı durumlara vardırarak içinden çıkılmaz duruma yol açtıklarına, geri toplumsal yapıya dayanarak bunu yaptıklarına, en ucuz güdülere hitap ederek yapıyı kendilerine bağlamaya çalıştıklarına, ideolojik-politik içeriği yok ettiklerine ve dürüst kesimin bunun önüne geçmediğine ilişkin eleştirilerim çok kapsamlıdır. Şiddet dönemini aşmaya çalışırken, bunun eleştirisini doğru yapmak önemlidir. Bazıları sanırım hâlâ kemikleşmiş bu şiddet anlayışını devrimcilik sanıyorlar. Bu kesinlikle yanlıştır ve mutlaka aşılmayı gerektirir. Ben, en azından ahlaki açıdan bile olsa, bu şiddet anlayışına karşıyım ve sorumluluğunu asla paylaşmam.

Özce geçmişe yönelik şiddet eleştirisi çok kapsamlı, doğru yapılmadıkça ve gereken dersler çıkarılmadıkça, bırakalım başarıyı ve özgürlüğü, ahlaki olarak da kendinizi kurtaramazsınız. İşin bu yönü de geçmişteki özeleştiri tarzıyla aşılamayacağı gibi, köklü bir yenilenmeyi şart kılar. Bununla bağlantılı olarak en temel sorun, şüphesiz bazılarınız zorlanacaktır, ama gerçekten somut olarak görülmesi gereken, köklü olmak kadar stratejik bir anlayışla ele alınması gereken, Türkiye somutu için şiddetten arınmış demokratik siyasi mücadele anlayışına ulaşmaktır. Kongre'nin en temel bir görevi budur.

Bazıları bu hususu benim İmralı sürecine bağlayıp, dar yaklaşabilirler. Bu kesinlikle doğru değildir. İmralı süreci olsa olsa stratejik yaklaşım için ciddi bir fırsat ve kolaylık sağlar. Dışarıdan net ve somut içerisine girilemeyecek -ki buna en başta yedi yıldır ben çaba harcadım- bir doğrultuya girmede çok yönlü katkı sağlıyor. Bu anlamda sizlere paha biçilmez bir olanak sunuyor. Böyle değerlendirmelisiniz. Kaldı ki, ben de bunun için yaşamam gerektiğini ilk günde söyledim. Kolay olanı, yine ilk günde ölümüne direnmekti. Ama, bu, gerçekten içten ve dıştan dayatılan komploya düşmek olacaktı. Bunun üzerinde kapsamlı durulur, ama özü budur. Ve doğru anlamak kadar pratikleştirmek de yeni yaratıcı pratik adımlar gerektirir.

Tavrımın uzlaşmacı olduğu açıktır. Ama unutmayın ki, politikanın yüzde doksan dokuzu uzlaşmaya dayanır. Kendisi, uzlaşma ihtiyacından doğar. Hele çağdaş demokratik politika tamamen uzlaşmanın ürünüdür. En büyük fiziki güç sahiplerinin bile gittikçe esas aldıkları yan budur. Dolayısıyla fiziki gücün bir platformu anlamına gelebilir. Kongre bu anlamda yeni partileşme anlamına geliyor.

Bu belki bazılarına ihanet gibi gelebilir, ama bana göre bu yönlü mevcut imkanların sınırlı değerlendirilmesi bile doğru tutumdur. Doğada da, toplumda da değişmeyen ne var? Bir şey yok. En güçlü reel sosyalist ülkelerin doğru yapamadıkları dönüşümle ne hale düştükleri sizler için son derece aydınlatıcıdır. Bu ülkelerin yaşadığı deneyden ders çıkarmalısınız. Başaracağınıza inanıyorum.

Dönüşte pratik zorluklar olacaktır. Son grup bunu yeterince göstermiştir. Devlet stratejik olarak silahlı mücadeleyi bırakma irademize güvenmelidir. Halen güvenmiyor. *"Bir grupla bizi kandıramazlar"* anlayışında olanlar var. Belki bazıları silahlı mücadelenin bitmesini de istemiyorlar. Konunun hassasiyeti buradadır. Şu iki anlayış süreci zorlayabilir: Bizdeki *"Silahlı mücadeleden vazgeçme"* zorluğuyla, devlet tarafından *"kayıtsız ve kendiliğinden gelsinler"* anlayışı. Muhataplık sorun yapılıyor. Biraz da dar yaklaşımlar etkili oluyor. Sembolik grup meselesinden bazı sonuçlar çıkartmak bu nedenle önemlidir.

Tekrar söylüyorum: Şiddet, öngörülen sürecin aleyhinedir. Ne kadar erken aşılsa ve ortam normalleşse, o kadar hızlı gelişir ve sayısız olumlulukları beraberinde getirir. Devletin zirvesindeki ihtiyatlı yaklaşım devam ediyor. En üst temel kurumlar bazı olumlu, sınırlı açıklamalar yaptılar. Siz de yaptınız. Devlet bunu propaganda yanı ağır basan bir taktik olarak değerlendiriyor. Bunu aşmak gerekir. Bu açıdan pratik planlamanın yönü ve özelliklerini netleştirmelisiniz. Buna göre adım atmaya kesin ihtiyaç var. Karşılıklı olmasa da, makul karşılanabilecek bir pratik hat üzerinde yürüme sorunu var. Kendi üzerimden biraz ilerletmeye çalıştım, ama bu sınırlı olmaktan kurtulamadı.

Sizlerin BM gibi kuruluşlarla arabuluculuk istemleriniz bile tepkiye yol açıyor. Özellikle yabancı güçlerin işin içine karıştırılması istenmiyor. Bazı yetersiz aydın girişimleri var. Böylesine büyük uğraş isteyen girişimler, nicel ve nitel güçlendirmeyi gerektirir. Bunun üzerinde durmaya çalışıyorum. Sanıyorum mevcut kilitlenmeyi aşacak, bu arada güvensizliği giderecek, tarafların durumuna realist yaklaşacak bir temas veya diyalog grubu en doğrusu olacak. Bu hususu netleştirmek ve pratiğe yoğunca sevk ettirmek gerekecek.

> "Geçmişe yönelik şiddet eleştirisi çok kapsamlı, doğru yapılmadıkça ve gereken dersler çıkarılmadıkça, bırakalım başarıyı ve özgürlüğü, ahlaki olarak da kendinizi kurtaramazsınız. İşin bu yönü de geçmişteki özeleştiri tarzıyla aşılamayacağı gibi, köklü bir yenilenmeyi şart kılar."

3- Pratik bir çözüm hattına sahip olmak, bunun adımlarını yerinde ve zamanında atmak, bundan sonraki ağırlıklı çalışma olacaktır. Tarafların şu hususları net görmeleri gerekir:

a- PKK bütün varlığıyla stratejik şart ileri sürmeksizin, yeni politik tavizler peşinde olmaksızın; neredeyse hakkında bir konsensüs oluşan *"Demokratik Cumhuriyet"* için yasal zemine çekilme, demokratik yaşam hakkı için mücadelesini yasalar çerçevesinde verme kararına bağlıdır. Bundan kuşku duyulamaz. Bunun için hem inandırıcı olmak, hem de devletin bunu görmesi, bu çalışmanın stratejik temelidir. Kongre bunun için gerekli ideolojik-örgütsel açılımla güven vermede belirleyici rol oynayacaktır. Bunu göstermek gerekiyor. Gerek bizzat yapacağım çalışmalar, gerekse Temas Grubu kanalıyla amaca ulaşılabilir.

b- Daha önemli görülen silahlı güç ve mücadeleyi terk ettiğimize ilişkin de karar düzeyinde sorun yoktur; ama gerçekleştirme biçimine ilişkin planlama gereğini gerçekçi kılmak gerekir. Bu husus tek tek gelmelerle olmayacağı gibi, klasik pişmanlık mantığı ile de olmaz. Bunun onurlu bir barış uğruna ve demokratik cumhuriyete güç verme temelinde yapıldığı anlaşılmak durumundadır. Burası önemlidir. Bu dar, teknik bir konu değildir. Devletin de bunu görerek, kabul ediliyorsa gelinir, edilmiyorsa zaten anlamı kalmaz. Temas grubunun çalışmaları ve yürütülecek tüm çalışmalar bu yönlü aydınlatılmalı, öyle hareket edilmelidir. Demokratikleşmeye bağlı hareketlilik söz konusudur. Burada şu kadar demokratikleşme sağlansın, Kürtçe eğitim, radyo, TV vs. biçiminde talepler dayatılmıyor. Bunun mücadelesi, hatta önemli oranda devrimciliği de yapılmıştır. İstenilen; artık yasalara uygun, barış içinde mücadele hakkını kullanmaktır. Sanıyorum ilkede devlet zirvesi bu konuda tavrını özellikle olumlu biçimde vurgulamıştır. İzlediğiniz için açma gereğini duymuyorum. İstenilen, payımıza düşeni meşru ve yasalara uygun yerine getirmektir.

4- Anti-terör yasasındaki değişiklik yeterli olmadığı gibi, eskiden kalma pişmanlık yasası esprisi saflarda bir karşı tavrı yaratmıştır. En ciddi yasal sorunlardan birisi budur. Normalde birçok ülkede denenen, *"Barış için af yasası"* dır. Devlet şimdilik bunu erken gördüğü gibi, tüm silahlı hatta silahsız güçlerin gelip adalete sığınmalarından sonra *"düşünürüz"* demekle yetiniyor. Politik yapıda bazı güçler buna da karşıdırlar. Sanıyorum bu problem çözülmezse, bazı tarihi adımlar boşa gidecektir. Çözüm için tarafların bu hususta son derece duyarlı ve gerçekçi olmaları gerekiyor.

a- İlkede adalete başvurmadan çekinilmiyor. Düşünülen barış için af niyeti tatminkar kılınmalıdır. Yani şu anlayışları aşmak gerekir: Devlet, *"hele hepsi gelsin sığınsın, sonra düşünürüz"*; PKK, *"tatminkar bir barış affı çıksın, ondan sonra geliriz"* diyor. Bu iki yaklaşım meseleyi kilitler. Yine *"anti-terör yasası çıkmış, niye yararlanmıyorlar; demek ki iyi niyetli değiller"* yaklaşımı da doğru eleştirilir. Kapsamı dar; kurucu, merkez ve silah kullanan dıştalanıyor. Geriye kim kaldı? Ayrıca ceza ağırlıkları bu sorunlarda ağırdır, fazladır. Kaldı ki, devlet '91'de tek taraflı ve bundan daha gelişkin bir tavrı göstermişti.

"Türkiye'de demokratik siyasal bir yapılanmaya gitme göreviyle karşı karşıyasınız. Somut değerlendirmeler kadar ideolojik esaslara dayalı, yani ilkeli, yeni program ve örgütlenmeye ilişkin de gücünüzün yetkin olduğuna inanıyorum."

lerin politikasını doğru yapmayanlar, en kötü politikacılar olarak adlandırılmaktan ve başarısızlığa mahkum olmaktan kurtulamazlar.

Karşı karşıya olduğumuz en temel sorun, karşılıklı fiziki güçlerden en doğru politik sonuca nasıl gidileceğini çok somut ve yaratıcı öneriler ve programlarla ortaya çıkarmaktır.

Türkiye'de demokratik siyasal bir yapılanmaya gitme göreviyle karşı karşıyasınız. Somut değerlendirmeler kadar ideolojik esaslara dayalı, yani ilkeli, yeni program ve örgütlenmeye ilişkin de gücünüzün yetkin olduğuna inanıyorum. Bir yanda hem teorik, hem pratik şiddeti aşarken, diğer yanda yaşanan ağır yasal sorunlar var. Yasal siyaset apayrı bir eğitim ister. Buna göre kadro ve örgütlemeyi gerekli kılar. Açık belirteyim ki, HADEP vb. partiler, aynı tabanı kullanmasına rağmen, üzerinde doğru yasal demokratik siyaset yapamadılar, hatta kendilerini PKK'nin yan kuruluşu olma iddiasından kurtaramadılar. Kongremiz bu tarzda dönüşü-

Oysa kapsamı dar, yararlanacakların oranı az. *"Şartlı salıverme"* biçiminde veya Ceza İndirim Yasası'nda göstermişti. Buna benzer bir çözüm üzerinde durmak daha doğru olur. Gündemde bir af yasası var, bu yasa *"terör"* için galiba genişletilmeyecek. Aslında bu bir fırsattı. Üzerinde yine de durulabilir. Bu olmazsa, anti-terör yasasındaki değişiklikle kolaylık sağlanmak istenirse, yasanın genel uygulanması ve cezanın makul bir düzeye getirilmesi talep edilir. *"Ceza İndirim Yasası"* bundan daha da tercih edilebilir. '91 benzeri yaklaşım üzerinde durulabilir.

b- Burada diğer önemli bir husus, örgüt kendi rızasıyla şiddete tümüyle son verdiğine göre, artık ayrımsız, özel incelemeye tabi tutmaksızın, tüm mensuplarına yasanın uygulanmasıdır. İster dağdaki, ister Avrupa benzeri yurt dışında ve cezaevlerindeki herkese uygulanması gereği vardır. Uygulamanın eşit olması en doğrusudur.

Muhtemel bir rehabilite, yani sosyal ortama uyma için denetim altında kalma reddedilemez. Bu süreçte hem ruh, hem adaptasyon, bunun için eğitim, hem de yeni yaşama bir meslek temelinde hazırlanmak için, bir süre toplu veya gruplar halinde uygun ortamlarda kalınabilir. Bu, güven sorununu da halledebilir. Örneğin Güneydoğu'da bir çiftlik çalışması, yeni köy kuruluşlarında çalışma, belediyelerde projelerde yer alma biçiminde öneriler geliştirilebilir.

5- Eğer anlayış düzeyinde taraflar bu konuda sağlam pozisyona gelirlerse, gerisi biraz daha ayrıntılı uygulamalara ihtiyaç gösterecektir. En pratik ifadesini ne kadar güç inecek yasal olanlar cumhuriyete katılacak; ne kadarı bırakılacak, yasal düzene dahil olacak? Burada yine süre ve nicelikler kullanılabilir.

Anti-terör Yasası'ndaki değişikliğe iyi niyetli yaklaşımın bir gereği olarak sanırım en yakında hazırlanan grup sağlam bir biçimde ilgili yerlere ulaşır. İyi niyetle, sürece de hizmet edecek biçimde uygulanırsa, sanırım birkaç adım daha atmak mümkündür. Yasal indirimden yararlanacak ve yaşama en kısa sürede katılım sağlayacak biraz daha kalabalık bir grup 29 Ekim'de, bir grup da 2000'in başında katılım gösterebilir. Bu adımların atılmasından sonra, yetkililerin de ifade ettikleri gibi, sıra düşündükleri adımları atmaya gelir. Genelde zaten insan hakları ve demokratik adımlar atılıyor.

Buraya kadar hem kamuoyu, hem siyasi kuruluşlar son derece olumlu bir konuma gelir. Dolayısıyla diğer adımlar kolay atılır. 2000'e kadar hem kongrenize ilişkin programsal, hem de pratik planı böyle düşünüyorum. Bu arada unutulan bir husus, halen seçme bin kişilik birimin içerde hazır tutulduğudur. Devlet bunu ciddiye alıyor sanıyorum. Ama varsa bile, çıkışı riskli olabilir ve gerekirse demin düşünülen gruplara dahil edilebilir. Yani genel dönüşte bu gruplardan da parça parça eklenmeler olmalı. Kısaca bu ülke için güç meselesi hassastır. Genel çözüm önünde engel teşkil etmeyecek bir düzenlemeye tabii tutmak önemlidir. Bunlar yerine, yoğun demokratik siyasi faaliyet sorunu vardır. İsteyen bu çalışmaya katılabilir. Eskisi gibi böyle kırsala çekilme doğru değildir.

6- Nihai çözüme şüphesiz 2000'lerde ulaşmak isteriz. Buna göre hazırlanılır da. Ama gerçekten artık devletin atacağı adımlar bunu hızlandıracaktır. Temas Grubu yoğun çalıştırılabilir. Yine bizzat güçlerinizi ve kitle tabanınızı eğitimle hazırlayabilirsiniz. Ülke içinde ve dışında yasal demokratik siyasal çalışmaları bu doğrultuda yenilenmiş siyasal çizgi temelinde daha yoğun ve başarılı kılabilirsiniz. Devletle en temel çözüme gidilirken, içinizde ve toplumda eğitim, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama doğru katılım temelinde tedbirler alınır, bu yön öne çıkar. Daha önce de söyledim, diğer parçalarda da benzer çalışmalar programlanır. Çok güç var. Yasal konuma yakın hareket etmeleri önem taşır. Bölgede giderek kendini hissettiren rüzgar bu yönlüdür, önünde durulamaz; ama gerçekçi hareket etmek gerekir.

> "Türkiye kamuoyuna da bu dönüşüm ve dönüş temelinde doğru, yeterli, güçlü ve inandırıcı bir temelde seslenmek gerekir. Türkiyelileşmenin ortak vatan ve demokratik cumhuriyette nasıl zenginleştirilip güçlendirileceğine ilişkin program ve çalışma tarzını yenileştirmek yüksek değere sahiptir. "

Irak'ta durum daha farklıdır. Sizler için hassastır. Genel Irak muhalefeti dünyada resmen tanınmaya gidiyor. Kürt oluşumu çözümünü bulamamıştır. Çok önemli bir gücünüz hakim pozisyonda üslenmiştir. Sanırım Barzani'ler otoriter tekçi aileciliği bırakmıyorlar. Yapılması gereken, genel muhalefet içinde olmak kadar, Kürt muhalefeti içinde de ve hatta uygunsa rejimle diyalogda da demokrasi posizyonundan vazgeçmemek kadar, ya bazı örgütlerle birleşilir ya da bir cephe olarak bağımsızca, ama marjinalleşmeden yer tutmak, üslenmenin sağladığı askeri gücü politize etmektir. O kadar halktan şehidiniz var; Barzani veya diğerleri bilmeli. Şehidi ile, halkıyla ve gücüyle bir alan gücüsünüz. İktidar olma hakkınız vardır. Esnek uzlaşmalar kadar, zorlarlarsa en uygun ve başarılı karşılıkları verebilecek konumdasınız. Kısaca bu alana ilişkin de program, örgüt ve pratiğinizi dönemin ruhuna uygun kılmanız çok önemlidir. Ve başarıya açık birçok yol ve imkanlar vardır. Aynı zamanda oyuna da çok açıktır. Aleyhinize planlar gelişebilir. Tüm bu hususları ön görerek, ön savunma, doğru politik çalışma yürütülebilir. Türkiye bu faaliyetleri halen kendisi için ciddi bir potansiyel tehlike olarak görüyor.

7- *"Kışın gittiler, yazın yine gelirler"* deniliyor. Böyle olmadığını göstermek için, gayri-resmi de olsa yetkilileri davet edersiniz. Politik pratik olarak ve eğer çizdiğimiz çözüm planında samimi yürürsek, Güney'deki çalışmalarımız potansiyel tehlike olma şurada kalsın, gerçek olumluluğu geliştiren ve bu anlamda Misak-ı Milli çizgisinde Türkiye'yi tamamlayan ve güçlendiren bir çizgidir. Diplomatik faaliyetlere de bu dönüşümle birlikte dikkat etmek gerekir. Türkiye diğer devletlerle, özellikle Avrupa ülkeleri ile ilişkisinden hep kuşkulu. Karşı faaliyet yürütmek kadar, Türkiye ile anlaşıyoruz demek de sakıncalı bulunuyor. Bunun yerine, bence AB çizgisi desteklenmeli ve ilişkide bulunduğumuz güçlerden bu çizgiye, yapmaya çalıştığımız dönüşüm ve dönüş çabalarına yardımcı olmaları sağlanmalı. Anlaştık biçimde değil, iredemizle bu çizgiye geldik, siz de yardımcı olun denmeli. Hem AB, hem AGİT, hem de ABD, hatta varsa ilişkilerimiz BM organlarından da bunu isteyebilirsiniz. Türkiye bazı güçlerin içte ve dışta kışkırtmasıyla kendisini siyasi kuşatmaya aldığımız hissine kapılıyor.

Bunu doğru anlamalı, kuşatma değil çözüme gitmede dostlukların doğru ele alınarak yürütülen bir çalışma olduğuna güvenebilmelidir. Bu esnekliği ve yeteneği göstermek gerekir. Faydası olacaksa ve bizzat güvence verebiliyorlarsa, bazı güçler Türkiye ile de anlaşarak arabuluculuk, gözlemcilik vb. yardımlar yapabilirler. Ama tekrar vurguluyorum: Bu yönlü problemlerin doğmaması, varolanların aşılması önemlidir.

Ayrıca Türkiye kamuoyuna da bu dönüşüm ve dönüş temelinde doğru, yeterli, güçlü ve inandırıcı bir temelde seslenmek gerekir. Türkiyelileşmenin ortak bir vatan ve demokratik cumhuriyet altında nasıl zenginleştirilip güçlendirileceğine ilişkin program ve çalışma tarzını yenileştirmek yüksek değere sahiptir. Genel demokratik platforma en güçlü biçimde oturmak söz konusudur. Program yaygın kadro örgütlenmeleri ile tüm Türkiye halkına ulaşmak, aradaki yabancılaşmayı kırmak, ruhen ve pratik olarak birliği sağlam kılmak temel bir görevdir. Unutmamak gerekir ki, Türkiye halkının, emekçi kesiminin gerçek demokratik gücü oluşturulamamıştır. Demokrasinin en temel sorunu da budur. Bundan sonra en temel bir çalışma, Türk emekçilerinin yaygın demokratik gücünü ve sivil inisiyatiflerini demagojik politikacıların ağzından kurtarıp, öz kimliğine ve çıkarlarına dayalı, iradesini bağımsız politika ile ortaya koyan, barışın ve kardeşliğin -özde güçlüdür- sağlam halkası haline getirmek olmalıdır. Deprem sonrası süreç bu durumu ciddi bir ihtiyaç haline getirmiştir.

Bir anlamda belki de tarihte ilk defa hem Doğu'dan hem Batı'dan aynı hedefe yönelik büyük bir demokrasi hareketi söz konusudur. Bunu birleşik yürütmek kesinlikle demokrasi tartışmalarına en temel cevabı vereceği gibi, tüm sorunlara, bu arada Kürt sorununa da en gerçekçi ve kalıcı çözümünü verecektir. Politik platformlarını, kadro ve doğru çalışma esaslarını kesinlikle beklenen tarihi demokratik cumhuriyet aşamasına götürebilecektir.

8- Sonuç olarak demokratik çözüm için somut ve uygulanabilir bir planı kendi anlayışım, düşünce ve tecrübelerimle böyle ortaya koymam en uygun yoldur kanısındayım. Uçlar arasındaki büyük fark ve uzaklık, insanın gönlündekine daha uygun olanına fırsat vermiyor. Kalkış zeminleri her iki taraf için de çok katı; bu nedenle politik gerçeklik şarttır. Mühim olan, yaptığın direnişin, döktüğün kanın, çektiğin acının en adil ve doğru politikasını yapabilmektir. Bu tüm taraflar için böyledir. Politikada haklılık, kendine özgü bir anlama sahiptir. Tümden haklı, tümden haksız ayrımı idealistçedir. Akıllı politikanın, demokratik politikanın en önemli yönü uzlaşma noktalarını yakalayabilmektir. Bunu başaramadın mı, kazanılmış bir savaşı bile kaybedersin. Şunu demek istiyorum: Emeğinize karşıt bir şey söylenmiyor. Onun mümkün olan en anlamlı uygulanabilir sonucuna ulaşılmak isteniyor. Bu plan, bu anlamda belki bir katkı sağlar umarım. Ama yine de ustalık gerektiği açıktır.

> "Varsayalım ki, öngörülen çözüm istenmiyor da, sonuna kadar fiziki ve manevi yok etme tavrı ısrarla sürdürülüyor. Yine katı bir direnmecilik var, hiç dönüşüm gereği duymuyor. Bu durumda şüphesiz kadercilik yapılamaz. Meşru savunma her şart altında geçerlidir."

Burada diğer önemli bir husus, örgütün yaratıcılık pratiği sergileme gereği açıktır. Gücümüzün teslimiyetinden bahsedilmiyor. Tersine onun en anlamlı ve mümkün amaçlarına, temel özgürlük ve eşitliğe ulaşmasına mümkün olan yol öneriliyor. Şüphesiz bu bir yoldur. Buna demokratik sistem altında barış ve kardeşliğin çözüm yolu diyoruz. Hem devletle, hem toplum içinde çözüm isteyen küçümsenmeyecek bir güç var. Ama istemeyen de var. Dolayısıyla süreç çatışmalı işliyor. Çözümün makul ve hızlı gelişmemesinin nedeni de budur. Ama bunların giderek azınlığa düşmesi kaçınılmazdır. Objektif engel olmak, fırsat bulurlarsa açık engel olmak isterler. Bunlar geçmişte çokladı, şimdi biraz azaldılar; ama yine de dikkat etmek gerekir. Uçların bükülüp birleşmesi gereken aşamada, kırma ve tersine bükme eğilimlerine dikkat etmek önemlidir.

9- Diğer bir yol daha var, aslında bahsetmek istemiyorum, doğru da bulmuyorum. Varsayalım ki, kuşkular var, güvensizlik aşılamadı. Öngörülen çözüm istenmiyor da, sonuna kadar fiziki ve manevi yok etme tavrı ısrarla sürdürülüyor. Yine katı bir direnmecilik var, hiç dönüşüm gereği duymuyor. Bu durumda şüphesiz kadercilik yapılamaz. Meşru savunma her şart altında geçerlidir. Doğruca hatalarımızdan ders çıkarılarak, ama yine doğru çözümlü meşru savunma her yönüyle sürdürülür. Kaldı ki, normal düzen içerisinde meşruiyet var. Savunulması hukukun bir gereğidir. Bu asla yadsınmıyor. Ama gücünüzün ne kaba anlamsız, sonuna kadar direnişçilik adına, ne de anlamsız, boş bir teslimiyet adına çar çur edilmemesi gerekir. Bunun ne kendisine, ne de karşısındakine yararı vardır. Her an bunun bilinciyle hareket etmenin önemi var. Akıllı ve kendini kandırmayan bir politika, son kişi ve hatta silahıyla geldiğinde, demokratik uzlaşma, barış ve kardeşlik temelinde amacına ulaşmış demektir. Dönüşüm ve dönüşümün esası da budur. Zamanında akıllı pratiği yapmamak epey zarar verdi. Bu şanstır. Bu sefer başarılı olursa iyi olur. Olmazsa yine bu amaç için daha doğru yaşanır. Eğitimde, örgütü bu amaçtan uzaklaştıran ne varsa ondan uzaklaşarak, doğruya ve sonuçta başarılı çözüme gelinir. Koşullar ne kadar eşitsiz ve dengesiz olsa da, tarihin ilerleyen tekerleğinin bu yönlü döneceğine ve hedefine ulaşacağına inancımı bir kez daha belirtiyorum. Umarım tersi gelişmeler olmaz, süreç uzamaz. Bunun için gelişmelerin yakınen takip edilmesi önemlidir.

10- Kendi durumuma gelince, doğru anlaşılmayı isterim ve önemli bulurum. Sizler, tüm taraflar, değişik de olsa, subjektif yanları hayli fazla yaklaşımlar içine düşerek, gerçeklerden çok uzak hareket edebileceklerini sanıyorsunuz. Bunlar yanlış yaklaşımlardır. Mezarda da olsa, önemle yapılacak işlerim olacak. İyi anlaşılırsa, roller iyi tanımlanırsa, daha az sancılı ve başarılı sonuçlar alınır. Buna her zaman özen gösterdim. Tarihin en karmaşık sorununa, ilah da olunsa, herkesin istediği bir çözümü bulmak zordur. Hiçbir insandan beklenmeyecek kadar insani, politik ve demokratik çabalarla geliştirip bu sorunları çözüme götürmek istedim. Sonuçta neredeyse herkes ve her taraf bencilliğinden kurtulmadığı için, ya bize taktik yapıyor ya da mucizeler göstermeli diyor. Bu da tabii trajedilerle, kördüğümlerle sonuçlanıyor. Tüm gücümle yine de bir şeyler vermeye çalışıyorum. Yaşam gerekçemin bu yönlü olduğunu biliyorsunuz. Başka ne bir anlamı var, ne imkanı. Belli bir süre böyle devam eder. Yargıtay sürecinin yaklaştığını biliyorsunuz.

Yeni bir savunma hazırladım, size de gelir. Yargıtay süreci bittikten sonra, TBMM'nin denetimindeki politik süreç başlayacaktır. Bana ilişkin bazı kararların gelişmesi gerekiyor. Sizler de dikkatle takip ediyorsunuz. Yine umarım kararlar çözüme imkan verecek temelde olur. Sadece benim için değil, tüm PKK için imhacı ve infazcı yaklaşımları gelecek yüzyılın da kayıbı olacaktır. Bu uğursuz gelişmeyi önlemek ve altındaki oyunları bozmak için yaşama gereğini anında farkettim. Ve bugüne kadar başardım. Ama tüm çabalara rağmen, bu anlamdaki yaşam yetmez veya buna fırsat tanınmazsa, aslında doğru ve güçlendirilmiş yaşamı mümkün kılan fiziki ölümü de bir ölüm olarak değerlendirmeyeceğim. Mühim olan, son ana kadar doğrunun gereğinin yapılmasıdır. O andan sonra her şey farklı olur ve gelişir. Bu hepimiz, herkes için geçerlidir. Yaşamım bu temelde kolay ve zor sözcüklerinin ötesinde, kendine özgü geçiyor. Özüm, çok genel ifade edersem, çocukluktan beri emeğe dayalı, kutsallığın, yüceliğin ve güzelliğin gereklerine göre düşünebilmek ve yapabilmektir. Önemli süreçleri katettim. İmralı süreci de bunun yoğunlaşmış, benim için olmasa da, sizler için ve hatta toplum ve devlet için trajik de olsa en verimli günlerimdir.

Acının büyüklüğü, başka yerde ve tarihte yer tutan kişilerin düzeyine uygun olarak en büyük gelişmelerin ilacı rolünü oynar. Şimdi bu diyalektik işliyor. Çarpıtmayan ve gereklerine yanıt veren, diyalektiğin de bir gereği olarak, bu kutsallık, yücelik ve güzellik gereklerine ulaşmada büyük güç bulacaktır. Böyle anlamaya ve bunun güçlü doğuşlarını, büyütüşlerini başarmaya çalıştığımızdan kuşkum yoktur.

Bu zor son satırlarda yine halkı, çok ilgi ile bekleyenleri selamlamakta güçlük çekiyorum. Ne kadar istiyorlarsa yine o kadar onların ve hepinizin olduğumu belirtirken, daha kutsalca, yücelerde güzel yaşamınızı, büyük özlemle bastığınız toprak, içtiğiniz su, soluduğunuz hava ve yediklerinizin helal olanıyla birlikte sevgi ile selamlıyorum.

Abdullah Öcalan
3 Ekim 1999 - İmralı

Baştarafı 1. sayfada

Yeni dönem halkın siyasal örgüt ve eylemiyle kazanılır

PKK hareketi daha doğuşundan itibaren halkın, toplumun gelişimini ve değişimini esas aldı. Sadece kendi önündeki engelleri ortadan kaldırmak değil, ulusal düzeyde yok olmaya ve sosyal düzeyde en çağdışı yaşam içerisinde tutulmaya karşı, bunu tersine çevirmek ve Kürt halkını ulusal ve toplumsal yönden kurtuluşa götürmek amacıyla, bu amaca sıkı sıkıya bağlı olmak temelinde doğup gelişti. PKK hareketi daha doğuşundan itibaren, küçük bir çekirdek iken bile kendisini halka bağlama ve bunu sürekli hissetme, gelişiminin her evresinde halk kitleleriyle en sıkı ilişkiler oluşturma, değişik alanlardaki örgütlerini hem halka bağlılık, hem de halkla ilişki bakımından sürekli duyarlı kılma temelinde ve giderek halkı harekete geçiren, geniş ulusal düzeyde halk eylemlilikleri ortaya çıkaran bir devrim hareketi oldu. Bu anlamda Kürt toplumu son yirmibeş yılda değişik düzeylerde, fakat çok önemli değişimleri ve gelişmeleri ortaya çıkaran bir devrimsel gelişmeyi yaşadı. Bu geliştirilecektir. Bu mirasın taşıdığı dersler nelerdir? Bunlardan olumlu yönde hangi sonuçları çıkarmalıyız? Bu mirasın eksiklikleri ve hataları nelerdir? Şimdiye kadarki çalışmalar içerisinde geçmiş süreçteki çalışmaları hangi düzeyde geliştirdik, ne tür hatalarımız ve eksikliklerimiz oldu? Kuşkusuz bunlar da değerlendiriliyor ve tartışılıyor.

Her düşünce, ideoloji ve siyasetin kendine göre doğruyu ve yanlışı ayıran ölçüleri vardır. Şöyle olursa doğru, böyle olursa yanlış denilir. PKK'nin doğru-yanlış ölçüleri de burada belirleniyor. Halka hizmet edenler doğru ve yerindedir, halka hizmet etmeyen ve zarar veren her şey de PKK'ye göre yanlıştır, zararlıdır. PKK hareketinin böyle bir toplumsal, halkçı karakteri ve det alanını kuşkusuz birbirinden kopuk ele almadı. Fakat ayrı yönleri de gördü. Hem uygulayan güçler, hem uygulama araçları, hem de uygulama yöntemleri bakımından, bu iki şiddet alanının birbirinden ayrıldığını görerek, ama birbiriyle bağını da esas alma temelinde, her iki şiddet alanının ulusal-demokratik gelişme yaratmak için uygulanması gerektiği sonucuna vardı. Bu iki şiddet

Böylece silahlı şiddet, siyasi şiddetle birlikte Kürdistan'da topluma büyük bir devrimci yükselişi yaşattı. Halk tepeden tırnağa böyle bir eylemin etkisini, bu temelde de değişimi, dönüşümü ve gelişmeyi yaşadı. Bu, Kürdistan tarihinin en büyük devrimci gelişimi idi. Aslında bu gelişme giderek bir sonucu ve çözümü de gündeme getirmişti. Silahlı mücadele temelinde önemli bir mücadele biçimi olarak ortaya çıkan ve toplumda değişimi yaşatan siyasi mücadelenin giderek öne çıkması, esas haline gelmesi, silahlı savaşımın yerine geçmesi ve devrimi bu temelde ilerletmesi doğal bir gelişim olacaktı. Partimiz PKK bunu 1993'ten itibaren geliştirmek de istedi. Fakat çok değişik engeller nedeniyle böyle bir değişim yaşanamadı.

PKK Çizgisi Emekçi Halkın Çizgisidir

Şimdi köklü bir değişimi yaşıyoruz. Siyasi mücadele ve siyasi örgütlenme temel mücadele biçimi olarak öne çıkıyor, diyoruz. Aslında bunun silahlı ve siyasi mücadelenin birlikte yürütüldüğü '91-'92 döneminin arkasından, devrim hâlâ da yaşanmaktadır. Bu, ulusal-demokratik devrimdir. Toplumun ulusal ve demokratik yönden bütünüyle çok köklü bir değişimin içine girmesi ve bu değişim sürecinin devam etmesi gibi bir durum ortaya çıktı. Bu durum halen devam etmektedir.

PKK olarak yürütülen çalışmalar ve çabaların amacı, bu gelişmeyi ve devrimci yürüyüşü, yani dönüşüm, değişimle birlikte toplumun ilerlemesi tamelindeki bir gelişmeyi sürdürmek ve devam ettirmektir. Şimdiye kadar bu belli örgütlenmelerle yapıldı; savaşı ve silahlı örgütlenmeyi, halkın eylemini ve gücünü böyle bir örgüt ve mücadeleyle ortaya çıkarmak esas alındı. En radikal devrimci yöntemleri kullanıp, böyle önemli bir devrimci gelişme Kürdistan'ın tümünde ulusal gelişme, birlik ve demokratik dönüşüm çerçevesinde yaratıldı. Şimdi bu dönüşüm ve gelişim daha da ileri götürülerek, kalıcı kılınmak ve devrim bu biçimiyle devam ettirilmek istenmektedir. Bunun için de mevcut koşullarda bunun yolu ve yöntemi ne olmalı, bundan sonra mevcut gelişme kesintisiz olarak nasıl ileriye götürülebilir soruları tartışılmaktadır. Bu konuda önemli bir değişim yaşanmaktadır.

İçinde bulunduğumuz değişim sürecininin en temel özelliği, bu sorular çerçevesinde yaşadığımız değişiklikler oluyor. Yine elbette şimdiye kadar yürüttüğümüz mücadelenin çok zengin tecrübeleri vardır. Örgütlenme ve eylem açısından, çok değişik biçimlerde mücadele ile ilişkilenme açısından zengin derslerle dolu büyük bir devrimci çalışma mirası ve tecrübe birikimi vardır. Yeni dönem bunun üzerinde

Bunlar temelinde kendimizi düzelterek, geçmişin olumlu ve olumsuz tecrübelerinden çıkardığımız derslerle kendimizi donatarak, hem ilerideki, hem de içinde bulunduğumuz süreci çok kapsamlı bir biçimde değerlendirip planlayarak; önümüze, süreci başarıyla götürecek temel görevleri koyarak, bundan sonra devrimimizi kesintisiz daha gelişmiş düzeylere vardırmak ve bu temelde ilerletmek istiyoruz.

Demek ki bu çalışmanın, bu alanın iki açıdan değerlendirilmesi gerekiyor. Birincisi, bu çalışmanın yeni dönemin halk mücadelesi ve örgütlenmesi açısından taşıdığı önem, oynayacağı rol ve bu açıdan yerine getirmemiz gereken görevler açısından; ikincisi de, geçmişin derslerini doğru bilince çıkarmak ve bu dersler temelinde hareket ederek bir düzeltmeyi yaşamak, kendimizi, belli bakımlardan düzeltip yetkinleştirerek, içinde bulunduğumuz sürecin görevlerini başarıyla yürütecek bir yetkinliğe ulaştırmak olmaktadır.

Devrimimizin ve mücadelemizin, halkımızın çıkarlarını esas alma ve ona sıkı sıkıya bağlı olma, halkın özgücüne dayanma ve bu özgücü harekete geçirme temelinde gelişme özelliği vardır. Bu, PKK'nin özü ve esasıdır. Doğuşu ve ideolojik-politik çizgi olarak şekillenişinden itibaren bu böyledir. PKK hareketi bu temelde ortaya çıkıp şekillenen, bütün eylemini buna bağlayan, doğruyanlış, yeterli-yetersiz ölçüleri ni bu esaslar temelinde oluşturan bir harekettir.

niteliği vardır. Bu temelde şimdiye kadar gelişimini esas aldı ve sürdürdü. Önümüzdeki süreç açısından kuşkusuz bu çizgiyi daha da geliştirerek sürdürecektir. Bu konuda herhangi bir değişiklik, farklılaşma beklenemez ve aranamaz.

Böyle bir karakteri hayata geçirmek, yani onu pratikleştirmek bakımından Parti iki tür mücadeleye önem verdi. Mücadele çizgisini şekillendirirken, özellikle Kürdistan'ın içinde bulunduğu durumdan dolayı egemenlere karşı şiddet uygulamayı, işi zor yoluyla yürütmeyi ve halkın çıkarlarını zor temelinde geliştirmeyi esas aldı. Bunu dünya, bölge, Türkiye ve Kürdistan değerlendirmesinden, Kürdistan üzerindeki sömürgeciliği ve Kürt toplumunun içinde bulunduğu koşulları ve durumu değerlendirerek ortaya çıkardı. Kuşkusuz bunu farklı bir biçimde belirlemedi. Bu alanların değerlendirmesini yaptı. Yaşanan koşullara göre *"halkın ulusal-demokratik dönüşümü ancak şiddet temelinde bir mücadele ve zor kullanımı ile olur, bunun dışında bu işi herhangi bir yolla yürütmek ve ulusal-demokratik gelişme sağlamak Kürdistan'da mümkün değildir"* tespitine vardı.

Şiddeti iki açıdan tanımladı. Bir, silahlı şiddet. İki, siyasi şiddet. Bu iki şiddet alanı içerisinde de silahlı şiddeti birinci planda esas aldı. Stratejisini silahlı şiddet, silahlı mücadele, yani halk savaşı üzerine kurdu. İçinde bulunulan koşullar gereği, özellikle 1980'lerin başında bu mücadele çizgisini daha da ayrıntılandırıp netleştirdi ve bunu yazılı ifadeye kavuşturdu.

Partimiz PKK *"silahlı şiddet, halk savaşımının temel mücadele biçimidir"* dedi. Buna göre bir mücadele stratejisi oluşturdu. Siyasi şiddet, onunla birlikte yapılacak diğer bütün çalışmaları silahlı mücadele stratejisine bağlı ve ona hizmet etme temelinde yürütülecek mücadeleler olarak ele aldı. '80'li yıllar boyunca on yıl bu temelde eğitim ve hazırlık yaptı; çeşitli aşamalardan geçen silahlı mücadele uygulamalarına başvurdu. Bu silahlı mücadele temelinde yürütülen çalışmalar, 1990'lara gelindiğinde önemli bir halk eylemliliğine ve serhıldanlara yol açtı. Silahlı mücadele temelinde, değişik alanlarda ulaşabildiği kadarıyla halk kitlelerini örgütleme ve çeşitli biçimlerde legal ve illegal çerçevelerde eyleme geçirme çabaları oldu. Bu eylemlerle silahlı mücadeleyi destekleme çalışmaları, '90'larda kitlelerin siyasi şiddetinin, siyasi eylemliliğinin, silahlı mücadelenin yanında daha ileri, önemli bir taktik olarak geliştirilmesine yol açtı. Gerillanın ve silahlı mücadelenin yanında serhıldanlar gelişme gösterdi. Önemli bir mücadele olarak devrimi geliştiren, halka ulusal-demokratik değişimi ve gelişmeyi yaşatan bir eylem biçimi olarak gelişti.

● "Siyasi mücadele derken, toplumun değişik kesimlerinin çeşitli biçimlerde örgütlendirilmesi ve değişik yöntemlerle eyleme çekilmesi anlaşılmalıdır. Bu örgütlenmeler legal-yasal planda olabilir, illegal ve yarı-legal olabilir; biraz yasal çerçeveyi aşan, yasadışı yol ve yöntemleri de kullanan durumda olabilir, olmak durumundadır."

'93'ten itibaren adım adım gerçekleştirilmesi gerekiyordu. Bu değişim ve dönüşümün o dönemde yapılması, silahlı mücadelenin yerini siyasi mücadeleye bırakması, serhıldanların daha çok öne çıkartılması, sürekli kılınması ve Kürdistan'a özgü olarak zenginleştirilmesi, bu temelde ulusal soruna çözüm bulunması ve halkın demokratik gelişmesinin ilerletilmesinin sağlanması gerekiyordu. Bu yeterince yapılamadı. Biz böyle bir dönüşümü, siyasi şiddetin ve siyasi mücadelenin yerinde ve zamanında öne çıkartılması değişimini hareket olarak yapamadık. Bu bizi daha sonraki süreçte çok zorlayan, giderek uluslararası komplo ile yüz yüze getiren, şimdi çok hızlı ve kısa süreli olarak bu değişimi yapmak zorunda bırakan bir durum oldu. Fakat geçmişten bu biçimde bir ders de çıkarmamız gerekiyor. Aslında işin mantığı ve gelişimi Kürdistan'da devrimci mücadelenin gelişim yasalarına uygun olarak, böyle bir dönem içerisinde değişikliğin yapılması en doğru ve gerekli olanıydı. Böyle bir değişimi zamanında yapamadık. Bunu yapamamak bizi ciddi biçimde zorladı. 1970'lerde ve 1980'lerin başında doğru bir biçimde başlanan stratejide, devrimci gelişmeye ve yine dünyadaki değişime uygun olarak gerekli değişiklikleri yapamamak, bizi ciddi zorluklarla yüz yüze getirdi. Şimdi bu değişikliği yapmak, bu temelde sorunları çözmek, bu geçen süreçte değişiklik yapamamanın bize ne tür zorluklar yaşattığını görme temelinde yeni dönemin geliştirilmesini esas almak gerekli ve önemlidir. Sıradan bir durum değildir. Çok doğal bir gelişme olarak da buna bakamayız.

Geçen süreç açısından, ders çıkar-

tılması gereken önemli bir husus da çizgi sorunudur. Partinin kitle çizgisinin oluşumu ve bu çizginin pratiğe aktarılmasında ortaya çıkan sorunlarla birlikte, bu çizginin ne kadar aktarılıp aktarılmadığı sorunudur. Kuşkusuz PKK, emekçi halkın çıkarlarını esas alan bir harekettir. Bu anlamda böyle bir çizgiye sahiptir. Emekçi halkın çıkarlarını esas alma temelinde bir çıkar sistemini, ulusal çıkarları ve ilerici insanlığın çıkarlarını esas almaktadır. Böyle bir stratejik çizgisi vardır. Herkese, her şeye eşit biçimde yaklaşan bir hareket değildir. Kendisini emekçi halkın çıkarlarının korunması, savunması ve geliştirilmesiyle sorumlu gören, böyle bir sınıf çizgisine sahip olan bir harekettir. Kitle çalışmasında kuşkusuz böyle bir çizgiyi esas almak, hayata geçirmek ve buna göre bir mücadele yürütmek durumundadır. Şimdiye kadar esas olarak böyle bir mücadele yürütmüştür. Fakat pratikte çok değişik alanlardaki çalışmada böyle bir çizgi esasına göre kitle çalışması yapamama durumu yaşanmıştır.

> ● "Siyasi mücadeleyle Kürt toplumunu bütün parçalarda, yasal-demokratik çerçevede, yarı-legal biçimlerde örgütleyeceğiz, her türlü kitle eylemini ortaya çıkaracağız. Siyasi mücadelenin esas ağırlıklı yanı, Kürt halkında ortaya çıkartılan ulusal-demokratik birikimi kullanarak Türkler, Araplar ve Farslar nezdinde demokratik siyasi gelişimi sağlamaktır."

Bazen çizgiyi hiç anlamama, bazen değişik sınıf ve tabakalardan, yine bu sınıfların kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirme çabalarından etkilenme ortaya çıkmıştır. Bu durum, kitle çalışmalarımızı, bazen çeşitli kesimlerin kuyruğuna takılma, bazen kitle çalışmasının inceliklerini ve özelliklerini hiç görmeme, tek yanlı ve düz bir yaklaşım içinde olma, bazen hatalara düşmeyelim ve çeşitli kesimlerin oyunlarına gelmeyelim anlamında oldukça sekter ve kestirmeci yaklaşımla kitlelerden koparma biçiminde yanlış ve hatalı pratik uygulama durumlarına düşürmüştür. Bu, pratik uygulama içerisinde bazen bizi korurken, bazen de kuyrukçu durumuna düşürmüş ve çizginin doğru, etkili uygulanmasını, halkın kazanılmasını ve ulusal-demokratik mücadelede onun örgüt ve eylemliliğinin yeterli ve etkin gelişimini önleyen ve engelleyen bir durum olmuştur.

Geçen 25 yıl içerisinde değişik çalışma dönemlerinde ve alanlarda faerklı düzeylerde bunun pratik örnekleri yaşan ve bu tür yanlışlara düşülen her yerde kaybedilmiş, büyük zarar görülmüştür. Halkı örgütleyip eyleme çekmek yerine, örgütlemeyen ve eyleme çekmeyen veya değişik sınıf ve kesimlerin çıkarları doğrultusunda bir kararı ve eylemi yürüten bir pratik ortayı çıkmıştır ki, bu birçok yerde mücadelemize zarar vermiştir. Bu ya bizim kitle bağlarımızı koparmış, ya da çeşitli kesimler hareketin gücünü kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak, bu gücü devrimin çıkarları doğrultusunda kullandırtmamıştır. Sonuçta halk eylemliliğimiz ve örgütlülüğümüz bu eğilimlerden zarar görmüştür.

Şimdi bunları aşmak ve bunlardan ders çıkarmak gerekiyor. Bu, kitle çalışmasında önemli bir çizgi sorunu olduğunu ve bir çizginin uygulanması gerektiğini ortaya çıkarıyor. Parti ise, bir sınıf çizgisinin bulunduğunu ve kitle çalışmalarını böyle bir çizgide yürütmemiz gerektiğini, kitleleri örgütleme ve eyleme çekme yöntemlerimizin böyle bir çizgiyi uygulamaya yatkın olması ve onun uygulanması gerektiğini ortaya çıkarıyor. Bunu esas almamız gerekiyor. Düz, rastgele ve hesapsız bir kitle çalışması kesinlikle olamaz. Bunun bir çizgi yöntemi ve incelikleri vardır. Oldukça duyarlı olmayı gerektiren, yine çok politik ve etkili olmayı gerektiren bir çalışma alanıdır. Çünkü insanlarla, toplumla, çeşitli sınıf ve tabakalarla uğraşılıyor. Bunların eğitilmesi, bir amaç doğrultusunda örgütlendirilip eyleme çekilmesi temel çalışmamız oluyor.

Elbette çeşitli kesimler duyarsızdır, toplum mevcut egemenlik tarafından dağıtılmıştır; kitle kendi çıkarlarını göremez hale getirilmiş ve oldukça çarpıtılmıştır veya bazıları kendi bireysel, ailesel ve aşiretsel çıkarlarını en öne alır hale getirilmiştir. Bu nedenlerle bu çizginin uygulanması beklendiği gibi kolay değildir. Yine kuşkusuz herkes kendi durumunu böyle bir çalışmaya yansıtıyor, dayatıyor. Kimisi ilgisiz kalıyor, kimisi kendi çıkarlarına göre işin yürütülmesini ve yürütülen çalışmaların kendi çıkarlarına hizmet eder kılınmasını istiyor. Oraya doğru bizi yöneltmek istiyor. Bütün bunları görerek ve doğru anlayarak, kitle çalışmasının hem çizgi hem de uygulama yöntemleri düzeyinde oldukça duyarlılık ve yaratıcılık gerektirdiğini bilmemiz gerekir.

Militanın Başarısı, Halkla Kurduğu İlişkilerle Ölçülür

Geçmişten çıkaracağımız üçüncü ders de, çalışanlara, kadroya ve öncülüğe ilişkindir. Bu bakımdan geçmiş süreç aslında şimdiye kadar belirttiğimiz bu iki alandan daha olumsuz derslerle doludur. Şunu itiraf etmemiz gerekir: Başlangıçta öyle olmasa bile giderek silahlı savaşımın yoğunlaştığı ve derinleştiği süreçte biz kitle çalışmalarını, halkın örgütlülüğünü ve eylemini, siyasi mücadele dediğimiz alanı çok tâli planlara ittik. Bu aslında doğru değildi. Bu anlamda çok küçümsendi ve geri planda görüldü. Kadrolar aslında en temel çalışma alanı olan kitle çalışmalarını küçümsediler, geri planda tuttular ve ondan çok uzaklaştılar.

Oysa *'bir militanın başarısının ölçütü, halka yaklaşımından geçer'* diye bir devrimci kural vardır. Bir militanın başarısını halkla kurduğu ilişkilerle ölçmek gerekir derler. Bizde öyle bir durum ortaya çıktı ki, halkla, kitlelerle ilişki kurmayı bir yana bırakın, kitlelerden kaçan, onlarla ilişkilenmeyi küçümseyen, dolayısıyla halk çalışmasından uzak duran, onu benimsemeyen ve ondan çekinen bir duruş ortaya çıktı. Bu oldukça tehlikeli, yanlış ve düzeltilmesi gereken bir duruştur. Bu anlamda bir bütün olarak önem vermedik. *'Bu çalışma en iyi çalışmadır, temel devrimci çalışmalardan bir tanesidir, bunu başarıyla yürütmek için kendimizi eğitmemiz gerekir, başarılı militan olmamız buradan geçer'* anlayışını esas almadık. Ondan uzak durduk ve küçümsedik. Bu nedenle de genelde bu çalışmaya göre kendini eğitip örgütleyen kadrosal militan gelişme zayıf kaldı veya olmadı.

Bu alanda öyle bir hava içerisinde örgütlenen kadro da kendisini geri gördü, bu atmosferin etkisi altında kaldı. Hep *'bu alana daha yeterli kadro verilmesi gerekir'* yaklaşımıyla, aslında varolan kadro da kendisini, geri, iş yapamaz ve bu işin başarıyla yürüteni olamaz gibi bir yaklaşım içerisinde tuttu. Bu nedenle bu çalışmaya göre bütün kadroyu eğitmek, halkın örgüt ve eylemini başarıyla ortaya çıkaracak ve devrimi bu alanda ilerletecek bir militan örgütleme ve görevlendirmeyi yapmak çok cılız kaldı. Yetersizliklerimiz oldu, çok ters yaklaşımların yanında biraz zoraki görevlendirmeler de oldu. Bu alan, iyi eğitilmemiş ve devrimci faaliyete yetkin katılamayan bazı arkadaşların istihdam edildiği bir alan olarak görüldü. Kadrolar yeterince eğitilmeden, işin önemi kavranılmadan, yine çalışmanın özellikleri ve yöntemleri üzerinde yeterince yoğunlaşılmadan, bu alan çalışmalarına yaklaşım gösterildi. Görevlendirilen kadro, çalışmaları bu biçimde ele aldı. Bu bakımdan hem çalışmalar gelişmedi, hem de görevlendirme ve çalışmaları bu biçimde ele alma zarar verdi. Partinin halkla ilişkilerinde halkın Parti'ye ve mücadeleye yeterince katılımına, güven duymasına ve ona destek vermesine yol açmadı. Tam tersine bu bakımdan hareketin kitleler üzerindeki genel etkisini geriletti, zayıflattı ve zarar verdi. Bu nedenle halkın mücadele için çeşitli düzeylerde ortaya çıkardığı birikimler çoğunlukla heder oldu, çar çur edildi. Bu birikimler silahlı savaşıma yeterince aktarılamadığı gibi, siyasi mücadelede de yeterince kullanılamadı. Benzer eksiklikler ve hatalı yaklaşımlardan söz edilebilir. Fakat esas olarak üç yönüyle geçmiş süreci değerlendirmek ve bu temelde dersler çıkarmak yerindedir, gereklidir.

Bu belirlemelerden şu ortaya çıkıyor: Yeni bir sürece yönelirken, bu üç bakımdan da kendimizi düzeltmemiz ve ciddi bir düzeltmeyi yaşamamız gerekiyor. Birincisi; siyasi mücadelenin bugün 'yeni öne çıkma' gibi bir durumu yok. Bu, '90'lardan itibaren temel bir mücadele biçimi olarak devrimci gündeme girmiş bir yöntemdi. 1993'ten itibaren daha çok ağırlık kazanan ve temel bir mücadele biçimi olarak ele alınıp yürütülmesi gereken alan, siyasi mücadele alanıydı. İşleri doğru yürütmek bu biçimde yaklaşmakla olurdu. Bunu yapamadığımız için zarar gördük, zarar görüyoruz.

Bu önemli bir stratejik gelişme hatası oldu. Çünkü silahlı mücadele ile ulaşılabilecek gelişme düzeyine önemli ölçüde ulaşmıştık. Daha öteye gidebilmek için dünya koşulları da, Kürdistan koşulları da değişmişti. En azından önemli bir mücadele biçimi olarak, halkın serhıldanları gündeme girmişti ki, bunu dikkatle incelememiz, ulusal kurtuluş mücadelesinde etkin rol oynayacak bir mücadele yöntemi olarak görüp değerlendirmemiz gerekiyordu. Öyle ele alsaydık, silahlı mücadeleyle ilişkisi nasıl olacaktı, hangisi ne kadar önde olmalıydı; bunu daha iyi tespit edebilir, bu değişimi o süreçte daha sancısız olarak, gelişmenin doğal akışı içerisinde gerçekleştirebilirdik ki, bu da bizi daha güçlü kılar, daha çok başarıya götürürdü.

Yine diğer bakımlardan önemli temel mücadele biçimi olarak siyasi mücadeleyi esas alırken, kitle çalışmasını ve bunun çizgi sorununu oldukça yaratıcı yaklaşılması gereken bir mücadele alanı olarak görmemiz gerekir. Öyle sıradan bir yaklaşımla, eğitilmemiş ve kendini iyi hazırlamamış kadroların yürüteceği bir mücadele olarak görmekten kendimizi çıkarıp, çok özgün olarak ele alınması gereken, her bakımdan mücadelenin ve çalışmanın özellikleriyle kendisini eğitmiş, donatmış ve şekillendirmiş öncü militan kadrolarla yürütülmesi gereken bir çalışma olarak ele almamız, çalışma alanına ilişkin yaklaşımlarımızı gözden geçirip köklü olarak düzeltmemiz gerekiyor. İçinde bulunduğumuz süreci, ancak bu düzeltmeleri sağladıkça başarıyla götürebiliriz. Çünkü geçmiş yaklaşımlar bize başarı sağlatmadı. Şimdiye kadar bizi çok fazla ilerletmedi. Tam tersine silahlı mücadeleyle, Parti'nin genel mücadelesiyle ortaya çıkan halk eylemliliğini ve halkın gücünü heder etti, çar çur etti. Azını mücadeleye yansıttı, fazlasını boşa çıkarttı.

Bu durum, eğer koşullar değiştirilip düzeltilmezse çok daha zarar verici olur ve mücadelemizi ilerletmez. Başarı kazanmamız için, bu süreçte kesinlikle böyle bir iç düzeltmeyi bütün alanlarda yeterli ve derinliğine yapmamız, kendimizi bu bakımlardan yeniden şekillendirmemiz, kadro düzeyinde yenilememiz ve örgüt düzeyinde yeniden yapılandırmamız bir zorunluluktur. Başarının yolu, birinci olarak buradan geçmektedir.

Tabii sadece bununla da içinde bulunduğumuz süreci başarıyla karşılamak ve süreci yeterli bir gelişmeyle ilerletmek mümkün olamaz. Bu önemli bir yandır, fakat tekbaşına yeterli değildir. Sürecin önemli görevleri ve geçmişten çok farklı yönleri vardır. Bunları da görmemiz, dikkate almamız, ona göre kendimizi plan ve programa kavuşturmamız, başarı kazanmamız için zorunludur. Bu da dönemin karakterinden kaynaklanmaktadır.

İçinde bulunduğumuz yeni süreç bu anlamda geçmiş süreçten farklıdır. Geçmişte silahlı şiddeti temel mücadele biçimi olarak ele aldık; siyasi mücadeleyi buna bağlı, buna hizmet eden bir mücadele olarak gördük. Bununla, ulaşmak istediğimiz noktaya geldik. Hatta bu noktada fazla ısrar ettik ve bu bizi bir yerde tıkanmaya götürdü. Şimdi bu yaklaşımımızda köklü bir değişiklik yapıyoruz ve stratejik bir değişikliği yaşıyoruz. Temel mücadele biçimi olarak siyasi mücadeleyi, yani halkın örgütlülüğünü ve eylemliliğini, kitlelerin mücadelesini temel mücadele biçimi olarak ele alıyoruz. Bundan sonra halkın ulusal-demokratik gelişimini sağlayacak temel mücadele ve çalışma biçimi bu oluyor. Diğer mücadeleler, çalışmalar buna bağlıdır ve buna hizmet eden mücadeleler olarak ele alınıp, bu temelde uygulanacaktır.

Bu, tabii ki kendi kafamızdan belirlediğimiz bir tercih değildir. 'Bundan sonra böyle olsun, geçmişte uyguladığımız artık eskidi, bir değişiklik yapalım' anlamında bir değişiklik gündeme gelmiyor. İçinde bulunduğumuz koşullar, 1990'dan beri dünyada, Türkiye'de ve Kürdistan'da ortaya çıkan gelişmeler, bundan sonra ulusal-demokratik gelişmeyi ilerletebilmek için böyle bir stratejik değişikliği yapmamızı zorunlu kılmaktadır. Ancak bu tür değişiklikler yaptığımız ölçüde süreci devam ettirebilir ve ulusal-demokratik gelişme sürecini ilerletebiliriz. Böyle bir değişiklik yapamazsak, yine şimdiye kadar varolanı dayattığımız müddetçe, bu bir çözümsüzlük olacak ve bir tıkatma olarak ortaya çıkacaktır. Burada çözümsüzlüğe düşerek, oldukça zorlanma ve giderek tasfiye ile yüz yüze gelme gerçekleşecektir. Bu açık bir durumdur. Bu açıdan biz bu değişikliği yapıyoruz.

Bu anlamda kitle örgütlenmesi ve mücadelesi bugün temel mücadele biçimimiz olmaktadır. Geçmişi derinliğine irdelemek, bu açıdan ondan dersler çıkartmak çok çok önemlidir. Eğer temel mücadele biçimini başarıyla yürütemezsek, başka herhangi bir mücadele biçimimiz de olmadığı için, kaybederiz. Geçmişte biz, daha önce belirttiğimiz hatalar ve eksikliklerle de mücadeleye yaklaştık. Ama esas olarak bizi yenilgiyle yüz yüze getirecek tehlikeleri yaşamadık. O tür hata ve eksiklikler parça parça zarar verdi. Ama bizi bir bütün olarak başarısız kılmadı. Çünkü esas olan silahlı mücadeleydi ve o yürüyordu; o mücadele buradaki hatalarımızı düzeltiyor, hata ve eksikliklerden ortaya çıkan zayıflıkları gideriyor, halkı eyleme çekiyordu. Bu biçimde devrimi götürüyordu. Bu alandaki yetersizlikler bizim için fazla tehlike ifade etmiyordu.

İçinde bulunduğumuz süreç artık geçmişteki gibi değildir. Geçmişte yaşanılan hatalardan daha küçük hatalar ve eksiklikler bugün büyük zararlar verebilecek, gelişmeyi önleyebilecek ve zayıflatabilecek, bu da mücadele ettiğimiz güçler karşısında bizi güçsüz kılacaktır. Saldırılar karşısında zayıf kalmaya, güçsüz düşmeye, giderek erimeye ve ağır darbeler yemeye götürecektir. O açıdan şimdiki durum bu mücadele alanında çok çok önemlidir ve köklü bir değişiklik olmaktadır. Bu değişikliklerin özelliklerine uygun olarak yaklaşım göstermek gerekiyor. Bir defa yaklaşımımızı bu biçimde köklü bir değişime uğratmalıyız. Bu alana yaklaşımımızı değiştirmeliyiz. Küçümseyen, ikincil planda ve önemsiz gören, hatta uzak durmayı esas alan yaklaşımlar temel tehlike teşkil etmektedir. Bunlar yanlıştır ve hepsinin aşılması gerekmektedir. Bizim için yeni olan bu duruma göre kendimizi yenilememiz, değiştirmemiz, yeni sürecin özelliklerine uygun bir yaklaşıma ve eğitim düzeyine ulaştırmamız bir zorunluluktur. Bundan sonraki süreçte bu sürecin temel mücadelelerini başarıyla yürütebilmemiz açısından bu gereklidir.

Yeni Dönemde Kitle Çalışması Esastır

Böyle bir süreci ne tür çalışmalarla yürütmeyi öngörüyoruz? Tabii birinci planda Kürt toplumunun, Kürt halkının bütün parçalarda çok ileri düzeyde bir örgütlenmesi ve eyleminin ortaya çıkartılması esastır. Şimdiye kadar bütün çalışmalarımız bu amaca yönelikti. Fakat halk örgütlülüğümüzün veya kitle çalışmamızın temel amaçlarından bir tanesi orduya destek bulmak, güç katmaktı. Şimdi temel amacımız halkın örgütlülüğü ve eylemliliğini geliştirmektir. Çalışmalarımız buna bağlıdır. Şimdiye kadar orduya katılım ve destek sağlamak kitle çalışmalarımızda temel amaçlardan biriydi. Şimdi ise halkın örgütlülüğü, kitleleri en örgütlü düzeye getirmek ve halkın eylemi temeldir. Kitleleri en eylemci konuma getirmek, şehirde ve kırda işçisi, köylüsü, kadını, yaşlısı, genci ve çocuğuyla bütün kesimleri örgütlemek, eyleme çekmek esastır.

Halk eylemliliğinin, siyasi eylemliliğin büyük dönüştürücü etkisi vardır. Doğrudan kitlelerin katılımını öngörmektedir. Kitleleri eğitmekte, onların gelişimine yolaçmakta ve farklı güçlere bunu bırakmamaktadır. Bugün bizde bu şekildeki dönüşüme karşı bir direnç var. Şimdiye kadar bütün mücadelenin temel görevlerini gerilla üstlendi. Halk gerilla mücadelesine destek verdi. Savaşçı verdi, maddi ve manevi destek verdi. Ulusal kurtuluş mücadelesi gerilla üzerinde kaldı. Halk sadece destek veren konumda oldu. Bu konumda destekledi. Şimdi biz böyle bir değişiklik yaparken, tabii temel görev gerilladan çıkıp, halkın üzerine biniyor.

> ● "Savaş aslında Kürtler kadar Türkleri de etkiledi. Kürdistan'daki kadar Türkiye'de de değişiklik yarattı. Kürdistan'da kitleler ulusal bilinçlenme sürecine ve PKK örgütlenmesine girdi. Türkiye'de de devlet büyüdü, kitleler her şeyiyle devlete bağlı hale geldi. Toplum tümüyle örgütsüz ve güçsüz kılınmıştır. "

Halk bunu üstlenmek istemiyor. Çeşitli siyasi çevreler, siyasi mücadele yürüten güçler bunu kabul etmiyorlar. *'Gerilla mücadeleyi sürdürsün, o çok güzeldi, rahattı, biz desteklemeye de hazırız; ama görev bizim üzerimize binmesin'* diyorlar. Mesela bir sürü kafa karışıklığı, muğlaklık yaşanıyor deniliyor. Bir sürü sözde siyasi çalışma yapan aydın vb. çevreler, bu değişikliğe şiddetle karşı çıkıyorlar. Bunun altında, görevin kendilerine düşmesi durumunda, aslında bu görevi kabul etmeme, çalışma altına girmeme, görev altına girmeme, mücadelenin gerilla tarafın-

dan yürütülmesi, kendilerinin de onun propagandasını yapması ve desteklemeyi olması biçiminde bir yaklaşım vardır. Bu rahat geliyor. Bir de buna alışılmıştır, bir alışkanlık haline gelmiştir. Kimi çevreler bu alışkanlığın ve rahatlığın sürdürülmesini istemektedirler.

Halk kesimleri için ise, bu yeni olan bir durumdur. Bir de, hâlâ üzerimize silahlı güçle yönelim devam etmektedir. Halk ürküntü ve kaygı duyuyor; saldırılar karşısında kendisini güçsüz görüyor. Güçlü olan gerillaydı. *'Gerilla gücüyle bu işi yürütsün, ben yine de destekleyelim, bu mücadeleyi kaldıramam'* yaklaşımı ve kaygısı var. Onun için çok çeşitli çevrelerden kaygı yükseliyor. *'Biz kaygılıyız, endişeliyiz, şöyle olacak, böyle olabilecek, tehlikeler ve riskler var'* diyorlar. Bu tür sözlerin hepsi bu anlama geliyor. Kendi güçsüzlükleridir. Mevcut durumda bu sözler, bu güçsüzlük işleri yürütememe kaygısını ifade ediyor.

Parti olarak bunu aşmamız ve değiştirmemiz gerekiyor. Bilinç vermek, insanları bilinçlendirerek ve eğiterek bu güçsüzlüğü güce dönüştürmek, yine örgütleyerek güce dönüştürmek, onları eylem yapabilecek ve eylem yapma gücünde olduklarını kendilerine göstererek, inandırarak ve kendilerine güven geliştirerek bu gücü onlarda yaratmamız ve güçsüzlüğü gidermemiz gerekiyor. Kitle çalışmamızın temel görevlerinden bir tanesi de budur. Başarılması gereken temel çalışmalardan bir tanesi de budur.

Bu anlamda içinde bulunduğumuz süreçte kitle çalışmasını bu çerçevede ruhsal durumdan örgütsel ve eylemsel yaşam durumuna kadar değişiklikler yaratarak geliştirmeyi esas almamız ve bunu başarmamız gerekir. Çeşitli ülkeler ve halklar bunu yaptılar. Örneğin bir Filistin intifadası vardır. Çok önemlidir. Gençlerle gerillayı yürüten toplum, arkasından çocuklarla sivil itaatsizlik denilen, taş devrimi denilen -bunlar taş atarak mücadele ediyorlardı- büyük bir mücadeleyi yıllarca yürüttüler ve bu da sorunun çözümünde etkili oldu. Böyle bir mücadele çözümü geliştirmede hâlâ rol oynamaktadır. Toplumu büyük bir dinamizm ve eylem içine tutuyor, karşı tarafı ise zorluyor, korkutuyor. Birçok şeyi kabul etmek zorunda bırakıyor.

Şimdi bu tür mücadele kuşkusuz başka halklarda da var. Bir Güney Afrika halkı çok daha farklı bir mücadeleyi büyük bir etkinlikle yürüttü. İrlandalılar bunu kendilerine göre yürüttüler, yürütüyorlar. Değişik yerlerde kendilerine göre, kendi koşullarına uygun, fakat halkın siyasi eylemini, mücadelesini ve gücünü ortaya çıkaran, pratikleştiren ve karşı tarafa dayatan bir mücadele yürütebiliyorlar.

Bugün bizlerin de böyle bir mücadeleyi geliştirme görevimiz vardır. Siyasi mücadele derken, esas olarak bunu temel alıyoruz ve toplumun değişik kesimlerinin çeşitli biçimlerde örgütlendirilmesi ve değişik yöntemlerle eyleme çekilmesi anlaşılmalıdır. Bu örgütlenmeler legal-yasal planda olabilir, illegal ve yarı-legal olabilir; biraz yasal çerçeveyi aşan, yasadışı yol ve yöntemleri de kullanan durumda olabilir, olmak durumundadır. Salt bir yana bağlanmak doğru değildir, salt bir tarzda çalışma yapmak başarıya götürmez. Fakat siyasi mücadeleyi yalnızca bir illegal mücadele olarak ele almak da oldukça daraltır. PKK olarak yeni stratejimizde, temel yasal bir örgütlülük, çalışma ve mücadeleyle işleri yürütecek ve çözümü geliştirecek bir demokratik ortam yaratmayı esas alıyoruz. Hedefimiz budur ve bu anlamda bunu zorlamamız gerekiyor. Halkı örgütlememiz, partileştirmemiz, siyasetle ilgilenir hale getirmemiz, uygun demokratik mücadele yöntemleriyle halkın gücünü ortaya çıkararak, ulusal sorunun çözümü ve demokratik gelişmenin yaşanması doğrultusunda ilerleme sağlamamız gerekiyor.

Tabii bununla birlikte böyle bir ortamı açmada çok çeşitli biçimlerde sivil itaatsizlik denilebilecek, Kürdistan koşulları neyi gerektiriyorsa, bizzat onu pratikte bulma temelinde bu alanda da örgütlenme ve mücadeleyi geliştirmemiz önemlidir. Kürt toplumu içinde böyle bir örgütlülüğü ortaya çıkarmak ve geliştirmek birinci plandaki görevimiz, temel taktiğimiz ve yaklaşımımız oluyor. Gerillanın yerine esas olarak bu geçiyor. Silahlı mücadeleyi durdurup gerillayı geri çekerken, gerilla yerine örgüt olarak bu alandaki kitlenin örgütlenmesini, pratikleştirilmesini ve yarılegal biçimde örgütlendirilmesi, gerilla savaşının yerine de kitlelerin eylemini geçiriyoruz. En yasal, en basit demokratik eylemlerden, kitlelerin siyasi şiddeti diyebileceğimiz kitlesel şiddet düzeyindeki zorlamalara kadar çeşitli eylem biçimleri geliştirilebilir. Bunlar boykottur, gösteri, protesto eylemleri gibi düzeni sorunun çözümüne zorlayacak her türlü girişim ve eylem biçimleridir. Bunların uygulanması esastır.

Kürt Sorununun Çözümü Türkiye'nin Demokratikleşmesine Bağlıdır

Bununla birlikte sorunu sadece Kürt toplumuyla ilgili bir sorun olarak görmemek gerekir. Çünkü Kürt sorununun çözümü yalnız Kürtleri ilgilendirmiyor. ulusal kurtuluş mücadelesini başlatırken, sömürgeci egemenliğin Kürdistan'da yarattığı durum ve koşulların gereği olarak, ulusal sorunu önce Kürt halkına kabul ettirmek, benimsetmek ve sorunu Kürt toplumu nezdinde çözüme götürmek gerekiyordu. PKK Türkiye kentlerinde, Türkiye devrimci hareketi içinde doğarken bu gerçeği gördü. Bu temelde Kürdistan'a yönelim sağladı. Kürt insanıyla, Kürt halkıyla uğraştı. Kürt toplumunda ortaya çıkan ulusal yabancılaşmayı, asimilasyonu ve başkalaşımı gidermek için yoğun çaba harcadı. İdeolojik mücadele, eğitim ve silahlı mücadele yürüttü. Bütün bunların hepsi aslında Kürt insanına ve halkına, kendi ulusal kimliğini kabul ettirme, ulusal bilinç verme, onu ruhsal, psikolojik, düşünsel ve davranış olarak ulusal yaşam ölçülerine çekme, böylece ulusal birlik ve yaşam çerçevesinde kendi ulusal varlığını yaşar hale getirmeydi. Bunun için gerekli örgütlenmeyi ve mücadeleyi ortaya çıkartmaktı. Aslında bunlar Kürt sorununun tanımı, anlaşılması, örgütlendirilmesi ve mücadeleye dönüştürülmesi süreçleriydi. Bu, 1990'lara kadar başarıyla yürütüldü.

1990'lardaki halk eylemleri, bu mücadelenin başarı kazandığını ve bu çalışmaların başarılı sonuçlar verdiğini ortaya koydu. Bu durum şu anlama geldi: Kürt ulusal sorunu, Kürt toplumu ve halk nezdinde çözüme götürüldü. Kürt toplumu, ulusal bilinçlenmeyi, örgütlenmeyi ve eylemi ortaya çıkarmış ve bu temelde yaşamak istediğini ortaya koymuştur.

Fakat Kürtlerin bunu istemesi tek başına yetmedi, yetmemektedir. Bir de çelişkinin öbür yüzü, egemen güç yanı vardır. Egemen tarafın da bunu kabul etmesi gerekirdi. Bunu sömürgeciliğini uygulayan güce, devlete kabul ettirmek, o devletin egemenlik altında tuttuğu topluma kabul ettirmek, sorunu Türkler, Araplar ve Farslar nezdinde de çözüme götürmek gerekiyordu. Yalnız başına Kürtlerin kendi kimliklerine sahip çıkmaları, örgütlenmeleri ve *'kendi ulusal kimliğimizle örgürce yaşamak istiyoruz'* demeleri gerekiyordu. Bunu bir de devletler ve siyasi iktidarlar nezdinde diğer toplumlara kabul ettirmeleri ve sorunu çözmeleri gerekiyordu.

● "Türkiye'de demokratik mücadele ve örgütlenmeyi geliştirmek, Kürt toplumunun kimliğini esas almak, halkımızın demokratik örgütlenmesini, eylemini geliştirmek, böylece geniş bir demokratik örgütlenme ortaya çıkarmak, hem de devlette demokratik dönüşüme yol açmak en temel görevimiz oluyor."

PKK bunu silahlı mücadele ile yapmak istedi. Kürt toplumunun nezdinde çözüme götürmede silahlı mücadele başarıyla rol oynadı. Fakat Türkiye ve dolayısıyla diğer ülkeler nezdinde sorunu çözüme götürmede silahlı mücadele stratejisinde başarıya ulaşamadık. Bu anlamda bizi başarıya götüremedi. Siyasi mücadele, bu alanlarda başarıyı yaratma mücadelesi olmaktadır. Bununla Kürt toplumunu bütün parçalarda, yasal-demokratik çerçevede, yarı-legal biçimlerde örgütleyeceğiz, her türlü kitle eylemini ortaya çıkaracağız. Ama bu işin bir yanıdır. Siyasi mücadelenin esas ağırlıklı yanı, Kürt toplumunda, Kürt halkında ortaya çıkartılan ulusal-demokratik birikimi kullanarak Türkler, Araplar ve Farslar nezdinde demokratik siyasi gelişimi sağlamak ve bu demokratikleşmeye bağlı olarak Kürt ulusal sorununu çözüme götürmektir. Çözümün bir tarafı da bu halklar ve toplumlar, yine bu toplumları egemenlik altında tutan devletler olmaktadır. Çözümün gerçekleştirilmesi için bu alanlarda da çözümün gerçekleştirilmesi gereklidir.

Bunun için siyasi mücadelemizin temel alanı Kürt toplumunun örgütlendirilmesi olmakla birlikte, aslında bu örgütlülüğü de kullanarak Türk toplumunu örgütlemeye çalışmak, Türkiye'de Türk halkını demokratik bir çizgide örgütleyerek demokratik dönüşümü yaratmak ve yaşatmak, böylece toplumdaki demokratik örgütlenmeye bağlı olarak devlete demokratikleşmeyi ve demokratik dönüşümü dayatmak, bunu zorunlu kılmak ve böylece Kürt sorununu da çözüme kavuşturmak, Türkiye'deki demokratikleşmeye bağlı olarak ulusal soruna çözüm getirmek oluyor. Bu, benzer bir şekilde sorunun Araplar ve Farslar nezdinde çözümlenmesi anlamına geliyor. Sorunun düğümlendiği alan Türkiye'dir. Esas alınması ve çözüm aranması gereken yer de Türkiye oluyor. Onun için mücadelemiz yoğun olarak Türkiye üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Türkiye'deki gelişmeler diğer parçaları da etkiliyor. Benzer bir biçimde Türkiye'de yürüteceğimiz çalışmaları diğer parçalarda da Arap ve Fars toplumlarına yönelik olarak yürütmemiz gerekiyor. Bu alanlara karşı yürüteceğimiz çalışmalar bir yandan Türkiye'deki çözüme destek verip onu gerçekleştirmeye katkı sunarken, bir yandan da Türkiye'de ortaya çıkabilecek çözüme bağlı olarak, diğer parçalarda da ulusal sorunun çözümünün, yine Arap ve Fars toplumlarında demokratik gelişimin gerçekleşmesini sağlamak oluyor. Kürt ulusal sorununun çözümünü, bağlı olduğu toplumlardaki demokratik dönüşümle bütünlük halinde görüyoruz; onunla birlikte demokratik gelişmenin sağlanması demek oluyor ki, bu da bir bütün olarak Ortadoğu'da demokratizasyonun gelişmesi anlamına geliyor. Bu anlamda Kürt sorununun çözümü bölgede, demokratik dönüşüme bağlıdır, onu gerçekleştiren temel bir dinamiktir. Bu anlamda da Kürt ulusal mücadelesi, Ortadoğu'nun temel bir demokratik dönüşüm mücadelesi oluyor. Kürtler, Kürt ulusal hareketi Ortadoğu'nun en demokratik hareketi, Ortadoğu'ya demokrasiyi taşıyan, demokratikleşmeyi zorunlu kılan ve demokratikleşmeyi dayatan bir hareket oluyor.

Şimdi içinde bulunduğumuz bu süreçte temel mücadele biçimi olarak aldığımız siyasi mücadelenin en temel alanı olan Türkiye'de demokratik mücadele ve örgütlenmeyi geliştirmek, Kürt toplumunun kimliğini esas almak, bugüne kadar gelen mücadeleyle ortaya çıkan birikimi koruma temelinde kullanarak, halkımızın demokratik örgütlenmesini geliştirmek, halk kitlelerinin demokratik eylemini geliştirmek, böylece Türkler, Kürtler ve diğer halk topluluklarının içerisinde olduğu geniş bir demokratik örgütlenme, kitle örgütlenmesi ve her alanda gelişecek kitle eylemliliğiyle hem demokrasinin sınırlarını genişletmek, toplumun örgütlülüğünü ve güçlenmesini ortaya çıkarmak, hem de bu mücadeleyi dayatarak devlette demokratik dönüşüme yol açmak en temel görevimiz oluyor.

Bazıları bunu anlamadılar, çarpıtmaya çalıştılar. Biliniyor; bu işi ancak devletle pazarlık temelinde yürütülebilir olarak gördüler. *'Halkın örgütlenmesi için devletin kabul etmesi gerekir'* gibi bir yaklaşımı öne sürdüler. *'Siyasi mücadele devlette değişiklik olmadan yürütülemez'* dediler. Oysa devlette değişiklik yaratmak için bir mücadele yürütmek gerekir. Bu değişikliği yaratacak böyle bir güce ihtiyaç vardır. İşte bu gücü yaratacak olan, kitlelerin siyasi örgütlenmesidir. Bu mücadeleye siyasi mücadele diyoruz. Toplum ve halk böyle örgütlendikten ve devlet demokratik dönüşümü sağladıktan sonra, birçok sorun, demokrasi sorunu, Kürtlerin ulusal sorunları çözümlenmiş olacaktır. *'Bu dönüşümler olsun, ondan sonra ulusal sorunu çözeceğim'* demek ahmaklık olur. Zaten bu çözülmeden, Türkiye'de demokrasi olmaz. Böyle arabayı atın önüne koşmak gibi ters, devlete çok bağımlı, aslında halkın örgütlenmesi ve eylemi anlamında mücadeleyi ve çalışmayı esas almayan, ona güç yetiremeyen, onun zorluklarını göğüslemeyen, ondan kaçınan ve dolayısıyla politik mücadeleden kaçınan yaklaşım bu yönelimi çarpıtıyor ve boşa çıkartmaya çalışıyor. Dar, çözümleyici olmayan bu yaklaşım ilkel milliyetçiliğin ve sosyal şoven çizginin geriliğinden kaynaklanıyor. Öyle ki, kendisi başaramamış, halkı örgütleyememiş, devlet ve toplum nezdinde bir güç haline gelememiştir ve *'bu iş hiç olmaz'* sanıyor. Bazıları *'Türkiye'de hiçbir şey olmaz, Türkiye halkı hiçbir şey yapamaz'* diyorlar. Bu kadar inançsız, halktan kopuk, kendine güvensiz bir konuma gelmişlerdir. Onları bu duruma getiren, kendi anlayışları ve yaklaşımlarıdır.

Şimdi bu yanlış anlayışları bertaraf etme temelinde Türkiye'de bir örgütlülüğü geliştirmek, Kürt toplumunun siyasi örgütlenmesini, başta Türkiye olmak üzere, Arap ve Fars toplumlarının demokratik siyasi örgütlenmesiyle birlikte geliştirmek, böylece geniş bir demokrasi platformu ve demokratik blok geliştirmek bir çözüme gitmek, çözümü bu blok içinde gerçekleştirerek mevcut rejimlere de dayatarak demokrasi ve ulusal sorunu çözüme götürmek esas yaklaşımdır. Bu açıdan en temel görevimiz, bu süreçte bu toplumları -başta Türkiye olmak üzere- örgütlemeye çalışmak olmaktadır. Bu, PKK'nin doğuşundaki stratejisinde vardır.

Türkiye'de Kitle Örgütlülüğü ve Eylemliliğini Geliştirmek En Temel Görevdir

PKK olarak silahlı mücadele çizgisini esas aldığımız zaman bile, silahlı mücadelenin başarıya gitmesinin yolunu, Türkiye ve diğer ülkelerde silahlı savaşıma veya halk ayaklanmasının gelişmesine bağladık. Onlarla birlikte olursa mümkün olur dedik. Ulusal sorunun çözümü ancak bununla mümkündür. 'Eğer bu gelişmezse, o zaman parti olarak Türk toplumunu örgütlememiz ve mücadeleye çekmemiz gerekir' dedik. Ancak bunu yaptığımız zaman başarı kazanabiliriz, yoksa ulusal sorunu çözmede başarıya gidemeyiz.

Silahlı mücadele alanında bunu yapamadık. 1992'de DHP kuruldu. Türkiye'de silahlı mücadeleyi ve halk hareketini geliştirmeyi esas aldık ama yapamadık, bu başarıya gitmedi. Daha sonraki yıllarda Türk sol hareketleriyle Devrimci Birlik Platformu oluşturduk. Yine çeşitli örgütlenmeleri geliştirmek istedik; cephe kurmaya çalıştık. Fakat silahlı mücadeleyi ve Türkiye'de ayaklanmayı geliştirme yolunda bir ilerleme sağlayamadık. Zaten Kürdistan'daki gerillanın askeri zafer kazanamamasının temel nedeni Türkiye'de böyle bir gelişmenin yaratılamayışı olmuştur.

Şimdi de bunda ısrar etmek, içinde bulunduğumuz koşullara uygun değildir. Bir de Türkiye bu biçimde örgütlenememektedir. Yaratamadığımız için doğru değil diyoruz. Stratejik değişikliği zaten bu nedenle yapıyoruz. Bu temelde ana görev ve temel mücadele biçimi olarak siyasi mücadeleyi alırken, esas olarak Türkiye'de ve benzer biçimde diğer toplumlarda varolan örgütsüzlüğü örgütlülüğe dönüştürmek, antidemokratik durumu yıkıp demokratik gelişmeyi yaratmak oluyor. Kürt sorununu ancak bunu yaratarak çözeceğiz. Bu noktada siyasi stratejimizin özü yine aynıdır, yani Türkiye toplumunu örgütleyerek ve Türkiye'de demokratizmi geliştirerek çözüme gitmektir.

Bunu silahlı eylemle yapmak istedik; bir noktaya kadar geldi, oradan öteye gidemedik, şimdi siyasi çalışma ile bunu yapmak istiyoruz. Bu nedenle siyasi mücadelemizin en temel amacı, Türkiye'de demokrasiyi geliştirebilmek için, Türkiye toplumunu demokratik siyasi örgütlülüğe ve eylem içine çekmek, böylece Kürt sorununun bir tarafı olarak, Kürt ulusal sorununun çözümünü gerçekleştirmektir. Böyle bir demokratik dönüşüme bağlı olarak, Türk toplumuna ve diğer toplumlara kabul ettirmek oluyor. Çözümü böyle bulacağız.

Bu açıdan Kürdistan'da yapacağımız çalışmadan daha fazla, Türkiye'de siyasi çalışma yapmayı esas almamız önemlidir. Kürdistan'daki ulusal-demokratik gelişmeye ve birikime dayanarak Türkiye toplumunu örgütlemeyi esas almamız, Türkiye'de kitle örgütlülüğünü ve eylemliliğini geliştirmemiz en temel görevdir. Bizi çözüm sürecinde başarıya götürecek en temel gelişme burada ortaya çıkacaktır. Buna göre yasal, demokratik bir hareket geliştirmeyi esas alıyoruz. Parti Önderliği buna 'Demokratik Cumhuriyet Hareketi' dedi. Parti Önderliğimiz bu çözümü İmralı'da yaptığı savunmasında kapsamlı bir biçimde formüle etti. Bu temelde bunun pratikleştirilmesi için Türkiye'de çalışmaların geliştirilmesini istemektedir; geliştirilmemesini ise geri bir durum olarak görmekte ve bunu eleştirmektedir. Bu çizginin uygulanması için, pratiğin ertelenmeden geliştirilmesi gerektiği üzerinde duruyor.

Buna göre bir Demokratik Cumhuriyet Hareketi, bir demokratik platform, giderek bir demokratik partileşme - ki bu bir blok partileşmesi olabilir- içinde değişik gruplar ve ideolojik eğilimlerin yer alacağı bir siyasi mücadeleyi geliştirmek istiyoruz. Bunun yanında benzer bir biçimde, yarı-legal kitle örgütlenmeleri ve her türlü kitle eylemliliğiyle okullarda, fabrikalarda ve mahallelerde işçileri, gençleri, yaşlıları, kadınları, sıradan mahalle yaşamını yaşayanları, yani her kesimi örgütleyerek

kendi ekonomik ve demokratik çıkarlarını da esas alma temelinde eyleme çekmek, mücadeleye sevketmek, örgütlemek, güç sahibi haline getirmek ve böylece devleti bunları kabul eden bir değişikliğe yöneltmek ve zorlamak esas yöntemimiz oluyor. Bunları geliştirdikçe devlet de değişikliğe gitmek zorunda kalacak diyoruz. Zaten daha şimdiden böyle bir zorunluluğu görüyor. Kürdistan'daki savaş onu böyle bir noktaya getirdi. Bu savaş aslında Kürtler kadar Türkleri de etkiledi. Kürdistan'daki kadar Türkiye'de de değişiklik yarattı. Kürdistan'da kitleler ulusal bilinçlenme sürecine ve PKK örgütlenmesine girdi. Bunun yanısıra Türkiye'de devlet büyüdü, kitleler her şeyiyle devlete bağlı hale geldi.

Bu durumun böyle olduğu Marmara'da yaşanan depremde çok net açığa çıktı. Toplum tümüyle örgütsüz ve güçsüz kılınmıştır. Çünkü bütün güç devlette birikmiş, devlet büyümüş, öyle ki devlet toplum yaşamından kopmuştur. Devlet deprem olunca hiçbir adım atamadı. Yani devletin sosyal ve ekonomik yaşamla alâkası kalmamıştır. Buna göre bir örgütlülüğü yoktur. Devlet Kürdistan'daki savaşa göre ayarlanmıştır. Marmara'daki depremden insan çıkaramadı, ama Kürdistan dağlarında habire savaş yürütüyor. Bunu maskelemek için bazı savaş rantçısı çevrelerin operasyonlara daha fazla ağırlık verdiği de bir gerçektir. Bu durumda olan bir devlet ile toplumun çelişkisini açığa çıkarmak çok önemlidir. Mevcut yaklaşımlarımız bunu ortaya çıkardı. Depremle bu daha net görüldü. Toplum kendi durumunu görerek devletin içinde bulunduğu duruma karşı bir eleştiri geliştirdi.

Bu çerçevede de şimdi devlet kendisini nasıl örgütleyeceğini, niye bu duruma geldiğini tartışıyor. Niye bu duruma ve bu durumdan nasıl kurtulacak? Bunun için anayasa değişikliği, köklü bir hukuk reformu tartışılıyor. Mesela yeniden ekonomik inşa tartışılıyor. Tabii bu çerçevede genel bir af, yine sosyal yaşam reformu denilen yeni bir düzenleme, yine Kürdistan'da savaşa göre şimdiye kadar yapılmış olan düzenlemelerin değiştirilmesi tartışma göndemine getirilmiş durumdadır. Demokratikleşmenin önemli ayakları olarak gerçekleştirilecektir. Bunları gerçekleştirmek için örgütlenmek ve mücadele etmek temel görevdir.

Şimdi benzer bir şey belli bir değişiklikle birlikte diğer parçalar için de geçerlidir. Güney Kürdistan biraz daha farklıdır. Güney'deki örgütlülüğümüz ve kitle çalışmamız biraz da silahlı örgütlülükle birlikte olmaktadır ve bu sürecektir. Fakat siyasi mücadele ve örgütlenmeyi öne çıkartmamız, Irak'taki değişime bu temelde katılmamız doğru bir yaklaşımdır. Küçük Güney'deki örgütlülük gelişiyor. Doğu'daki durum biraz bu gelişmelere bağlıdır ve önemli bir etkilenme zaten ortaya çıkmış durumdadır. Aslında diğer parçalarda, özellikle de Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de değişiklik yaşanırsa, bu temelde demokratik çözüm Doğu'ya doğru kayacaktır. Doğu'daki durum gündeme gelecektir. Bu nedenle buna göre bir çalışma çizgisini doğru tutturmak önemlidir.

Madem kitle çalışması bu kadar öne çıktı ve temel mücadele oldu, o zaman kitle çizgimizi iyi öğrenmeliyiz. Bütün kadrolar kitle çizgisini bilmeli ve pratiğe doğru aktarmalıdır. Geçmişte içine düştüğümüz gibi kitleden kopan bir durumda olmamalı, sekter yaklaşmamalı ve yine kitle kuyrukçusu olunmamalıdır. Emekçi kitleleri bir yana bırakıp, orta sınıflara veya ağa ve kompradorlara kayılmamalıdır. Halkın üzerindeki egemen sınıfın ve orta kesimlerin çıkarını savunan ve onu örgütleyen bir konuma düşülmemelidir.

Esas olan emekçi halkın örgütlülüğünü gerçekleştirmektir; onun çıkarlarını birinci planda esas alma temelinde diğer kesimleri de mücadeleye katmalıyız. Böyle bir strateji izlemeliyiz. Diğer kesimlerle de bir cephe veya blok oluşturmalıyız. Ama öncü, önde olan diğerleri değil, emekçi halk ve onun çıkarları olmalıdır. Böyle olursa, en geniş demokratik örgütlenmeyi ve eylemi ortaya çıkarabiliriz.

Yine eylem bakımından zengin olmak çok önemlidir. Halihazırda eylem çizgisinin ne olacağı ve Kürdistan'da kitle eylemliliğinin nasıl gelişeceği belli değildir. Çünkü bu süreci yeni başlatıyoruz. Örgütlenme adımları atıyoruz. Giderek bunu eylemle bütünleştirmemiz gerekecektir. Çeşitli ülkelerin deneyimi var; bizde de 1991-'93 serhıldan deneyimi var. Bunu çok iyi irdelemeliyiz. Yine içinde bulunduğumuz koşulları iyi irdelemeliyiz.

Bütün bunlardan çıkan sonuçlar olarak, Kürdistan'da yürüteceğimiz kitle mücadelesi hangi biçimlerde gelişecek? Bir şeyleri ezbere dayatmaktan çok, çalışmaları yürütüp koşullara uygun olabilen yöntemler hangisiyse onları açığa çıkarıp uygulamamız gerekecektir. Bu konuda kendimizi önceden bazı şeylere kapatmamalıyız. 'Herhangi bir şey belli değildir' diyerek çabasızlık içerisinde olmamalı, geri çekilme gibi bir durumu da yaşamamalıyız. Önümüzü açık tutmalı ve çaba harcamalıyız. Koşullara uygun yöntemler ve biçimler hangisiyse, onlar pratikte ortaya çıkar ve çıktıkça ilerletmeliyiz. Böyle bir kitle eylem çizgisini geliştirmemiz gerekir. Yani siyasi mücadeleyi Kürdistan'a ve Türkiye'ye oturtacak, demokratik dönüşümün temel motoru olarak bu mücadeleyi kullanacak bir çizgi ve buna uygun eylem biçimleri temel olarak neler olacaksa, onları uygulamamız gerekir. Bunlar henüz belli değildir. Düşünce olarak kafa yorup açığa çıkarmalıyız. Pratikte zorlayarak bu tür mücadeleleri yaratmalıyız.

Belki bir süre bu arayışlar devam eder. Örneğin Filistin birkaç yıl eylemsiz kaldı. Kendisini örgütlemeye çalıştı. Aradı ve en sonunda mücadeleyi çocukların taş atması olarak buldu. Bütün örgütler bunu örgütlemeye kalktılar. Bütün toplum taş atan çocuklara hizmet etmeye başladı, ona göre bir örgütlenme ortaya çıktı. Onlar başta 'çocuklara taş attırarak mücadeleyi yürüteceğiz' demediler. Hiç kimsenin aklından böyle bir şey geçmiyordu. Filistin hareketi '82 Haziran'ında Lübnan'ı terkederken -ki bu, silahlı mücadeleyi bırakmak oluyordu- 'intifada olacak, çocuklar gidip taş atacak, Filistin şehirlerinde mücadele sürecek' diye bir yaklaşımları hiç yoktu. Birkaç yıl içinde arayış içinde oldular, kendilerini değiştirdiler, örgütlediler; en sonunda intifada ortaya çıktı ve yeni bir mücadele çizgisi olarak Filistin halkının haklarını savunan bir mücadele pratiği gündeme geldi. Bu mücadele yıllardır devam ediyor ve İsrail'i zorluyor.

Halkın Örgütlülüğü ve Eylemi Onun Eğitiminden Geçer

Kuşkusuz Kürdistan gerçekliğinde de öyle olsun demiyoruz. O kadar uzamayacaktır. Ama bizim de kendimizi örgütlememiz, kendimize özgü bir çizgi ve eylem biçimlerini ortaya çıkarmamız gerekir. Bunun yoğun arayışı içerisinde olacağız. Bunu destekleme ve kitle örgütlülüğünü geliştirme anlamında başka çalışma alanlarını da kullanacağız. Örneğin yazılı ve sözlü propaganda alanını çok yoğun olarak geliştirmemiz gerekecektir. Biz şimdiye kadar silahlı propaganda uyguladık. Propaganda çalışmasını gerilla yürüttü. Yürüttüğümüz savaşın en temel işlevlerinden biri halk arasında propaganda yürütmektir. Gerilla artık bunu yapmıyor, savaş yapmıyor. Oradan doğan açığı ve boşluğu yazılı ve sözlü propagandayla dolduracağız. Buna göre bir basın-yayın örgütlemesi, bu çalışmanın ve çalışma araçlarının geliştirilmesi ve bu bakımdan yetkinleştirilmesi dönem bakımından önemlidir. Çünkü halkın örgütlülüğü ve eylemi onun eğitimden geçer. Eğitim de propaganda demektir.

Halk içinde onu eğitecek bir propaganda çalışması yürütmek, yine bu propaganda çalışmasının bir parçası olarak sanat ve edebiyat çalışmalarımızı çok ileri düzeyde geliştirmek gerekecektir. Yakın zamana kadar bunlara ihtiyaç duymadan, savaşla bu hususları yaşıyorduk. Gerilla yaşıyordu, halka yaşatıyordu. Böyle anlatılıyor ve herkes hissediyordu. Yani adeta hikaye, roman, şiir gibi yaşıyorduk. Şimdi bu yaşam biraz sınırlanıyor. Yaşadıklarımızı ifade ederek halkın ruhsal, moral ve bilinç durumunu geliştireceğiz, canlı tutacağız ve mücadeleye çekeceğiz. Halkı örgütleyebilmemiz için bu gereklidir. Onu bilgilendireceğiz, moralli kılacağız ki, eyleme çekebilelim. Bu anlamda bu tür çalışmaların geçmiştekinden çok farklı olarak bu dönemde, hem propaganda faaliyetinin, basın-yayın çalışmalarının, hem de sanat ve edebiyat çalışmalarının yeniden ele alınması temel bir görevdir. Bunun temel bir çalışma alanı olarak görülmesi, planlanması ve bu kapsamda yürütülmesi gereklidir. Kitle örgütlenmesini ve mücadelesini geliştirmek, bu alanlarda çalışmayı geliştirmeye bağlıdır.

Bunlara bağlı olarak yurtdışı çalışmaları vardır. Bu dönem açısından belirtelim; bu yurtdışı çalışmalarımız kitle çalışmalarıydı. Geçmiş faaliyetler değerlendirilmişti. Ama gerçekten savaşı varetme ve sürdürmede yurtdışındaki Kürt halkı belirleyici rol oynadı diyebiliriz. En kritik süreçte, mücadelenin ve partinin en çok zorlandığı dönemlerde mücadeleyi omuzlayan, ona güç ve destek veren, maddi imkan ve savaşçı veren, yurtdışındaki bir avuç topluluk oldu. Daha sonra kitle, örgütlemesi ve eylemiyle destek verdi. Şimdi de bu örgütlülük önemli bir düzeye ulaşmış durumdadır. Kuşkusuz silahlı savaşımdan siyasi savaşıma geçerken, bu geçiş sürecinde şimdiye kadar olduğu gibi çok önemli bir rolü yine yurtdışındaki Kürt halk kitleleri ve onların örgütlülüğü oynayacaktır. Biz bu kitlelerin mevcut örgütlülüğünü değişik ülkelerde, özellikle Avrupa'ya savrulmuş olan kitlenin daha fazla örgütlenmesini geliştirmek, onların çıkarlarını da savunmak, esas olarak da bu siyasi örgütlenme ve mücadeleyi Türkiye ortamına, yine Kürdistan'ın diğer parçalarına yaymak için, bu alan çalışmalarımızı seferber etmek büyük önem taşıyor. Bu rolü oynayacak gücü vardır. Fakat buna göre yeniden düzenlemeye de ihtiyaç bulunuyor. Bu şimdiye kadar savaşa destek vermek üzere kurulmuş bir çalışmaydı. Şimdi artık savaşa değil de, böyle bir siyasi örgütlenme ve mücadeleye destek verecek şekilde yeniden örgütlendirilmesi, planlanması, programlanması ve yürütülmesi gerekiyor. Bunu bu biçimde değiştirmemiz önemlidir.

Sonuç olarak bütün parti militan ve kadro yapımızın yaklaşımlarının düzeltilmesi temel önemde bir konudur. Başta da belirttik, yetersiz ve hatalı yaklaşımlarımız vardır. Bir de dönem itibarıyla geçmişten farklı olan yaklaşımlarımız sözkonusudur. Şimdi bu hatalarımızı düzeltmekle birlikte, değişen döneme göre bu değişikliği iyi gören, iyi anlayan, iyi özümseyen ve kendisini buna göre eğitip temel görevlere hazırlayan bir konuma ulaştırmamız gerekir. Parti kadro yapısının kendini bu biçimde yenilemesi çok önemlidir. Temel değişim ve yenilenme buradan olacaktır.

Şimdiye kadar iyi kötü savaşı, ordulaşmayı ve asker olmayı esas aldık. Her türlü dikkatimizi bu nokta üzerine yoğunlaştırdık. Temel çalışmalarımızı buna yöneltik. Bu biçimde militan olarak gelişme sağlamaya çalıştık. Örgütsel gelişmemizi, kadrosal militan gelişmemizi böyle oluşturduk. İyi kötü bir askeri yaşam tutturduk. Bu, savaşa göre bir askeri şekillenmeydi.

Şimdi siyasi mücadeleyi, kitle çalışmasını ve kitle mücadelesini esas alıyoruz. Kitleleri örgütleyecek, kitlelere propaganda yapacak, kitle psikolojisinden anlayacak, kitleleri mücadeleye çekecek ve halk eylemini yönetecek militana ihtiyaç vardır. Şimdi bütün bunları anlayan, kendisini bu temelde eğitip dönüştüren bir gelişmeyi ve dönüşmeyi bütün kadro yapımızın yaşaması gereklidir. Bu, askerlikten kopalım anlamına gelmiyor. Hayır! Fakat silahlı mücadele ve askerlik bize tek yanlı bir gelişme sağlatmıştı. Bunu ikinci yanla, yani siyasi mücadeleyle birleştirmemiz gerekiyor. Siyasi yanı daha öne çıkarmamız gerekiyor. Parti kadro gücünün bu dönemin temel çalışması olarak siyasi çalışmaya güç yetirmesi, ona öncülük etmesi ve onu yürütmesi gerekiyor.

Belki belli bir kesim yine silahlı mücadele esası üzerinde kalabilir denilebilir. Ama bunu şimdiye kadar olduğu gibi bu kadronun yalnızca asker olması ve askeri çizgide kalması biçiminde ele alırsak, o zaman tabii ki önümüze koyduğumuz bu görevleri yapamayız. Temel mücadele biçimi siyasiyse ve bu sadece Kürt toplumu içerisinde değil Türkler, Farslar vb. halklar içerisinde örgütlenme ve eylem geliştirme görevini de önümüze koymuşsa, o zaman bütün bunları yapacak düzeyde kendimizi eğitmemiz ve örgütlememiz gerekir. Biz bunu yapmazsak başka kimse yapamaz.

Bu bir gerilla mücadelesinden, silahlı mücadeleden daha az bir yoğunlaşmayla karşılanacak bir çalışma değildir. Gerilla mücadelesinden daha az bir militanlıkla başarılacak bir çalışma ve askerlik değildir. Bu açıdan çok tarihi bir süreçte böylesi temel bir görevi başarmakla yüz yüzeyiz. Şimdiye kadar yapamadıklarımızı yapmak için bunu mutlaka başarmamız gereklidir. Silahlı savaşımla kazanamadıklarımızı bu dönemde siyasi mücadele temelinde kazanmakla yükümlüyüz. Bunu sağlayabilmek açısından bütün parti yapısının kendisini ideolojik ve siyasi olarak geliştirmesi, temel mücadele biçimi olarak kitle çalışmasına, siyasi mücadeleye, kitle örgütlenmesine ve eylemine göre kendisini eğitmesi, yetkinleştirmesi ve donatması, bu biçimde kendini yenileyerek ve yeniden düzenleyerek yeni sürecin temel çalışması olan siyasi çalışmayı başarıyla yürütmesi, mücadelemizi, Kürt sorununu çözüme götürmede ve bunu bölgede bir demokratikleşmeyle birlikte yapmada bizi başarılı kılacaktır.

Partimizin başından beri esas aldığı ulusal kurtuluş çizgisi bu biçimde başarıya gitmiş olacaktır. Yani biz mevcut durumda belirlediğimiz bu çalışmaları yaparak esas amaçlarımıza ulaşmış olacağız. Şimdi mevcut yenilenme ve yeniden yapılanmamız, bizi amaçlarımıza ulaşmada, başta parti olarak belirlediğimiz esas amaçlarımıza ulaşmada daha başarılı kılacaktır. Onun yol ve yöntemlerini arıyoruz, onun değişimini yapıyoruz. İnanıyoruz ki, bu konuda hiç de zamana yaymadan en kısa sürede en yoğun bir çalışmayı yapacağız. Partimizin bir kadrosu bu yeni dönemin çok etkili bir militanı olacaktır. PKK yirmi beş yıldır bu sorunu nasıl ortaya çıkardı ve örgütlediyse, önümüzdeki süreçte de çözüme götüren ve çözümün sahibi olan parti olacaktır.

● **"Toplum ve halk böyle örgütlendikten ve devlet demokratik dönüşümü sağladıktan sonra, birçok sorun, demokrasi sorunu, Kürtlerin ulusal sorunları çözümlenmiş olacaktır. *'Bu dönüşümler olsun, ondan sonra ulusal sorunu çözeceğim'* demek ahmaklık olur. Zaten bu çözülmeden, Türkiye'de demokrasi olmaz."**

Pakistan'da bir sonbahar darbesi

HASAN ÇINAR

Takvim 12 Ekim 1999, saat sabah 02.50'yi gösterdiğinde, Pakistan Başbakanı Newaz Şerif çoktan İslamabad Uluslararası Havaalanı'nın misafirhanesindeki bir odada asker nezaretinde bekletiliyordu. "Genel temizlik" iddiasıyla piyasaya çıkan darbeci general Pervez Müşerref, 17 saatlik operasyonun ardından yaptığı açıklamalarda, Şerif'in ev hapsini hapis değil "ihtiyati tedbir" olarak niteliyordu. Kansız bu darbenin önceden uluslararası kamuoyunda ciddi bir kuşku uyandırmaması ise ancak ülkenin içinde bulunduğu politik ve ideolojik karmaşa ile izah edilebilir. Ülkedeki bu vahim tablo irdelendiğinde karanlık entrikalar, dizboyu rüşvet skandalları, yolsuzluklar ve politik hesaplaşma planları da açığa çıkıyordu.

Pakistan, 43 yıllık tarihinde üç sefer darbelere sahne oldu. Halk ise tüm bu yıllarda hiçbir zaman kendini istikrarlı bir ortamda bulmadı. Tüm bu yıllarda kanlı iç çatışmalar ve Hindistan ile Keşmir sorunu yüzünden savaş hali ülke gündeminden hiç eksik olmamıştı. İki ülkenin karşılıklı soğuk savaşta nükleer bomba üretimine kadar gitmeleri ise ciddiyeti daha da artırıyor. Bu koşullarda bombalardan biri bir gün diğer ülkenin topraklarında yükselmekte olan duman mantarında kaybolursa şaşırılmaması gerekir. Çünkü aynı biçimde Irak da yıllarca her türlü teknoloji ile Batı tarafından donatıldı. Kimyasal silahlar sonunda Halepçe'de binlerce Kürt insanının cansız bedenlerini yere serdi. General Müşerref, her ne kadar nükleer bombalar konusunda uluslararası sözleşmeler uyacağını öne sürüyorsa da, ülkedeki istikrarsızlığın zaman zaman kaynayan kazana dönüşmesi, çılgın bir askerin düğmelere basmasını önleyemez. Komşuların kaygıları da bundandır.

12 Ekim günü İslamabad'da saat 10.00'u gösteriyordu. Genelkurmay Başkanı Pervez Müşerref resmi bir ziyaret için Sri Lanka'da bulunuyordu. İstihbarat birimlerinden ani bir mesaj geldi. İşaretler Başbakan Newaz Şerif ve kendisi arasındaki gerginliğin doruk noktasına ulaştığını gösteriyordu. Aynı dakikalarda Başbakan Şerif ve İstihbarat Servisi Başkanı General Ziaeddin, başkent İslamabad'daki Başbakanlık'ta gizlice biraraya gelmiş ve Müşerref'i gizli bir operasyonla ülkenin en istikrarlı kurumu olarak bilinen ordunun zirvesinden indirmenin hesaplarını yapıyordu. İş artık planı kamuoyuna ilan etme aşamasına gelmişti. Müşerref ülkeye dönmeden istihbaratçı Ziaeddin Genelkurmay Başkanı olarak kamuoyuna tanıtılacak ve her şey istenen seyri alacaktı.

Müşerref'e ulaşan istihbarat notuna göre, ordudan alınması da "istifa" diye açıklanacaktı. Durumu Genelkurmay Başkanlığı ile konuşan Müşerref, derhal harekete geçti ve Karaçi seferini yapmakta olan Pakistan Hava Yolları'na ait PK805 seferli 15.45 uçağına yetişti. Ölümle burun buruna geleceği bir yolculuğa çıkacağını belki de hiç bilmiyordu. Neler olduğunu anlamış, ancak ordunun gıyabında Başbakan Şerif'in planına nasıl karşılık vereceğini tam kestirememişti. Blöf yapma şansı olmayan büyük ve riskli bir poker ile karşı karşıya bulunduğunu biliyordu. Bu arada İslamabad'daki Genelkurmay Başkanlığı'nda biraraya gelen Tuğgeneral Muhammed Aziz ile 10. Kolordu Komutanı Tuğgeneral Mahmud Ahmed, yakındaki Rawalpindi kentindeki askerleri harekete geçirmenin planlarını yapmaya başladı.

İslamabad'da saat 15.40'ı gösteriyordu. Başbakanlık'taki gizli görüşme tamamlanmış, Şerif tam bu saatte istihbaratçı general Ziaeddin'i fiilen Genelkurmay Başkanı ilan etmişti. Pakistan'da İngilizce yayınlanan "The News" gazetesinin bir haberine göre, General Ziaeddin gereken 30 dakika içinde kendi komutasını kabul edecek hiçbir komutan bulamadı. Belli ki orduda darbe planlayanlar, destek görüp göremeyeceklerini tam hesaplayamamıştı. İşi aceleye getirmiş, Müşerref'ten, ülkeye dönmeden kurtulmak istiyorlardı. Komutanları harekete geçiremeyeceklerini ve Genelkurmay'daki tuğgeneraller Aziz ile Ahmed'in orduyu harekete geçirdiğinin farkına varan Şerif ve Ziaeddin, acil önlemler arıyordu. Uçağı durdurmak için 20 dakikalık zamanları kalmıştı. Ziaeddin, Şerif'e dönerek, uçağın Karaçi Havaalanı'na yetişmeden inişini engellemesi halinde orduda kontrolü ele geçirebileceğini söyledi. Şerif bunu kabul etti ve General Müşerref'in ordudan çekildiğini tam saat 16.00'da duyurdu. Genelkurmay da tam bu açıklamayı bekliyordu. Çünkü orduyu harekete geçirmek için bir gerekçe olmalıydı ve bunu da bizzat Başbakan'ın kendisi vermeliydi. Bu açıklamanın hemen ardından 10. Kolordu Komutanlığı'na bağlı 111. Tugay'a İslamabad'a hareket etme talimatı verildi.

Saat 17.00. Sonraki 90 dakika Pakistan'ın kaderini belirleyecekti. Askerler başkent sokaklarını kontrol altına aldı. İlk müdahale Pakistan'da görev yapan yabancı gazetecilerin de izlediği devlet televizyonuna yapıldı. Binaya giren askerler, yetkililere "kapatın! kapatın!" diye bağırdıktan birkaç dakika sonra ekran karardı. Darbe olduğunu anlayan gazeteciler Başbakanlık binası önünde birikmeye başladılar. Aynı dakikalarda ise Başbakanlığın yüksek demir parmaklıklarından tırmanan komandolar binanın içinde ve dışındaki tüm güvenlik güçlerini teslim aldı. Ardından generaller de içeri girdi. Şerif'in Londra'da okuyan oğlu Hasan ise o anı BBC'ye şöyle anlatıyor: "Babam tam da halka hitaben bir konuşma yapmaya hazırlanırken, ev hapsine alındı. Generaller istifasını ve tüm talimatları geri almasını istediler. O ise talimatlarını geri almayı ve istifa etmeyi reddetti." Askerlere karşı çıkan Şerif, akabinde binadan çıkartılarak hemen havaalanı misafirhanesine götürüldü. Başka birlikler de Şerif'in doğum yeri olan Lahor kentindeki akrabalarının evlerini basarak Kuveyt'e kaçışlarını engelledi. Aynı dakikalarda tüm ülkede devlet dairelerini basan askerler Şerif'in partili arkadaşları ve kabine üyelerini ev hapsine aldı. Ancak darbenin tamamlanması için bir kişi eksikti.

O da havada Karaçi'nin etrafında turlayan Genelkurmay Başkanı Müşerref'ti. Askerler telefon hatlarını kesmekle meşgulken, Karaçi Havaalanı kulesi generale iniş izni vermeyi halen reddediyordu. Bazı kaynaklar, kulenin uçağı Sindh bölgesindeki Nawabsha kentine yönlendirmek istediğini bildiriyorlar. Buna göre, kuledeki hava trafik kontrolörleri, uçağın Nawabsha'da inmesi halinde burada bekleyen Başbakan'ın özel güvenlik birimleri Müşerref'i gözaltına alacaktı. Çözüm yolu arayan General Müşerref, pilot kabinine girdi ve kaptan pilota Karaçi'nin etrafında dolanması emrini verdi. Ancak uçağın akaryakıtı giderek azalıyordu. Ardından uçağın telsizini alan Müşerref, kule ile irtibata geçti ve tekrar iniş izni istedi. Kontrolörler oyalamaya devam ederken, kulenin etrafını askerler sardı ve General Müşerref, bir saat gecikmeli olarak 19.47'de alana indi. Alandan alelacele ayrıldıktan sonra tüm ülkeden gelen bilgileri birleştiren Genelkurmay, darbenin tamamlandığını teyit etti. TV binaları, devlet daireleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri artık ordu hakimiyetinde, hükümetin tüm üyeleri ve yakınları gözetim altındaydı.

Saat 22.15'e vardığında ordu açısından artık tehlike ortadan kalkmış, TV vericilerinin şartelleri tekrar kaldırılabilirdi. 15 dakika sonra ekranın alt bölümünden geçen bir yazı bandında Başbakan Newaz Şerif'in görevden alındığı haberi veriliyordu. Sürekli anons yapan bir spiker ise tehlike dolu 200 dakikayı havada geçiren General Pervez Müşerref'in halka sesleneceğini duyurdu. Generalin ilk konuşması, ertesi sabah yani 13 Ekim 1999, saat 02.50'de bandtan yayına girdiğinde, Şerif dönemi artık Pakistan'da tarih olmuştu.

Kısa ve öz olan Müşerref'in bu konuşması daha çok şu maddelerden oluştu: a) Pakistan İslam Cumhuriyeti'nin Anayasası askıya alınmıştır; b) Pakistan Cumhurbaşkanı görevde kalacaktır; c) Senato Başkanı ve yardımcısı, Ulusal Asamble Başkanı ve yardımcısı, meclis sekreterleri, bölgesel valiler, bölgesel başbakanlar ve bakanlar ile danışmanlarının görevlerine son verilmiştir; d) Pakistan'ın tümü Silahlı Kuvvetler kontrolü altında kalacaktır.

17 Ekim Pazar günkü TV konuşması ise canlı olarak yayına girdi. Darbeci general, bu konuşmada ise daha çok "programı" üzerinde durdu. Uzun konuşmasında Pakistan'ın kaderi ile başbaşa bulunduğunu anlatan general, ardından "bu kaderi iyi veya kötüye dönüştürmek bizim elimizde" diye ekledi. 52 yıl önce bir "umut meşalesi ile başladık" derken başkaları hesap sormasın diye "Bugün ise bu meşale artık olmadığı için karanlıktayız" mesajını verdi. Bu "karanlık"la özellikle Başbakan Şerif'in iktidarına işaret etmek istiyordu. Şerif, demokratik seçimlerle iktidara geldikten iki yıl sonra, ülkenin tüm kademelerinde neredeyse istenmeyen adam ilan edilmişti. Benazir Butto hakkında yolsuzluk soruşturması başlatan Şerif, aynı yoldan kendisi de devlet kasasından ceplerini dolduruyordu. Şerif'in zimmetine en çok para geçiren başbakan olduğu kanaatine varan Federal Soruşturma Ajansı'nın hesaplarına göre, eski Başbakan'ın kara paradan 40 milyon, vergi kaçakçılığından 60 milyon ve banka dolandırıcılığından da 10 milyon doları gizli hesaplarına aktardı.

Sözkonusu konuşmasında "yeni binyıla böyle mi gireceğiz?" diye yakınmada bulunan Müşerref, Şerif'in "ülkenin istikrarlı son kurumu olan orduyu" entrikalarla bölmeye çalıştığını anlattıktan sonra, havada geçirdiği tehlikeli anları da duygusallık içinde "vatandaş"larına anlattı. "Dayatılan koşullar uçağımızı ya Hindistan'da inmeye, ya da düşmeye zorluyordu" diye bir not düştü. Pakistan için çok hassas bir mesele olan Hindistan, Pakistan'da dost ve düşmanı birleştiriyordu. Askeri taktiği politik üsluba aktarmayı iyi bildiği anlaşılan Müşerref, böylelikle halkın güvenini de kazanmaya çalışıyordu. Nitekim halk da sesini çıkarmadı. Konuşmasında halkın hassas olduğu ikinci konu olan Anayasa'ya da değinen Müşerref, "Anayasa ulusun yoludur. Bunun için ulusu koruma seçeneğine gittim ve Anayasa'nın kurban edilmemesi için tedbir aldım" açıklamasını yaptı. Ardından da "Anayasa sadece geçici olarak askıya alınmıştır. Bu savaş yasalarının uygulanacağı anlamına gelmez, sadece demokratikleşme yönünde başka bir seçenektir" diye ekledi. Silahlı kuvvetlerin gerektiğinden fazla kalmayacaklarını ve demokratikleşmenin yolunu açacaklarını iddia eden Müşerref, temel politikasını 7 maddede sıraladı. Ulusal güven ve morali yeniden kazandırmak istediğinin altını çizen darbeci general Müşerref, federasyonu güçlendirmeyi, bölgeler arası sürtüşmeyi kaldırmayı ve ulusal uyumu yeniden tesis etmeyi, ekonomiyi yeniden canlandırmayı, yatırımcıları çekmeyi, yasal düzeni yeniden kurmayı, kurumları politize olmaktan kurtarmayı, gücü halk ile paylaşmayı ve son olarak ülkenin kredibilitesini sağlamayı hedeflediğini açıkladı.

Türkiye ile paralellik

Pakistan'daki 12 Ekim darbesi ile Türkiye'deki 12 Eylül darbesi arasında belli paralellikler olduğu gibi bazı farklar da var. Darbelerin askeri yöntemlerle yapılmış olması önemli ortak yan olarak görülürken, yine bir sonbahar ve yine bir ayın 12'si olması da dikkat çekici başka bir özellik. Türkiye'de 12 Eylül'e giden yol faşizmin tırmanış ve Kürtlere düşmanlığa dayanırken, Pakistan'da iktidarı elinde tutan eski Başbakan Newaz Şerif, daha çok kendi saltanatına dayalı iktidarlaşmaya kurumsal bir biçim vermek istiyordu. Ordu-siyasit çelişkisinin büyümesi, karşılıklı güvensizlik ve ilkel iktidar hırsı, sonuçta Pakistan'ı da bu aşamaya getirdi. Burada elbette ki toplumun da büyük bir payı bulunuyor. Tansu Çiller'in kopyesi olarak bilinen Benazir Butto'yu iktidara getiren bu halkın, Butto'nun rüşvet skandallarından sonra Londra'da ilticaya zorlanmasının akabinde getirdiği Newaz Şerif'in de bir yandan cebini doldururken, öte yandan da Cumhurbaşkanı dahil herkes ile çatışmasında da yine halkın payı bulunuyor. Pakistan tarihinin istifa eden ilk ordu şefi olan General Cihangir Karamat'tan bu görevi geçtiğimiz yıl devralan Müşerref, öncesinde ise Benazir Butto tarafından atandığı Askeri Harekatlar Komutanı olarak görev yapıyordu.

Müşerref kimdir?

Babası Ankara'da askeri ataşe olarak görev yaparken bir süre Türkiye'de yaşayan Müşerref, iyi Türkçe bilmekle birlikte, bu ülkenin bazı özelliklerini de örnek alıyor. Pakistan'ı Türkiye'deki MGK gibi bir oluşumla idare edeceğini açıklayan Müşerref, yakında Türkiye'ye gideceğini de ilan etti. Müşerref'in bir istifadan dolayı boşalan ordu zirvesine getirilmesinin ardından, tüm gözlemciler Başbakan Şerif'in artık konumunu güçlendirerek ordu dahil tüm kurumlara hakim olduğuna inanıyordu. Zengin bir ailenin çocuğu olarak 1949'da Lahor'da doğan Şerif, bu nedenle ülkenin gelmiş geçmiş en güçlü başbakanı sıfatını da almıştı. 1997'deki seçimlerden sonra parlamentonun her iki kanadından da çoğunluk sahibiydi. Aynı zamanda ülkenin en uzun iktidarda kalan başbakanı olan Şerif, politik konumunu güçlendirmek amacıyla giriştiği yasal değişiklikler kendisi için handikap oldu.

Generel Müşerref ile ilk sürtüşmesi ise geçtiğimiz Temmuz ayından Pakistan destekli asker güçleri Keşmir'deki "Denetim Hattı"ndan çekmesi ile başladı. Şerif, ordunun etkinlik alanına girdiği için sonunda koltuğundan oldu.

Çünkü Pakistan'da ordunun geçmişi biliniyordu. Pakistan'da iktidar, 1956'da bağımsızlık ilan edildikten iki yıl sonra darbe yapan General Eyüb Han'ın eline geçti. 1962'de askeri yasaları kaldıran Eyüb Han, saltanatını 1969'a kadar sürdürdü. İktidarının sonuna gelen Eyüb Han, bu görevi devrettiği General Ağa Muhammed Yahya Han da tekrar askeri yasaları yürürlüğe koydu. Bangladeş'in bağımsızlığını ilan etmesi ile sonuçlanan iç savaşlı yıllarda Han da devrildi ve askeri kurallar yeniden kaldırıldı. Ardından cumhurbaşkanı olarak atanan Zülfikar Ali Butto, 1973'te sivil anayasayı getirdi. Ancak iktidarı 1977'deki seçimlerden sonra muhalefetin isyanı ile sarsıldı. Sokak çatışmalarının tırmanması ve uzlaşma sağlanmaması sonucunda ordu komutanı General Muhammed Ziya Ül Hak tarafından darbe gerçekleştirildi. Askeri yasaları yeniden ilan eden Ül Hak, Butto'yu idam ettirdi. Ül Hak ise içinde bulunduğu uçağın meçhul düşüşü sonucu öldü. 1985'te yeniden sivil anayasaya kavuşan Pakistan'da o tarihten bu yana ordu-siyaset ekseni hep gündemde oldu. Yorumcular, geleneksel elit tabaka olan Pancabi subay sınıfından gelmeyen Müşerref'in ordu içinde ciddi destek bulmayacağını düşünürken, aynı hataya Şerif'in de düşmesi, politik sonunu getirdi. Müşerref, selefi Karamat gibi Batı taraftarı olarak tanınıyor. 1998'de BBC ile yapılan bir mülakatta, Pakistan ordusunun siyasete artık fazla bulaşmayacağı mesajını veriyordu.

Pakistan'daki kamuoyu nabzına bakıldığında, büyük bir kesim "seçilmiş bir diktatör" olarak tanımlanan Şerif'in gitmesinden memnun. Geçmişteki askeri yasalardan çok çeken Pakistanlılar'ın hasasiyetini hissettiği anlaşılan General Müşerref'in yeni bir duruma kadar kamu düzenine yeni bir biçim vermeyeceği tahmin ediliyor. Ancak geçmiş darbelere bakıldığında, yine de durum pek içaçıcı görünmüyor. Küçük bir kesim ise ne olursa olsun "demokratik bir seçimle getirilen" Şerif'in bu şekilde safdışı bırakılmasına karşı.

Ordu ve İslam

Pakistan ordusunun laik mi, radikal İslamcı mı olduğu, darbenin akabinden yapılan açıklamalarla kafaları iyice karıştırmıştı. Bir kesim ordunun radikal İslamcılara karşı olduğunu savunurken, başkaları İslamcıların orduyu destekleyen eylemler yaptığını öne sürerek tersini iddia ediyordu. Bu olgu en iyi şekilde Pakistan-Afganistan ilişkileri irdelendiğinde anlaşılır. Afganistan'da Talibanların iktidarı ele geçirmelerinin ardından tüm dünya neye uğradığını şaşırırken, üç ülke bu yeni iktidarı resmen tanıdığını açıkladı. Bunlardan biri ise Pakistan. Darbe öncesi Afganistan'da "terörist kamplar" bulunduğunu söylemesi, en azından Usama Bin Laden gibi kesimler veya başka Ortadoğulu radikal İslamcı hareketleri desteklemediğinin de izahatı sayılabilir. Diğer yandan ABD'nin ve diğer Batılı ülkelerin de ciddi tepki göstermemesi, böylesi bir ihtimali ortadan kaldırıyor. Ciddi tepki gösteren tek ülke ise İngiltere oldu. Eski İngiliz sömürgelerinin çatı örgütü Commonwealth, Pakistan'ın üyeliğini geçici olarak askıya alırken, diğer ülkeler de anayasal düzenin korunmasını istedi. General Müşerref'in Afganistan politikasının nasıl olacağı henüz bilinmiyor, ancak darbeden kısa süre sonra ilk dış gezisini Suudi Arabistan'a yapmış olması ise oldukça dikkat çekiciydi. Müşerref'in İslami değerlere karşı hassas olduğu ise biliniyor.

Pakistan'da yaşanan bu gerginlik, önemli bir boyutuyla tüm komşu ülkeleri de ilgilendiriyor. Çünkü Hindistan ile 50 yıllık bir düşmanlığı bulunan Pakistan, nükleer silahlara sahip. Darbeci Genelkurmay Başkanı Pervez Müşerref, ülkede ne zaman demokratik seçimlerin yapılacağını şimdilik açıklamıyor. Pakistan'ın geçmişi gözönünde bulundurulduğunda Müşerref'in de darbeci eski generaller gibi kendini uzun ve geleceği belirsiz bir iktidara hazırladığı ihtimali dikkatlerden kaçmıyor. General Muşerref, "köklü bir temizlik"ten bahsederken, sadece niyetleriyle hareket ettiği için bunu nasıl gerçekleştireceği de pek belli değil. Ortada olan bir gerçek ise bir yandan elindeki nükleer bombalarla komşu Hindistan'a meydan okuyan, ama aynı zamanda Keşmir'de istihbarat servisi tarafından tertiplenen bir savaştan kısa sürede geri çekilmek zorunda kalan Pakistan'ın bir batakta olmasıdır. Newaz Şerif ve etrafındakiler yabancı bankalara milyonlarca dolarlık servet aktarırken, 138 milyonluk devletin hazinesinde sadece 1.46 milyar dolarlık bir döviz rezervinin bulunması ise ülkenin vahim gerçekliğini bir kez daha sergiliyor. Köklü bir yeniden yapılanma süreci başlatılmadan ülkenin bu sorunların altından çıkacağı beklenmiyor.

Öcalan, özgürlük demektir

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan Yoldaşın Avukatı Mahmut Şakar ile yapılan röportaj

Serxwebûn: *Başından beri savunmanın çözümleyici bir savunma olduğu, yine savunmada bir farklılık olduğu ortaya çıkıyor. PKK'nin içerisinde dönem politikası, stratejik hale gelen barış söylemi, çözüm söylemi, savunmada dile getiriliş biçimiyle ne kadar farklı ve yeni süreci karşılıyor?*

Mahmut Şakar: Kendi adıma ileride daha iyi anlaşılacak diye düşünüyorum. Bu konuda hüküm verme durumunda olmadığımı ifade etmek istiyorum. Yalnız şu söylenebilir; savunmada hakim olan mantık bana göre yeni gelişmelere bir cevap niteliğindedir. Kendi içinden şu ana kadar mücadele ettiren düşünceleri taşımakla birlikte, 9 Ekim'de başlayan, 15 Şubat'la yeni bir aşamaya gelen bu siyasal süreci karşılamaya yönelik bir yaklaşım sergilendiğini söyleyebilirim. Tabir çok net ve objektif olarak şunu söylemek istiyorum; Sayın Öcalan başından beri PKK'nin kurucusu, yaratıcısıdır, ideolojik ve politik önderliğini oluşturmaktadır. Sayın Öcalan'ın 15 Şubat'ta yeni bir aşamaya gelerek Türkiye'ye getirilmesi elbette gerek Kürt halkı, gerekse PKK hareketi açısından yeni bir aşamayı ifade ediyor. Bunu çok iyi anlamak gerekiyor. Yani hiçbir şey olmamış gibi düşünmek, davranmak da doğru değil. Bu kadar önemli, merkezi bir rol oynayan Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesi ve olağanüstü ağırlaştırılmış tecrit koşullarında tutulması, bununla birlikte psikolojik propaganda ile Kürt halkının bilinciyle, beyniyle oynayan bir sürecin başlamasını görmemek mümkün değil. Bu açıdan bunu bir veri olarak kabul edip bundan sonraki gelişmeleri bu veri ışığında değerlendirmek gerekir.

Bir defa bana göre Türkiye Cumhuriyeti'nin, Öcalan'la birlikte PKK'yi, Kürt hareketini parçalamak, marjinalleştirmek, giderek Kürt direncini bir daha ayağa kalkmamak üzere ortadan kaldırmak, Kürt sorununu bitirme anlayışında olduğu açık. Bu noktada Öcalan'ın savunması ve yaklaşımının, belirlediği stratejinin çok tarihi olduğuna inanıyorum. Çünkü, dayatılan bir soykırımı önlemek istemiştir. Öcalan'ın tecrit koşullarında yapmak istediği, soykırımı önlemektir. Kendisi de bunu ilk görüşmemizde "*sizi yaşatmak istiyorum*" diye ifade etmişti. Çünkü hareketin beynini kendilerince enterne ettikten sonra hem PKK, hem de halk üzerine yönelecek ve son bir vuruşla işi tamamlayacaklardı. Arka planda bu vardı. Bu noktada Öcalan'ın klasik yaklaşımı, geleneksel savunma ve duruş tarzını sergilemesi halinde bu süreç daha da hızlanacaktı. Aksine savunma tarzında yeni yaklaşımı ve gösterdiği performansla olası bir soykırımı ve imhayı önlemiştir.

Bu süreç bitmiş midir, tamamlanmış mıdır? Tamamlanmıştır demek mümkün değil. Ama önemli ölçüde böylesi bir politikanın gelişmesi engellenmiştir. Ayrıca içte şoven, kemikleşen yapının blok halinde hareket etmesini de engellemiştir. Yine Kürt sorununu ulusal ve uluslararasında yeni bir noktada tartışmaya açmıştır. Yani bu tür olguları ve sonuçları düşünerek savunmayı değerlendirmek gerekiyor. Bu noktada Kürt sorunu, Öcalan'ın bu tarzıyla hem genel, hem de güncel sürece verdiği cevapla birlikte yeni bir aşamaya gelmiştir. Ama bu aşama, bir bütün olarak kendinden önceki aşamalardaki olguları içermekle birlikte, yeni olan özellikler taşıdığına da inanıyorum. Bu yeniliği az önce belirttiğim koşulları da göz önüne alarak değerlendirmek gerekiyor. Öcalan bu gelişmelere ilişkin -parmağıyla masanın bir köşesini göstererek- bize şunu söylemişti: "*Bu noktadayız, ısrar edip yürürsek düşeriz. Bir dönemeçle, önümüzde yürüyecek yeni bir yol yaratabiliriz.*" Bunun önemli olduğunu düşünüyorum. O düşüş noktası, gelinen son nokta bana göre soykırımı ifade ediyor. Yeni bir politik strateji ile Kürt halkının önüne yürüyebileceği uzun bir yolu açma girişiminin çok tarihsel bir adım olduğuna inanıyorum, ileriki süreçlerde Kürt halkı ve genel insanlık bu yaklaşımın tarihsel önemini daha iyi anlayacaktır. Şu anda pek anlaşılmasa bile bu, ileriki süreçte anlaşılacaktır. Bu çerçevede savunmanın özünü tartışırken zorunluluk olgusunu görmek gerekir. Burada tarihsel, trajik bir sonu engelleme var. Ve Kürt halkı önünde yine özgürleşmenin esas merkez olduğu yeni bir yolun açılması, yeni bir yürüyüşün başlaması tarihsel öneme sahiptir. O yüzden son sözünün son cümlesi "*Özgürlük Kazanacaktır*" olmuştur. Kendisi de bir görüşmede, bir arkadaşın savunmanın oldukça yumuşak olduğunu söylemesi üzerine şunu söylemişti: "*Yumuşak mıdır sert midir, siz bunu ancak on yıl sonra anlarsınız.*"

– Savunmanın bütünlüğünde büyük bir çalışmanın önüne geçilmesinden sıkça bahsediliyor. Ve Sayın Öcalan böylesi bir çatışmanın gerekçesi olmak istemiyor. Kendisi bu durumu nasıl değerlendiriyor?

– Gerçi ben bu noktada bir şey söylemek istiyordum, yani Öcalan'a hakim olan mantık biraz da o. Bir bütün olarak Kürt halkını, Türk halkını; hem en az sancılı, en az acılı, hem de en az kayıpla yeni bir yola, daha doğrusu yaşama taşırma kaygısı üzerinedir diye düşünüyorum. Bu noktada çok samimi, oldukça tarihsel bir kaygı taşımaktadır. Bu kaygıyı anlamak, Öcalan'ın konumunu ve özgünlüğünü anlamakla mümkündür. Herhangi bir militan olmaması ya da onu herhangi bir liderden farklı kılan yanın bu olduğunu düşünüyorum. Tarihsel önderlik, stratejik önderlik ya da Ulusal Önderlik bu olsa gerek. Ya da böylesine büyük bir yaklaşımın, halkların genel anlamda özgürlüğünü esas alan gerçekten kayıplardan, acılardan, yaşanan trajedilerden, kendi adına büyük bir acı duyan ve bunu en kısa zamanda sonuçlandırmak isteyen bir kaygı, tarihsel anlamda bir büyüklüğün ifadesidir.

– Komployla başlayan bu süreç ve genel olarak Kürt sorunu nasıl aşılacak?

– Bunu anlamak için Öcalan'ın tarzını anlamak gerekiyor. Tüm bu tartışmaların Öcalan'ın tarzıyla birlikte yürüdüğünü düşünüyorum. Tabi politika belli hedeflere ulaşma sanatıdır. Bu hedeflere ulaşmada yaratılan araçların da temel misyonu bu hedeflere ulaşacak elverişlilikte olmasıdır. Sayın Öcalan kesinlikle statükocu, tutucu, doğmatik değil. Aslında Sayın Öcalan'a hakim olan yaklaşım, son derece özgür ve yaratıcı bir yaklaşımdır. Belli bir kavrama, kelimelere takılmamak, orada ısrar etmek ve o kısırlığı yaşamaktan uzak bir yaklaşım sahibidir, öncelikle bunu anlamak gerekir. Sonuçta Sayın Öcalan'ın son savunmasında kullandığı ve barış dili olarak tarif ettiği; aslında bir dönemin dilini, yani çözüm dilini ortaya koymaktadır. Sonuçta savaşın dilini de, barışın dilini de yaratan Öcalan'dır. Bu olguyu görmek gerekiyor. Savaş boyunca yaratılan dile imzasını atan kendisidir, ama şimdi dönemsel açıdan barışın dilini yaratmakta kendisine düşen tarihsel bir rol durumundadır.

Her çıkış; dönemin özgünlüklerini, önemini ve kendi rolünü ortaya koymak zorundadır. Bu aslında kendi farklılığını tanımlamaktır, tarif etmektir. Dolayısıyla özgün bir dili, perspektifi ve ideolojik yaklaşımı gerektiriyor. Şimdi bu, PKK ve Öcalan'da aşılmış ve başarılmıştır. Yani kendini, özgünlüğünü, farklılığını ifade ettirme, kendini tanımlama ve kendini kabul etme tamamlanmıştır.

Öcalan'ın savunması neden klasik bir PKK savunması değil? Çünkü, bunlar tamamen aşıldığı için farklı bir çözümleyici savunmaya gerek duyulmuştur. Bu noktada Öcalan'ın bulunduğu yerde kullanacağı dilin önceki sürecin dili olması bence kendisini tekrardan öteye götürmeyecekti. Bu da kısır bir yaklaşım olacaktı. Gelinen süreç, siyasal konjonktür, güçlerin konumlanışı, Öcalan'ın konumu; yeni bir dönemin politikasının yaratılmasına yol açmıştır ve bu dönemin dili olmak zorundadır. Her politika kendi dilini oluşturmak zorundadır. Hem bir şekilde barışçıl çözüm, demokratik çözüm isteyip, hem de devleti karşıya alan bir dil kullanamazsınız. Örneğin nasıl savaşırken barışın dilini kullanmanız mümkün olmazsa, şimdi çözüm ararken, barış ararken; süreci kazasız, belasız, sancısız ve her iki halk açısından daha az acıyla aşmayı hedeflerken; kullanacağınız dil keskin, çelişkileri, açmazları derinleştiren ve giderek sorunları çözülmez hale getiren bir dil olamaz. Bu, siyasetin mantığına ters bir durum olur. Öcalan'ın dili ise dönem politikasına, çözümleyici savunmasına ve öne sürdüğü çözüme uygun bir dil kullanmadır. Türkiye Cumhuriyeti ile sorunu barışçıl bir perspektifle, barışçıl bir yöntemle çözmeyi önerirken, aynı zamanda devleti bir bütün olarak karşısına alan bir dili kullanması beklenmek; Öcalan'ın tarzını anlamamak anlamına gelir.

Böyle tartışmak ve böyle değerlendirmek doğru değil. Öcalan'ın yıllar boyu kullandığı kavramlar var. Kürt gerçekliği anlaşılmadığı durumda uygulanacak her politika yokolmaya mahkumdur. Öcalan'ı bana göre farklı kılan, bu kadar somut, politik yaklaşabilmesidir. Bu noktada kitabi davranmayacaksak, bu gerçekliğe uygun tartışacaksak eğer, şunu hatırlamak gerekiyor; Öcalan'ın varlığı aslında geleneksel politikaların reddi anlamına geliyor. Öcalan'ın varlığı aslında Kürtler'in yaşaması, kabulü ve giderek özgürleşmesi anlamına da gelmektedir. Bu kadar yakıcı bir gerçeklik sözkonusudur. Bu noktada egemenini meşrulaştırmaktan ziyade tarih boyunca yaşanan acıları, bu kez tarihi davayla sona erdirmektir. Bu davayı tarihsel yapan olgu da iki yüzyıllık çelişkileri çözmeye aday olmasıdır. Bu davanın Asrın Davası olmasını belirleyen de budur. Neden Asrın Davası'dır? Çünkü iki yüzyıllık çelişkiler bu davayla son bulabilir. Barışla son bulabilir. Tarihselliği buradan kaynaklanıyor. Ve egemenini meşrulaştırmaktan ziyade, aslında yenilen bir geleneksel politika var. Ama aynı zamanda işte silahlı mücadele ile bir noktaya gelinmiştir, silahlı mücadeleyle karşı tarafı yıkmak da mümkün değildir. Bunun da kabulü gerekmektedir. Ve ortak bir noktada anlaşmak kanımca esastır.

Aslında Öcalan'a hakim olan kavram özgürlüktür. Öcalan nedir diye sorulsa, özgürlüktür diye cevap veririm. Çünkü bu koşullarla birlikte alacağı tavır ne olursa olsun, taviz verilmeyecek noktanın özgürlük olduğuna inanıyorum. Özgürlük anlayışı çok statik değil, Öcalan bunu savunmasında ifade ediyor. Özgürlük ve bağımsızlık Kürtler'in kendini ifade etme sorunudur. Bunun isimlendirilmesi önce ve şimdi farklı isimlendirilmiş olabilir, ama kalıcı olan hep özgürlüktür. Hepsinin özü Kürtler'in kendisini özgür ifade etmesidir. Tarihsel-toplumsal koşullar, genel dünya konjonktürü, bu özgürlüğü halkın hangi yapıyla ifade edeceğini belki belirlemiş olabilir. Belki etkilemiş olabilir ama özü özgürlüktür, özünü anlamak gerekiyor. Öcalan'ın bize söylediği şuydu: "*Basit kavramlara takılmayın, basit şeylere takılmayın, benim özümü kavramaya çalışın ve ne yapmak istediğimi anlamaya çalışın.*"

Bence Öcalan tarihsel trajediyi sona erdirmek istiyor, iki yüzyıllık çelişkileri barışla sonuçlandırmak istemiştir. Şu ana kadar Kürt sorununu insanlığın ve tarihin gündemine sokmakla yaptığı bu tarihsel rolün ikinci aşamasını da bu sorunu çözerek yapmak istiyor. Aslında şu ana kadar yaptığı da tarihseldir, tarihe mal olmuştur. Bundan sonra yapılacak olanlar da tarihsel olacaktır, tarih karşısında büyük değere sahip olacaktır.

Başından beri basında yer alan, Öcalan'a yöneltilen bir eleştiri de "*neden Öcalan savaşın diğer boyutunu yeterince ifade etmiyor, neden yakılan-yıkılan köyleri anlatmamaktadır?*" Aslında açık söylemek gerekirse, kişisel olarak bizim de Öcalan'la görüşmemizde dile getirdiğimiz konulardan biri buydu. Bize ulaşan pekçok Kürt insanının ve siyasetçisinin de talebi buydu. "*Mahkemede sorunlarımızı, yaşadıklarımızı, acıyı ve zulmü dile getirsin, sorunlarımızı ifade etsin.*" Şimdi Öcalan'ın savunmasında izleyeceği hattı böyle sınırlamak Öcalan'ın tarihsel rolünü görmemek, Öcalan'ın diliyle, küçük düşünmek ve küçük davranmaktan kaynaklanıyor. Bunu yapsaydı bence Öcalan tarihsel rolünü oynamamış olacaktı. Neden diyeceksiniz? Şimdi ısrarla ifade ettiğimiz bir nokta var. Öcalan'ın verili durumu ifade etmesini istemek, herkesin bildiği mevcut durumu, on yaşındaki çocuğun bildiği bir durumu onun anlatmasını beklemek, aslında onun rolünü anlamamak demektir. Bu konudaki tüm dayatmalara rağmen Öcalan bunu yapmadı. Ama bunu yapmadığını ifade ettiği mahkemede şunu söyledi savunmasının girişinde: "*İddianamede otuz bin insan öldü deniliyor, bunun yirmi bini benim arkadaşlarımdır, beş bini de sivil Kürt halkındandır. Yakılan yıkılan köylerimiz vardır, faili meçhule uğramış insanlarımız vardır. Bunlar biliniyor ve bunları anlatma gereği duymuyorum*" dedi. Ama sonuçta çok kısa ve basit birkaç kavramla o verili durumu anlattı. Öcalan duruşma sürecini, kendi yarattığı bu süreci anlatmakla kullanmak istemedi. Tek kaygısı, temel kaygısı, bu verili durumun nasıl aşılacağı noktasıdır. Bence işi çözecek olan da budur. Politik önderlik de budur. Sadece verili durumu anlatmayı gazeteciler, yazarlar yapıyorlar zaten. Yakılan, yıkılan köyleri TBMM göç raporunda bulabilirsiniz, faili meçhul cinayetleri, işte Musa Anter'in katledilmesinin yanlışlığını Kutlu Aktaş'ın Susurluk raporunda bulabilirsiniz. Salt bunu yapmasını istemek, rolünü bununla sınırlamak, onu anlamamak olur.

Öcalan'ın yaptığı, bu verili durumu açmak, anlatmaktan ziyade onu çözmek ve yeni bir yol çizmek... Aslında Öcalan nasıl yirmi-otuz yıldır bu sürece geliyorsa, mahkemede de aynı yaklaşımını sürdürüyor. Öcalan'ı önder kılan, politik çizgisini sürekli kılan budur. Anladığım kadarıyla Öcalan'da süreklilik, bence çözüm arayışıdır. Öcalan'da çözüm arayışı süreklidir. Sadece devrevi, mekana, zamana ve duruma göre belirlenen bir tarz değil, mekanı ve zamanı aşan bir süreklilik. Aslında önderliksel tarz da budur. Her halükarda Öcalan'ın dayattığı bir çözüm mutlaka vardır. Bence işi büyük kılan, tarihi kılan da budur. Ve bunun görülmesi gerekiyor. Öcalan'ın farklı biçim ve tarzlarda farklı yaklaşımları olabilir. Konuma, duruma, ana göre farklı tavırlar almış olabilir. Ama değişmeyen bir şey var, o da çözüm arayışıdır; değişmeyen politik önderliktir; değişmeyen politikaya hakim olma, sürece yön vermektir. Nasıl Bekaa'da, Avrupa'nın tarihi başkenti Roma'da yaptığı gibi İmralı'daki o tecrit hücresinde de bence onu yapmıştır. Yaptığı sürekli, ısrarlı ve tutkulu çözüm arayışıdır. Sürece yön vermiş ve temsil düzeyini orada göstermiştir. Bunların oldukça belirleyici olduğunu düşünüyorum.

Özellikle müdahil avukatların, müdahillerin, basının yaklaşımı görüldüğünde ısrarla o politikaya düşmedi. Açıkça söyledi: "*Biz burada maç oynamıyoruz, biz tarih yazıyoruz.*" Gerçekten de Öcalan, attığı her adımın bir tarih olduğunu ve tarihin yazılmasına, yapılmasına katkı sunduğunun bilincindedir. Büyük bir tarihi bilinci olduğunu söyleyebiliriz. Öcalan, tarih bilinci ile günlük politika yapma ustasıdır. Budur Öcalan'ın İmralı'daki o hücresinde demokratik çözüm üretmesinin mantığı. Her attığı adımı aslında geçmiş tarihle geleceği görerek ya da o kaygı ile adım atma bence bu kadar geniş zaman dilimini düşünerek, onu içselleştirerek atılan her adım büyüktür, tarihidir.

– Kendi savunmasında savaşın sonuçlarından çok, olası çözüm ve çözümsüzlük üzerinde duruyor. Savunmanın klasik bir Kürt savunması olmadığı yönünde eleştiriler yapılıyor.

– Bence Öcalan'ın talihsizliği, kendisini anlayabilecek bir ortamın olmamasıdır. Çok geniş bir açıdan bakıldığında Öcalan'ın anlaşılmaması sorunu hep olmuştur, ama hiçbir mekan ve zaman diliminde bu kadar kendisini zorlayan bir tarzda olmamıştır. Şimdi Öcalan'la bir görüşmemizde, 15 Şubat'tan başlayan süreçte en zorlayan anları anlatırken, onları üç kategoriye ayırmıştır. Bunlardan ilki on günlük sorgu süreci, ikincisi avukatlarla görüş süreci, üçüncüsü de mahkeme süreci. Çok çarpıcı bir nokta, neden avukatlarla olan ilişkisi Öcalan gibi bir kişinin zorlanmasına neden olmuştur. Bu noktayı açarsak İmralı'daki teknik boyut da açığa çıkacaktır. Özellikle kendim dahil olmak üzere istisnalar hariç tüm avukatlar Öcalan'la ilk defa karşılaştılar. Tüm avukatlar Öcalan'ın ideolojik-politik düzeyini, yaklaşımını, tarzını, dilini anlamaktan uzaktır. Yaşadıkları mekan, kendi kişisel serüvenleri itibariyle Öcalan'la aralarında bu kadar büyük uçurum olan -hem yaşam tarzları, hem politik yaklaşımları, hem de sınıf ve sosyal açıdan- kişilerle yalnız ilişkilenmek zorunda olması talihsizlik olmuştur. Tabii bu da bulunulan koşulların bir sonucudur.

Avukatlarla ilgili zorlayan nokta bana göre bu davaya bakış açısı olmuştur. Öcalan bu davayı hiçbir zaman hukuk zemininde görmemiştir. Bu davaya ilk gittiğimizde bize söylediği "*bu dava politik bir davadır. Bu davaya hukuki olarak yaklaşmayın. Bu*

> "Türkiye Cumhuriyeti'nin, Öcalan'la birlikte PKK'yi, Kürt hareketini parçalamak, marjinalleştirmek, giderek Kürt direncini bir daha ayağa kalkmamak üzere ortadan kaldırmak, Kürt sorununu bitirme anlayışında olduğu açık. Bu noktada Öcalan'ın savunması ve yaklaşımının, belirlediği stratejinin çok tarihi olduğuna inanıyorum. Çünkü, dayatılan bir soykırımı önlemek istemiştir. Öcalan'ın tecrit koşullarında yapmak istediği, soykırımı önlemektir. Kendisi de bunu ilk görüşmemizde '*sizi yaşatmak istiyorum*' diye ifade etmişti."

davanın politik olarak yürümesi için bana yardımcı olun" oldu. Son derece ısrarla Öcalan'la mahkeme aşamasına kadar geçirilen zamanlar, avukatların ifade ettiği bölümler, hukuki gerçeklik kısmı olmuştur. Şimdi burada Kürt sorununu, Türk devlet gerçekliğini, bu davanın tarihsel rolünü, Öcalan'ın kişilik ve tarzını anlamamaktan kaynaklanan bir yaklaşım sergilenmiştir. Elbette avukatların belki çok politik bir yaklaşım sergilemesi sözkonusu değildi. Evet, hukuki yaklaşım olacaktı, ama hukuki yaklaşımı, dar tekniki anlamda almak mümkün değildi.

Ve tüm avukatların söylendiği anlamda bu davanın tarihsel olduğu, şu ana kadar girdikleri davalarla bir bağlantının, bir alakasının olmadığı ifade ediliyordu. O yüzden bu dava asrın, son yüzyılın davası idi. Bunları müdahil avukatlar da söylüyorlardı. Bunu herkes söylüyor. Davayı Asrın Davası kılan nedir? Asrın davasıyla sıradan bir dava arasındaki fark nedir? Bunlar çok iyi çözümlenmedi bana göre. Ve Asrın Davası'nda avukat olmakla sıradan bir davada avukat olmanın getireceği davranış farklılıkları çok iyi belirlenmedi. Bu oldukça zorladı.

Şunu söyleyeyim, size komik gelebilir. Ama aslında Türkçe ve İngilizce konuşan iki insan nasıl diyalogsuz yaşarsa aslında biz de Öcalan'la diyalogsuzluğu yaşadık. Türkçe konuşuyorduk ama aslında iki uzak dili konuşuyor gibiydik. Kelimelere yüklediğimiz anlam, terminolojimizin farklılığı bir mesafe açmasına yol açtı. İki ayrı dili konuşan insanlar nasıl iletişimsizlik çekiyorsa, aslında İmralı'daki avukat odasında Öcalan'la aynı şeyleri yaşadığımızı söyleyebiliriz. Öcalan'ın kelimelere verdiği anlam çok farklı, belki şimdi daha iyi anlaşılıyor. Biraz önce söylediğimiz Öcalan'ın çözümleyici tarzı, sorunları tarihsel olarak ele alış tarzının farklılığı, ona katkı sunmaktan öte, Öcalan'ın avukatları Öcalan'ı zorlayan bir duruma getirmişler. Tarihsel açıdan elbette bu bir zaaf noktasıdır. O olmamış olsaydı biraz daha farklı olurdu. Öcalan adına hukuksal katkı, ancak onu anlama temelinde olurdu. Avukatlar soruna dar hukuk kavramları boyutlu yaklaşımlarıyla, davayı teknik hukuka hapsetmiş olacaktı. Öcalan'ı zorlayan bir sonuç doğdu. Öcalan mahkemede de, savunmasında da belirtti. "*Bu mahkemenin benim için hukuki bir yönü yoktur*" dedi.

– Bazı avukatların çekilmesinin kamuoyunda yansıyış biçimi biraz farklı oldu.

– Bence burada temel nokta şudur; bu davanın öznesi Sayın Abdullah Öcalan'dır. Tarihsel anlamda bu böyledir. Şimdi dolayısıyla bunun dışında bir özneyi davaya katmak mümkün değildir. Dava ekseninde bir avukatın Öcalan'la bir olabilmesi olası değildir. Tarihsel-toplumsal açıdan, teknik açıdan bu böyledir. Dolayısıyla tüm çaba, tüm katkılar bu asıl özne ekseninde sunulmalı, odaklaşmalıdır. Ama bazı yaklaşımların kendilerini bu davanın ikinci öznesi olarak sürece katmak istemeleri, az önce ifade etmiş olduğumuz sorunların kaynaklarından bir tanesidir ve şimdiye kadar dava üzerinde çok farklı imajların doğmasına yol açan tavır altında da bu yatmaktadır. Bu davanın tarihselliğine çok ucuzca, bireysel, biraz rantçı yaklaşıldı. Çünkü bu davayla birlikte kendini bir noktaya getirme, yaşatma ve farklı bir boyuta yükseltme kaygıları yaşandı. Pratiğe yansıyan davranışlar bu kaygıların ürünüydü. Ama çok somut ve tarihsel olan oydu ki, bu davada Öcalan'dan başka özne yer alamazdı. Nitekim sonraki pratik adımlar da bunun başarısızlığını ortaya koydu. Yaklaşım kabaydı, ucuzdu, basitti, anlamaktan yoksundu. Kürt halkı adına işte şu kadar yıldır hareket ettiğini iddia edenlerin bile aslında Kürt halkını tanımadıklarının, anlamadıklarının, Kürt halkına bir derya kadar uzak olduklarının göstergesiydi. Çekişmelerin ve çatışmaların odak noktası bu davaya farklı bir özne, yeni bir özne, ikinci bir özne olarak girme çabasıydı. Bu çabanın başarısızlığı bazı arkadaşların kendisini katmamasına yol açmıştır. Bu bir.

İkincisi şudur; yine az önceki yaklaşımın bir devamı olarak bu davayı, bu davanın asıl özne ve merkezinden farklı olarak bir merkez ve özne olmak istiyorsanız, asıl özneyi devreden çıkarmak zorundasınız. Şimdi bu yaklaşımın sahiplerinin kendilerine yüklediği misyon oydu, ikinci bir özne olma ama aynı zamanda bu rolün bir sonucu olarak Öcalan'ı özne olmaktan çıkarmaydı. Nitekim bazı görüşmelerde öne sürülen görüşler şuydu; "*siz oturun, savunma yapmanıza da gerek yok. Bir tek açıklama yapın yeter. Siz bırakın, biz sizi yönlendirelim, biz sizin adınıza konuşalım, farklı yoğunlaşmanıza gerek yok, çözüm arayışına girmenize gerek yok. Hatta kafa yormanıza bile gerek yok. Siz burada mahsursunuz. Rolünüz bitmiştir, emekli oldunuz, siyasetten düştünüz. Artık siz bizim ellerimize teslim edildiniz. Biz bu şekilde sizin davanızı artık savunacağız*" noktasında çok acı, oldukça ileride üzerinde yoğunlaşılması, tartışılması gereken bir tavır sergilendi. Ama tabii Öcalan'ın tavırları, siyasi ölümü kabul etme bir yana, siyaseti kendisinde yeniden üretmekle sonuçlandı. Tabii daha teknik çalışmalar, işi hukuksal anlamda boğuntuya getirmeler vb. çok sık yaşanan bir tavır oldu. Bunların hepsi aşıldı da. Bunları aşan Öcalan'ın kendisi oldu. Öcalan'ın mahkemeye çıkarılması her türlü hukuksal çabayı, gayreti -tabii hukuksal anlamda söylüyorum- silip süpürdü. Herkesin niyetlerini, beklentilerini, hesaplarını açığa çıkarmakla birlikte yoğunlaştırdı. İşte bir halkın, Türk ve Kürt halkının tarihsel anlamda ortak yaşamı, barış içinde yaşamı noktasında bir süreç başlattı. Yani bırakın kişisel hesaplara yol vermeyi, halkların barışa yönelik hesaplarını gündemleştirdi. Böylesine büyük adımlar, bu küçük beklentilere büyük bir tarihsel yanıt verdi.

– İmralı duruşmalarının kamuoyuna yansıtılmayan boyutlarıyla Sayın Öcalan'ın yaptığı sözlü savunmayı biraz açabilir misiniz?

– Şimdi bu soruya cevap verebilmek için aslında duruşmanın ilk gününü vermek gerekiyor bana göre, tekniki bir anlatımla da olabilir. Şimdi öncelikle dava açıldığı zamanki psikolojiye bakalım. Dava başladığında Mahkeme başkanı, müdahiller, heyetler, avukatlar, hepimiz yerimizi aldık ve Öcalan'ı bekledik. Şimdi o anın fotoğrafını çekmek gerekir aslında. Şimdi bu davanın tarihselliğinin ağırlığı aslında herkes üzerinde hakimdi. Bu davada aslında başlarken herkes gardını almıştı. Biz kendi çapımızda davaya ilişkin hukuksal müdahalemizi yapacağız, ailelerin bayraklı mayraklı hazırlıkları var, avukatlarının keza öyle, mahkeme başkanı oldukça gergin. Şimdi böylesi bir gergin ortamda Öcalan kalktı, kısa bir konuşmayla tarihsel, toplumsal nedenleri ve savaşın sonucunun kendi payına düşenine ilişkin üzüntülerini ifade etti. Ortama bir bomba gibi düştü. Bu bizi çok etkiledi. İki arkadaşımız salondan ayrıldı. Bir şekilde savunma argümanları ortadan kalktı, müdahil ve müdahil avukatlar gergin, atılmaya hazır ok gibi duruşlarında gevşeme başladı, mahkeme başkanı ve mahkeme heyetinde değişiklik oldu. Ve aslında orada herkesin elindeki kozlar, kullanılacakları silahlar boşa çıktı.

Tabii bunu değerlendirme tarzı biraz farklı oldu. Örneğin mahkeme başkanı soru sordu, müdahil avukatları sordu, öyle bir ortam oluştu ki, sanki istedikleri her şeye sahip olabilecekleri hissiyle hareket etmeye başladılar. O sırada TRT ekibi usulca mahkeme salonuna girerek çekim yapmaya başladı. O sırada mahkeme başkanı "*PKK militanlarına bir çağrınız olabilir mi*" diye sordu. Öcalan yine kendi tarzıyla cevap verdi. Onlardaki beklenti bana göre şuydu; bir çağrıyla son darbeyi vurma amaçlıydı. Çağrı öyle bir çağrıydı ki, çok da barışı ve savaşı ortak işleyen bir çağrıydı. Şu anda savunmasının içinde vurguladığı söylemi orada da söyledi.

Kameramanlar geldikleri gibi apar-topar toplandıkları gibi gittiler. Ve o bahsettikleri zafer havası anında şaşkınlığa dönüştü. Orada adını hatırlayamadığım bir müdahil avukat mahkeme başkanına "*Sayın Başkan, Öcalan çok şey konuşuyor ama bir şey söylemiyor*" tarzı bunu ortaya koydu. Yani bir şekilde Öcalan'ın başlangıçtaki söylemleriyle onlarda yarattığı havanın değiştiğini, farklı bir havanın bir şekilde ortaya çıkardığı bir yansıma oldu. Öcalan dava boyunca hep şu havada oldu; ısrarla kendisine sorulan sorulara teşekkür ederek cevaplamaya başladı ve soru sorulmasını istedi. Aslında bu normal bir şey değil. Normal yargılamadaki olan bir şey değil. Hiçbir kimse "*soru sorun bana*" demez, bir an önce soruların bitmesini ister. Ama öyle bir ivme yakaladı ki Sayın Öcalan, mahkemeye karşı öyle bir hakimiyet havası sağladı ki, bunun açılmasını istedi. "*Demokratik Cumhuriyet'e ilişkin soru sorarsanız cevaplandırırım*" diyor, "*buyrun sorun*" diyor ve ısrarla soru sorulmasını istiyor. Bu mahkemedeki güç dengesiyle ilgili bir örnektir. En provokatif sorulara bile müthiş bir sakinlikle cevap veriyordu. Çok basit bir örnek vereyim. Bir avukat kalktı, tarih boyunca Kürt-Türk ilişkilerine vurgu yaptı. Hatta Türk resmi tarih tezine aykırı şeyler de söyledi; kaba, ilkel bir tarih tezini ortaya attı. Ama Öcalan yine teşekkür ettikten sonra, bu abuk-sabuk tarih yaklaşımının içerisinde geçen birlik kavramını alarak Kürt ve Türk birlikteliğini gündemleştirdi ve sorunu güncelde noktaladı. En geri, en abuk-sabuk konuşmaları bile alıyor, onların içerisindeki temel, kendi argümanlarının ifade etmesi gereken kavramları seçiyor ve düzelterek mahkemeye ve kamuoyuna sunuyordu. Böylesi bir yaklaşımı sergiliyordu.

Keşke Öcalan'ın tüm konuşmaları kayda alınabilse ve yansıtılabilse tarihsel bir belge olmanın ötesinde gerçekten son derece etkileyiciydi. İlk günden sonra da ortama hakim olan Öcalan'ın kendisiydi. Atmosfere, hatta birebir bireylere hakim olan bir yaklaşımı vardı. Örneğin Öcalan'ın hiçbir konuşması kesilmedi. O tarz, tempo, yine konuşmaların etkileyiciliğinden sonra hiç kimse, ne müdahil avukatlar, ne mahkeme heyeti hiçbir itirazda bulunmadı. Yani biraz da herkes Öcalan'ın konuşmasıyla çekim alanına girdi. Müthiş bir etkileyicilik yayıldı. Samimiyet, derinlik, aslında biraz ifade edilirse o tarihsel kaygı, savaşın geldiği boyutu tırmandırmaktan ziyade, yaşanan acıların bir daha yaşanmaması noktasında ortaya koyduğu çözüm önerileri, performansı bu noktada bence çok belirleyiciydi, görkemliydi. Ondan dolayı bence kamuoyuna yansıtılmadı.

Şuna inanıyorum; Öcalan'ın ilk günkü konuşmaları, bir bütün olarak savunmaları kamuoyuna yansıyabilseydi, Türk halkı daha fazla etkilenecekti ve dünya da daha iyi anlayacaktı. Biraz da bu olumlu gelişmeleri engellemek açısından böylesi bir tedbir geliştirildi. Öcalan'ın bu düzeyi biliniyordu, o yüzden alınmadı. Bir de birebir oradaki performansı, yaklaşımı görüldüğünde bir kez daha onun tarzıyla tüm dünyaya açılması da bence engellenmiş oldu.

Aslında gelişen, Öcalan'ın rahatlığı, hakimiyetiydi. Mesela çok basit bir örnek; duruşmanın son günlerinde mahkeme başkanı elindeki bir bilgiyle soru yöneltti. "*Siz İngiltere'de şu lordu tanıyor musunuz? Ona para karşılığında yazı yazdırdınız mı?*" Bunun üzerine Öcalan gülümseyerek "*Lordlar oldukça zengindir. Bizim ona değil onun bize para vermesi gerekiyor.*" Şunu vurgulamak açısından; bu tür bir yaklaşım, böyle abuk-sabuk soruların anlamsızlığı, bu tür sorular sormanın gereksizliği de bence mahkeme başkanına yansıdı.

– İkinci duruşmada bazı noktalara açıklık getirmişti, Demokratik Cumhuriyet ve barış talebinin yanlış aksettirilmesi yönünde...

– Buna mahkemede cevap verdi. Korkmadığını kısa bir vurguyla ifade etti. Öcalan'ın orada yapmak istediği ucuz kahramanlık değildi. Buna ihtiyacı olmadığını bize söylüyordu. Kendisi söyledi; "*burada maç yapılmıyor, tarih yazılıyor.*" Yani her iki tarafın dalaşması yerine tarihe bir çözüm şansı sunmanın ağırlığıyla hareket etme. Devletin bana göre yargılama politikasında şöyle bir olgu var davaya ilişkin; Öcalan'ın getirilişinden beri müdahil aileleri aslında bilerek bir siyasal irade olarak açığa çıktı. Şimdi bu oldukça önemli bir olgu. Şöyle ifade etmek istiyorum; ortada aslında siyasal bir irade, bir muhatap yok. Mutlak arkada paravan bir güç var, ama önde Öcalan'a karşı tepki geliştiren, mahkeme üzerinde hakimiyet kurmak isteyen, avukatları baskı altına almak isteyen, avukatları görüşe gittiğinde onlara küfreden, hakaret eden, basında sürekli bu sorunu gündemleştiren, acıları, yaşanan sıkıntıları bir tür malzeme yaparak onun ağırlığını sürece hakim kılmak isteyen asker aileleri bir muhatap olarak ortaya çıkarılmak isteniyor. Önemli bir nokta bence. Yani şu anda baktığınızda öyle ortada bir güç yok. Herkes topu asker ailelerine atıyor. İdam karşısındaki duruş da, 'bunlar böyle istiyor' tarzı. Yani sanki Türkiye'yi müdahil aileler yönetiyormuş gibi bir hava var. Bu bilinçli bir tercihtir diye düşünüyorum. Dolayısıyla dava üzerindeki hakimiyet, davayı yönlendirme biraz da müdahiller üzerinden yapılmak isteniyor. Tam da bu noktada biz avukatları boğuntuya getiren, getirmek isteyen de onlar aslında.

Müdahiller ikinci-üçüncü gün konuşmaya başladılar. Oldukça küfürvari, oldukça tabii ağıza alınmayacak şeyler de söylendi. Ama Öcalan'ın buna karşı yaklaşımı gerçekten granitten bir heykel gibi oldukça gururlu, onurlu, dik bir duruşla cevap verdi ve bize görüşmelerde şunu söyledi: "*Benim tavrım olgundu değil mi? Onlara cevap vermem gerekmiyordu.*" Bizler de gerçekten çok olgun bir tavır sergilediğini söyledik kendisinin sorması üzerine.

Hatta beklenti şuydu; avukatlar kalkıp bir kelime söyleyecek, Öcalan cevap verecek, müdahiller veya her müdahil kalkıp küfrettiğinde Öcalan cevap verecek. Böyle çok sıradan, çok basit bir ortam içerisine dahil edileceğini düşündüler. Ama Öcalan sadece şunu söyledi ilk gün; "*iki yüzyıllık geçmişi, tarihsel-toplumsal bir temeli olan sorunun üzerime yıkılarak çözülebileceğine inanmıyorum. Bu sorunun barış ve kardeşlik içerisinde çözüleceğine inanıyorum ve bunun çabası içerisindeyim*" dedi ve tüm müdahillerin, gün boyunca küfreden müdahillerin çılgınlaşmasına yol açtı. Bağırıp çağırmaya başladılar. Bu anlar şu anlama geliyordu; çaresizlikle birlikte oyunun boşa çıkarılmasıydı. Yani Öcalan dava boyunca gerçekten oradakileri bir muhatap olarak dikkate almadı. Orada olmayanları muhatap aldı, kamuoyunun kendisini muhatap aldı. Gerçek anlamda siyasi iradeyi ve gerçek anlamda insanlığı muhatap aldı. Bence davaya Öcalan'ın yaklaşımının bu noktasının altını çizmek gerekiyor.

Aslında bu dava tabii ileride tarihsel anlamda tartışılacak, yorumlanacaktır. Öcalan'ın çizdiği çerçeve içerisinde çok uzaktan bakıldığında bence şu net açığa çıkıyordu; küçük bir hareket olan, üç-beş çapulcu olarak ifade edilen bir hareketin aslında Öcalan'ın ağzından Kafkasya'dan Ortadoğu'ya, Kuzey Avrupa'ya kadar pekçok alana yayılmış olduğu anlaşıldı. Bence Öcalan'ın işte bu ülkelere ilişkin çalışmalarımız vardı, diplomatik çalışmalar yapıyoruz, ya da kendi irademizle, kendi emeğimizle, kendi halkımız üzerinde kendi gücümüzle politika yapıyoruz; şu şu ilkelerde politika derken şu ana kadar resmi ideolojinin oldukça basite aldığı, küçük bir hareket olarak gördüğü gücün aslında dünyanın önemli bir coğrafyasında örgütlü olduğu, siyasal çalışma yaptığı da açığa çıktı. Bu tavır bana göre resmi ideolojinin geleneksel yaklaşımını kıran tavırlardan bir tanesi oldu. Tabii bu noktada söylenen şuydu; eleştirilere baktığınızda neden ABD'den bahsetmedi tarzında eleştiriler de geldi. Biz bu tabloyu kendisine yönelttik. "*Bu tür sorular var, ne diyorsunuz?*" dedik. "*Zaten benim onu söylememe gerek yok. Beni buraya getiren ABD'nin kendisidir. Türkiye'ye teslim edilmemde ABD'nin rolü belirleyicidir. Bu sorunun bu noktaya gelmesinde ABD'nin rolünün ne kadar esas olduğunu biz biliyoruz. Bu işin müsebbibi ABD'nin bizzat kendisidir. Dolayısıyla çok o kadar belirgin bir durumu ayrıca ifade etmeye gerek görmüyorum*" noktasında bir cevap vermişti.

– Son karar duruşmasında mütaalayı nasıl değerlendirdi?

– Mütalaa tabii yine biraz resmi yaklaşımın sürdürülen bir tarzı, oldukça donuk, oldukça soğuk, süreci, gelişmeleri anlayamayan, yorumlayamayan, yorumlamaktan aciz, sadece memurvari bir tarzla işte işini yapan bu anlayış, işini yapma edasıyla her zaman oldukça verimsiz, derinliği olmayan bir mütaalaydı. Bu mütalaanın tabii bir bölümünde Öcalan'ın mahkemede ifade ettiği iddianameye cevabından alıntı yapıyordu. Ama bence mütaala değerlendirilirken önemli olgu da şuydu: Israrla Öcalan'ın samimi olmadığı noktasında vurgular vardı. Şu tartışılmıyor; onun söylediklerinin doğruluğu, haklılığı, ağırlığı, sorunu iyi tahlil eden ve çözümü de Türkiye gerçekliğine uygun, tıpa tıp oturan bir çözüm olduğu çok teslim edilmiyor. Ama inkar da edilmiyor. Bunlar zımni olarak kabul ediliyor, ancak bunu söylerken samimi olmadığı da ifade ediliyor, mütalaa bunun üzerine ku-

> "Bu kaygıyı anlamak, Öcalan'ın konumunu ve özgünlüğünü anlamakla mümkündür. Herhangi bir militan olmaması ya da onu herhangi bir liderden farklı kılan yanın bu olduğunu düşünüyorum. Tarihsel önderlik, stratejik önderlik ya da Ulusal Önderlik bu olsa gerek. Ya da böylesine büyük bir yaklaşımın, halkların genel anlamda özgürlüğünü esas alan gerçekten kayıplardan, acılardan, yaşanan trajedilerden, kendi adına büyük bir acı duyan ve bunu en kısa zamanda sonuçlandırmak isteyen bir kaygı, tarihsel anlamda bir büyüklüğün ifadesidir."

rulmuştu ve Öcalan da bu mütalaaya cevapta samimiyet olgusuna vurgu yaparak, daha ziyade net bir perspektifle bu sorunun barışçıl ve demokratik çözümündeki ısrarını ortaya koymuş, çözüm olması noktasında olası gelişmeleri, hamleleri olumlu anlamda ifade etmiş, ama sorunun çözümsüzlüğü ve derinleşmesi durumunda da Türkiye'nin karşı karşıya kalacağı riskleri ve tehlikeleri de çok net boyutuyla ifade etti. Aslında bir şekilde Öcalan'ın mütalaaya verdiği cevapla tarihsel sorumluluğunu yerine getirdiğini düşünüyorum. Yarın bu süreçteki olası gelişmeler karşısında tarih, Öcalan'ı asla sorumlu tutmayacaktır. Çünkü Öcalan esasa ilişkin savunmasında hem bu sorunun olumlu temelde çözümlenmesinin Türkiye'ye getireceği faydalarını ortaya koymuş, hem de olası olumsuz yaklaşımların getireceği yıkımları da ifade etmiştir. Bu noktada tarih Öcalan'ı olası olumsuzluklardan sorumlu tutmayacaktır.

-Demokratik Cumhuriyet'le barışta ısrarlı olduğunu söyledi. İdamı soğukkanlılıkla karşıladı. İmralı duruşmalarını ve idam kararını nasıl değerlendirdi?

- İdam kararı verildikten sonra ilk kez gidenler arasında ben de vardım. Şimdi şunu söyleyeyim, öncelikle biz bu karar öncesi de, başından beri tüm görüşmelerimizde bu mahkemeden idamın çıkacağını hep söylemiştik, kendisi de aslında hep bunu söylüyordu. Ama kendisi ısrarla daha farklı bir çözüm oluşturulabilir mi, bu savaşa daha uygun mahkeme, bu yargılama bazı şeylerin önünü açabilir mi? Biz ısrarla ona iyimser olduğu ve idam çıkacağının çok bariz olduğunu belirtiyorduk. Şimdi oldukça statik yaklaştığımızı da düşünüyorum. Tabii kendisi de şunu söylüyordu; "*iyimser değilim ama iyimserlik yaratmaya çalışıyorum*" diyerek yine kendi politikasını ortaya koymuştu o noktada. Şimdi biz hukuksal anlamda bu yerel mahkemede, İmralı'daki mahkemede idamın çıkacağını yüzde beşyüz biliyoruz ve ortaya koyuyoruz. İdam kararı çıktığında kendimi çok kötü hissettim kişisel olarak. Yani müthiş bir psikoloji içerisine girdim. Sonuçta kararın idam olacağını biliyordum, ama kararın açıklanması beni müthiş durgunlaştırdı. Oldukça durgun, üzüntülü, hatta bir ara gözlerim doldu. Oldukça da zorlandığım bir an...

Ondan sonra da o psikolojiyle dört arkadaş gittik yanına. Biz hep ona "*idam olacak*" diyorduk. Biz gittiğimizde oturur oturmaz sandalyeye yaslandı. İlk söylediği söz şuydu: "*Hukuk bitti, siyaset başladı.*" Ve şu ana kadar diyebilirim ki, en rahat pozisyonda gördük. O görüşme bir buçuk saat sürdü ve o görüşmenin kırkbeş dakikası ben hiç konuşmadım. Sürekli en fazla kendisiyle konuşan, görüşen birisi olarak o idam kararının benim üzerimde yarattığı bir psikoloji olarak kırkbeş dakika hiç konuşmamışım. Kendisi de bunu farkedince bana şunu dedi: "*Ne o, bugün kafan çalışmıyor herhalde, konuşmuyorsun.*" Ben de kendisine "*idam olacağını biliyorduk ama tabii ki insan farklı bir psikolojiye kapılıyor. İnsan kabul etmekte zorlanıyor.*" O zaman, "*aslında gördünüz, ben hep söyledim ama en rahatınız benim. Mahkeme başkanı bile elleri tiril tiril titrerken en rahatınız bendim*" dedi. Ondan sonra biraz konuşmaya başladım ve şunu söyleyeyim, odadan çıkarken üzerimden tonlarca yük kalkmış gibi müthiş bir rahatlık hissettim. Girerken ağlayacak noktadaydım, çıkarken gülerek çıktım. Üzerimden tonlarca yük kalkmış gibi hissettim. Onun idam kararı karşısındaki rahatlığı, kararın etkisini üzerimden atmamda etkili oldu, tabii moralize eden bir güç de oldu. Yoksa kolay kolay o psikolojiden kurtulmam mümkün olmayacaktı.

– İdamı değerlendiren sözlerinde temel bir sözü var: "Özgürlük Kazanacaktır."

– Aslında onu söyleyecekti mahkemede, ama söylemediğini farketti. Ve orada, "*unuttuğum bir söz var*" dedi, onu ekledi "*Özgürlük Kazanacaktır*" dedi. Tabii en baştan söylüyorum. Öcalan demek özgürlük demektir. Son sözünde "*Özgürlük Kazanacaktır*" demesi onun kendi fikrine denk düşen bir son sözdür.

Ama şimdiye kadar onlarca görüşmelerden çıkardığım sonuç şudur; Öcalan'ın dikkate aldığı iki güç var aslında. Birincisi; şu an egemen güçleri oldukça dikkate alıyor politika yaparken, ikincisi de kendi askeri ve siyasal güçleri. Bizim tüm konuşmalarımızın önemli noktası bu her iki gücün konumlanışı, her iki güçteki değişimler, gelişmeler, bunlarla ilgili bilgilenmeye, anlamaya ve bunlarla ilgili süreci kavramaya çalışıyor ve diyelim ki aslında adım atarken, konuşurken, tartışırken, süreci planlarken bahsettiğim bu iki gücün konumu, duruşu, gelişmeleri, bu iki güç arasındaki değişimler, dönüşümlerle ilgiyle dikkate aldığını söyleyebilirim özet olarak. Tabii onun dışında ABD'nin bu süreçteki rolünü biliyor, dolayısıyla ABD'nin yaklaşımları da önemli elbette. Diğer uluslararası güçlerin yaklaşımı da önemli, ama esas itibariyle bahsettiğim bu iki olgu daha ağır basıyor. Şimdi tabii bu uluslararası komplo sürecinde rol alan ülkelere karşı tepkisi çok açık. Öcalan zaman zaman bunlara karşı tepkisini ifade ediyordu. Hatta bunun tarihsel ihanet, Kürt halkına karşı yapılmış bir ihanet olduğunu, tarih boyunca asla affedilmeyeceğini ve Kürt halkının bu ihaneti lanetleyeceğini belirtiyordu. Tabii bu komplodaki rolleriyle sınırlı tutarak ifade ediyordu ve "*Kürt halkı bunları lanetleyecektir, asla affetmeyecektir*" diyordu. Son süreçte biraz daha dikkate almakla birlikte, Avrupa'nın rolünün, özellikle kendisinin Roma çıkışıyla bu şansı da kaçırdığını ve gerçekten Türkiye'deki sorunun çözümü ve barış noktasında kullanabileceği şansı değerlendirmediğini de, inisiyatifsiz bir şekilde bu komploda bir boyutuyla sınırlayarak rol aldığını da tabii düşünüyor. Bu kompoloyu planlayanlar bellidir. Avrupa'nın komplodaki rolü kendisini orada tutmamak şeklindedir. Diğer bazı ülkelerin somut rolleri zaten ortaya çıktı ve bunlara ilişkin de Öcalan'ın değerlendirmesi bunlardır.

– Özgücünü, gerillayı nasıl merak ediyor somut bilgilenme anlamında?

– Biz tabii Öcalan'a giderken dünyadaki tüm gelişmeleri her yönüyle takip ederek gidiyoruz. Bu noktada PKK'nin yaptığı açıklamaları da kendisine aktarma durumumuz oluyor. Okuyabildiğimiz kadarıyla (mahkemede yaptığımız gibi), elden geldiğince bilgilendirme yapmaya çalışıyoruz. Tabii en çok merak ettiği, kendi güçlerinin genel durumu, katılım anlamında, çatışmalar, çatışmaların sonuçları vb. Her seferinde heyecanlandığını söyleyebilirim. "*Gerilla güçlüdür, gerilla eskisinden daha az kayıplar vermektedir, katılım güçlenmeli, gerilla büyümeli, gerillanın güçlenmesi demokratikleşmeye bir katkıdır. Çözümü kolaylaştıran bir katkıdır.*" Bunu ısrarla söylüyor. İşte "*eğitim yapmalı, kendisini derinleştirmeli, katılımı arttırmalı ve sürece hazır hale getirmelidir*" noktasında kendi değerlendirmesini sunuyor.

Tabii Öcalan getirildiği zaman mesela 6. Kongre'nin sonlarıydı herhalde. Daha sonra iddianamede bunlar çok yer aldı. Kongrede tekrar Genel Başkan seçildiğini kendisine ilettik. Ulusal Kongre Onursal Başkanı olduğunu da gazetede çıkınca kendisine ilettik. Kendi rolünü şöyle görüyor Öcalan, pratik anlamda imkansızlıklar var. Ama ideolojik-teorik anlamda sürece ilişkin genel planlama yapma anlamındaki rolünün bilincinde ve öyle yapmaya çalışıyor. Pratik uygulamayı diğer arkadaşların yapması gerektiğini, yaptığını söylüyor. Şimdi bir dönem özellikle PKK arasında bölünmelerin olduğunun, Başkanlık Konseyi'nin kendisini tanımadığı, iç güçlerin de Başkanlık Konseyi'ni tanımadığı gibi söylemler oldu. O zaman bize söylediği şuydu: "*Ben öyle bir örgüt yarattım ki asla PKK ne bölünür, ne parçalanır, ne de yok edilebilir. Bu anlamda ben PKK'yi çok iyi tanıyorum, ben Kürt halkını çok iyi tanıyorum. Dolayısıyla nasıl bir tavır sergileyeceklerini çok iyi biliyorum, bu konuda rahatım.*" Ve "*ben olmadan da PKK'yi on yıllarca götürecek bir mirası bıraktığıma da, ideolojik-politik anlamda bir mirası bıraktığıma da inanıyorum ve bu oluşturduğum örgüt ben olsam da olmasam da bu süreci başarıya götürecek bir performansa, deneyime ve birikime sahiptir*" diyordu. Hatta mahkemedeki mesajlarının her kesime olduğunu, ama Kürt halkına yönelik bir mesajının olmadığını gözlediğimizi söyledik kendisine. Kendisi "*yani buna ihtiyaç duymuyorum, ihtiyaç yok. Çünkü, bu halkın bana bağlılığı ve benim bu halk için neler yapmak istediğim biliniyor. Kendi kamuoyuma bir mesaj verme gereğini duymuyorum. O konuda bir rahatlığım vardır. En ufak bir kaygım yoktur. Beni anlayacaklarını biliyorum. Farklı yorumlamayacaklarını da biliyorum. Benim onlar için ne yapmak istediğimi bildiklerine de inanıyorum*" diyerek, klasik basit mesajlara girmeyeceğini de ifade etmişti.

– Sayın Öcalan'ın bir görüşmede kadınlara yönelik bir mesajı vardı. Yarım kalmış bir yaşam projesini devam ettirme özellikle...

– Tabii zaman zaman kadınlara yönelik düşüncelerini ifade ediyordu. "*Ben onlar için bir şeyler yapmaya çalıştım, ama tamamlayamadım. Kendileri bu yarım kalmış projeyi tamamlamalıdır. Kesinlikle kadın özgürleşmelidir. Kesinlikle ben dahi, kadınların iradesine müdahale etmeyi doğru bulmuyorum. Kendi yaşam tercihlerini kadınlar kendi özgür iradeleriyle seçmelidir*" diyerek özgürleşme projesinin kadınlar tarafından güçlü bir şekilde tamamlanmasını istedi. Bu, onlar için yaptıklarının onlar tarafından anlaşılacağına olan güvenini ortaya koyuyordu.

Tüm gözlemlerimi burada dile getirmem zor benim açımdan. Ama önce giriş anlamında şunu söyleyeyim. Tabii üç-dört aylık süreç ve görüşmeler benim açımdan Öcalan'ı biraz daha yakından tanımamı sağladı ve aslında oldukça şaşırtıcı bir süreç olduğunu söyleyebilirim. Şu noktada şaşırtıcı; kişisel olarak resmi ideolojiye çok yakın bir insan değilim. Ancak Öcalan'la ilk karşılaştığımızda Öcalan'a dair kafamda olan birçok şeyde aslında resmi ideolojiden etkilendiğimi görme durumu da oldu. Bunu burada açıkça ifade etmeyi doğru buluyorum. Pek çok yansıması elbette var. Bir tanesi şudur: Öcalan'ı gerçekten bir kişi olarak algılama eğilimi de fazlaydı, aslında ben Öcalan'la görüştüğümde bir bireyle konuşmadığımın farkına vardım. Her ne kadar Kürt halkı için önemini bilsek de, ilk yaklaşımlarımız o kadar derin değildi. Bir defa söylemişti: "*Ben kendimi temsil etmiyorum sadece, arkamda milyonların yarattığı değerler var. Ben bu değerlerin temsilcisiyim.*" Hiçbir şekilde yaklaşımı, düşünce sistemi, kararlılığı, tavrı, davranışı bireysel değil, kesinlikle böyle milyonlarla yaşayan, milyonlarla yürüyen, milyonlarla oturan, onlarla konuşan... bir insan çıktı karşımıza. En basitinden şunu söyleyeyim; bu idam kararından sonra kendisiyle yaptığımız görüşmede, son sözünde "*herkesi selamlıyorum*" demişti. Yani son sözüydü. Şimdi daha sonra o görüşmeden çıkarken "*bir mesajınız var mı?*" diye sorduğumuzda "*hepinizi selamlıyorum*" ve bu herkesedir. O an anladım aslında. Bu bile yeterlidir. Öcalan'ın o mahkeme salonunda söylediği şeylerin insanlığa olduğu... O son sözündeki "*hepinizi selamlıyorum*" kavramı herkeseydi. Orada anlaşılan sadece mahkeme başkanına veya bizlere değil, tüm insanlığa olduğuydu...

Yine bir örnek. Tabii basın-yayın kuruluşlarında, gazeteci arkadaşlarımızda Öcalan'la ilgili her şey ilgi çeker. Onlardan bir tanesinde arkadaşlar "*mektubunuzu yayınlayabiliriz*" demişti. Aslında biz de tereddüt ettik. Dedim "*yayınlamayın, soracağız kendisine.*" hâlâ kafamızda onu birey olarak görme hakim olduğu için bu mantıkla ona sorduk. "*Ben hiçbir şekilde bireye yazmam. Ben orada dedim ya herkesedir. Herkese derken tüm insanlığa, kamuoyuna söylüyorum. Ben asla bireysel yazmam.*" Bu birkaç basit noktadaki o birey mi halk mı, birey mi milyonlar mı noktası bence Öcalan'a hakim olan, yönlendiren bir yaklaşım. Milyonların onun şahsıyla buluşma noktası da buradan geliyor.

Mesela Öcalan'ın "*nasılsınız, iyi misiniz?*" diye sormadığı görüşme yok. Özel günlerde özellikle Öcalan işte bayramımızı kutlamıştır, her zaman sormuştur. O koşullarda dahi ilk durumumuzu soran, durumumuz üzerine yoğunlaşan kendisi olmuştur. Mesela bir örnek vermek istiyorum, yanılmıyorsam Kurban Bayramı'ndan sonraydı ilk görüşmemiz. Oturur oturmaz, merhaba der demez, "*bayramınız kutlu olsun*" dedim. O an böyle ellerini kaldırdı, hayıflanarak "*nasıl unuturum sizin bayramınızı kutlamayı?*" diyerek, yani o anki tepkisini görmek gerekirdi. Böyle müthiş bir hayıflanma. *"Nasıl sizin bayramınızı kutlamayı unuturum?"* dedi. *"Hepinizin bayramını kutluyorum"* dedi. Böyle çok basit bir örnek bile, ipuçları bile yaklaşımını anlamak açısında önemli.

Bir diğer nokta şudur: Her zaman okuduklarımı, izlediklerimi, gördüklerimi kıyasladığımda, o şemayla Öcalan'a baktığımda Öcalan'ın daha önceden çok böyle müthiş bir kişiliği olduğunu biliyorum ama Öcalan'ı politik kurnazlığın hakim olduğu biri olarak da düşünürdüm. Ancak karşılaşmam çok farklı, şu an düşünmüyorum. Bana göre böyle çok kaba-pratik yönü aşmış, aslında büyük bir derinliği, öngörüsü olduğuna inanıyorum. Öngörüsünün büyük bir tarih bilinci, büyük bir felsefi ve ideolojik derinlikten kaynaklandığını öğrenmiş bulunuyorum.

Bir diğer olgu; onbeş yıl savaşan, otuz bin insanın öldüğü bir savaşın en önemli öznesi olan bir insanın bu savaş karşısındaki duruşunun, hep kafamda böyle duyguya yer vermeyen, sadece savaşı önemseyen, kesinlikle böyle savaşa kilitlenmiş, savaşın acımasızlığını umursamayan, bunu hissetmeyen, varlığı-yokluğu savaşa endekslenmiş olarak düşünür insan. Onbeş yıldır. Kürt sorununda savaşın tabii kirliliği de var. İşte köyler yakılıyor-yıkılıyor, insanlar doğranıyor, PKK gerillalarının kafaları kesiliyor. Kesinlikle duyguların olmayacağına, duyguların köreleceğine ve böyle tamamen en ufak bir duygu yanı olmayan, sürekli böyle somurtan, sürekli soğuk bir portre aklımda vardı. Ama inanmazsınız; bunun yüzde yüz tersi neredeyse bir yaklaşımı kendisinde gördüm.

Ve şu anda aslında Öcalan bana göre büyük bir hümanist, sanki 18. yüzyıldaki o büyük hümanistlerin bir temsilcisi boyutunda gördüğümü söyleyebilirim. Belki biraz aynı hümanist anlayışı paylaşıyorlar diye söylemedim. Hümanist yanlarıyla tanınan o büyük şahsiyetlerin bana göre Öcalan son bir temsilcisi aslında. Öyle demek daha uygun. 20. yüzyılın son çeyreğinde yaşayan, siyaset yapan, hümanizmin soyundan gelen bir son temsilcisi olduğuna inanıyorum. Sokrates'ten, Jean Jack Rousseau'dan o soyun son bir temsilcisi olarak gördüğümü söyledim. Aslında böyle müthiş bir hümanizma, tepeden tırnağa hümanizmayı içselleştiren, kendisinde somutlaştıran bir şey ve müthiş derecede bir farklılık var. Yine az önce ifade ettiğim gibi müthiş bir saflık; tabii bazen o saflık karşısında çok şaşkınlığa düştüğüm de oldu. Müthiş bir hümanizma, müthiş insanı düşünen. Bize şunu söylüyordu: "*İnsanı seviniz, barışın önemini anlayınız*" bu savaşın sonuçlarının acı olduğunu ve bu haliyle bundan kendisinin üzüntü duyduğunu, mutlak bir barışa bu halkı götürmek istediğini, çok derin bir boyutuyla derin hüzünle anlattığına ben kendim tanık oldum. Yani bu noktada aslında konuşması, akıcı konuştuğu teknik konuşmalarının dışındaki o şiirsellik bana göre o derin hümanizmden kaynaklanıyor, insanı, doğayı tarif etmesinden kaynaklanıyor.

Ve aslında Öcalan her şeye farklı bir anlam yüklüyor. Bu, şu kelimede somutlaşıyor: "*Bende yaşamın anlamı farklı*" diyor. "*Kutsaldır. Bana göre bir anahtar kelimedir.*" Öcalan'ın deyimiyle ancak bir kelimedir. Bence burada Öcalan'ı anlamak isteyen, Öcalan'ın yaşama yüklediği anlamı bilmek durumundadır. Öcalan'a göre yaşam kutsaldır. Bu noktada yaşam anlayışı klasik değil, sıradan değil, günlük değil, yine bilinen tarzda değil. Dolayısıyla yaşama yüklediği anlamın kutsallığı, farklılığı, yaşamın içindeki her konuda yansıyor. İnsanlara yansıyor, doğaya yansıyor. Mesela, o yağmur karşısında hüzünlendiğini anlatması. Yani bu kadar olağanüstü koşullarda, binlerce insanın ölümüne tanık olmuş bir insanın bu hüzünle, bu şiirselliğini anlamak gerekiyor. Bu bende derin bir saygı uyandırdı. Şimdi bunları büyüklüğün alameti olarak görüyorum.

Öcalan tüm bunların, yaşadığı anın tarihselliğine o kadar hakim ki, an be an söylediği her sözün, yaşanan her anın kendisinin veya dışındaki yaşamın her anının tarih içindeki yerinin rolüne öyle bir rol biçiyor ve her anın kalıcılaşmasını istiyor. Aslında yaşanmış hiçbir duygunun, yaşanmış hiçbir anın, hiçbir ortamın insanlığın belleğine kaydedilmeden yokedilmesini istemiyor. Bu anlamda bunun bir şekilde tarihe kaydedilmesini istiyor. Bunun bilim ve sanatta olmasını istiyor. Ve Öcalan aslında sanata da çok farklı yaklaşıyor. Sanatın klasik anlamda duygu anlatımından ziyade aslında tarihin tanıklığını yapmasını istiyor. Yani tarihin sanatla yazılmasını istiyor, yaşam ancak tarihe böyle geçebilir. Bir de an be an her şey böyle görkemli bir şekilde büyük tarihsel yapıtlarla yaşanan an kalıcılaştırılır. Öcalan'ın sanata verdiği değer odur. *"Her şey"* diyor *"aslında şiirin diliyle anlatılmalı, sözlerin diliyle anlatılmalı, türkünün diliyle anlatılmalı, kesinlikle çok büyük anlatılmalı. Hem bu trajediyi, hem kendi yaşanan anın tarihselliği ve şu anda yaşanılanlar büyük bir sanat diliyle anlatılmalı."* Bu konuda yapmak istediği şeylerden biri de, tarihin eşliğinde bu süreci anlatacak sanatla ilgili bir akademi kurmaktan ibaret. Yanılmıyorsam cezaevindeki arkadaşlarına yazdığı mektupta söylemişti. *"Urfa'da Halil İbrahim mekanında, Balıklı Göl'ün kıyısında"* aslında mekan olarak da tarif ediyor. *"Oraya Bilim ve Sanat Akademisi kurulmalı ve halkın yaşadığı bu tarihsel an trajik boyutlarıyla da, görkemli boyutlarıyla da sonuçlar çıkarılarak kalıcılaşmalı"* diyordu. Ve ilginç bir de *"Diyarbakır'da olabilir, o da surlarda olabilir"* diyordu. Mesela, o an kendisine sordum. "*Neden bilim ve sanatta değil hep tarihi mekanda düşünüyorsunuz?"* Bu bile Öcalan'ın tarih bilinci, tarihle güncel arasındaki ilişkilenmeyi ele alış tarzı, aslında an'la tarihi özdeşleştirmesi, an'ın ve tarihin, an'ın kalıcı olanın, tarihle günceli aynı anda yaşaması ile ilgili bir sorundu diye düşünüyorum ve bu noktada bize eleştirisi oldu: *"Neden yazmıyorsunuz?"* En son getirdi şunu söyledi. *"Şimdi bir gazeteci olsaydı burada çok iyi şeyler çıkarırdı. O kadar geliyorsunuz, görüşüyorsunuz, benim duruşumdan bile çok şey çıkarabilirsiniz, neden bir şeyler yazmıyorsunuz?"* Hep böyle teşvik edici bir tarzı var, bu sürece, tarihe tanıklık ettiğimizi, bunun sanat diliyle anlatılmasını istiyor.

Her kavram gibi, Öcalan sanata da farklı bir anlam yüklüyor ve sanatı tarihe tanıklık edecek en büyük araç olarak görüyor bence. Ve biraz da yanılmıyorsam kendisi de politikayı dahi böyle ifade ediyor. Örneğin yaşadığı uluslararası komplo, komplo sonrası gelişmeleri de sanatla ifade ediyordu. Halil İbrahim öyküsü gibi. Hz. İbrahim'in kendi döneminde Urfa'da odunlar üzerinde ateşe atılarak yakılmak istendiğini, odunların daha sonra Balıklı Göl'e dönüştüğünü, kendilerinin de bugün bu trajediyi yaşadığını, Türkiye'nin odun deposuna döndüğünü, benzin deposuna döndüğünü, kendisinin ateşe atılmak istendiğini, "*barış olursa Balıklı Göl Efsanesi yüzyıllar sonrasında bir kez daha gerçekleşecektir. İleride bir gün bunu yazmak istiyorum*" diyordu. Bir uluslararası kompoyu, bir trajediyi tarih, sanat, siyaset üçgeninde böyle ele alıyordu.

Kürdistan'da önderliksel gelişme ve Uluslararası Komplo -I-

Uluslaraarası 9 Ekim komplosuna ilişkin soruşturma komisyonun hazırladığı rapor

Bundan sonraki mücadeleyi yürütebilmemiz, 9 Ekim Komplosu'nu doğru çözümlememiz ve ondan doğru ders çıkarmamızla bağlantılıdır. Bunu ne kadar derinlikli yapabilirsek, ne kadar iyi kavrar ve gereken dersleri derinliğine ve yeterince çıkarabilirsek, bundan sonraki mücadelemizi o düzeyde başarıyla yürütürüz.

Giriş

Parti Önderliğimize ve Onun şahsında, partimize ve ulusal kurtuluş mücadelemize yönelik geliştirilen uluslararası 9 Ekim komplosu birinci yılını dolduruyor. Bir yıldan beri çok yönlü ve çok şiddetli yaşadığımız mücadele sonucunda, komplo hâlâ devam ediyor. Bir yıllık bir mücadele sürdürebilmek de önemlidir. Çünkü komplo partimizi ve mücadelemizi yok etmeye yönelik, onu amaçlayan ve kısa sürede gerçekleştirme hedefinde olan bir saldırıydı. Bunu bir yıllık bir süreye yayabilmek, hâlâ değişik biçimlerde olsa da onunla mücadele edebilme konumunda bulunmak, bizim açımızdan küçümsenmemesi gereken önemli bir durumdur. Fakat kuşkusuz öyle çok rahat karşılanacak, olumlanacak ve mücadelenin şiddetli geçtiği görünmeyecek bir durum değildir ve tehlike devam etmektedir. Öyle yaklaşırsak yanlış olur, çokça söylendiği gibi gaflet olur. Hem süren mücadeleyi; bu mücadelenin günümüze kadar ulaşmasının büyük anlamını görmemiz, hem de mücadelenin nasıl sürdürüldüğünü, ne tür tehlikelerle yüzyüze olduğumuzu; bunları bertaraf etmek için neleri nasıl yapmamız gerektiğini iyi bilmemiz gerekir.

Bir yıldan beri bu komploya ilişkin ulusal düzeyde, Türkiye düzleminde, yine uluslararası alanda birçok şey yazılıp çizildi. Bazı hususlar söylendi. Değişik çevreler kendi açılarından olayı değerlendirmeye çalıştılar; hâlâ bunu yapıyorlar ve yıldönümü vesilesiyle bunu daha da fazla yapacaklar. Bu değerlendirmelerde kısmi bir açıklık sağlandı. Fakat komplonun çok fazla açıklandığı söylenemez; ne tür ilişkiler içerisinde, kimlerin ne tür katılımıyla gerçekleştiği de çok fazla açığa çıkartılmadı. Kuşkusuz herkes biraz da kendi politik çıkarları açısından yaklaşıyor, o nedenle politik çıkarlarına hizmet ettiği kadar değerlendirme yapıyor, söz söylüyor. Çıkarlar açısından zararlı gördüğü hususları gizli, saklı tutuyor. Bu doğal bir durumdur. Öyle görünüyor ki, bu mücadele böyle devam ettikçe, olay üzerine söz söylemede temkinli olmak, çıkarlarına hizmet ettiği kadar bazı kısımlarını söylemek, diğer hususları saklı tutmak devam edecektir.

Benzer bir tutum bizim açımızdan da geçerli. Komployu en kapsamlı ve ayrıntılarıyla doğru bir biçimde izah edebilecek tek güç Parti Önderliğimiz oluyor. Böyle bir izahı geliştirmesi, komployu çözümlemesi ve duyurması imkanları, Parti Önderliğimizin elinde şimdilik yoktur. Bu nedenle komployu en doğru bir tarzda izah edilebilecek bir gücün çalışmasından uzak kalıyor. Parti Önderliği şimdiye kadar sınırlı bazı ifadelerle komplonun değişik yönlerine ilişkin belirlemeler yapabildi. Fırsat olduğu zaman olayları bütün ayrıntılarıyla kamuoyuna duyurabileceğini de belirtmiş bulunuyor. Bunun dışında çok değişik güçlerin, devletlerin, istihbarat örgütlerinin kendi içlerinde kapsamlı değerlendirmeleri var, biriktirdikleri bilgiler var. Bunların çok az kesimini dışarıya sızdırıyorlar. Önemli kısmı ellerinde saklı kalıyor. Bu açıdan o bilgiler, çok çeşitli devlet ve istihbarat güçlerinin ellerinde ve henüz açıklanmış değildir.

Parti olarak biz de belli bilgi biriktirme çalışması yürüttük, fakat esas bilgi kaynağı olan bu iki alanın derinlikli bilgilerinden yoksunuz. Sadece sınırlı olarak basına yansıyan bilgiler ve kendi örgütümüzün bilgilerini belli ölçüde biriktirmiş durumdayız. Bunlardan kısa bir değerlendirmeyi, parti kadrolarının komploya ilişkin ilk bilgilenmelerini sağlamak amacıyla Temmuz'daki Genişletilmiş Merkez Komite Toplantımızda ortaya çıkardık. Fakat kuşkusuz oldukça dar, temel bazı bilgileri içeren, neler yapılması gerektiğini ve tehlikelerin nereden geldiğini ortaya koyan bir değerlendirmeydi. Bu değerlendirmeyi açmak, bir yılını tamamlarken komployu çok daha geniş ve çok yönlü değerlendirmeye tabi tutmak, en çok da bu komplonun partimiz açısından, yine Kürt halkı ve ulusal gelişimi açısından, Türkiye devleti ve toplumu açısından, bölge ve dünya güçleri açısından ne anlama geldiğini derinliğine anlamak büyük önem taşıyor. Çünkü herkes şu veya bu biçimde komplonun içinde ve komploya bağlıdır. Bizim bundan sonraki mücadeleyi yürütebilmemiz, bu komployu doğru çözümlememiz ve ondan doğru ders çıkarmamızla bağlantılıdır. Bunu ne kadar derinlikli yapabilirsek, ne kadar iyi kavrar ve gereken dersleri derinliğine ve yeterince çıkarabilirsek, bundan sonraki mücadelemizi o düzeyde başarıyla yürütürüz.

Bunu yapmak için sınırlı da olsa veriler var. Kuşkusuz şimdi mevcut verilerle bütün ayrıntılarına kadar, yine bütün siyasi çerçevesiyle komployu çözümlemeye tabi tutmak, değerlendirmek mümkün değil. Bilgiler arttıkça, siyasi gelişmeler yaşandıkça, komplonun değerlendirmeye tabi tutulması, farklı yönlerinin açığa çıkması ve değerlendirilmesi, bu anlamda komplonun genişliğine çözümlenmesi devam edecek. Şimdiki bilgi düzeyimizle her şeyi ortaya koymamız mümkün değil. Fakat var olan bilgilerle de önemli bir düzeyde değerlendirme yapmak ve anlamak, bizim en başta gelen görevimizdir. Çünkü ortada bir yıllık mücadele pratiği var, içinde bizim için çok büyük dersler taşıyor. Açığa çıkmış önemli gerçeklikler var. Komplonun mücadele içinde tartışılır kılınma durumu var. Yani başarıya gitmiş, zafer kazanmış, dönüp sonrasında bitmiş tükenmiş bir olayın değerlendirilmesi gibi bir durum yok. Mevcut pozisyon hâlâ komplonun başırısını önlemeyen, onunla çok yönlü bir mücadeleyi ifade eden, böylece mücadele içinde komplonun tartışılmasına ve birçok yönünün açığa çıkartılmasına vesile yaratan bir mücadele durumu yaşanıyor.

Böyle bir mücadele içerisinde birçok gerçeklik ortaya çıktı. Kimin ne olduğu, siyasetin ne olduğu, kompolada kimin ne tür işler gördüğü belli ölçüde aydınlandı. Yine Kürdistan'ın, Kürt ulusal gerçekliğinin, bu dünyada yerinin ne olduğunu; Türkiye ve bölge içerisinde Kürt halk mücadelesinin, halk yaşamının nasıl yürüdüğü gerçeğini daha derinlikli gördük. Geçmişte de dünyayı ve bölgeyi tanımaya çalışıyorduk. Ama bu bir yıl içinde dünyanın nasıl bir dünya olduğunu, dünya siyasetinin nasıl bir siyaset olduğunu, siyasi mücadelenin ne anlama geldiğini her zamankinden daha derinlikli olarak gördük, anladık veya anlamaya çalıştık. İnsani olanla vahşi olanı, basit çıkarlar uğruna yaşayanla yüksek değerleri esas alanı, entrikacılığı, ikiyüzlülüğü, zayıflığı, gafleti herşeyi bu bir yıllık mücadele içerisinde daha yakından tanıdık. Eğer bu yılı iyi çözümler ve iyi değerlendirirsek, bütün bu bakımlardan bir halk için, yine bir parti için gerekli olacak bütün sonuçları bu açılardan çıkartmak mümkündür. Bir yılın pratiği bu kadar zengin derslerle doludur.

Bunu kuşkusuz çok değişik güçler kendi çıkarları açısından yaparlar. Komploya muhatap olan, hedef olan güç olarak, komplonun ezmek istediği güç olarak, herkesten fazla böyle bir değerlendirmeyi bizim yapmamız, bundan gereken sonuçları bizim çıkartmamız lazım. Bu nedenle bu yıldönümü sürecinde her alanda varılan bilgilerimizi biriktirmek, o bilgilerden yola çıkarak yaşadıklarımızı derin ve kapsamlı bir çözümlemeye tabi tutup bilinç düzeyimizi derinliğine geliştirmek, partimizi ve halkımızı böyle bir bilinçle donatmak büyük önem taşıyor. Parti olarak bizim bütün gücümüzü ortaya koyarak böyle bir çalışmayı yapmamız gerekiyor.

Neden böyle bir komplo ile karşı karşıya geldik? Neden uluslararası bir komplo oldu? Komplo neden Önderlik gerçeğini hedefledi? Önderlik gerçeği nasıl bir mücadele gerçeği içinde şekillendi? Kürdistan açısından Önderlik ne anlama geliyor? Genelde insanlığın gelişiminde Önderliksel gelişimin, varlığın rolü ne oluyor? Bu ve benzer soruları her zamankinden daha fazla şimdi sormamız, bunlara yanıt aramamız, bu temelde kendi bilincimizi, parti ve halk bilincimizi geliştirmemiz büyük öneme sahiptir.

İnsanlık gelişiminde önderliğin rolü

Herşeyden önce önderlik gerçeğini burada doğru tanımlamak ve anlamak lazım. Geçen bir yıl içinde biz şunu gördük: En çok partimiz içerisinde önderlik tartışması yaparken, önderlik gerçeğini anlamaya çalışırken, bu gerçeği anlamada sınırlı ve zayıf kaldığımız, sonuçta yanlış anladığımız gerçekliği ortaya çıktı. Bu durum bizi yanlış duygulara, düşüncelere, psikolojik etkilenmelere, hatalı davranışlara kadar götürebildi. Bu psikolojik, düşünsel, davranışsal hatalar ve eksiklikler ancak büyük bir çabayla düzeltilebilmiştir. O açıdan önderlik olayını, önderlik gerçeğini, insanlığın ve toplumunların gelişimi açısından önderliğin ne anlam ifade ettiğini böyle bir komplo karşısında değerlendirmek ve daha derinliğine anlamaya çalışmak hem gerekli hem de mümkündür. Çünkü daha derinlikli, daha fazla kavrama imkanı veriyor.

Dönüp insanlık tarihine baktığımızda, şöyle bir değerlendirme, genelleme yapmak yanlış değil: İnsanlık gelişimi bir yerde önderliksel çıkışlar ve önderliksel gelişmelerin tarihi oluyor. İster idealist açıdan, ister materyalist açıdan bakılsın; insanlık gelişminin, diğer canlılardan ayrılmış olarak insan türünün gelişminin bu temelde olduğunu esasta bütün düşünceler, bütün bakış açıları kabul ediyor. Çünkü insan diğer canlılardan üretim yapabilme kabiliyetiyle ayrılıyor. Üretim yapma yetisini de düşünce veriyor. Düşünme gücüyle insan diğer canlılardan ayrılıyor. Bu şu anlama geliyor: İnsanlık gelişimi, düşünsel gelişme, insanlığı diğer canlılardan ayıran temel özellik düşünce gücüne sahip olabilmesi, oradan üretim yapabilmesi, kendi yaşamını bilinçli olarak örgütleyebilmesi, birbiriyle ilişkilerini bir bilinç ve düşünce sistemine dayandırması anlamına geliyor. Bu oldukça önemlidir. Demek ki, insanlığı, toplumları düşünce geliştiriyor. İnsanlığın belli bir dönemde yaşadığı düzeyi ifade eden, çözümleyen, onlar için daha iyi bir yaşam geleceği vaadeden düşünce çıkışları, toplumun ve insan topluluklarını, genelde insanlığı belli bir şeye sevkeden, yönlendiren güçler oluyor. Bunu yapan, düşünce üreten, toplumun düşünsel gelişmini derinleştirerek ve sistemleştirerek yönlendiren güçler, insanlığa, insan toplumuna ruh ve duygu veren, düşünce veren, pratik olarak onların yaşamını yönlendiren kuvvetler oluyorlar.

İdeolojik önderlik düşünce önderliği anlamına geliyor ki, böyle büyük düşünceler, bu büyük düşünceleri ortaya çıkaran önderlikler tarihte ve günümüze kadar da insanlığı, esas olarak bunlar yönlendirmişlerdir. Bunlar çeşitli düşünürler olarak ortaya çıkıyorlar. Daha öncesinde peygamberler olarak ortaya çıkıyorlar. İçinde bulunulan durumu en iyi kavrayan, çözümleyen, insanların yaşamı için daha iyi şeyler vaadeden ve bunu insanlığa maletmeye yönelen kişilikler kurtuluşçu ve kurtarıcı olarak görülüyorlar. Genelde peygamber deniliyor. Uzun bir süre insanın gelişimini, yönlendirimini peygamberler yapıyorlar. Daha sonra bilim, felsefe gelişiyor. Filizoflar, düşünce adamları ortaya çıkıyor. Bunlara ideolog deniliyor ve bütün bunlar varoldukları alanlarda, tabii bir kısmı da evrensel olarak bütün insanlığı içine almak üzere, insan yaşamı için daha iyi, daha mutluluk getiren, daha adil, eşitlikçi ve hakkaniyetli gördükleri düşünceleri ortaya çıkarıp topluma maletmeye, onları yönlendirmeye çalışıyorlar.

Şimdiye kadar böyle bir insanlık gelişimi, bir toplumsal gelişim var. Onun çağdaş dünyada bu öncülüğü felsefik açıdan tabii filozoflarca yapıldı. Yine düşünce adamları, ideologlar tarafından bu düşünce sistemlerinin geliştirilmeye çalışıldığını, bunun topluma maledilmesinin de çeşitli örgütlenmelerle, günümüzde en fazla partisel örgütlenmelerle yapıldığını biliyoruz. Geçmişte peygamberlerin öyle bir rol oynadıklarını, görevlerini yerine getirdiklerini; tarihte en çok etkisi olan peygamberlerin de bu düşünceleri yazılı hale getirerek, düşüncelerini yazarak ve kitaplaştırarak kalıcı kılanların günümüze kadar etkilerini halen sürdürdüklerini görüyoruz. Bu önemlidir.

Demek ki, insan düşüncesiz gelişemez, yeni düşünceler üretmeden ilerleyemez. İnsalığın var olması, insan olarak var olması düşünce ile birlikte oluyor. Gelişimi yine düşüncenin gelişimi ile birlikte yürüyor. Düşünce geliştiren, insanlık için yeni şeyler düşünebilen kişilikler ise, toplumları yönlendiren ve kendilerini toplumlara maleden kişilikler oluyorlar. Bunlara önder, peygamber, rehber deniliyor. Yani insanlık için iyi gelecek vaadeden, düşünce üreten, onları geleceğe yönlendiren güç, kuvvet anlamına geliyor. Onlar için iyi bir geleceği müjdeleyen, ifadelendiren, onlara daha mutlu ve daha adil yaşamı ve kurtuluşu gösteren kuvvetler anlamına geliyor. Şimdi bu olmadan bir insan gelişimi mümkün değildir. Tarihten çıkardığımız en temel ders budur. Bu açıdan insanlık için her zaman düşünen, düşünce üreten, daha iyi yaşam yolunu gösteren güçlere, kuvvetlere ihtiyaç var. İnsanlık bunsuz yaşayamaz. Dolayısıyla insanlık düşüncesiz, düşünce yaratıcısız, önderliksiz yaşayamaz. Rehbersiz, öncüsüz var olamaz.

Düşüncesiz insanın var olacağını iddia etmek, insanı özünden boşaltmak, insanlıktan çıkartmayı vaadetmek anlamına gelir. Günümüzde bazı çevreler kendi çıkarları açısından bu tür sözler söylüyorlar, kandırmaya çalışıyorlar. Yoksulları, emekçileri ve zayıf olanları kendilerine hizmet ettirebilmek için bunu yapıyorlar. Bu tür sözler tabii hiç itibar edilmeyecek kadar geçersiz, yanlış olan sözlerdir. Aynı zamanda da emekçiler açısından, emekçi halklar açısından tehlike arzeden düşüncelerdir. Çünkü onun arkasında kurnazlık ve kendi çıkarı için başkalarını çalıştırmak üzere aldatma çabaları var. Bu açıdan aldanmamak, tarihi iyi anlamak, insan gerçeğini iyi anlamak, insanın ne üzerinde geliştiğini iyi anlamak ve bütün bu gelişim içerisinde de düşüncenin, düşünce üreticisinin, öncünün, önderin rolünü, işlevini görmek çok çok önemlidir.

Toplumlar bu tür önderliklerin arkasında toplanıp yaşamışlar, insanlığın toplum olarak gelişimi bu biçimde olmuştur. Bir peygamber çıkmış, bir alanda onun peşinden gidilmiş, diğer bir peygamber daha farklı, içinde bulunulan koşullara göre daha iyi düşünceler üretmiş, onun peşinden gidilmiş; büyük dinler ortaya çıkmış –Yahudilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık gibi– bunlar değişik alanlarda, değişik toplumlarda etkili olmuşlar ve bütün insanlığı sürüklemişlerdir. Günümüze kadar da insan yaşamını örgütleyen, düzenleyen ve yönlendiren düşünce sistemleri olarak rol oynuyorlar.

Ulusal gelişme ve ulusal önderlik

Şu ortaya çıkıyor: Önderliksiz insan yaşamı, gelişimi olmuyor. O zaman önder ve rehberin insan ve toplum açısından ne anlama geldiğini buradan daha iyi anlıyoruz, anlamamız gerekiyor. Şimdi tarih boyunca değişik önderlikler kendi düşünceleri doğrultusunda değişik toplulukları, toplumları yönlendiriyorlar, sürüklüyorlar, yürütüyorlar; etkileri yüzyıllar boyunca sürüyor. Gelişim içerisinde çeşitli siyasi güçleri ortaya çıkarıyorlar. Devletler yı-

kılıyor, yeni devletler oluşuyor. Bu gelişme yine çok değişik toplulukların ortaya çıkmasına, şekillenmesine birçoğunun birleşip paylaşımıyla yeni halkların ortaya çıkmasına yolaçıyor. Modern kapitalist çağın en önemli bir unsuru olarak, bu halk topluluklarının ulusal çerçevede gelişimi oluyor. Ulusal ideoloji, ulus ideolojisi, milliyetçilik ideolojisi, yani bir ulustan olan, başkalarından farklı duygu, düşünce, ruh hali ve yaşam biçimini taşıyan, insan topluluğunun birbiriyle bağlanmasını ifade eden bir toplum düzeyi, ulus ve bunu ifadelendiren ulusal ideoloji, milliyetçilik ortaya çıkıyor, şekilleniyor.

Şimdi devletlerin gelişiminde de önderliklerin rolü var. Onların etrafında, peşinde öyle gelişmeler oluyor. Halk topluluklarını böyle bir ideoloji ve siyasi gelişme şekillendiriyor. Önemli ölçüde onlara biçim veriyor. Bunlarla birlikte ulusal gelişmede de öncülüğün, önderliğin, ulusal ideolojiyi oluşturan, şekillendiren gücün belirleyici rolü oluyor. Bütün uluslar böyle bir gelişme ile kendisini diğerlerinden ayıran ideolojinin şekillenmesiyle var oluyorlar. Başka topluluklardan kendi ayrılıklarını ortaya koyamayan topluluklar kendilerini ifadeye kavuşturamıyor, örgütleyemiyor ve başka toplumların içinde eriyorlar, onlara bağlanıyorlar veya onların egemenliği altında kalıyorlar, sömürgesi oluyorlar, onlara hizmet ediyorlar. Başka topluluklardan farklılıklarını ortaya koyan, ifadelendiren ve onu örgüte kavuşturan topluluklarsa ayrı bir halk, ulus olarak ortaya çıkıyorlar. Şimdi bu da farklılığı ortaya koyma, yani ulusun kendi ideolojisini geliştirmesi, ulusal düşünceyi ortaya çıkartması anlamına geliyor. Bunu yapan güce, kuvvete ulusal önderlik, liderlik, ulusun yaratıcılığı deniliyor.

Bu, tabii bütün ulusal gelişmeler açısından aynı biçimde olmasa da, özü itibarıyla gelişme böyledir. Başkalarından var olan farklılığını ortaya koyamayan bir ulusal gelişme, ulusal güç bu dünyada yoktur. Demek ki, insanlık gelişimi açısından, toplum oluşumu ve gelişimi açısından düşünce nasıl rol oynuyorsa, bu insanlığın belli toplumlar haline gelmesinde, halklaşmasında ve uluslaşmasında da ideolojisini geliştirmesi, ulusal düşünceyi ortaya çıkartması anlamına geliyor. Bunu yapan güce, kuvvete *"ulusal önderlik, liderlik, ulusun yaratıcılığı"* deniliyor.

Tabii bu, ulusal gelişmeler açısından aynı biçimde olmasa da, özü itibarıyla gelişme böyledir. Başkalarından var olan farklılığını ortaya koyamayan bir ulusal gelişme, ulusal güç bu dünyada yoktur. Demek ki, insanlık gelişimi açısından, toplum oluşumu ve gelişimi açısından düşünce nasıl rol oynuyorsa, bu insanlığın belli toplumlar haline gelmesinde, halklaşmasında ve uluslaşmasında da ideolojik gelişme, ulusal ideoloji benzer bir biçimde rol oynuyor ve bu, ulusal önderlik anlamına geliyor. Ulusal önderlik düzeyine geliyor. Kendi ulusal ideolojisini yaratamayan veya başkalarından ayrılıklarını ifade edemeyen, düşüncesini yaratamayan, ayrılıklarını ortaya koyamayan, bunu ifadeye ve örgüte kavuşturamayan topluluklar siliniyor, yok oluyorlar. Halk olmak, ulus olmak başkalarından ayrılığını görmekle, onu ifadelendirmekle, örgütlemekle oluyor.

Ulusal gelişmede önderlik; ulusal ideolojinin şekillenmesi, onun örgütlendirilmesi ve yaşama geçirilmesinde büyük rol oynuyor. Örneğin bir Osmanlı önderliği, aslında Türk kavimlerinin yok olmamasını yaratan temel kuvvettir. Bir Osmanlı önderliği olmasa, belki de Ortadoğu'da, Anadolu'da Türk kavmi diye bir şey olmayacaktı. Kavimleri ayakta tutuyor, bir halklaşma sürecini ortaya çıkarıyor. Başkalarının içinde eriyen Türk boyları değil de, başkalarını eriterek kendisini halklaştıran bir topluluk yaratıyor. Bu tamamen kendini bir önderlik olarak örgütleyen ve geliştiren Osmanlı çıkışına bağlıdır. Başka toplumları da etkisi altına alıyor. Yüzyıllar boyunca etkinlik sürdürüyor. Ama Türk halklaşması açısından öyle bir rolü var.

Arkasından gelen Kemalist önderlik, Türk uluslaşması ve ulusal öcülüğünün esası oluyor. Osmanlının erimesini önlediği, ayakta tututuğu, geliştirdiği topluluğu ulus biliciyle donatıyor ve ulusal örgütlenmeye, şekillenmeye ulaştırıyor. En yakından tanıyabildiğimiz Türkiye böyle var oluyor.

Benzer şey Araplar ve Farslar açısından da geçerlidir. Farsların 2500 yıl önce ortaya çıkardıkları başkalarından farklılık bilinci, yani kendi topluluklarını ifadelendirme, tanımlama, örgütleme ve ondan olma anlamında yarattıkları bilinç düzeyi, çok değişik siyasi süreçlerden geçilmesine rağmen, toplumu ayakta tutan, bu kadar güçlü bir toplum olarak ayakta kalmasını sağlayan temel bilinç oluyor.

Hem insanlığın, hem de toplumlar ve ulusların gelişiminde önderliğin, düşüncenin ve düşünce önderliğinin rolünü böyle kısaca belirterek, aslında Kürtler açısından önderliğin ne anlama geldiğini ve Kürt toplumunda önderliksel gelişmenin durumunun ne olduğunu görmek istiyoruz. Bu bizim için çok daha önemlidir. Bir defa Kürt halk gerçekliği nasıl varoldu, ayakta kaldı ve bir gelişmeyi yaşadı? Geçen 25-30 yıllık mücadele tarihimiz içerisinde, parti olarak, biz bu hususu çok tartışmaya değerlendirmeye ve çözümlemeye çalıştık. Parti Önderliğimiz en çok yoğunlaştığı ve çözümleme geliştirdiği alanlardan bir tanesi bu oluyor.

Tarihte Kürtler ve önderlik sorunu

Kürt halkı tarihin en eski halklarından birisidir. Aslında Kürt halkına bugüne kadar varlığını sürdürten şey bu eksikliktir. Yani tarihin başlangıcında ya da belli dönemlerinde bir sıçrayış yapmış, buna Med sıçrayışı deniliyor. Yine düşünce anlamında Zerdüşlüğün gelişimi var ki, hem dinsel gelişmede, hem de düşünce gelişiminde önemli yeri olan, fakat çok değişik biçimlerde de üstü kapatılmaya ve yok edilmeye çalışılan bir düşünce sistemidir. Böyle bir düşünsel gelişmedir. Tarihe önemli ve büyük bir giriş oluyor. Fakat daha başlangıç düzeyinde bir giriştir. Bu önemli, fakat devamı gelmeyen bir başlangıç olduğunu görüyoruz. Sonrası aynı biçimde gelmiyor, gelişmiyor. Kürdistan üzerinde sürekli yabancı işgal, istila egemenlik ve çatışma bu tarihsel sürecin temel özellikleri oluyor.

Bu anlamda tarihe düşünsel ve siyasal olarak doğuş adımını atan topluluk, Kürt halklaşması, gelişimini sürdüremiyor. Hatta tarihin o ilk çağ dönemindeki gelişme adımlarını da kaybediyor, parçalanıyor, geriliyor ve bazı temel özellikleri zayıflıyor. Böylece aşiretçilik ve beylik, daha ileriki dönemlerde ise feodal derebeylik sistemleri, topluluğun içinde parçalandığı, birliğini kaybettiği, yine geri yaşam içerisinde sınırlandığı bir yapı olarak ortaya çıkıyor ve uzun yıllar, hatta yüzyıllarca toplumun temel yaşam biçimi oluyor. Böylece halkın gelişimi, toplumsallaşma, ondan ileriye ulusal gelişme düzeyine geçme engelleniyor, önleniyor, onun imkanı kalmıyor. Dış işgal ve egemenlik, yine onunla bağlı olarak o egemenliğin içte yarattığı aşiretçi, bölgeci, feodal bölünme ve parçalanma toplumun ve halkın gelişimini dumura uğratıyor. Dolayısıyla bir ulusal gelişmenin ortaya çıkmadığını biliyoruz.

20. yüzyıla girerken, dünyanın diğer alanlarındaki gelişmelerin de etkisiyle bölgede ulusal bilinç, ulusal örgütlenme ve eylem gelişirken, oldukça parçalanmış olan Kürtler içerisinde bu oldukça zayıf kalıyor. Bu dönemde ulusal düşünceyi geliştirme yönünde böyle bazı çok zayıf ve tutarsız yönelimler olsa da, bunlar ulusal ideolojiyi ve dolayısıyla ulusal önderliği, öncülüğü ortaya çıkaramıyor. Dünyanın yeniden paylaşılması temelinde gelişen emperyalist savaşla Kürdistan'ın paylaşılması ve parçalanması ortaya çıkıyor ki, zaten kendi içinde parçalanmış toplum bu gelişmeyle o zaman temel güç kaynaklarını büyük ölçüde kaybediyor.

Daha sonraki süreçte bu parçalanmışlık üzerinde dünya ölçüsünde bir ulusal yok oluş sürecinin geliştirildiği bilinen bir gerçeklik. Bugün bunu hiç kimse inkar edemiyor, reddedemiyor.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin inkar ve imha politikasının, Kürdistan üzerinde tam bir soykırım biçiminde ulusal yok oluşu çok ileri düzeyde geliştirdiği bilinen bir gerçekliktir. Buna karşılık Güney'de ve Doğu'da cılız aşiretçi-feodal değer yargıları ve örgütlülüğü çerçevesinde bir direnç var. Fakat bilindiği gibi bu da çok fazla bir güç haline gelemiyor. Çünkü bir ulusal ideoloji ortaya çıkmıyor. Gerçek bir milliyetçilik, ulusal farklılığı ve özellikleri ifade eden, ulusal bütünlüğü içeren ve ulusal gelişmeyi öngören bir milliyetçilik haline gelmiyor.

Parti olarak, biz bu düşünceyi ilkel milliyetçilik olarak tanımladık. Aşiretçi-feodal değer yargılarının bir milliyete ait kılınmasını içeriyor. Ondan öteye bir milli duygu, bilinç, milli örgütlülük ve gelecek içermiyor. Bu cılız direnç ilkel milliyetçi çizgi ve düşünce zayıf bir biçimde kendisini örgütlese ve yürütmeye çalışsa da, koşullar elverdiğinde ve elverişli olduğunda sınırlı bazı gelişmeleri yaşasa da, koşullar biraz farklılaştığında ezilmekten kendini kurtaramıyor. Toplumun sosyal ve ulusal gelişimi açısından çok büyük bir değer, bir gelecek yaratacak güç olma özelliği taşımıyor.

Şimdi Kürt toplumu neden böyle bir duruma geldi sorusuna verebileceğimiz en önemli yanıt, önderliksel gelişimi yaşaratamaması olmalıdır. Neden başlangıçta tarihe böyle önemli bir giriş yapıp tarihin en eski halkı olma özelliğine ve önderliğine sahip olmasına rağmen Kürt toplumu, Kürt halkı bu duruma geldi? Bunun tek bir yanıtı var. O da, daha sonraki süreçlerde halkın kendisine has özelliklerini ifade eden, ona göre toplumu örgütleyen, yönlendiren bir önderliksel gelişmenin yaşanmamasından, düşünce ve siyasi düzeyde böyle bir gelişme olamamasındandır.

Yabancı egemenlik burada rol oynuyor. Kürdistan tarih boyunca hep işgal, istila ve savaş alanı olmuştur derken, bunu anlamak gerekiyor. Yani bu öyle boş bir ifade değil. Onun toplum açısından, orada yaşayan halk açısından büyük anlamı var. Eğer Kürdistan tarihi hep yabancı işgal, istila ve hakimiyet tarihi ise, yabancılar egemen olmuşsa; o zaman ordaki toplum kendi toplum olma özelliklerini ve gücünü kaybetmiş, yıkılmış demektir. Bu, halk kendi gelişimini durdurmuş, kendi gelişim gücünü kaybetmiş anlamına geliyor. Neden böyle kaybetti, işgale ve istilaya karşı direnemedi, karşı koyamadı? Karşı koyacak bir önderliksel gelişmeyi, yabancı işgal ve istilayı durduracak bir öncülüğü yaratamadığı, öyle bir önderliğe sahip olamadığı için böyle olmuştur. Zaman zaman öncülük olma yönünde böyle adım atmak isteyen çıkışlar ve gelişmelerin olduğunu biliyoruz. Bunların çok ileriye gidememesi ve başarılı olmaması bu olumsuz gelişmeye yolaçıyor. Başlangıçta önemli güç kaynakları, değerler ve özellikler oluşturan bir toplumun, bu gücünü bir ideolojik-politik çizgide ve öncülükte örgütlülüğe ve pratiğe dönüştürememesinden oluyor. Kürtlerin en büyük derdi olarak bunu görüyoruz.

16. ve 17. yüzyılda Ehmedê Xanê, Mem û Zin adlı eserinde ulusal çerçeveyi ve Kürt toplumunun içinde bulunduğu durumu ortaya koyuyor; dünyada ulusal bilinç ve uluslaşmanın gelişmeye başladığı bir dönemde– ki Batı Avrupa bönü öncelek ediyor– Kürt toplumunun en büyük derdi olarak bir ulusal bilinç ve düşüncenin olmaması ve böyle bir düşünceyi örgütleyip toplumu ilerletecek bir öncülük ve önderliğin ortaya çıkmaması olarak tanımlıyor. Bunu yürütecek bir öncülük istiyor. Egemen güce, Osmanlıya bakıyor. Tabii Osmanlılar böyle bir öncülük anlamına geliyor. Öyle bir aile ki, kendi yaşamını ve varlığını bir bütün olarak öncülük sistemine adamış, bağlamış durumda. Öyle bir kanun ve kural oluşturmuş ki, dünyada benzeri az bulunur; büyük bir disiplinle her türlü acımasızlığı yaşama ve onu kabul ettirme temelinde kendini böyle bir öncülük çizgisine kaptırmış. İşte bir Türk varlığı, daha sonraki Türk gelişimi böyle bir öncülüğün varlığıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Kürtlerde var olmayan, ortaya çıkmayan şey işte bu oluyor. Onun için de tabii yabancı işgal hakim oluyor. Ona karşı direniş başarıya gitmiyor. Onun için de dünya, dış güçler, dünyayı egemenlik altına almak isteyen ve o düzeyde gelişme sağlayan her güç Kürdistan üzerinde safere çıkıyor; Kürdistan'ı egemenlik altına almak istiyor, rahatlıkla alabileceğini hesap ediyor ve bunlar pratikte gerçekleşiyor. Kendi iç dinamiğini, öncülüğünü ve örgütlülüğünü geliştiremeyen güç, dıştan gelen saldırılara karşı da direnemiyor, onları bertaraf edemiyor. Tam tersine onu kabuleniyor ve onların hakimiyetine göre kendisine özellik, şekil veriyor. Aşiretçi-feodal beyllikler, dış güçlerle işbirliği, ittifak ve onlara hizmet etme temelinde şekilleniyor. En önemli özellikleri dış güce bağlanma, kendi içinde birbirine karşı çatışma, bunun siyasetini yapma, kendini bu biçimde yaşatmayı esas alma oluyor. Bu da toplumun bölünmesi, parçalanması ve güçten düşürülmesi anlamına geliyor.

Tabii 19. yüzyıldan itibaren böyle bir iç gücün varlığını bile ortadan kaldırmak üzere sistemli bir dış saldırının yürütüldüğünü, Osmanlı imparatorluğu'nun kendini yeniden şekillendirme ve düzenleme döneminde bu yenilenmenin bir yolunun Kürdistan üzerindeki hakimiyetini artırmakta gördüğünü, bu anlamda Kürdistan'daki aşiretçi-feodal beylik güçlerini de parça parça ezdiğini ve tükettiğini biliyoruz. 19. ve 20. yüzyıllar hep böyle bir bastırma, ezme, eritme ve Kürt gücünü yoketme yüzyılları oldu. Bu temelde Kürdistan için bir çatışma süreci başladı. Bütün bu çatışmalarla varılan nokta: ulusal yok oluş, tükeniş, başkalaşım, erime ve yok olmadır.

Şimdi '70'lere gelindiğinde Kürdistan'ın, Kürt toplumunun durumu budur.

PKK biçiminde önderliksel doğuşun Kürt insanı ve ulusu açısından tarihi rolü ve önemi

Önderlik ve Kürtler diye bir değerlendirme yaptığımızda, tabii bu süreçte PKK önderliği ortaya çıktı, gelişti. PKK önderliğinin Kürdistan ve Kürtler açısından böyle bir rolü ve önemi var. Bu, Medlerden sonra yüzyıllar boyunca daha Kürt toplumunun uluşamadığı, kavuşamadığı bir güce kavuşması oluyor. Ozanların, Kürtlerin temel derdi olarak belirlediği derde derman bulmak anlamına geliyor. Dayatılan ulusal yok oluş ve tüketiliş sürecine karşı ulusal gelişme yoluna girmesi, ortak bir ulusal ruh, düşünce, bilinç ve duygunun ortaya çıkması, buradan da giderek ulusal örgütlülük ve eylem oluşturmaya başlanması anlamına geliyor. Eğer bugün bu Kürt varlığı ve ulusal gelişiminden, Kürt ulusal özelliklerinden bahsedeceksek, bu tamamen böyle bir önderliksel gelişmeye bağlıdır. Bu değerlerin varlığı, tamamen önderliksel gelişmenin varlığıdır.

Bu açıdan PKK önderliği, bir parti olarak PKK'nin önderliksel gelişimi, Kürt toplumu açısından böyle tarihsel olumsuzluğa doğru gidişin durdurulması ve bunun tersine çevrilmesi, ona karşı direnme gücünün oluşumu, bu anlamda ulusal bilincin, düşüncenin, çizginin, bir ulusal idoloji ve politikanın, stratejinin ortaya çıkarılması, ulusal örgütlülüğün, eylemin bu biçimde önünün açılması ve başlatılması, ulusal değerlerin toplarlanması, biriktirilmesi ve geliştirilmesi anlamına geliyor. Buna ulusal diriliş de denildi. Çünkü sömürgecilik ulusal yok oluşu başardığını ve mezara gömdüğünü, böyle bir halkın varlığını betonladığını iddia ediyordu. Kürt toplumu üzerinde uygulanan sömürgeciliğin temel iddiası buydu.

Buna karşı önderliksel gelişmenin, bu temelde var olan ulusal gelişmenin anlamı da elbette diriliş oluyor; yeniden doğuş, yeniden dünyaya gelme, kendisine biçilen ölüm fermanını yırtma, onun yerine çok zayıf da olsa küçük değerlere tutunarak kendisine yaşam gücü yaratma, bunu örgütleme, büyütme ve bu dünyada kendisine bir yaşam yeri arama mücadelesi oluyor.

Tarihte halkların ulusal gelişimi içerisinde doğal bir ekonomik ve toplumsal gelişme seyriyle böyle bir uluşlaşmayı yaşayan topluluklar, bu tür zorlukları yaşamıyorlar. Bu açıdan da ulusal ideoloji ve örgütlenme, uzun bir süreç içerisinde evrimsel gelişmeler diyebileceğimiz gelişmelerle ortaya çıkıyor, şekilleniyor. Mesela Batı Avrupa uluslarının bir kısmı böyledir; İngilizler ve Fransızların durumu budur. Bunlar giderek devrimsel gelişme de yaşıyorlar.

Yine diğer bazı topluluklar daha çok böyle bir gelişme seyri içerisinde şekillendiler. Doğu Avrupa ve yine Asya toplumları böyle evrimsel bir süreçle ulusal gelişme imkanı bulamayınca, ulusal gelişmelerin bir savaş içerisinde, ulusal kurtuluş örgütlemeleri ve savaşları sürecinde sağladılar. Bu anlamda ulusal örgütlenmeler, öncülükler onlarda daha belirgindir. 20. yüzyılın sonlarına doğru gelirken 20. yüzyılın ilk yarısında böyle bir ulusal gelişme yaşama-

"İnsanlık gelişimi, toplum oluşumu ve gelişimi açısından düşünce nasıl rol oynuyorsa, bu insanlığın belli toplumlar haline gelmesinde, halklaşmasında ve uluslaşmasında da ideolojisini geliştirmesi, ulusal düşünceyi ortaya çıkartması anlamına geliyor. Bunu yapan güce, kuvvete *"ulusal önderlik, liderlik, ulusun yaratıcılığı"* deniliyor."

"İdeolojik önderlik düşünce önderliği anlamına geliyor ki, böyle büyük düşünceler, bu büyük düşünceleri ortaya çıkaran önderlikler tarihte ve günümüze kadar da insanlığı, esas olarak bunlar yönlendirmişlerdir. Bunlar çeşitli düşünürler olarak ortaya çıkıyorlar. Daha öncesinde peygamberler olarak ortaya çıkıyorlar."

“PKK biraz mücadele geliştirdi, ama yine de mücadele ediliyordu, yine de bir ulusal hareket, gelişme ve mücadele vardı! Bu büyük bir yanılgıdır. PKK olmasaydı, ’70’lerde gelinen noktadan itibaren yaşanacak tek şey vardı: Yok olup gitmek. Kuşkusuz şurada burada Kürt aşiretleri, başkalarına hizmet etme biçiminde var olacaklardı.”

yan topluluklar ise, bir bütün olarak ulusal var olma, uluslaşma, uluslaşmaya adım atma sürecini bile bir öncülükle, önderlikle, ulusal örgütlenmeyle yaşayabildiler. Afrika’da, Asya’da böyle çeşitli topluluklar var, halen mücadele eden topluluklar da var. Türkiye bile neredeyse buna öncülük ediyor veya benzer bir özellik arzediyor.

Kürdistan, Kürt toplumu açısından bu çok daha fazla böyledir. Kürdistan ne Batı Avrupa’daki gibi evrimsel bir ulusal gelişme yaşabilmiş, ne de Doğu Asya ve Afrika toplumlarındaki gibi uzun bir ulusal kurtuluş mücadelesi sürecinden geçebilmiştir. Çeşitli ulusal kurtuluş aşamalarından geçmiş, her ikisini de yaşayamamış, topluma ulusal yok oluş dayatılmış ve bu önemli bir noktaya getirilmiştir. Neredeyse ulus ve ulusun bireyleri kendi kimliklerini unutur, reddeder, kabul etmez ve benimsemez duruma getirilmiştir. Ulusal yok oluşun neredeyse hakim olduğu bir noktada bunu tersine çevirme, ulusal dirilişi ve ulusal kurtuluşu var etme gerçekleşiyor ki, burada bu gerçekliği görme, ulusun içinde bulunduğu durumu hissetme, kimliğin bile kendince reddedildiği yerden o kimliği benimseme, ona sahip çıkma, onu ifadelendirme, onun uğrunda örgüte ve eyleme dönüşme tamamen bilinçli bir eylem, önderliksel bir eylemdir. Bu anlamda da bu bilinci yaratan, bu örgütlenmeyi geliştiren öncülük, kuşkusuz daha başında bir ulusal öncülük, bir toplum öncülüğü olarak şekilleniyor. Ulus bir öncülük olarak çıkıyor, önderlik olarak çıkıyor.

Kürt toplumunun böyle bir ayrışımı da var. Parti Önderliği bir röportajında, *“Barzanilerin de Kürdü var; eğer dört bin yıllık Kürt dersek, ona fosilleşmiş Kürt dememiz gerekiyor. Bir de Apo Kürdü var; bizim Kürt yeni bir Kürt, Kürdün yeni bir ruh, bilinç ve duygu kazanması, yeni bir kimlik kazanmasıdır. Kürttür, ama diğerine benzemez. Diğeri ölmüştü. Biz yeniden diriliyoruz. Yani bir canlılıktan, bir evreden bir başka evreye geçmiyoruz, ölüm anından bir dirilişi yakalıyoruz böyle yetişiyoruz”* diyordu. Şimdi Kürt ulusal, halk gerçekliğinin ’70’lerde geldiği noktayla buna PKK’nin, PKK Önderliğinin verdiği cevabın uluslaşma anlamında, ulusal önderlik anlamında, ulusal gelişme anlamında rolü budur.

Böyle olmasaydı, ne olurdu? Tabii Kürt topulumu, Kürdistan gerçekliği tümüyle tarih olurdu. Hiç tereddüt etmeden bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Başka topluluklar için, onların yaşadığı gelişmeler için belki bunlar söylenmiyor, söylenemiyor; ama Kürtler için, Kürdistan için söylemek gerekiyor.

Şu hep yanılgı oluyor: Güney’de bazı mücadeleler var veya bazı güçlerin çabaları var, bu da bir ulusal gelişme değil mi deniliyor. Bu kesinlikle yanlış. Bu bir tarihsel suçu hafifletme girimişinden başka bir anlam taşımıyor. Öyle birşey yoktu. Yani bu Güney’de Barzanicilik ve KDP’lilikle bir ulusal çizgi, ulusal ideoloji ve ulusal örgütlenmenin oluşmasından öteye, onlar aslında bu ulusun yok edilmesinin tuzu biberi oluyorlar, ondan öteye kesinlikle hiçbir değer ifade etmiyorlardı. Bunun böyle olduğunu şimdi daha iyi görüyoruz. Bu büyük bir yanılgıydı. Bunlar aslında Kürtler yok edilirken, çok fazla ses çıkartmasınlar diye, böyle o yokedilmekte kullanılan bir araçtan başka bir şey değillerdi. Bu bir gerçekliktir. Bunun aksini iddia etmek kadar yanlış bir şey yok ve bu iddialar aslında Kürt toplumu için en büyük yanılgı, onu en büyük aldatma oluyor. Başka herhangi bir yerden ulusal gelişmenin yaşanması, işte Güney’de bu güçlerin ulusal örgüt kurmaları, ulusal mücadele vermeleri ve ulusal sorunu çözmeleri büyük bir aldatmacadır; aslında ulusal yok oluşu gölgeleme hareketinden başka bir şey anlamına gelmiyor. Bu nedenle yanılmamak gerekiyor.

Şöyle bir yanılgı topluma hep empoze ediliyor ve üzerinde de etkili olduğu görülüyor: İşte doğal bir durumdu; tamam, PKK biraz mücadele geliştirdi, ama yine de mücadele ediliyordu, yine de bir ulusal hareket, gelişme ve mücadele vardı! Bu büyük bir yanılgıdır ve kesinlikle doğru değil. PKK olmasaydı, ’70’lerde gelinen noktadan itibaren yaşanacak tek şey vardı: Yok olup gitmek. Kuşkusuz şurada burada Kürt aşiretleri, başkalarına hizmet etme biçiminde var olacaklardı. Ama halk, artık bir halk olarak örgütlenme, ulusal gelişme sürecine girme dinamizmini kesinlikle kaybedecekti. Kurulan sistem Kürdistan’ın bölünmesini, parçalanmasını ve sömürgeleştirilmesini öngörüyordu; Kürdistan üzerindeki sömürgeciliğin temel özelliği olarak, Kemalist sömürgecilik bunu öngörüyor ve kesinlikle yok oluşu ifade ediyordu. Onun dışında herhangi bir gelecek imkanı ve fırsatını Kürtlere vermiyordu. Bu anlamda yanılmamak gerekiyor. O tür yanıltıcı düşüncelere karşı net olmak gerekiyor. Eğer bu mücadelede şimdiye kadar önemli sonuçlar alınmadıysa, büyük gelişmelere rağmen kalıcı sonuçlara ulaşılamadıysa, aslında böyle yanıltıcı, ortamı bunaltıcı ve dış güçlerin aleti olan yapıların varlığındandır. Bunlar o zaman sömürgeciliğin halkı yok etmesini gölgeliyor, maskeliyor ve hafifletiyorlardı. Hem Kürtleri hem de dünyadaki ilerici, Kürtlerden yana söz söyleyebilecek insanları aldatıyorlardı.

Bunlar şimdi de yirmişbeş yıllık mücadelenin arkasından kalıcı sonuçlara ulaşmayı engelleyen, yine hem Kürt toplumunu yanıltan, hem de dış dünyanın, çeşitli güçlerin aleti olarak ulusal kurtuluşta kalıcı sonuçlara ulaşmayı önleyen, engelleyen ve ulusal birliği parçalayan güçler oluyorlar. Bunlardan ulusal gelişme, ulusu temsil, bir ulusal kuvvet olma durumu beklenebilir mi? Öyle bir anlam yüklenebilir mi? Asla! Kesinlikle öyle değil.

Bu anlamda PKK ve PKK Önderliği, önderlik gerçeği Kürtler açısından yaşama yeniden doğuş, kendi kimliğini yendine tanıma, insan olarak, halk ve toplum olarak kendini yeniden tanımlama, bulma ve tanıma, kendine değer biçme, kendi gücünü ortaya çıkarma, değer yargıları ve kendi özelliklerini geliştirme, kendini örgütleme ve eyleme geçirme, bu dünyada kendini yaşama, yaşatma ve kendini yaşatacağı bir yer arama hareketidir. Yani PKK Önderliği sadece ulusal gelişmeye, ulusal kurtuluşa yön vermiş, askeri öncülük veya ulusal kurtuluş örgütü yaratmış bir önderlik olmaktan öteye; ulusun bütün değer yargıları ve değerlerinin yeniden tanımlanması, öldürülmek istenen bütün değerlerin yeniden diriltilmesi, yeni bir ulusun bu biçimde dirilmesi doğuşu, tanımlaması ve ifadelendirilmesi anlamına geliyor. Bu düzeyde bir ulusal doğuş, ulusal yok oluş sürecine karşı ulusal var olma süreci, ulusal dirilme süreci, giderek bir ulusal önderlik olarak gelişme sürecidir. Daha başında önderliksel çıkış, tek kişi olarak Parti Önderliği’nin çıkışından itibaren ulus açısından öyle bir anlam ifade ediyor. Bunun ruhunu, duygusunu, bilincini ve psikolojisini yaratma, yaşam özelliklerini ortaya çıkarma, örgütünü ve eylemini yaratma hareketi; bu anlamda da demin belirttiğimiz gibi baş aşağıya gidişin tersine çevrilmesi, yok oluşu ve tarihten silinmeyi ifade eden temel derde derman bulma hareketidir. Çoklarının söylediği gibi kötü talihin yenilmesi, yepyeni bir başlangıcın, yeni bir ruhun, bilincin ve yaşamın doğuşu hareketidir. Bu düzeyde bir ulusal hareket, bu düzeyde bir öncülük, bir ulusal önderliktir.

Bu Önderlik bütün insanlık değerlerini kendinde topluyor, esas alıyor, bütün ulusal gelişmelerden ders çıkarıyor. Kürt toplumunun temel bütün değer yargılarını ve ölçülerini yeniden canlandırıyor. İçinde bulunduğumuz dünyanın özelliklerine göre bütün bunlardan bir önderlik yaratıyor. Parti Önderliği, ulus önderliği, halk önderliği, –ki, bu emekçi sınıf önderliği olarak da ortaya çıkıyor– bir devrimci önderlik olarak kendisini geliştiriyor.

Böyle bir doğuş şu anlama geliyor: Kürtleri yok etme ve Kürdistan’ı egemenlik altına alma biçiminde kurulmuş dünya sistemine karşı durma, o sistemi reddetme, onu parçalama, ona karşı yeni bir sistem geliştirme, onun kendisi için öngördüklerine karşı çıkma, bu temelde Kürdistan’da yaratmak istediklerini tersine çevirme hareketi; bu anlamda da daha başından itibaren sadece Kürdistan’daki var olan duruma karşı çıkma ve onu tersine çevirme hareketi değil, onunla bağlı olarak oluşmuş dünya sistemine karşı çıkma, Kürtleri ve Kürdistan’ı yok etmek isteyen dünyayla çelişme, çatışmaya girme ve o dünyayı tersine çevirme hareketi. PKK önderlik gerçeği işte budur. Bu anlamda sadece Küdistan’daki geriliklerle çelişen ve çatışan değil, yine sadece Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliklerle çelişen ve çatışan değil, onlarla birlikte mevcut dünyayla da çelişen ve çatışan bir önderlik olarak ortaya çıkıyor. Çünkü Kürdistan’daki mevcut bölünmeyi, parçalanmayı, sömürgeleşmeyi ve yokoluşu yaratan ve yürüten güç mevcut dünya sistemi oluyor. Kürt gericiliği ve sömürgeciliğin bu mevcut sistem içinde bir yeri var. Mevcut dünya sistemi ile bir bağlantısı var ve bu sistem Kürtlerin, Kürdistan’ın yok oluşu ve tarihten silinmesi üzerine kurulmuş oluyor.

Tabii bu biçimde olan, böyle gelişen bir önderliğin ne kadar çetin bir mücadele ile oluşacağı, anlamı bu olan bir önderliğin ne kadar şiddetli bir mücadeleyle gelişme yaratabileceği açık bir gerçektir. Zaten PKK tarihi, PKK’nin önderliksel gelişim tarihi de tamamen böyle şiddetli bir mücadelenin tarihidir.

Önderliksel gelişim mücadelesi ve düşmanın saldırıları

PKK önderlik gerçeği, önderliksel gelişmenin temel özellikleri üzerine Parti Önderliğimizin yaptığı çok kapsamlı çözümlemeler ve değerlendirmeler var. *“Önderlik Gerçeği ve PKK Deneyimi”* adlı kitapta da bunun bir bölümü toplandı. Benzer değerlendirmeler değişik çözümlemeler de var. Burada biz onları çok fazla tartışmayacağız, irdelemeyeceğiz, bu, biraz ayrı bir konu. Var olan önderliksel gelişmenin değişik dönemlerde taşıdığı anlam, yarattığı düzey ve ona karşı mücadelenin kapsamı üzerinde duracağız. Bunun anlaşılması, daha sonraki uluslararası komplonun anlaşılması açısından önem taşıyor. Çünkü Önderliğe karşı mücadele, sadece 9 Ekim’de başlayan ve bu komplo ile olan bir mücadele değil.

“Kürtleri yok etme ve Kürdistan’ı egemenlik altına alma biçiminde kurulmuş dünya sistemine karşı durma, o sistemi reddetme, onu parçalama, ona karşı yeni bir sistem geliştirme, bu anlamda Kürtleri ve Kürdistan’ı yok etmek isteyen dünyayla çelişme, çatışmaya girme ve o dünyayı tersine çevirme hareketi. PKK önderlik gerçeği işte budur. ”

PKK bir önderliksel hareket, önderliksel çıkış, önderliksel gelişmedir; PKK önderliğinin doğuşu ve gelişimi de daha ilk andan itibaren şiddetli bir mücadeledir. Tabii böyle bir güce karşı da karşıtlarının çok yoğun bir mücadele etme durumu söz konusu. Kürt kimliği ve varlığının reddedildiği, Kürtlüğün yok edilmek istendiği, Kürtlüğün ve Kürt kimliğinin ifade edilmesinin en büyük suç sayıldığı bir ortamda, bu esas üzerinde mücadele etmek, bu kimliği esas almak, diriltmek ve ifadeye kavuşturmak; kuşkusuz bunu suç sayan sisteme karşı çok yoğun bir mücadele etmeyi, o sistemin yasaklayıcı, engelleyici ve ezici özelliklerini aşmayı gerektiriyordu. PKK’nin önderlik şekillenmesi, önderlik mücadelesinin sistemi, yöntemi, tarzı, temposu ve üslubu tamen böyle bir ortamda oluştu.

Biliyoruz, Parti Önderliği *“hiç kimsenin sahip çıkmadığı, cesaret etmediği sorunu omuzladım”* diyor. Bu hiç kimsenin sahip çıkmadığını söylediği Kürtlük, gerçekten ne Kürtler ne de başkaları tarafından artık sahip çıkılacak bir değer olarak görülmüyordu. Artık ölmüş, bitmiş, tükenmiş; dirilmeyecek, gelişme vaadetmiyor, hiçbir yaşam emaresi göstermiyor. Böyle bir değere sahip çıkmak, buradan çıkış sağlamak, gelişme yaratmayı umut etmek fazla değer görmüyor ve anlam bulmuyor. En iyimserler *“olsa iyi de, olmaz, bu mümkün değil, artık geçmiştir, üzerinde çalışılacak bir değer değildir”* kanısındaydı. Hem ulusal hem de uluslarası düzeyde Kürt halkı, Kürt toplumu ve Kürtlük hakkındaki yargı buydu. Bunun için kimsenin kabul etmediği, istemediği ve sahiplenmediği bir güç ve değer oluyor. Çünkü hiç kimse gelecek görmüyor, buraya çaba ve emek vermenin kendisine bir şey kazandırmayacağına inanıyor. Gelişme emaresi görmüyordu.

Diğer yandan böyle bir değere sahip çıkma cesareti meselesi ise, tabii Türkiye sistemi bu açıdan şimdi de böyle gözlenebilir. Fakat temel ölçüleri ve özellikleri çok büyük bir ölçüde kırılmıştır. Geçmişte elbette böyle değildi. Bir defa Türkiye ortamı çok yabancıydı. Kürtlük; böyle bastırılmış, arkasından da Türkiye ortamına unutturulmuş bir gerçeklikti. Devlet sisteminin ise tek hassasiyetiydi. İslamiyet, komünizm ve Kürtlükle devletin karşı karşıya olduğu ve mücadele ettiği üç temel alan olarak görülüyor deniliyor. Doğru, ama bu üç temel alanı birleştiren ana etken Kürtlüktü. Kürdistan adına, Kürt halkı adına, Kürtlük adına herhangi bir söz ve eylemin geliştirilmesi, devlet açısından en büyük tehdit olarak, tehlike olarak görülüyordu. Devlet için bir fobi gibi aslında, öyle demek gerekli. Fakat çok bilinçli, çok sistemli ve çok örgütlü olarak karşı çıktığı Kürt halk gelişimine, Kürtlük adına olacak gelişime karşı, onu bastırmak üzere kendisini şekillendirdiği bir durum ve gerçeklik vardı.

Herşey suçtu da, Kürtlüğün suçu farklıydı. Parti Önderliği de bir çok kez ifede etti: Analar, babalar tarafından herşeyle uğraşmaya izin vardı aslında; fakat Kürtlükle uğraşmak çok tehlikeli görülüyordu. Ne yaparsan yap, ama Kürtlükle uğraşma! Ailelerimiz de böyle yaklaştı. Yani solculuğa da karşıtlık vardı. Ama bir yere gelince, adımız solcu olmuştu, ama işin içine Kürtlük ve Kürdistan’a gidiş çıkınca, artık bizimle konuşmayı bıraktılar, konuşulmayacak kadar tehlikeli gördüler, konuşmayı bile tehlikeli ahdettiler. O gün bugündür bu böyle gidiyor.

Türkiye İşçi Partisi bir yazısında veya bir konuşmasında Kürtlerden söz etmişti. 12 Mart hareketi partiyi en birinci planda bu alanda suçladı. Kürtlükten söz etmek, Kürtten söz etmek, böylece bölücülük yapmak suçlaması en ağır suçlama oldu ve cezayı buradan aldılar. Diğer bütün siyasi hareketlerin karşı karşıya oldukları durum da buydu. O açıdan böyle bazı düşünceleri olsa bile, hiç kimse açıktan ifade edemiyordu, ifadeyi değiştiriyorlardı. Bir de mümkün olduğu kadar sistemle çelişmeyecek, hatta sisteme hizmet eden bir yaklaşımı esas alıyorlardı. Öyle ki, herhangi bir suçlama ortaya çıktığında, sistemden yana olduğunu veya sistem için çalışıldığını, kendi yaklaşımlarının sistemi daha da güçlendirici bir özellik taşıdığını savunuyorlardı. Yine geçmiş isyanlar vardı, bastırma ve ezme hareketleri vardı. Bir de devletin bu biçimde şekillenmesi, bilinçli ve örgütlü bir politikayı, asimilasyon ve yok etme politikasını Kürdistan üzerinde uygulaması gerçeği vardı ki, böyle bir ortamda bu kadar zayıf düşmüş ve bu kadar tehlike arzeden, bastırılmak istenen bir hareketе, bir değere sahip çıkıp onu yeniden yaşama kavuşturma ve örgütleme mücadelesi, kuşkusuz bu gerçekleri görmeyi ve esas almayı gerektiriyordu.

Önderliksel çıkış, önderlik şekillenmesi, PKK Önderliği’nin temel özellikleri, çalışma tarzı ve gelişme yasaları temelini buradan alıyor. Kaynağı buradadır, şekillenmesi bu temel üzerinde olmuştur. Buna göre zayıfı güçlendirme, hazırla iş yapmama, sıfırdan başlayarak değer üretme, en küçük bir yaşam emaresini ve gelişme imkanını büyük bir değermiş gibi ele alıp ona sarılma ve ondan büyük değerler yaratma, küçük veya büyük ayrımı yapmadan her imkanı değerlendirme ve heder etmeme, hiçbir şeyi hor görmeme PKK önderliksel çalışmasının temel ölçüleri, temel esaslarıdır. Hep kendi emeğine ve gücüne dayanmak, her şeyi çalışmayla ve çabayla yaratmak, bütün bunları da büyük bir örgütlülük, disiplin, hassasiyet ve gizlilik içerisinde yapmak da yine öyledir.

Mücadeleyi ve örgütlenmeyi bir yana bırakın, bir değer ortaya çıkartmayı ifadelendirmek bile imhayı yaşamak, imhayla karşı karşıya gelmek için yetiyor. O zaman daha ilk başta bir ifadelendirmeye adım atarken bile karşıdaki sistemi görmek, onu bilerek hareket etmek, onun imhacı saldırılarını boşa çıkartacak tarzı ve yöntemi esas alıp çalışmaları yürütmek bir zorunluluktu. PKK’nin önderlik çalışması, önderlik tarzı ve sistemi aslında böyle oluştu. Daha ilk günden itibaren elbette yürüteceği çalışmayı kendini savunma, böyle hazır bir şeyi beklemeden büyük bir çaba ve çalışmayla her türlü değeri yaratma, bu gelişmenin temel tarzı oldu.

Parti Önderliği; *“Biz bu görüşleri dışarıda duyulmasın diye kapıları arka arkaya kapatarak, iki kelimeyi bile çok sessiz söyleyerek yürüttük”* derken, aslında bu ortamı, bu durumu kastediyor, bunu anlatmaya çalışıyor. Böyle olmasaydı, daha ilk andan itibaren bir çıkış, bir önderliksel çıkış olamazdı. Darbe yer ve ezilirdi. Kendisini bir çıkış haline bile getiremezdi.

Devamı gelecek sayıda

Selam Munzur Yüreklim

Adı, soyadı: **Ali SÖYLEMEZ**
Kod adı: **Volkan Ali Dersimi**
Doğum yeri ve tarihi: **Ambar köyü, Dersim/ 31 Ağustos 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **Haziran 1991**
Şehadet tarihi ve yeri: **1998**

Yüreğimdeki hüznün ağırlığına eşlik edercesine ilerleyen trenin penceresinden dışarıya bakarken, sabahın serinliği yüzümü okşarcasına geçip, hafif bir ürperti bırakıyor benliğime. Anıların arkasına gizlenmiş can yoldaşları, dağları ve her biri vazgeçilmez bir cihan parçası olan doruklarda abide olmuş şehitleri... Birçok yere uğruyorum kendi dünyamda, dışarıda güneş bulutların arkasından kendini kurtarmaya çalışsada, hafif bir tül gibi örtüyor bulutlar. Ağaçların yapraklarında belkide akşamdan kalan gözyaşları var inci güzelliğinde.

Kucağımda bulunan resme yeniden bakıyorum, kırmızı güller içinde gülümseyen bir yaşam. Gözleri uzakların bilinmezliğini keşfetmenin ışıltısıyla parlıyor. Yeni bir dünyayı kucaklamanın sevinci yüzüne yayılmış, sevginin yüreğine nakşedilmesinin çizgileri belirmiş gül yüzlü bedeninde. Düşleri gerçekleşmişcesine güllerle bütünleşmiş duruyor, geleceği yaratmanın onuruyla gülümsüyor. Gözlerinde kendimi arıyorum, hareketsiz, sadece resimde kalan uzaklara sevdalı olan bir özlem...

Tanıştığımız günü tekrar yaşadım biliyor musun! Dağ silsilesiyle cennet güzelliğindeki Metina topraklarında buz gibi akan pınarın başında oturmuş, yaşı belli olmayan ceviz ağacına yaslanmıştık. Görevden geliyordunuz, yorgun ama herşeye rağmen umutla gülümseyen gözlerle bizimle tanışmış, öğlen sohbetini paylaşmıştık. Yaşama bakış açın, Önderliği anlatış tarzın sanki yaşıyormuşcasına aktarışın dikkatimi çekmişti. Bizden farklıydı düşünce yapın ve yorumlama tarzın. Beraber yola koyulmuştuk. Karargahın bulunduğu tepeye tırmandığımızda sırtındaki yükün ağırlığını hissetmiyor, yukarılara umut ve sevda taşıyormuşcasına coşkulu ve heyecanlı yolalmanı huç unutmadım. Arkadaşların yükünü paylaşmanı ve her defasında başını kaldırıp doğayı yeniden keşfedercesine mağrur bakışını unutmadım. Sen gelince aklıma hep o günü tekrar yaşarım, Metina'nın güzelliğini anarken bile hep sen belirdin, seninle bütünleşmiş gibiydi varolan güzellik. Bir taploydu ve senin varlığın anlam kazandırıyordu tablonun renklerine.

Bir süre karargahta beraber kaldık. Bazen çatıştık, bazen beraber acı çektik, bazen gözleri yıldızlara takılı yoldaşları uğurladık intikam yeminleriyle, hep vardı paylaşılan ve sevilen güzellikler. Güney savaşı denilince romanlara konu olabilecek fedakarlığın gelir aklıma. Fedakarlığın ve savaşma azmini anımsarım geçen bütün zamana inat. Hep iyisini aradın, güzeliğin ve onun özüyle buluşmayı hedefledin. Yarattığın kadar sevdin ve sevmenin emekle bağını kurarak yaşamsallaştırdın. Koçerin arkadaş şenit düştüğü gün tam bir duygu seli kaplamıştı hepimizi. Bir kayanın üstünde oturup güneşin batışını izleşiyini görür gibiyim şimdi. Ne kadar da durgundun, yüreğide kopan fırtınayı sadece insan gözlerinden okuyabiliyordu. Ne kadar derin gitmiştin, o gün acımızı yüreğimize gömerken, karanlıkta sessizce ağlayışını unutmadım...

Bir tomurcuğun açılığında duyduğum çocukça sevinci kimseye hissettirmeden, yapraklarını okşayışını unutmadım. Yaşadıklarını paylaşırken can dostunla, gecikmeli yazdığında mahçupça kalemini sağa-sola götürüp özür dilercesine sayfalar dolusu yazdıklarını şimdi okudukça seni tekrar yaşadım.

Kendini sonbahar mevsimine teslim eden Metina doğası, sararan yapraklarıyla hüzün ve ayrılığın isyanını yansıtıyordu. Biz Hakkari'-ye, sen de Kaşura'da kalacağın için ayrı bölüklere gitmiştik. Bahar başında geçiş yaparken bizi uğurluyordun, gözlerin neden bu kadar derin bakıyordu gidenlerin ardından anlayamamıştım ama şimdi gidenler bir parça yüreğimizi de aldıklarını biliyorum. Umut ışıldayan gözlerin o gün baharın güzelliğinin yanısıra buğuluydu, uzaklardan bir haber almışcasına hüzünlüydü. Gülümsüyordun ama buruktun, yarım kalmış bazı şeyleri tamamlamanın telaşıyla koşturuyordun ama neydi aradığın bilinmiyordu. Özgürlüğü, yaşamı ve Önderlik gerçeği bunları hep çözmeye ve kendini onun bir parçası yapmak için aradın hiç durmadan.

Yaşam öğretmeniydin bulunduğun her yerde, klavuzdun bütün arazilerde, zamanla yarışan bir su gibi sürekli akardın. Dersim tek hayalindi, Munzuru düşlerdin, orda yaşardın belkide ondan almıştın bu kadar büyüklüğünü, asiliğini ve herşeye inat sevdana bağlılığını...

Tarihi buluşmalar hep kutsal yerlerde olurmuş. Seninle özgürlük üniversitesinde yıllar sonra karşılaşmamız gibi. Düşüncede yarattığı Önderlik gerçeği ile buluşmanın, onu içselleştirmenin, yaşadıklarına anlam vermenin yoğunluğu ve bunun yaratmış olduğu olgunlukla karşılamıştım bizleri. Değişmiştin, birşeyleri bulmanın, yakınlaşmanın tatlı telaşının yüzünü yaydığı gülümseme geleceği müjdelerken, Munzura olan özlemin biteceği için mutluydun.

Ülkeye gidiş süreci yakınlaştığında kamelyada oturmuş sohbet ediyorduk. "*Aliboğazında oturup Dersimin intikam okunan topraklarını doyasıya bakacağım. Munzurun kenarında oturup yıldız alemi içinde kaybolacağım, oradaki yıldızlara daha parlak ve daha yakındır insanlara onlara dokunacağım. Çiçekleri farklıdır oranın, toprağa gübre olmuş binlerce insanın dilidir onlar, seveceğim..*" Sonra tekrar bizlere dönüp; "*Gelecek guruplarla size oradan Munzurun selamını ve sevdasını nasıl gerçekleştirdiğimi yazıp göndereceğim.*" diyordun.

Ülkeye yönelirkenki sevinç, heyecan ve kararlılığını yazmak büyük güç istiyor. Yıllarca yüreğinde tutsak ettiğin özgürlük kuşu kanatlanmış, özgürlüğüne kavuşmanın coşkusuyla havalanırken haykırıyordu "*Dersime gidiyorum.*"

Sevdanla buluşmadan yolda kalleşçe bir pusuda düşmüştün toprağa. Munzuru izleyen, gökyüzünü süsleyen bir yıldız olmuştun. Bir gece ansızın duyduk ölümsüzlük haberini. Ne kadar çok yıldız vardı o gece, ne kadar çok anı ve ismini bilmediğim can yoldaş...

Munzur yüreklim, sesini duydun bilinmezliklerin, keşfettin yüreğindeki umudu, bestelediğin özgürlük türküsünü en iyi sen söyledin. Sen yoldaşım yaşamın öncülüğünü kendini kataraktan, sevip yarataraktan ilerledin. Hep inandın ve bu uğurda savaştın, kavga ettin. Bulunduğun tüm alanlarda sürekli yük paylaşan-omuzlayan ve zaferi müjdeleyen oldun. Özgürlüğe olan sevdanı bazen şiirleştirdin, bazen öyküleştirdin ama tatmin olmadın, sonunda kendini şiir yaparak anlam bulmaya çalıştın. Toprağa olan özlemini onunla bütünleşerek aşabileceğine inandın. Dorukları ne kadar çok severdin, ordan araziyi izlemeyi, bazen saatlerce bakardın. Şimdi doruklarda bir abide olmuş sürekli bakıyorsun umutla, sevgiyle, özlemle...

Gülleri severdin sürekli sular ve okşardın. Ama artık güllerin büyümesi için sadece su değil, kanla can vermiştin. Bedenini gübre yaparak güzelleştirmiş, gözlerini bahşederek uzaklardan güzelliği keşfedilmiş bir yaşam çiçeği olmuştun Bingöl ile Dersim arasında. Gelen-giden bütün yolcuları selamlayan bir abide, etrafı güllerle çevrili dilek tutulur yeni sevdalar için...

Yolculuğum bitmek üzere, ailene ölümsüzlük haberini müjdelemeye gidiyoruz. Yüreğim ağır kaldıramamaktan korkuyorum. Böyle kutsal bir görevi yerine getirirken, seni layıkıyla onlara anlatamamaktan çekiniyorum. Seni anlatmak ve tanıtmak için seninle yaşamak lazım. Savaşın güzelliklerini paşlaşmak ve senin ordaki yoldaşlığını bilmek lazım. Munzur yüreklim, bir bilsen sevdanın ne kadar geliştiğini, özgürlük çiçeklerinin ne kadar büyüdüğünü. Selam sana ve seninle aynı yolun yolcusu olmuş bütün yoldaşlara. Selam Munzur Yüreklim..

Seni dağlara olan özlemimle selamlıyor, toprağını öpüyorum...

Mücadele arkadaşı

ŞEHİTLERİMİZ ONURUMUZDUR

BEHD‹NAN EYALET‹

Adı, soyadı: **Mine Hacı HABİB**
Kod adı: **Engizek**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1975**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Haziran 1999, Cilo operasyonu**

Adı, soyadı: **Seyhan ULALİ**
Kod adı: **Agirî**
Doğum yeri ve tarihi: **Gever, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **25 Mayıs 1999, Begoza-Şemdinli**

Adı, soyadı: **Turan TAY**
Kod adı: **Şahan Raperin**
Doğum yeri ve tarihi: **İzmir, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **11 Haziran 1999, Çarçela operasyonu**

Adı, soyadı: **Mustafa ...**
Kod adı: **Mazlum Tolhıldan**
Doğum yeri ve tarihi: **Küçük Güney, 1967**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **11 Haziran 1999, Çarçela operasyonu**

Adı, soyadı: **Murat TÖREM**
Kod adı: **Kemal Yılmaz**
Doğum yeri ve tarihi: **Urfa, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **11 Haziran 1999, Çarçela operasyonu**

Adı, soyadı: **Ahmet ARİF**
Kod adı: **Demhat**
Doğum yeri ve tarihi: **Halep, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **…**
Şehadet tarihi ve yeri: **15 Eylül 1999**

Adı, soyadı: **Lezgin Ahmet HACI**
Kod adı: **Kanî**
Doğum yeri ve tarihi: **Derik, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Eylül 1999, Metina**

Adı, soyadı: **Rubar XELAT**
Kod adı: **Xalit**
Doğum yeri ve tarihi: **Tırbesipî, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Eylül 1999, Metina**

Adı, soyadı: **Hatice BARAN**
Kod adı: **Rojda Engizek**
Doğum yeri ve tarihi: **Pazarcık, 1966**
Mücadeleye katılım tarihi: **…**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Temmuz 1999, Metina**

Adı, soyadı: **Mihan HASAN**
Kod adı: **Mihan Ronahi**
Doğum yeri ve tarihi: **Qamışlo, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Temmuz 1999, Doğu Metina**

Adı, soyadı: **Casım KARA**
Kod adı: **Agit**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere-Hilal, 1980**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Temmuz 1999, Doğu Metina**

Adı, soyadı: **Vezir KADİR**
Kod adı: **Zirevan Armanc**
Doğum yeri ve tarihi: **Sideka, 1978**
Mücadeleye katılım tarihi: **1996**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Temmuz 1999, Doğu Metina**

SERHAT EYALET‹

Adı, soyadı: **Abdulkerim ERDEM**
Kod adı: **Rubar Şen**
Doğum yeri ve tarihi: **Beşiri, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **2 Ağustos 1999, Sinekler**

Adı, soyadı: **Nacar Selim İSMAİL**
Kod adı: **Aso Welat**
Doğum yeri ve tarihi: **Erbil, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **5 Ağustos 1999, Eladağ**

Adı, soyadı: **Mecit OKULU**
Kod adı: **Piro Şükrü**
Doğum yeri ve tarihi: **Iğdır, 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **2 Ağustos 1999, Sinekler**

Adı, soyadı: **Muhlis YAŞİK**
Kod adı: **Xeyri**
Doğum yeri ve tarihi: **Doğubeyazıt, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **5 Ağustos 1999, Eledağ**

AMED EYALET‹

Adı, soyadı: **Yakup UZMAK**
Kod adı: **Welat Diyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Digor, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Ağustos 1999, Kulp-Zore Çatışması**

Adı, soyadı: **Abdulhalit ...**
Kod adı: **Diyar Xusret**
Doğum yeri ve tarihi: **Erbil, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1996**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Ağustos 1999, Kulp-Zore Çatışması**

Adı, soyadı: **Emin ACAR**
Kod adı: **Rojhat Halfeti**
Doğum yeri ve tarihi: **Halfeti, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Ağustos 1999, Kulp-Zore Çatışması**

Adı, soyadı: **Semir HİKMET**
Kod adı: **Celal İntikam**
Doğum yeri ve tarihi: **Halep, 1975**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Ağustos 1999, Lice-Kırmık çatışması**

Adı, soyadı: **Cevahir ÇAKAR**
Kod adı: **Dilan Newroz**
Doğum yeri ve tarihi: **Dersim, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ağustos 1999, Lice-Kırmık çatışması**

Adı, soyadı: **Mehmet BİLİCİ**
Kod adı: **Rızgar Star**
Doğum yeri ve tarihi: **Derik-Mardin, 1980**
Mücadeleye katılım tarihi: **22 Temmuz 1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Ağustos 1999, Kulp-Zore çatışması**

Adı, soyadı: **Yeter BULUT**
Kod adı: **Melsa Gorse**
Doğum yeri ve tarihi: **Lice, 1978**
Mücadeleye katılım tarihi: **17 Nisan 1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ağustos 1999, Lice-Kırmık çatışması**

Adı, soyadı: **Abdullah MEHMET**
Kod adı: **Botan Kerkük**
Doğum yeri ve tarihi: **Kerkük, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ağustos 1999, Lice-Kırmık çatışması**

Adı, soyadı: **Kamuran EREN**
Kod adı: **Vedat**
Doğum yeri ve tarihi: **Kızıltepe, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **12 Eylül 1999, Hazro-Kaniye Mışkê**

MARD‹N EYALET‹

Adı, soyadı: **Salih ASLAN**
Kod adı: **Reşit**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Ağustos 1999, Çiyayê Bezina çatışması**

Adı, soyadı: **Mehmet Nuri ASLAN**
Kod adı: **Havar**
Doğum yeri ve tarihi: **Nusaybin, 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **Gabar, 1990**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Ağustos 1999, Çiyayê Bezina çatışması**

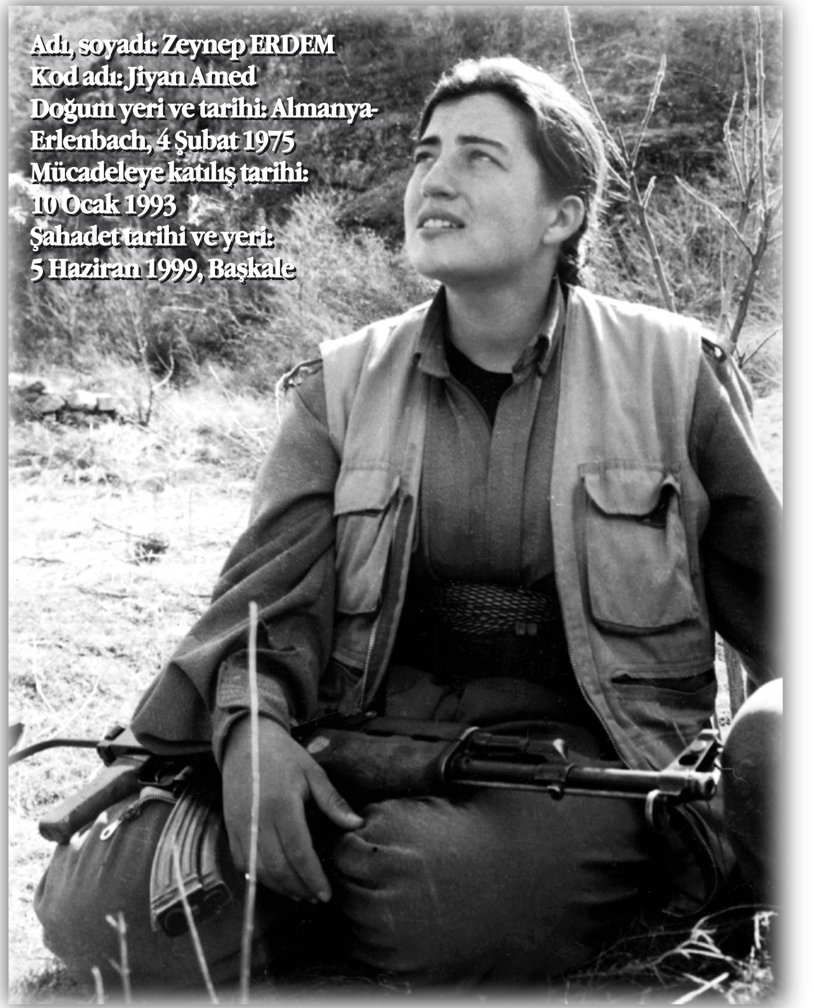
Adı, soyadı: **Nidal KARA**
Kod adı: **Rêzan**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Ağustos 1999, Çiyayê Bezina çatışması**

Adı, soyadı: **Necat ŞİMDİ**
Kod adı: **Cuma**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Ağustos 1999, Çiyayê Bezina çatışması**

Adı, soyadı: **A. Gafur SİNCAR**
Kod adı: **Lokman Teştexer**
Doğum yeri ve tarihi: **Savur, 1972**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Temmuz 1999, Geliyê Gurdıla**

Adı, soyadı: **Aslan KAPLAN**
Kod adı: **Dılbirin**
Doğum yeri ve tarihi: **Çatak, 1982**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Eylül 1999, Geliya Gurdıla**

‘Yoldaşlarımı bir çiçek haline getirip, partiye hediye etmek istiyorum’

Adı, soyadı: Zeynep ERDEM
Kod adı: Jiyan Amed
Doğum yeri ve tarihi: Almanya-Erlenbach, 4 Şubat 1975
Mücadeleye katılış tarihi: 10 Ocak 1993
Şahadet tarihi ve yeri: 5 Haziran 1999, Başkale

“Günlerini başarılarla güzelleştirmelisin ve bu güzelliklerin hiçbir zaman unutulmaması için mutlaka yazmalısın.” (Şehit Enver Polat-Selçuk)

Bu kısa not Şehit Jiyan (**Zeynep ERDEM**) yoldaşın günlüğünün ilk sayfasına yazılmış. Yazıyı Şehit Selçuk yoldaş yazmış. Yaşamlarını bir halkın geleceğine adayan, devrim günlerini dolu dolu yaşayan ve birbirlerini hep ilerlemeye, hep büyümeye zorlayan, bazen kavga eden, bazen derin tartışmalara giren iki yiğit yoldaş... İki emekçi, iki komutan...

Özgürlük mücadelesinin özelliklerini anlayanlar bilirler, bu yolculuğun en önemli hedeflerinden biri, hatta önde gelenlerinden biri kendini çevresiyle büyüten, arayışı-yaratma gücüne sahip olan, zorluklardan kaçmadan, savaşmayı yaşam bilen, insan olma güzelliğinin savaşımını yaşam bilen, güzelliğini bu savaşımıyla tarihe mal eden ve doğal olmayı başararak güce ulaşan insanı yaratmak ve doğal insanı yaratmaktır.

Doğal insan, özellikle günümüz egemen sistem gerçekliğinde en çok korkulan ve sistemin en yoğun savaş açtığı bir gücü temsil etmektedir. Başkan APO kişiliğinde vücut bulan, PKK önderlik kişiliğiyle kurumlaşan bu güç, gerici sistemin en büyük düşmanıdır. Her ne koşulda olursa olsun bu güç ve kişilik, herşeyi kendisinden başlayarak canlandırma özelliğine sahiptir. Onun kontrol edilemez, boyunduruk kabul etmeyen yapısı-iradesi en büyük silahı olmaktadır. PKK gerçekliğinde yaratılan militan kişilikler çoğalan önderlik kurum kişiliğine örnekler oluşturmaktadır.

Şehit Jiyan’ın ülkesine, halkına, yoldaşlarına olan bağlılığı, Başkan APO’ya olan doğal inancı ve sevgisi, savaşta olduğu gibi yaşamın her alanında ve anında en ufak bir yanlışlık ve çirkinlik karşısında, yalnız kalmayı dahi göze alarak, inandığı doğruları yine doğal yapısıyla savunması bu örneğin kadın militan gerçeğini göstermektedir. Jiyan yoldaş için her şey, en kutsal değerler bile abartısız anlatılmalıdır. Nefret de, sevgi de, özlem de, bağlılık da en sade bir görkeme sahip olmalıdır. Çünkü güç abartıda değil, çırılçıplak gerçekliklerin derinliklerinde saklıdır.

Jiyan yoldaş gerillada yazmış olduğu günlüğünde yaşamını, çevresindekileri, Kürdistan dağlarında yaşadığı çatışmaları en sade bir şekilde anlatıyor. Onu kendi dilinden tanımak en doğrusu olacak: *“... 1925’te Şeyh Said isyanı bastırıldıktan sonra aşiretimiz Amed’e ve çevre şehirlere dağılıyor. Zikteyij aşiretimiz, özel savaşın özel çabaları altına girdi. Kemalizm istediğini yine başardı. Yoğun din etkisi nedeniyle tutucu ve gerici özellikler gelişti.”* Jiyan’ın ailesi bu koşullarda yetişir ‘köyün en yakışıklı erkeği’ olarak tanımladığı babası ile ‘köyün en güçlü ve en güzel kızı’ olan annesi evlenirler. Ardından aile Almanya’ya göç eder. Jiyan yoldaşın annesi bu süreçte yeni geldiği ortama alışamamış, hep ülkesine dönmeyi istemiştir. *“1974’te Almanya’nın Erlenbach şehrine yerleşiyorlar. Annem oldukça zorlanıyor, herşey yabancı, kimseyi tanımıyor ve günlerce ülkesinden ayrıldığı için ağlıyor. Evet, kadın, ülkesinden koparılmış diye ağlıyor, kendi topraklarını özlüyor. 1975’te ben 4 Şubat tarihinde doğuyorum. Yeni bir çocuk olarak anneme üzüntüsünü ne kötü ki unutturabiliyorum...”* Jiyan yoldaş doğumunu annesine vatana olan hasretini unutturduğu için ‘ne kötü ki’ diyerek dile getirir. Ve Jiyan yoldaşın doğumuyla birlikte annesinin özlemi bir nebze de olsa dinmiş görünse de, bu özlemi en derin bir şekilde yaşama sırası Jiyan yoldaşa geçmiştir.

Gün geçtikçe büyüyen Jiyan yoldaş, çevresine de anlam vermeye başlamıştır. Çevresindeki karışıklıkların, yaşanan olumsuzlukların nedenlerini araştırıp durur. Çevresindeki kadın gerçekliği onu çok etkiler. Erkeğin kadına, kadının da erkeğe yaklaşımları onun tepkilenmesine yol açar. Jiyan yoldaş küçük yaşta olmasına rağmen gözlediği kadın tiplemelerine öfkelidir. 13 yaşına geldiğinde yengesine *“Ben asla sizin gibi köle olmayacağım”* der.

“Okuldaki çelişkileri de çok yoğun yaşıyordum. Bayanlar kendilerini metalaştırıp adeta erkeğe sunarlardı. Erkekler de onları kullanır, malı eskiyince tekme atıp yeni bir mal ararlardı. Bu benim çok zoruma giderdi. Ülke sevgisini onlara da anlattım. Erkekler bana ‘Hart Zeyno’ diye lakap takarlardı. Tabii ki istedikleri gibi bir bayan olmadığım için. Ben ise oldukça kararlıydım, bunun için bana saygı duyanlar da oldu” diye yazan Jiyan yoldaş toplumdaki kadına ve erkeğe verilen çarpık rolleri çözmeye başlar.

Jiyan yoldaşın ailesi 1980’lerin sonlarına doğru mücadeleyle ve cephe faaliyeti yürüten kadrolarla tanışır. Onlara ve partiye bağlılık gün geçtikçe artar. Tüm eylemlerde ailece vardırlar. Jiyan yoldaş bu değişim içinde gelişir. Şöyle yazar: *“Ben gecelere gittiğimde, topluluğun bizim kültürümüzden olduğunu gördüğümde çok sevinirdim. Bilinçli olmasa da arkadaşlara bağlılığım gelişiyordu. Gerillayı hep rüyalarımda görürdüm. Bir gün büyük bir komutan olduğumu, savaşırken, arkadaşlarımı kurtarırken şehit düştüğümü görüyordum.”*

Jiyan yoldaş 17 yaşına geldiğinde, aile ona evlenme çağına geldiğini hissettirmeye başlar. Ama Jiyan yoldaş, var olan yaşama ve ilişkilere baktığında kabullenemez bunu. *“Ben değişik bir arayış içerisindeydim. Ama ne ve nasıl bir yaşam?”* diye sorar kendine. Jiyan yoldaş gün geçtikçe partiye katılım yönünde düşünce geliştirir. *“Bir şeyler yapmam gerekirdi ama ne? Eylemlere gitmek, para vermek yetmez diyordum. Ülkeye geri dönmem kesin şarttı, ama nasıl?”* Sonunda kararını verir, partiye katılım kararını babasına söyler. Babasının kendine kızacağını, kabul etmeyeceğini, hatta engellemeye çalışacağını sanır. Babası kızmaz ama kızından bu yönlü karar beklemediğinden, alaylı bir şekilde, “Sen mi?” der. Jiyan yoldaş bunun üzerine daha da kararını netleştirir, ama babasının kendisiyle gurur duyduğunu da bilmektedir.

10 Ocak 1993 tarihinde Jiyan yoldaş, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine katılır. Kürdistan’dan uzakta doğup büyüyen Jiyan yoldaş eğitimlerde anlatılanları anlamaya çalışır. *“Eğitimlere fazla katılamıyordum, çünkü anlayamıyordum. Eğitimlerde kalkıp konuşmadığım için sürekli eleştiri alırdım. Bir gün ilkel komünal toplum anlatılıyordu. Bizlerin maymuna benzer bir canlıdan geldiğimiz söylenmişti. Ben de kalkayım konuşayım diye bir soru sordum ‘Heval şimdi beyaz insanlar var, siyah insanlar var. O zaman beyaz ve siyah maymunlar da var mı?’ Bir gürültü ve bir kahkaha sesi geldi.”*

Jiyan yoldaş eğitim ardından basın-yayın sahasında görevlendirilir. Nisan 1993’te bu sahada çalışmaya başlar. Basın-yayının pratik çalışmalarında emek harcarken, parti dışı anlayış ve kişiliklere karşı da savaşımını sürdürür. Yanlış bulduğu tavır-davranış ve anlayışlara karşı sessiz kalmaz, açıkça itirazlarını yapar. Hiçbir zaman kabul etmediği şeyleri ediyormuş gibi yansıtmaz. Çevresindeki kişilikleri çözerken ölçülerinde oldukça saf ve nettir. Bu nedenle dili, üslubu ve davranışları da açık ve nettir. Eylül 1994 tarihine kadar görevini sürdürür. Bu tarihten sonra yeni bir başlangıç yapmak için Önderlik sahasına geçer.

Jiyan yoldaş için partileşme savaşımında yeni bir sayfa açılmıştır. Özgürleşme çalışmalarının çapını, kapsamını, bizzat Önderliği yakından izleme şansına kavuşmuştur. Savaş sorunları, partideki yüksek tartışma-çözüm arama düzeyi Jiyan yoldaşı oldukça yoğunlaştırır. Görevlerin ağırlığı ve önemi karşısında kendi kişiğinde ulaşması gereken hedefleri gün gün netleştirir, büyütür. Jiyan yoldaş için Başkan APO’yu anlamak başlı başına bir mücadele gibidir. “Yoldaşım” dediği Önderliği ve çözümlemeleri anlamak zaman zaman kendisini oldukça yoğunlaştırır.

“... Özellikle futbol saatlerinde en çok katılım gösterenlerden biriydim. Önderlikle savaşmak, onun coşkusunu yaşamak, kolektif oyunayışı, yoldaşlarına güç sunuşu beni çok etkiliyordu. Beni sürekli karşı tarafa verirdi. Ben her oynayışımda kazanmayı hedefliyordum ama malesef o güçlü komuta tarzını hiç kimse yenemedi.” Eğitim boyunca Jiyan yoldaşın yoğunlaştığı diğer bir konu da kadın ve erkek özgürlüğüdür. Var olan kadın ve erkek yapılanmasını reddetmesinin yanında partideki ‘Nasıl bir kadın-erkek ve yaşam’ sorusunu da sormaya başlar. Red ardından, nasıl bir yaşam ve insan sorularının cevabı da devrimcilerden beklenmektedir.

Devre sonunda ülkeye gitmek için istemde bulunur. Parti Önderliği, Jiyan yoldaşın bu istemini erken bulur. *“Devre sonu giderek yakınlaşıyordu. Kişiliğimi halen çözmüş değildim. Kendimi sürekli ülkeye dayatmıştım. Bu dayatmamı Önderlik çok daha derin değerlendiriyordu. Kendini yaşamı yaratmak için hazırlamayıp, kendini ölüme yatırma... Yaşamı henüz sevmediğimi, aşırı bir şekilde tepki duyduğumu, bu nedenle ülkeye hazır olmadığımı belirtti.”* Jiyan yoldaş, Parti Önderliği’nin belirlemelerini kendisi için bir ayna olarak ele alır ve “Kendi gerçekliğimi açıkça gördüm” der. Mart 1995’te kitle faaliyetlerine çıkar. Kürt halk gerçekliğini kavramaya çalışır. Jiyan yoldaş, bir yandan halk gerçekliğini anlamaya çalışırken, Başkan APO’nun kadın gücüne olan inancını ve güvenini de faaliyet sırasında daha iyi bilince çıkarır. *“Bir kadında eğer utanma-kendini bastırma duygusu varsa, o kadın özgürleşemez. Biz aslında kendi cinsimizden utanıyorduk. Mesela benim bir kambur duruşum, kendi cinsime ve fiziğime bir güvensizlikti. Bunları ve Başkan APO’yu anladıkça hem düşüncede hem de fiziğimde bir biçim kazandım. Gerçekten kadının içteki güzelliği, dışarıya yansıyan bir güzelliktir”* demektedir. Kitle faaliyetlerinden sonra tekrar eğitim devresine girer. Devre sonunda ülkeye gitme kararı çıkar. Jiyan yoldaş yıllardır beklediği mutluluğu yaşamaktadır. Hiç görmediği ülkesine dönecektir artık. Hem de ülkesi uğruna savaşan bir militan olarak. Ve Eylül 1995’te ülkeye gider. Ülkeye yürüyüşün ilk gününden itibaren direnişi, dayanıklılığı, hiçbir göreve itirazsız koşturması ile dikkat çeker. Çalışkan ve hareketlidir.

İlk vardıkları yer Merkez Karargah’tır. Bu süreci şöyle anlatır günlüğünde: *“Bu eğitim süreci benim için çok önemliydi, komuta tarzını yakalamak ve insanları tanımak kadar zor bir şey yoktu gerçekten...”* Eğitim sonrasında YAJK Karargahı’nda kalır. 18 Ağustos 1996’da Çiyaye Reş’e gider.

Jiyan yoldaş, Türk ordu güçlerinin sayısız operasyonlarında çatışmalara girer. KDP’lilerle çatışır. İnadına, kararlılığını en amansız koşullarda da sürdürür. Türk ordu güçlerinin operasyonları karşısında yoldaşlarıyla birlikte yüksek bir moralle savaşa girer. Günlüğüne şunları not eder.

Jiyan yoldaş, zor anların yoldaşı olma özelliğini hep korur. Fiziki olarak zorlanan yoldaşlarının yanına ilk koşanlardandır. Parti Önderliği’nin yaşam sevgisi konusundaki belirlemeleri hep aklındadır. Sevginin yaratılması gerektiğini, bunun emekçisi olması gerektiğini anlamıştır. *“... Doğrudur, belki Başkan APO’nun sevgi anlayışına kimse ulaşamaz, ama ben kararlıyım, sevgi dünyanın en güzel çiçeğidir. Yoldaşlarımı bir çiçek haline getirip partiye hediye etmek istiyorum. Ben her insanı severim. Güzel insanlar sevilmeli ve güzel insanlar yaratılmalı. Yaratmayan köle kalır, cüce kalır.”*

1997-98 kışında eğitimler başlatılır. Kadro eğitimlerine Jiyan yoldaş da katılır. Devre sonunda kendini Botan’a önerir. O’nun için bu gidiş, yaşama yeniden başlama gibi bir anlama sahiptir. Yine çatışmalardadır. Bir eylemde omuzundan yaralanır. Yoldaşları onu noktaya götürmek isterler. Jiyan yoldaş her zamanki inadıyla kabul etmez, savaşmaya devam etmek ister. Yoldaşları onun her şeyidir. Onlar neredeyse, O da orada olmak ister.

15 Şubat 1999 tarihi Jiyan yoldaşta büyük değişimler yaratır. Başkan APO’ya yapılan komplo, Jiyan yoldaşın savaşa daha da çok girmesine neden olur. “Yoldaşım” diye hitap ettiği Başkan APO için şunları yazar günlüğüne: *“... Başkan APO’yu yalnız bırakmak istemiyorum, Yoldaşım şimdi yalnız, tek bir hücrede ama düşman bunu unutmasın ki, APO bizim yüreğimizde ve ruhumuzdadır... Az söz, çok iş benim sürecimin sloganıdır.”*

Jiyan yoldaş, kendini bu kez Hakkari’ye önerir. 17 Nisan 1999 tarihinde Şehit Sipan Bölüğü’nden ayrılarak yeni faaliyet sahasına yönelir. Ayrılırken şunları kaleme alır: *“PKK’deki yoldaşlık en yüce yoldaşlıktır Başkanım. Seninle ve senin takipçilerinle yürümek, dünya insanlığına bu çizgiyi oturtmak her PKK militanının en yüksek görevidir. Bu ruhla ve coşkuyla Hakkari’ye yönelmek çok önemlidir.”* Yeni savaş sahasına ulaşan Jiyan yoldaş, yaşam savaşına, Başkan APO’dan aldığı ruh ve güçle daha anlamlı yüklenir. Her PKK kadın militanı gibi, savaştıkça güzelleşir. Toprağa verdiği nice yoldaşına duyduğu bağlılık ve ettiği yeminle zorluklara karşı ayakta kalır. O aradığı şeyleri vatanında, kaynağında bulduğunu anlamıştır artık. Ve Jiyan yoldaş, Başkale alanında TC ordu güçleriyle girilen bir çatışmada 14 yoldaşıyla birlikte şahadete erer. Tarih 5 Haziran 1999 ...

Jiyan’ı anlatmak ancak O’nun diliyle mümkündür. O’nun saf, doğal, abartısız olmayan dili O’nun inancının da yansımasıdır. O savaşmaya devam ediyor. Kim inanır O’nun ve nice O’nun gibi yoldaşların aramızdan ayrıldığına... Jiyan yine inadını sürdürüyor.

PKK’nin ve Başkan APO’nun büyük yaşam öğretisiyle sevgiyi, insanı, toprağı yeni baştan, tertemiz yaratan Jiyan ve binlerce Jiyan, özgür geleceğimizin temelleri olmuşlardır. Jiyan Yoldaş, mücadele hızından hiçbir şey yitirmeden devam ediyor. Yine senin de büyük öfke duyduğun köle ruhlular saldırmak isteseler de, büyük Yoldaşın, Başkanımız mücadeleyi yükseltiyor. Bu ülkenin yiğit Kürt Kızı! Vatan toprağında rahat uyu...

Mücadele arkadaşları

Jiyan Erlenbach’ta doğdu

Erlenbach kaybedilmiş ülkenin karşılığı ve gasbedilmiş özgürlüğün yanıtıydı. Zikteyij Aşireti’nin en yakışıklı erkeği ile en güzel kızının aşk öyküsünün dramatik kesitiydi. Üstelik bu öykünün buralarda bir metelik değeri de yoktu. Gelir geçer hevesler, günübirlik arzular, Jiyan’ın dinlediği Çewlik öykülerindeki sonsuz aşkları yalanlıyordu.

Bingöl dağlarının çoban öyküleri, aşiret kadınlarının ağıtları ve tanrıdan başka sığınağı olmayan köylülerin ilahileri buralarda bir hamburger pahasınaydı.

Jiyan, anasının dilindeki cevheri keşfetti ve anasının dilini sevdi. Anasının genç ve güzel yüzündeki kırışıkları merak etti.

Anası da anlattı ona:

“Irmaklarımız vardı. Bazen süt, bazen şerbet kimi zaman zemzem akardı. Şêx Said isyanında genç kızların, gelinlerin delikanlıların kanı karıştı. O günden beri tılsım bozuldu. Kaynağı balpınarları olan sularımız, acımtırak akar oldu.

Dağlarımız bulutlardan yüksekteydi. Kengerler, çiğdemler, ışkınlar, nergisler, gelincikler, papatyalar, laleler ve adını bilmediğimiz binlerce çiçek...

Aşiret çobanlarının kaval ezgileri ile şafak yıldızlarını karşıladığı yaylalar... Asilerin, eşkiyaların mekanı derin vadiler, koyaklar, mağralar...”

Jiyan, anasının dilinden Kürdistan’ı öğrendi, tanıdı ve sevdi. Dilin ve sevginin ilişkisini kavradı. Anasına:

“Keşke kanatlarım olsaydı / uçsaydım kartallar gibi / konsaydım doruklarına dağlarımızın” dedi.

Jiyan’ın anası tanrıya seslenerek yanıtladı Jiyanı:

“Çok şükürler sana tanrım / bana verdiğin dil ve dualar / bir anahtar gibi açtı kapıları / şimdi genç ve özgür çocuklarım var / onların eliyle ulaşıyorum amaçlarıma / genç ve özgür çocuklar / yeniden yaratıyor ve veriyorlar / yüzyıllardır benden çalınan ve esirgenen ne varsa.”

“Ben hüzünlü klamların çocuğuyum. Ülkemi düşlerimde yarattım, korudum, kıskandım ve sevdim. Ant içtim, ahdettim, birgün dönmeliydim.”

Jiyan, anasının öykülerini gerçekleştiren gücü tanımaya, anlamaya çalıştı. Ülkeye kavuşmanın araçlarını, kavganın dilini ve özgürlüğün yolunu gördü. Partili oldu.

Jiyan Amed...

Asi, inatçı, mert Kürt kızı. Sözü ve eylemi arasında zerre kadar boşluk bırakmayan devrimci...

Kürdistan semalarında, yolunu kaybedenlere yol gösteren sabah yıldızı...

Jiyan, metropollere teslim olmuş küçük-burjuva gevezelerine bir kelimelik yanıt... İş yapmama, katılmama, üretmeme mikrobunun panzehiri...

Jiyan Amed, özgürlüğe ve insanlaşmaya bir çağrı.

Jiyan’ın yoldaşları hem çağrıyı, hem Jiyan’ı sonsuza kadar unutmayacak.

Ferda Çetin

Savaş günlüğünden notlar...

Hüseyin Kaytan

3 Haziran

Daha batıdaki bir takımımız bugün erzak almaya geldi.

Dün öğleden sonra, doğumuzda, Avaşin suyunun öte yakasındaki Cilo tepesinde yoğunlaşan düşmana, Welîd arkadaşın bölüğü dört koldan saldırmış. Düşmanın yedi ölüsü var.

Dün gece saat 2'de Xelil arkadaş da Şoreş tepesini vurdu. 5 dakika kadar süren kısa bir vuruştu. B-7, BKC sesleri ile düşmanın attığı havanların sesi, şimdiki noktamızdan duyuldu.

Şu durumda düşman Kurê Jahro, Şoreş ve Rubar tepeleri ile –bunlar kuzey-güney doğrultusunde akan Zap ırmağının doğu kıyısında, aynı doğrultuda bir hat oluşturuyor– Cehennem tepesi ve Şikefta Birîndara'ya hakim olan Amediye doruğuna bugün indirmeler yapmış. Bunun anlamı, Metina'daki güçlerimizin kuşatmaya alınmak istendiği. Bunun için, Zap ırmağını kesmiş oluyorlar. İhtimal, Metina'yı şiddetli bir içiçe savaş bekliyor.

Bugün saat 10'da noktamızın birkaç on metre ötesine üç havan düştü. Kısa bir intişar durumu yaşadık.

Hava sislendi. Gri bir gökyüzü var üstümüzde.

Sivrisinekler, kuytu küçük vadilerde üslenmek zorunda kalan arkadaşları bunaltıyor.

6 Haziran

Düşman dün sabah, birkaç saat içinde operasyona çıktığı tüm alanlardan çekildi. Genel sonuç: Güçlerimiz, kritik bir dönemde müthiş bir zafer kazandılar. Başkan Apo, savaşan tüm yapı ve komutayı kutladı. Bu düzeyde bir kutlama ilk kez gerçekleşiyor.

Dün gece, çekilecek olan düşmanı izlemek üzere iki grup çıkmıştık. Gözaçıp kapayıncaya kadar toz olan düşmanı yakalayamadık.

Gare ve Metina, bu operasyonda düşmana en büyük darbeleri vuran iki alan oldu.

Ruşen arkadaş, şehit düşmüş. Büyük ihtimalle yaralanmış, düşman üstüne gelince bombayı kendinde patlatmış. Ellerinin olmaması bunu gösteriyor. Şehadet tarihi, 23 Mayıs 1998. Şehadet yeri Çiyayê Reş, Şehit Adar tepesi.

13 Haziran

Operasyon sonrası, yeniden bahar noktamıza, yani Fileh'e konumlandık. 8-9 Haziran tarihlerinde bölük toplantıları yapıldı, operasyon değerlendirildi. Toplantıda bir öfke ve burukluk havası vardı. Özellikle Cengo ve Ruşen arkadaşların şehadetleri, hepimizi derinden etkilemişti. Yapı, manga komutanları Zafer ve Zınar arkadaşları görevden aldı.

15 Temmuz

Uzun zaman geçti aradan

Çiyayê Reş macerası bitti. Bölük, operasyon sırasında verilen iki kayıptan ötürü Bawer arkadaş şahsında eleştirildi. Yaklaşık 20 gün önce Bawer arkadaş ile birlikte gittiğimiz Metina'da, 10-12 gün süren bir askeri konsey toplantısı yapıldı. Toplantı sonucunda anakarargah feshedilerek tüm komuta doğrudan Başkan Apo'ya bağlandı. Çiyayê Reş'teki bölüğümüzün Botan'a kaydırılması da, alınan kararlar arasındaydı. Onlar gitti ben de Gare'ye, Kemal arkadaşın bölüğüne gönderildim.

Metina'dan 9 veya 8 Temmuz'da yola çıkmış olmalıyız. On kişilik bir gruptu ve yolumuzun tam yarısında bölgeye bölük komutanı olarak gönderilen Savaş, yolun yarısında firar etti. Adamı ilk görüşten bu yana sevmemiştim. Tipsiz, mızmız biriydi. Yüz ifadesi bir askerden çok, bir hırsıza benziyordu. Bu uğursuz tiplere nasıl görevlendirmiş bizim kurmaylar, hâlâ anlamış değilim. Ben olsam evet, ben olsam, böyle birine üç keçiyi teslim etmem, bizim kurmaylık bu hain surata bir tabur pırlanta gibi militanı ucuz ucuz teslim ediyor. İçimden daha bir sürü şey geçiyor ama, onları yazmıyor ve sadece *"kahretsin"* diyorum. Ardından, Savaş denen bu ucuz, koyun yüzlü adamın akrabası olan Baran (tek gözlü, Xalit arkadaşın bölüğünden) da firar etti. Savaş Zagros'tan toplantı öncesinde gelmiş ve Doğu Zap'ta Baran ile görüşmüşlerdi. O zaman kararlaştırdıkları anlaşılıyor. Bunların amca çocukları olduğu söyleniyor. Bu Baran, daha önce Metina'dan firar eden Baran gibi, fena adam değildi. İkisi de saflardayken fırtına gibi savaşıyorlardı. İşte bunların kaçışı üzdü beni. Fakat o uğursuz Savaş'ın kaçışı olumlu. Parti bu tiplerden ne kadar temizlenirse, o kadar iyi.

Çiyayê Reş macerası bitti. Bölük, operasyon sırasında verilen iki kayıptan ötürü Bawer arkadaş şahsında eleştirildi. Yaklaşık 20 gün önce Bawer arkadaş ile birlikte gittiğimiz Metina'da, 10-12 gün süren bir askeri konsey toplantısı yapıldı. Toplantı sonucunda anakarargah feshedilerek tüm komuta doğrudan Başkan Apo'ya bağlandı.

Hasıl-ı kemal, şimdi Bergare'deki yeni bölüğümdeyim. Eskiden resmi olan bu günlük de, oluşan karambolde benim kişisel günlüğüm oldu.4 gün önce, Kemal arkadaşla birlikte 17 saatlik bir yürüyüşten sonra Batı Gare'ye, Ekrem'in yanına gitmiştik. Bugün döndük.

Raman ve Baran, eski Gare'deki bölükten manga arkadaşlarım, şimdi bu bölükteler. Raman'ın kızkardeşi bu kış Kurê Jahro'da şehit düştü. Arada sohbet ediyoruz. Bugün, Gare'de bilinmeyen bir iç hastalıktan dolayı şehit düşen Baki arkadaştan söz etti. Yıllardır direttiği halde, komutanları hasta olduğuna inanmıyorlar ve göndermiyorlar. Yıllardır, günler, haftalar değil. Sonuçta hastaneye (buradaki) gönderiliyor. Fakat vücudu artık iflas etmiş. Yine inanmıyor bizimkiler. Doktor, *"bir şeyin yok, geçer"* diyor. Birkaç gün sonra da Baki şehit düşüyor. Bizim komutanlar, yıllarını zindanlarda ve dağlarda geçirmiş bu devrimciye artık inanıyorlar...

Kahretsin!

Her neyse; bu mücadele işte bu karmaşıklığı yüzünden kutsaldır. Düşmanımız sadece TC ordusu olsaydı, şimdiye kadar on kez yenilmişti. Fakat içimizdeki bu gerilikler, çirkinlikler, düşmandan bin kat daha fazla kayıp verdiriyor bize.

16 Temmuz

Bizimkiler 124 keçi getirdiler. Amediye peşmergelerinin. Bölük noktası bir köyü andırıyor şimdi. Arkadaşların sesleri keçilerin seslerine karışıyor.

Saat 15. Bölük toplantısı.

Düşler. Günlerdir Su'yu görüyorum. Gülerek kaçıyor veya küçük bürolarla örülü bir yapıda dolaşıyor, sohbet ediyoruz. Bir ara elinde saza benzer bir şey beliriyor. Bu nesne, birden garip bir telofana dönüşüyor. Sohbetimizi duymuş olmalı ki, Büyük Göz'ün sesini duyuyorum telefondan. *"Bu bizim Eyub değil mi"* diyor. Ardından *"Uzun zaman oldu, artık başlayabiliriz"* diyor ve bir yığın fizik denklemini peşpeşe, sakin, sıralamaya başlıyor.

Düşler, burada yaşamın diğer bir ikinci boyutunu oluşturuyor. Herkes için böyle mi acaba? Sanmıyorum. Fakat benim için gerçek bir yaşam, uyanık olduğum zaman yarısını bu düşler alıyor. Onların etkisiyle, genelde sessizlik içinde geçirdiğim zamanlar beni arkadaşlardan kesin soyutluyor. Bakalım bunun sonuçlar ne olacak?

Yine üzerime yük aldım. Hainlerin 1997 Aralık saldırısını (Gare) yazmaya söz verdim. Başladım. Kişilerin konuşmalarında, tiplemelerde zorlanıyorum. Çünkü bizim arkadaşların bütün ifadeleri birbirine benziyor. Fakat kişilikleri kesinlikle birbirine benzemiyor. Bu yüzden herhalde, konuşmalardan çok duygular, iç konuşmaları, psikolojik altyapıyı ve monologları esas alacağız. Öykürü 15 Ağustos'ta bitirmeyi düşünüyorum.

Dr. Jiyan da bu bölükte, bayan takımının başında duruyor. Akademideyken uzun süre birlikte çalıştık. Hatta aynı skeçte, o Çiller'i, ben de teneke General'i oynamıştım.

Harun (Cemal Şerik) Gare yürütmesinde yer alıyor. Sohbet arasında gazeteye haftalık yazabileceğimi söyledi. *"Olur"* dedim. Olur mu, olmaz mı, göreceğiz.

Yaklaşık 7 ay önce ayrılmıştım Gare'den. Döndüğümde Zeki arkadaşın şehit düştüğünü öğrendim. Ben gitmeden kısa bir süre önce manga komutanımız olmuştu. Çok iyi niyetli, kimseyi incitmek istemeyen, kendini o kadar savaşa veren bir arkadaştı.

"Zeki. Adımı böyle bildim. Yıllar önce, daha çocukken katıldım bu savaşa. Korku ve cesaret dolu, büyük bir oyundu. Savaşın içinde doğdum; çünkü savaş öncesini çok zor, bir-iki anıyla hatırlıyorum. Duvarları toprak sıvalı bir evin kapısı, önünden geçen bir su yolu ve çevresinde hiç kurumayan güneşli, yemyeşil otlar. Bir de, savaşın sisi içinde giderek silinen bir ana yüzü: Solgun bir güneş gibi. Savaştan öncesine dair hatırladıklarım bunlar. Ama bunlar böyle var olsa da, kendi başlarına bir zaman oluşturmaya yetmiyorlar. Yaşanmamışlar; çünkü yaşanmış olsalardı eğer, daha birçok şeyi hatırlamam gerekirdi. Demek ki zaman, benim için savaş oyunuyla başladı. Savaşla sürdü, sürüyor.

İnsan savaş içinde yaşar. Herkes için böyledir bu. Oysa görüyorum ki, birçoğu savaşı olağanüstü bir süreç olarak görüyorlar. Onlara göre insan savaşta sürekli yaşayamaz. Ama ben yaşıyorum; üstelik başkalarının eline çok zor geçebilecek bir mutluluk içinde yaşıyorum. Mutluluk, çokça sanıldığı gibi acıdan, çelişkiden, büyük zorunluklardan ve süreğen çabadan uzak, çelişkisiz yaşamak anlamına gelmiyor. Aksine, ne kadar büyük çelişkiler içinde yaşarsanız, o kadar büyük bir emekle ve hareketle karşılık vermek zorunda kalırsınız. Ne kadar çok acı çekerseniz, o kadar çok sevince ihtiyaç duyarsınız ve öğrenirsiniz. İşte ben; büyük dağlarla, vadilerle, ırmaklarla olduğu gibi, büyük çelişkilerle de yaşamanın dışında yaşam bilmiyorum; yapamam da.

Savaşçı. Süreğen bir gün ve geceyi kendimle taşıyorum. Ruhumun ve bedenimin yarısı karanlık; yarısı güneşli. Yarısı ölüyor ve yarısı oluşup yaşıyor. Yüzümün bir yanı güzel, çirkin bir yanı. Ben körüm, gözlerimin biri cansız. Bir gözüme saplanan şarapnel parçasını çıkardı dostlar ve yerine sürekli bir karanlık koydular. O zaman öğrendim ki, ben hep böyleydim, şimdi yalnızca bildim, hepsi bu. Ve herkes böyledir: "İnsanın iki yüzü vardır; tıpkı gerçeğin iki yüzü olduğu gibi" demiş Nizam-ül Mülk.

Anladım ve yaşadım. Artık çevremdekileri kolay kolay ikiyüzlü olmakla suçlamaz oldum. Gerçeğe böylece hep yaklaştığımı biliyorum, fakat hiçbir zaman "işte bundan ötesi yok" diyecek kadar yaklaşamayacağım. Ölümün bile bir "sonra"sı olduğuna inanıyorum.

İşte insan, bir yürüyüştür. Geceler ve gündüzler içinden, yaşam ve ölüm içinden durmaksızın geçip giden bir yürüyüş.

Arayışçı. Ölüme çok yaklaştım, onunla çok yüzleştim. İnsan ölümle doğrudan bir ilişki kurmaksızın, savaşta yaşayamaz. Hatta, yaşamın daha iyi anlaşılması, onun cevherinin görülmesi için, ölümle tanışık olmak gerekir. İnsan, kendi ölümüyle barışık olmalı. Tehlike ne kadar büyükse, mutluluk da o ölçüde büyük oluyor. Yaralandığım her seferde, geri döndüğüm ve yaşadığıma hükmettiğim zaman; ölümden kurtulduğum için değil, onunla bir kez daha, daha dolaysız ve soylu bir ilişki kurduğum için sevindim. Büyük bir sevinçtir bu; bir orman gelişmesi, bir yaz uğultusu, bir dağ gölünün masmavi sükuneti gibi. İnsan, kendinden önce yaşamış olanlarla ve kendinden sonra yaşayacak olanlarda bulunan sürekli öze, o insana ilişkin sonsuz gelişme duygusunu, o evrensel hareket bilincini yakaladığı zaman, ölümsüzlüğe de çok yaklaşmış demektir. Ölümsüzlük, ölümden kaçınarak değil, ölüm gerçeği anlaşılarak ulaşılabilen bir düzeydir. Yaşamı, yaşayan ve yaşayacak olan insanlarla ortak evrensel bir öze ulaşma çabası; böyle yaşadım.

Toprak.

20 Temmuz

..."

Devam edeceğiz.

İki gün önce Gare'nin hemen dibindeki Biyê'den, yaklaşık iki saat kuzeye geldik. Karşımızda Kadişe, Amediyê, Kane, Sergele ve Deraluk, batıdan doğuya yerleşim hatları uzanıyor. Muhtemelen bir eylem için buradayız. İki gündür keşifler yapılıyor. Yarım saat kadar aşağımızda D... köyü var. Arkadaşlar dün erzak almaya gittiler. Bostan sebzeleri ve yağsız otulu peynir, yağ, tuz vesaire.

Yoğun eğitim veriyoruz. Neredeyse her gün eğitim var. Çözümleme ve talimatları Kürtçe'ye çevirmek günler alıyor ve boş zaman fazla kalmıyor.

21 Temmuz

Dün akşama doğru yapılan ani bir düzenleme ile, Sergele ve Kane arasında, Amediye-Deraluk yolu pusu için düzenleme yapıldı. Gidenler heyecanlı, kalanlar buruk ve endişeliydi.

Bu sabah saat 7.30 sıralarında arkadaşlar yol denetim ve güvenliği için gelen ilk iki kişiyi düşürüyorlar; diğer iki kişi kaçıyor. Daha önce bazı mevzilere de arkadaşlar mayın yerleştirmişler. Hem Amediye, hem Deraluk'tan tank ve doçka takviyesiyle peşmergeler yetişinceye kadar, bizimkiler arkalarında kalan araziyi ateşe vererek, yaklaşık bir saatlik ova yolunu katettiler. Yanan otların çıkardığı duman, arkadaşları görmelerine engel oldu. Bu arada hainlerin bir yığın buğdayı da yandı. Takviye gelenlerde de iki mayın patladı. Bizden bir tek kişinin bile burnu kanamadı.

Bölük komutanı Kemal arkadaş dün akşam bayağı endişeliydi. Çünkü eylemin riskleri büyüktü. Ama kazandı.

En öndeki pusu kolunda 3 arkadaş vardı. Celal (takım komutanı), Fîraz ve Zeynel. Mayınları döşeyen arkadaşlar: Herekol.

Bölükte sevinç ve kendine güven hüküm sürüyor.

21 Temmuz

Dün 70'lik bir milisimiz geldi, silahımı ona verdiler...

"... Onunla doğru bir ilişki kuran herkes, her zaman güzel bir yaşam sürer. Toprağı anlamak, kendini anlamaktır. Kürdistan, benim için gelecekte kurulacak bir ülkeden ziyade, şimdi ve burada gerçekleşen bir yaşayıştı. Yönümü rüzgara verdim. Yüzümü yağmura döndüm. Güneşe gülümseyerek baktım. Fazla söz söylemedim; ama dokundum, gördüm, kendimi verdim."

Zeki yazısı. Onu bugün bitirip göndermek istiyorum. Bir yazı daha bitirmemek gerekiyor. Akşama kadar.

Serxwebûn internet adresi:
http://www.serxwebun.com
Email adresi:
Serxwebun@serxwebun.com

PKK Başkanlık Konseyi Üyesi Osman Öcalan ile yapılan röportaj:

PKK Demokratik Değişimin Öncüsüdür

Serxwebûn: 76. yıldönümünde Türkiye Cumhuriyeti gerçeği ve cumhuriyetin demokratikleşmesi üzerine neler söyleyebilirsiniz?

Osman Öcalan: Türkiye Cumhuriyeti 76. yılına girerken, çok çeşitli iç ve dış çevreler cumhuriyetin geleceğini yoğun bir biçimde tartışmaktalar. Bu tartışmalar, cumhuriyetin demokratikleşmesi ekseninde yoğunlaşıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu yapısıyla fazla yaşayamayacağı, kendisini sürdüremeyeceği paylaşılan ortak görüş durumundadır.

Cumhuriyetin demokratik bir dönüşüm yapmasına sıcak bakmayan güçler bile onun kendisini nasıl yaşatacağına, nasıl sürdüreceğine kesin bir yanıt veremiyorlar. Diyebiliriz ki, bu konuda ciddi bir moral bozukluğunu yaşamaktadırlar. Dolayısıyla demokratik dönüşüm ve değişim çabalarına da çok net karşı durmamaktadırlar. Yani kesin bir tavır alma konumundan uzak olup, değişim ve dönüşüm sürecinde seyirci kalmaktadırlar. Bir anlamda bu çabaları görme, çeşitli müdahalelerde bulunma, değişim ve dönüşüme sıcak bakma yaşanmıyor. Bu gerici kesimlerin yaklaşımı olmaktadır.

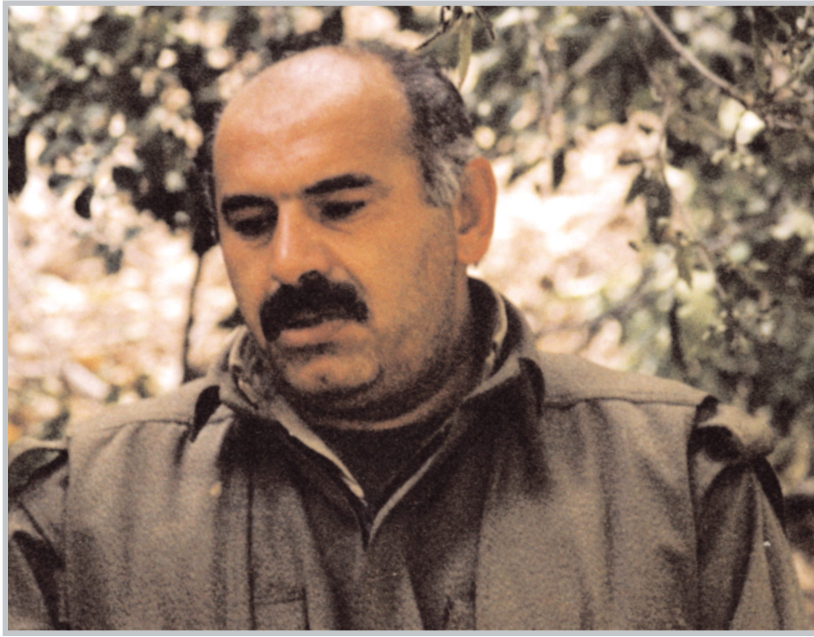
Bunların yanısıra devletin yürütücüleri de dahil çok geniş kesimler ise, cumhuriyetin yaşatılması ve devamı için bunun bir şans olduğunu, demokratik değişim ve dönüşümle mümkün olacağını yüksek sesle dile getirmektedirler. Aynı şeyi uluslararası güçler açısından da belirtmek mümkündür. Ortadoğu'da ve Türkiye'de çıkarı bulunan güçler, çıkarlarını cumhuriyetin değişim ve dönüşüme uğraması halinde temsil edebileceklerini iyice kavramış durumdadırlar. Bu nedenle de değişim ve dönüşüm için baskılar, teşvikler ve yönlendirme yapmaya çalışıyorlar. Açık ki cumhuriyetin değişim ve dönüşüm sorununun kapsamlı bir biçimde tartışma gündemine girmesi, birileri istediği için değildir. Bu kesinlikle toplumsal yasalarla ilgili bir olaydır. Mevcut sistemi sürdürmek her bakımdan olanaksız hale gelmiştir.

76 yıllık süreç içerisinde mevcut sistemi sürdürebilmek için tüm toplumsal dinamikler kullanılmıştır. Son birkaç yıldır o zorlamayla ayakta tutulmaktadır. Yani mevcut sistemin ekonomik, sosyal, kültürel, kısacası tüm toplumsal dayanakları kullanılabilecek noktaya kadar kullanılmıştır. Diyebiliriz ki, toplumsal rezervler tüketilmiştir. Öyle ki, ulusal duygular bile son kertede değerlendirilmiş, cumhuriyet ulusal duyguların sonuna kadar kullanılmasıyla sürdürülmek istenmiştir. En son MHP ve DSP'nin iktidar olması bu gerçeğin ifadesidir. Yani toplumsal dinamiklerini tüketen rejim ulusal duyguları kullanarak, bununla toplumda büyük fedakarlıklar istenerek başarılmıştır.

Aslında bu cumhuriyet, Sovyetler Birliği ile birlikte kuruldu. Farklı yönleri olmakla birlikte onunla yaşıttır, benzer espiriye sahiptir. Yani demokratik muhtevası olmayan ve zorlamalarla toplumsal dinamiklerin harekete geçirilmesi sonucu belirli oranda ekonomik, sosyal, kültürel gelişme yaratan, ama bir noktaya geldiğinde toplumsal dinamiklerin yetmediği çürüme ve dağılma sürecinin kendisini dayattığı bir gerçektir. Rusya'da bu böyle olmuştur. 90'lı yıllarda değişim ve dönüşüm demokratik temelde gerçekleştirilemediği için dağılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti de '90'larla birlikte bu sürece girmiştir. Rahmetli Özal'ın girişimleri aslında Gorbaçov'un girişimlerinden öz itibariyle farklı değildir. İşte bu noktada Sovyetler'in akıbetine uğraması için savaş ortamından da yararlanarak, sistem ulusal duyguların kamçılanması, bunun sonucunda toplumun fedakarlığa zorlanması ile ömrünü bir ölçüde uzatmış ve günümüze gelmiştir. Dikkat edelim Sovyetler Birliği de Afganistan'daki savaşla yaşatılmak istendi. Ama ne zamanki savaş durdu, artık onun 'Dış tehditler altındayız' gerekçesine sığınarak Afganistan savaşını bahane gösterip, kendisini yaşatma olanağı elinden gitmiş, değişim dönüşümü başaramadığı için de yıkılması kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Tabii ki Sovyetler'in akıbeti de bu olmayabilirdi. Eğer bir toplumsal muhalefet olsaydı, bu toplumsal muhalefetin olumlu katılımı sağlansaydı, belki de Sovyetler Birliği demokratik değişim ve dönüşümü gerçekleştirerek, kendisini yaşatabilirdi.

Şimdi Türkiye de Kürdistan'daki savaşla yaşadı, kendisini yaşatmaya çalıştı. Bu savaşın durmasıyla artık ulusal duygularla toplumsal dinamiklerin zoraki harekete geçirilmesinin koşulları kalkmıştır. Ne emekçi sınıfından, ne de burjuvaziden fedakarlık istenebilir. Unutmayalım ki savaş sırasında burjuvazi de dahil toplumun tüm kesimlerinden fedakarlık istendi ve toplum bu fedakarlığı yaptı. Sivil toplum örgütlerinin tavrı bilinmektedir. Sendikalar ve diğer sivil toplum örgütleri rejimin karşı karşıya bulunduğu tehlike nedeniyle istenen desteği şu veya bu ölçüde verdiler. Ancak bu, savaş ortamında yapılabilecek bir fedakarlıktır ve şimdi savaş sona ermiştir. Artık toplumsal dinamiklerin zorlamayla harekete geçirildiği, cumhuriyetin mevcut biçimiyle sürdürülmesi olanaksız hale gelmiştir.

Mevcut durumda cumhuriyet bir ikilemle karşı karşıyadır. *Birinci yol;* cumhuriyetin kendisini dönüştürmeyerek, değişim ve dönüşümü gerçekleştirmeyerek, kendisini dağıtacak bir konumda tutmasıdır. Böyle bir tehlike Türkiye Cumhuriyeti açısından vardır. Eğer gereken değişim ve dönüşümü yeterli, zamanında ve herkesi katarak gerçekleştirilmezse, toplumsal gelişme yasalarına uygun bir biçimde cumhuriyet kendisini dağıtmak zorunda kalacaktır. Bu dağılmanın biçimi farklı olur. Unutmayalım, devletin birçok kurumu yozlaşmıştır, çürümüştür. İşlevsiz hale gelmiştir. Marmara depremi sürecinde bu netçe ortaya çıkmıştır. Kızılay haftalarca çadır bile temin edememiştir. Yine yiyecek vb. yardımlarda bulunamamıştır. Artık onun işlevsiz olduğunu herkes görmüştür. Kızılay çaresiz değil, aslında cumhuriyetin çaresizliğinin bir örneğidir, bunun ifadesidir. Bununla birlikte yine devletin diğer bazı kurumları da yoğun eleştiri altındadır. Mesela Türk Hava Kurumu'nun da artık yozlaştığı, çürüdüğü devlet yetkilileri tarafından dile getirilmektedir. Aslında diğer kurumların durumu da bundan farklı değildir. Rejimin temel kurumlarını ele alıp değerlendirdiğimizde artık çürüme ve yozlaşmanın yaşandığı görülecektir. Bunu sadece bizler görmüyoruz, devletin kendisi de görmekte ve en üst yetkilileri tarafından itiraf edilmektedir. Şimdi bunda diretilmesi, değişim ve dönüşümün gerçekleştirilmemesi yozlaşan, çürüyen ve ardında kaçınılmaz olarak dağılmaya gidecek bir sistemi herkes görüyor. Bu, şu veya bu güç istediği için olmuyor, toplumsal gelişme yasaları bunu kaçınılmaz hale getirmiştir. Şimdi cumhuriyet bu yolda mı diretecek, yoksa ikinci yola mı başvuracak?

● **"Mevcut durumda cumhuriyet bir ikilemle karşı karşıyadır. *Birinci yol;* cumhuriyetin kendisini dönüştürmeyerek, değişim ve dönüşümü gerçekleştirmeyerek, kendisini dağıtacak bir konumda tutmasıdır. Böyle bir tehlike Türkiye Cumhuriyeti açısından vardır. Eğer gereken değişim ve dönüşümü yeterli, zamanında ve herkes katılarak gerçekleştirilmezse, cumhuriyet kendisini dağıtmak zorunda kalacaktır."**

İkinci yol ise; bugüne kadar karşısına aldığı toplumsal dinamikleri kendi bünyesine almak, onlara dayanarak yaşamaktır. Bunlar sistem içerisindeki etkisiz güçlerdir. Değişimi isteyen etkisiz güçlerdir diyebiliriz. Şimdiye kadar fazla bir rol oynayamadılar. Sistemin içerisinde sistemi yürütenler değil de yürütücüleri desteklemek zorunda bırakılan güçler. Bunlar değerlendirilebilir. Yine en önemlisi de Türk toplumunun dinamikleri harekete geçirilebilir. Diğer taraftan İslami kesimlerin demokratik unsurları, ki önemli bir gelişimdir, bunların katılımı sağlanmalıdır. Kısacası sistemin içinde bugüne kadar aktif olmayan güçlerin aktifleştirilmesi, muhalefet olarak Kürtlerin ve İslami demokratik kesimlerin harekete geçirilmesi, rejimin katılımcıları haline getirilmesi durumunda Türkiye Cumhuriyeti'nin yaşatılması ve sürdürülmesi mümkündür. Açık ki bu da kapsamlı bir değişim ve demokratikleşmeyi gerektiriyor. Bu kesimler zorla katılımcı haline gelemezler, onların da kendi çıkarlarını ifade edebileceği demokratik bir gelişme sağlandığında katılım gösterebilirler.

Şimdi bu kesimler barış ve demokrasi temelinde harekete geçirilir, cumhuriyetin katılımcıları haline getirilebilirlerse cumhuriyet kendisini sürdürebilir. Bu ikinci yoldur. Partimizin de öngördüğü bu yol olmaktadır. Diğer yol toplumu çatışma içerisine sokacaktır. Bir tarafta sistemi sürdürmek isteyen gerici güçler, diğer tarafta Kürt ve İslami muhalefet. Bu güçler çok çeşitli biçimlerde çatışacaklardır, bu da toplumsal dinamikleri çok ciddi bir biçimde darbeleyecektir. Mevcut ulusal ve uluslararası gerçekler dikkate alındığında; bunun kimsenin çıkarına olmadığı, kimseye kazandırmadığı, tüm tarafların birbirini zorladığı ama sonuçta hepsinin de ciddi kayıplara uğrayacağı kaçınılmazdır. Bu durumdan dolayı tercih edilmesi gereken yol demokratik cumhuriyet projesinin hayata geçirilmesidir. Bu en geniş değişim, dönüşüm projesinin geliştirilmesi, bunun gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Cumhuriyetin ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal yapısı dikkate alınıp değerlendirildiğinde, bu iki yoldan birisini tercih edecektir.

Mevcut durumda bir yol ayrımındadır, iki yol önündedir, bu yollardan ikisinden birisini seçmek durumundadır. Partimiz ve Önderliği ikinci yolu tercih etmiştir. Birinci yolu halkların ve emekçi sınıfların çıkarına görmemiştir. Bu (ikinci yol) gerçekleşebilir mi? Anlaşıldığı kadarıyla gelişmeler biraz umut vericidir. Devlet artık kendisini mevcut durumuyla sürdüremeyeceğini görmüştür. Yine Kürdü, İslamcısı, Solu ve Sağıyla Türkiye cephesinde muhalefet konumunda bulunan veyahut mevcut sistemi tatmin edici bulamayan güçler de tercihlerini demokratik değişim ve dönüşümden yana yapmışlardır. Bu açıdan Türkiye'nin yozlaşma çürüme ve dağılma yolunu tercih edeceğine değişim ve dönüşüm yolunu tercih edecektir. Bunun olanakları daha fazladır. Yeni toplumsal dinamiklerle cumhuriyet demokratik dönüşüme uğratılarak yaşatılabilir. Son günlerdeki gelişmeler biraz bunun gelişeceğine işaret etmektedir. Esas çabalar da bu noktada yoğunlaşıyor. Gelişme olanağı olan da budur, onun için cumhuriyeti mevcut haliyle hatta biraz daha da geriye çekerek sürdürmek isteyenler, demokratik gelişmenin önünde fazla durmuyorlar, çok geri planda engelleme girişimleri var. Seyirci konumunu daha fazla benimsemektedirler. Bu demokratik gelişmeye inandıklarından değil, mevcut sistemi sürdürmenin güçlülüğünü gördüklerinden böyle davranıyorlar. Cumhuriyet demokratik gelişme dışında yaşama olanaklarını kaybetmiştir. Tek yaşamı demokratik cumhuriyetin kuruluşudur. Bu da belirttiğimiz gibi egemen yön olarak ortaya çıkmakta ve başarı olanağı gün geçtikçe artmaktadır.

- Demokratik dönüşüm konusunda resmi güçlerin yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Her şeyden önce bir noktaya önemle vurgu yapmak gerekiyor. Demokratik gelişmeyi kim yaratacak? Hangi toplumsal güçlere dayanılarak demokratik gelişme sağlanacaktır. Bu konuda ciddi bir yaklaşım yanlışlığı vardır. Devlet kendisini her şeyin yerine koymuştur. Yani geride bıraktığımız süreç içerisinde toplum devletsiz yaşayamaz hale getirilmiştir. "Her şeyi devlet yapar, iyiyi, kötüyü, baskıyı, demokrasiyi de. Devletin dışında bir şeyleri düşünmek, bunu geliştirmek doğru değildir. Toplum başaramaz" anlayışı egemen hale getirilmiştir.

Bu nedenle de demokratik değişim ve dönüşüm tartışmalarının yaşandığı günümüzde; gerek Kürt, gerekse Türk cephesinde yaygın olan bir anlayış, demokratik değişim ve dönüşümün devlet tarafından gerçekleştirilmesi yönündedir. Bu anlayışı kabul etmeyen tek güç Partimizdir. Yani en muhalif kesimler bile 'devlet tüm demokratik gelişmeyi ortaya çıkarsın' demektedirler. Bunu en keskin sol bile şu veya bu biçimde ifade etmektedir. Bu nedenledir ki marjinal konumundaki sol, demokratik gelişmeye sahiplik etmemiş, onun mücadelesini fazla vermemiştir. Diğer taraftan Kürt cephesinde yaşanan bazı tartışmalar var. Bugüne kadar mücadelede herhangi bir iz bırakmayan, mücadelenin sırtında yaşayan çok sınırlı kesimler bile 'Devlet ne verdi de savaş durduruluyor, barış ve demokrasi isteniyor, bunun mücadelesine giriliyor' demektedirler. Çok keskin görülen, marjinal solda olduğu gibi, Kürt cephesinde de sınırlı bir kesimi kapsayan böylesi bir yaklaşım vardır. Bu bir sefer barışın ve demokrasinin ruhuna terstir. Burada devrimciliğin katledilmesi söz konusudur. Eğer siyasal güçler, devrimci demokratik güçler, demokratik gelişmeyi devletten beklerlerse bu o zaman devletçi olmaktır, devlete sığınmaktır, devletten beklemektir. Ki bu daha çok da kendisine güvenmeyen, hiçbir zaman özüyle devrimci olamamış, örgüt ve çevrelerin içerisine girebileceği ruh halidir. Felsefik ve ideolojik yaklaşımdır. Ki pratikleri de 'Devlet versin' mantığıdır, yani dilenci konumuna düşmektir, demokrasiyi dilenmektir.

Partimiz ise farklı bir anlayışa sahip. Demokratik değişim ve dönüşüm resmi güçlerin dışındaki yani devlet dışı toplumsal güçlerin çabasıyla gerçekleşecektir. Yani hiçbir zaman demokratik değişim ve dönüşümü devlet gerçekleştirmeyecektir. Ki bu en zor olan yoldur. 76 yıllık bir sistem ve bu sistemin temsilcilerinden demokratik değişim ve dönüşümü istemek, bunu beklemek deyim yerindeyse deveye hendeği atlatmaktır. Bu nedenledir ki biz, marjinal sola ve Kürt cephesinde görülen, hiçbir zaman ulusal kurtuluş mücadelesinde iz bırakmayan, söylemin ötesine geçemeyen kesimlerin yaklaşımını böyle değerlendirmek durumundayız.

Doğru yol nedir? Partimizin yaklaşımı ve onun geliştirdiği projedir. Demokratik cumhuriyet projesinin gerçekleşmesi en başta muhalefet konumunda bulunan güçler olmak üzere; mevcut sistemden fazla çıkarı olmayan, devlet dışı ve sınırlı bir oranda da devletin bazı kurumlarının rolü ile gerçekleşebilir. Bu da çok yoğun bir mücadeleyi gerektirecektir. Siyasal karakterli geniş kitlelerin katılımına dayalı, çok çeşitli mücadele yöntemleriyle destek vererek demokratik gelişme başarılabilir. Bu devrimci bir yoldur. Yine toplumsal gelişme yasalarına uygun bir çizgidir. Şimdi böylelikle demokratik değişim ve dönüşüme ulaşılabilir.

İşte bu anlayışlar görülmeden, devletten daha fazla rol oynamasını beklemek, yaşam güçleri zayıf olan çeşitli grup, çevre ve bireylerin tutumu olur. Yani bir anlamda da görevlerinden kaçmaktır...

Devamı 14. sayfada